

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

ARATI SO-
LENSIS
PHAENOME-
NA ET PROGNO-
STICA.

INTERPRETIBVS.

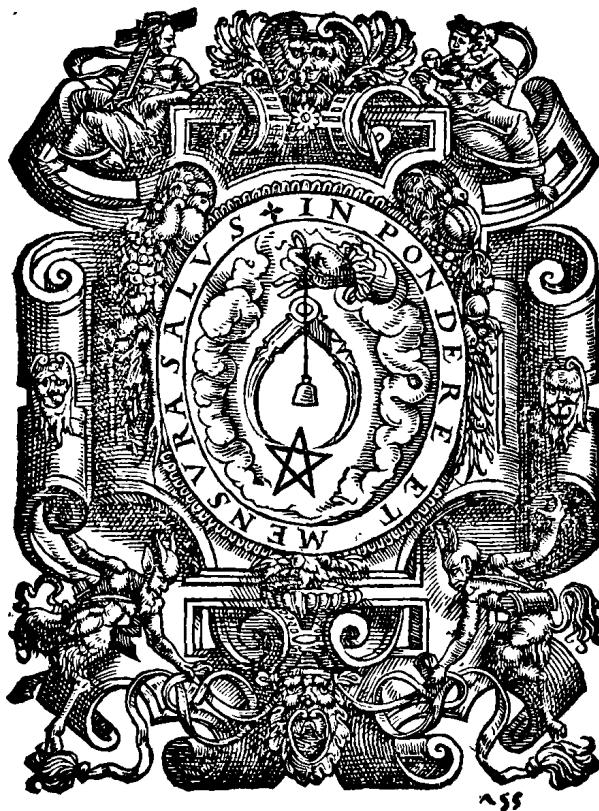
M. TVLLIO CICERONE RVFO FESTO

AVIENO. GERMANICO CAESARE, VNA
CVM EIVS COMMENTARIIS.

C. IVLII HYGINI ASTRO-
NOMICON.

Omnia partim è vetustis codicibus, partim è locorum collatione emendata, & e-
mendatorum ratio, ab ipso Morelio, viro sane vt colligere li-
cet, doctissimo, & acerrimi iuditij, exposita.

*Nos verò præterea qua in Parisensi exemplari reperiuntur, figuris affabrè, ad Ptole-
mai doctrinam excelsis, figurarumque explicationibus, RVFVM FE-
STVM ornavimus: quem & ea causa præmisimus.*

COLONIAE AGRIPPINAE,
APVD THEODORVM GRAMINAEVM.

ANNO SALVTIS M. D. LXIX.

Ne locus aliquis vacaret, hos versus Camerarij quibus nomina
nium cœlestium siderum complexus est, propter elegan-
tiam adiecimus, cum summam horum libro-
rum contineant.

*Nomina discite puer veterum studiose laborum
Sydera, & cœli cognosce micantia signa:
Signa vocant, quibus illa vides insignia templa,
Sed numerum denum quater atque octo esse dederunt.
Vrsa summa tenent Aquilonis frigora, per quas
Ingens in morem fluij perlabitur Anguis.
Hunc subit Arctophylax sed & hunc mox gemma Corona,
Inde Genu Nixus, post quem Lyra, deinde Volucris.
Tum Cepheus & Cassiope, tum Vector & ille
Falcatus extollens caesa enses gorgone Perseus.
Hinc Deltoron, & Andromede, hinc stat Pegase, sed te
Delphin excipit, hunc Telum, hoc Aquila, Anguitenensque:
Signifer hac sequitur decliui circulus orbe,
In quo Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo,
Chela, Scorpius, Arcitenens, Caper, Amphora, Pisces.
At Notus vndifero tenet hac simulacra sub axe,
Armatus, Oriona, Canem in quo Syrius ardet.
Quis Procyonque Lepusque & Iasonis additur Argo,
Hydrusque & Centaurus & Ara incognita nobis,
Tum notius Piscis, Cetusque ac Eridani vnda.*

AMPLISSIMIS ATQVE OR-
NATISSIMIS VIRIS SÆPIVS ITERVMQVE
CONSVLIBVS, ET INCLITÆ VNIVERSITATIS STVDII

COLONIENSIS RESPECTIVE PROVISORIBVS VIGILANTISSIMIS,

eiusdemque florentissimæ reipu. amplissimo Se-
natui, Dominis suis colendis, Theo-
dorus Graminæus
S. D.

AN AM ac Venerandam esse rerum sublimium cæle-
stiumque cognitionem, et ob beneficia quibus mortalium
vitam afficit, quam maximè excolendam, consensus gen-
tium, ac primorum parentum patriarcharum propheta-
rumque declarat auctoritas. Dum vltimæ memoriæ re-
cordamur, ac spaciū præteriti temporis respicimus, nul-
lum vnquā studi genus adeò excultum cum summa admi-
ratione mortalium, vt admirandam rerum sublimium cognitionem, vel artis
minimè gnarus facillè nobis dederit. Adamum primum omnium nostrorum paren-
tem, quem deus è puluere ac limo terræ formauerat, hanc artem & calluisse, ac
propagasse, affirmare non dubitauerim. Iosephus antiquitatum Iudaicarum scri-
ptor cum affirmet, ipsum Sethem Adami filiū vbi omnium rerum innouationē
& interitum mortalibus egris imminere, à pariete intellexisset, duas columnas
erexisse, alteram latericiam, alteram æneam, vt his insculptæ artes, ab aquarū
impetu, si ad insolitam magnitudinem excrescerent, & ab ardore flammæ, si
mundus ignis conflagratione conficiendus, conseruarentur. Hæc itaque grata
fuerunt oculis primis parentibus, diuina dei opificia contemplantibus: qui se periu-
cunda illa rerum sublimium contemplatione oblectarunt, ex inenarrabili illa
cælorum structura perdiscentes, eternam aliquam mentem esse, quam patrum
traditione deum ipsum cognouerant, qui totius vniuersi compaginationem ex
nihilò simul cum tempore ab initio construxisset, & constructa cuncta Gigan-
teo Triumpho, supercilio, moueret. Parens itaque primus, harum rerum cogni-
tione imbutus ea Mathusalemo tradidit, Mathusalemus Noëo demonstrauit.
Ab ipso Noëo haud dubie Abrahamus ea percepit, quæ ad cultum veri dei &
cælestium cognitionem pertinerent, qui postmodum hæc eadem, vt Berosus scri-
bit Aegyptijs communicauit. Hisce temporibus & Iobū vixisse constat, non in
diuina solum verum etiam in humana philosophia versatum, qui Arcturi, Orio-
nis, & Hyadum meminit, quæ non obscuræ eum cælo deditum fuisse declarant.
Ab hisce igitur luminibus humani generis rerum sublimium cognitio dum profe-
cta sit, nationes illæ in quibus ipsi versati sunt, veluti: Armenia, Mesopotania,
Caldeæ, Assyria, Aegyptus, Phœnicia, clariora ac magis illustria eius doctri-
næ retinuerunt monumenta. Non mirū videri debet ipsos patriarchas & pro-
phetas, harum rerum cognitionē habuisse, eaque oblectatos, Cum spiritus etiam

in Ecclesia DEI stellis, atque præclarissimis luminibus cæli tanquam ver-
bis visibilibus usus sit ad flectendos animos, ad veram DEI agnitionem, & in-
uocationem salutarem. quod Dionisio Ariopagite contigit, qui per defectum so-
lis tempore passionis & plenilunij prodigiose contingentem, postmodum Paulo
predicante in veri & ignoti DEI cognitionem peruenit. Huic fidem facit
Magorum historia quorum patrocinio hætenus vestra vrbs vsa est, & DEO
fauente in omne æuum fruitura, licet diris vndique ac horrendis perturbatio-
nibus Catholica Ecclesia à blasphemis hæreticis, qui Omne CHRISTI san-
nis & scommatibus spurcissimo sacriligoꝝ ore, omnia sacra, atq; adeo sanctorum
reliquias prophanant, finitimæ regiones his annis conturbatæ sint, & ob nostra
scelera, qui nobis iusti DEI penam ac punishmentem, prochdolor, accersimus, de-
populandæ, nisi dominus DEVS ob paucorum fidem, & probitatem Niniuen
conseruauerit. Magi itaque hi quorum dico precibus ac patrocinio iuari nos, per
stellæ ortum mundi regem & saluatorem natum esse, vere in astrorum doctri-
na eruditissimi, iudicarunt & agnouerunt. Fuisse enim Natiuitatem DOMI-
NI NOSTRI IESU CHRISTI suspiciendam credimus, tantum e-
nim illi, haud dubiè, natura tribuit natali die, quantum concursu omnium
cælorum excogitari poterit, Magi ut intelligere potuerint regnum natire-
gis æternum fore, & eius legem pietatis, iusticiæ, fidei, simplicitatis, cha-
ritatis, optimè institutam esse, nullumq; habiturum finem, nisi post reditum eclip-
ticarum, in quo noua forma, post mundi huius innouationem ac conflagrationem
sordidum, & status vniuersi videretur. Quod tamen non ita intelligi velim ac si
diuinitatem Christi Iesu, Miracula, vitæ inculpata sanctitatem integritatemq;
legis promulgationem, Euangelij doctrinam, ab astris dependere, & magos ex
ijsdem id perdiscere potuisse, iudicem. Veram quemadmodum natura ornauit eum
optimo temperamento, pulchritudine corporis, grauitate intuitus, quæ omnia
fermè ex Iosephi testimonio colliguntur, Sic DEVS admirabilis ac gloriosus,
optima constitutione tempus, quo æterni patris æternus filius, in hunc mundum
nasceretur, adornare ac constituere voluit, ut Magi ac gentiles per astrorum ac
siderum cognitionem, in qua ea tempestate cæteris nationibus præualebant, non
aliter quam princeps Apostolorum Petrus, in multitudine piscium, ad CHRIS-
TUM adductus est, in veri DEI cognitionem accerferentur, & profano
Idolorum demonumq; cultu relicto, Deum vnum ac verum in spiritu & veritate
colerent. Hinc constare arbitror huic arti, & locum fuisse aliquem, tum in si-
nagoga, tum in Ecclesia DEI. In quanto vero honore ac æstimatione fuerit
apud gentiles fabulæ ingeniosissimæ, & sanctæ veterum historiæ comprobant: vi-
delicet Saturnum, Iouem, Martem, Solem, siue Apollinem, Venerem, Mercu-
rium, Dianam, siue Lunam, Castorem, Pollucem, Persea, Medusam, Cephea,
Cassiopeiam, Arcturum, Berenicen, Herculem, Ariadnen, Astræam, Chiro-
nem, & reliqua nomina stellis, imaginibusq; cælestibus indita, fuisse propria he-
roibus, regibus, reginis, earum cultoribus, ut id ex Iulij Hygini Astronomico co-
piofius videre licet. nec solum apud primos illos reges & principes hanc artem
notam & perspectam, sed & apud Græcos postmodum et latinos, iam longo tem-
pore

pore in magna admiratione hominum fuisse colligere licet. dum omnes plerumque regum sese moribus accommodent. Apud Græcos Solon fuit, cum Thalete, post reges, insignes eorum artifices fuerunt. Meton, Calippus, Hyparchus, Ptolemæus. In Romana vero Republica, Numa, Iulius Cæsar, Augustus, Tiberius, Constantinus, Theodosius, FL. Valerius Martianus, Imperatores præclaris virtutibus præditi, tum vero hac laude celebriores quod summa diligētia & fouerint & adiuuerint rerum cælestium peritos, Vtinam hoc nostro æuo Reges & principes, ac rerum publicarū administratores idem agerent, studijs deditos, liberalibus stipendijs iuuarent, tantam nunquā perturbationē præclara ingenia excitasset, dum relictis studijs liberalibus, se teologicis ac diuinis imiscerent, Ecclesiæ constitutiones perturbantes, hæreses sectantes, atque ita parere sibi diuitias potius studentes, quibus cōiugem ac liberos alant, quā in Ecclesia Catholica pauperes perseuerent. Tantus enim hoc nostro æuo est artiū liberaliū contemptus, vt si quis in ijs delitescat, & non Theologicis studijs, aut Iurisprudentiæ operā accommodet, quibus solis honos est, & distēti loculi; vt malim alterius potius fortunā, quam philosophi. Sic enim ego sentio, cum iam annis quinque scholæ artiū, vt vocant, præfuerim, & studiosis ad Mathematicas artes viā demonstrauerim, nemine alio hac eadē in Coloniensi vniuersitate proficiente, parum tamen aut nihil inde comodi receperim. Verum non dubito meum laborē gratum atque acceptum vestræ amplitudini fore, si vnquam rectē negotiū quo pacto se nostrorum studiorum haberet, explicatum fuisset. Si itaque vestræ prudentiæ consultū visum fuerit, in hac professione, mea opera vtī, me paratissimū atque obsequentem, vt vnum de numero suorum ciuium reperient. Munus enim quo iam fungor Typographicum scilicet, nō me impedire, sed adolescentum studia magis ac magis promouere ac iuuare potest, quod ex præsentī nostro labore facilius colligitur, quem eo potissimū fine suscepimus, vt studiosi cum voluptate quadam rerum sublimium scientiam perdiscerent. Eos auctores ijs cōiunximus qui apud latinos eandem pertractarunt materē, & Aratum Græcum poëtam nobis latino carmine reddiderunt. Quo vero eos omni difficultate remota, commodius in cognitionem sublimiū perduceremus RVFVM FESTVM figuris, figurarumq; explicatione exornauimus. Figuras adiecimus nō secundum Arati aut eius interpretum descriptas rationem, sed Ptolemaicam, quam exactiorē iudicamus, Aratus enim οὐ πᾶν καλῶς vt Leontius inquit, Mechanicus neque πρὸς τὸ ἀκριβές, ἀλλὰ πρὸς τὸ χρησίμων ὧν ναυτιλομένοις hoc est non optimè, neq; exacte admodū, sed quatenus nautis cōducere videbatur, de sideribus scripsit. Vestræ autem ~~autem~~ Ampliſsimi, ornatissimique viri prudentiæ, quicquid laboris & molestiæ ac sumptus, in hoc adornando libro, ad bona ac honesta studia promouenda suscepimus, dedicandū duxi. Gratum enim id omne esse scio vobis, meis D. quod studia aut promouere aut illustrare soleat.

Valete feliciter, Datum in Republica vestra, ex Officina nostra Typographica. Anno Salutiferi partus

M. D. L X I X.

XVII. Calendarum Aprilis.

DE M. T. CICERONE EX GREGORII GYRALDI
DIALOGO QVARTO.

DE Marco Tullio Cicerone, quæ ad eius poeticam tantū attinent, afferemus. Puer igitur Marcus Tullius, vt Plutarchus scribit, poetæ adeo operam impendit, vt plurimū omniū iudicio in ea facultate profecerit, multaq; in ea ætate poemata scripserit: inter quæ illud ipse Plutarchus celebrat, quod Pontius Glaucias inscribitur, versu tetrametro. Multa carmine ex Græco transtulit, vt tota Arati Phænomena, cuius etiam nunc pars extat, aliaq; quæ sparsim suis in dialogis inseruit. Nunquid ideo, inquit Piso, poeta Cicero? Nam tamen Ciceronis Limonem, poematis id nomē, citat Donatus, vbi de Terētij poetæ vita agit, illudq; Virgilij existimetur à Cicerone sumptum,

„ *Spes altera Roma.*

„ *Et illud*

„ *corripuit, tremulis altaria flammis.* id enim Ciceronis vxori, dum sacrificasset contigisse, dicitur: id quod & ipse Cicero quodā suo poemate testatū reliquit: & eius licet elegiam, quæ Thalemastis inscribitur, afferat Seruius, ex qua carmē illud.

„ *In mare Tyrrhenium longè, penitusque palumbes*

„ Reliquit: non ideo tamen ego illū poetam crediderim. Tunc ego, poeta necne fuerit Cicero, non vobis dixerim, pictum tamē in tabula fuisse, multaq; præter ea quæ tu modo attulisti carmina & adhuc legi, & ab auctoribus citari assero, vt quæ de ipsius Consulatu à Lactantio in tertio diuinarū Institutionū, & quæ in secundo eiusdē Consulatus Vrania, Musa pronūciat, in primo de Diuinatione, ex verbis Quinti Ciceronis fratris.

„ *Principio ætherio flammatus Iupiter igni*

„ *Vertitur, & totum collustras lumine mundum.*

„ & reliqua: vsq; enim ad octoginta versus ibi leguntur. Fabius quoque Quintilianus, Ciceronis quosdam ioculares libellos adducit, atq; ex ijs versus. Quin & de suis temporibus tres se carmine libros scripsisse ipsemet ad Lentulū in Epistolis testis est, quos eosdē esse existimant aliqui, qui de eius Consulatu inscribuntur. Sed num parū vobis testimoniū videtur de poemate, quod Marius inscribitur, Scæuolæ & Q. Ciceronis? Nam cum in primo de Legibus Atticus Pomponius dixisset de quercu in Mario lecta, Quale est istuc, quod poetæ ferunt: mihi enim videris fratrē laudando suffragari tibi: tum Attico respōdet Q. Frater, Sic ita sanē. veruntamen dum Latine loquentur literæ, quercus huic loco nō deerit, quæ Mariana dicatur, eaq; vt ait Scæuola de fratris mei Mario, canescet seclis innumerabilibus. De eodē Mario poemata idē Q. Frater in primo de diuinatione: Quid est illo auspicio diuinius, ait, q̃ apud te in Mario est, vt vtar potissimū te auctore.

„ *Hic Iouis altisoni subito pennata faeltes*

„ *Arboris è trunco, serpentis faucia morsu.*

„ & cætera quæ ibi leguntur. Sed & illud multis mirū videtur, quod de ipso Marco Cicerone legitur, non pauciores vnquam, cum in vrbe esset, quingētis versibus quotidie scribere solitū, nisi vos de prosæ versibus intelligatis. Iure igit, inquit Piso, quisquis ille fuit, inter poetas marcū Tulliū reposuit.

DE GERMANICO CAESARE, EX PE-
TRI CRINITI LIB. III.

CAIVS Germanicus Augustus ex nobilissima Claudiōrum familia ortus est, patre Druso, ac diligenti cura in vrbe eruditus. Tantū profecit sub primā adolescentiam in optimis disciplinis, vt incredibile dictu sit, quantū ab antiquis scriptoribus cōmendetur. Suetonius, ac Fabius Quintilianus maximis laudibus eius ingeniū, atq; opera extollunt, etsi pauld iunior ea ipsa cōposuit. Idē Germanicus in Causis præterea versatus est, & his quidē triūphalis. Inter alia studia Græcas comœdias à se editas reliquit, & opus Arati de rebus cælestibus in latinos numeros conuertit, nihil commotus, quod à M. Tullio foret interpretatum, vt obseruatum est ab Hieronymo. Quintilianus inter poetas heroicos hunc constituit, quo loco enumerat Val. Flaccum, Saleium Bassum, Rabirium, & Lucanum. Quid inquit, Germanici operibus sublimius, doctius, & omnibus denique numeris præstantius? Quis bella canere melius

melius potuit, quàm qui sic egerit? Reliqua omittimus, ne videamur plura nunc repetere, quàm institutum opus patitur. Cognomen Germanici à deuictis Germanis reportauit, còtra quos magno exercitu, ac summis viribus dimicauit. Vxorè Agrippinam habuit M. Agrippæ filiam, & ex ea fíberos plures procreauit. Traditum est eum obiisse in vrbe Antiochia, quum quartum ac XXX: annum ageret: neque sine suspicione veneni, Tiberio auctore talis facinoris, vt Suetonius putauit. Quæ res credita est, non modo propter liuores, qui toto corpore extiterunt: sed ex ipso etiam corde, quod igni admotum cremari haud potuit. Publius Ouidius opus suum de Romanis Fastis ad hunc Germanicū misit, eiúsque doctrinam tanti fecit, vt inter egregios poetas illius nomen retulerit. Nec defuerunt, qui existimarent ab eodem Germanico compositum fuisse epigramma illud vulgatum de puero Thracensi: quod equidem propter egregiam, singularemque in eo genere elegantiam subiiciendum existimauit.

„ *Thrax puer adstricto glacie dum luderet Hebro, &c.*

De eodem

EX GYRALDI DIALOG. V.

GERMANICVS Cæsar Drusi filius, qui à Tiberio adoptatus, eiusdem, vt putatur iussu, veneno è medio sublatus in Syria à Pisone fuit, ætatis suæ anno quarto & tricesimo. Veneni signa, vt ait Tranquillus, præter liuores qui toto corpore erant, & spumas quæ per os fluebant, eius quoque inter cineres cor incorruptum repertū est, cuius ea natura existimatur, vt veneno tinctum non cremetur: Fuit vero Germanicus cum domi, tum foris excellentis ingenij & virtutis, cuius quando vita à Suetonio & à Cornelio Tacito describitur, missis cæteris, ego ea tantum quæ vel ad eius eloquentiam vel poeticam pertinent, attingam. Omnes, inquit tranquillius, Germanico corporis animique virtutes, & quantas nemini cuiquam contigisse satis constat, formã & fortitudinem egregiam, ingenium in vtroque eloquentiæ doctrinæque genere præcellens, beneuolentiam singularem, conciliandæque hominum gratiæ, ac promerendi amoris mirum & efficax studium. Orauit causas etiam triumphalis, atque inter cætera studiorū monumenta reliquit & cœdias Græcas. Extant & in Græcis Epigrammatum voluminibus, quos legi, ipsius nonnulli versus in Themistoclem. Doctis ferre omnibus persuasum video, elegans illud epigramma, quod numeris omnibus est absoltum, de puero Thrace, huius esse Germanici, quod dignissimū est, vt hîc & vbiq; recitetur. hoc autem ipsum est:

„ *Thrax puer adstricto glacie dum ludit in Hebro,*
 „ *Frigore concretas pondere rupit aquas.*
 „ *Dumque imæ partes rapido traherantur ab amne,*
 „ *Abscidit heu tenerum lubrica testa caput:*
 „ *Orba quod inuentum mater dum conderet vtrius,*

„ Hoc peperit flammis, cætera, dixit, aquis. Extat & in manibus habetur eiusdem Cæsaris Germanici Aratea interpretatio, quam & D. Hieronymus post Ciceronianã agnouit. Celebrat Plinius Germanici carmen, quod in Cæsaris Augusti equū composuit. Ouidius verò poeta vbiq; Germanicū poetam facit, summisque laudibus effert, vt in Fastorum libris quos eidem dicauit: tametsi grãmatici quidã malint Tiberio Cæsari dicatos. At vos videte quã benè Germanico còueniant, cum sic canit:

„ *Quæ sit enim culti facundia sensimus oris,*
 „ *Ciuica pro trepidis cum tulit arma reis.*
 „ *Scimus et ad nostras cum se tulit impetus arces,*

„ Ingenij currant flumina quanta tui. Sed id manifestius ad Suilliū, cui nupta fuerat ipsius Ouidij priuigna, quam omnem elegiam ne vos, quæso, legere pigeat.

DE RVFO FESTO AVIENO EX LIB. QVINTO EIVSDEM CRINITI.

RVFVS Festus Auienus, poeta eruditus & elegans, per eadē tempora floruit, quibus Cæf. Diocletianus Imperator est appellatus: quæ res cum multis alijs argumentis colligitur, tum ex commentarijs Diui Hieronimi, qui (cum loquitur de Arati Phæ nomenis) Auienum refert paulo ante in Latinum ea conuertisse, post M. Tullium, atque Germanicum. Quidam putant fuisse illum genere Hispanum: sed hoc mihi non

fatis compertum est in tanta rerum obscuritate. Illud minimè dubium est, eum magna doctrina, ac multiplici rerum scientia præstitisse. Nam præter opus Arati (quo maximam laudè adeptus est) cōposuit etiam librū de Orbe terrarū ijs versibus, quos vocant hexametros, imitatus Dionysium Græcū poetam. De maritimis quoq; scripsit Iambicis versibus: intactū opus Latinis ingenijs, tantæq; difficultatis, vt diu multumq; sibi elaborandū fuerit in eo absoluedo. De hoc poemate sic idē Auienus refert.

„ Laboris autem terminus nostri hic erit,
„ Scythicum vs profundum, et aquor Euxini salis,
„ Et si qua in illo marmore insula tument,
„ Edisserantur: reliqua porro scripta sunt
„ Nobis in illo plenius volumine,
„ Quod de Orbis oris, partibusq; fecimus.

Plura in hoc opere inseruit ex varijs atq; recōditis auctoribus: præcipueq; secutus est (vt ipse testatur) Hecatæū Milesium, Hellanicum Lesbium, Philonem Atheniensem, Pausimachum, Euctemum, Cleonem Siculum, aliósq; permultos. vt prætermittamus Annales Punicos, à quibus conplura accepit. Neque defunt qui existimēt fuisse alia composita ab eodem Auieno. Seruius quidem grammaticus, cū de comētis differit, Auienum scribit fecisse. Virgilianas fabulas Iambicis versibus, & historica quædam ex libris Liuianis, Qua in re non satis habeo exploratum, an hæc ad eundem sint referenda, etsi ratio temporum maximè congruit. Inter amicos præcipue coluit Myrmecium Flauianum, virum clarissimum, & probum: cuius virtutem atque probitatem magnopere commendat, dicato illi volumine de Maritimis. Hæc sunt quæ legimus de hoc Auieno apud veteres auctores. De Auieno poeta Græco (cuius leguntur Epigrammata) nihil dicendum est hoc loco.

De eodem.

EX GIRALDI DIALOG. IIIL

R V F V S Festus Auienus, in antiquis codicibus Abidnus dicitur, & in Seruij etiam commentarijs. Hic ab aliquibus Hispanus est existimatus, ego certè nihil habeo, quo vobis id affirmare possim. Hic Dionysij Punici de Situ orbis versus ex Græcis Latinos fecit: item Aratea Phænomena, quod vtrunq; opus extat carmine hexametro expressum. Et præter hæc de Oris maritimis librum edidit, carmine trimetro iambico, ad Probum, virum consularem, ad quem etiam Cl. Claudianus scripsit, quo argumento ducor, vt Auienum Claudiani, hoc est Theodosij imperatoris, & filiorū temporibus floruisse credam: id quod & facilè Hieronymi verbis astruere possumus, qui quodam suarum epistolarum loco, nuper illum scripsisse dicit. Alij Diocletiani Cæsaris, non satis firmo, vt mihi quidem videtur argumento, alij vtrunque inconfessum parūve compertum esse volunt. Seruius Grammaticus Auienū ait Virgilianas fabulas, & Liuium Iambicis versibus descripsisse. Sunt qui hunc ipsum Auienum esse putent, quem Aurelius Macrobius in Saturnalibus cœnis loquentem induxit. Vt cunque tolerabilis est poeta, & dignus saltem ob rerum cognitionem, vt aliquando legatur. Sed ne quid à me desideretis, extat & libellus ad Theodosium inperatorē, huius, vt putatur, Auieni, nisi nos fallat inscriptio, in quo plerosque Aesopi apologoselego carmine complexus est, qui an legitimus sit, non multum esse precium operæ, vt disquiramus, existimo. cuius, quisquis ille fuit, hæc verba sunt ex Præfatione, Huius, inquit, materiæ ducem nobis esse Aesopum noueris, qui responso Delphici Apollinis monitus, ridicula orfusa est, vt legenda firmaret. Verum has pro exemplo fabulas, & Socrates diuinis operibus indidit, & poemati suo Flaccus optauit, quod in se, sub iocorum comuniū specie, vitæ argumenta contineant: quas Græcis Iambis Gabrias repetens, in duo volumina coartauit: Phædrus etiam partem aliquam quinque in libellos resoluit. De his ergo vsque ad XLII. in vnum redactas fabulas edidi, quas rudi Latinitate compositas elegi sum explicare conatus. Hæc ille totidem verbis, & simul de Auieno satis.

ARATI PHAENOMENA
RVEO FESTO AVIENO PARA-
PHRASTE.

ARMINIS inceptor mihi Iuppiter auspice
terras

Linquo Ioue, excelsam referat dux Iuppiter æ-
thram:

Imus in astra, Iouis monitu: Iouis omine cælū,
Et Iouis imperio mortalibus æthera pando.

Hic statio, hic sedes primi patris, iste paterni

Principium motus, vis fulminis iste corusci,
Vita elementorum, mundi calor, ætheris ignis,
Astrorumque vigor, perpes substantia lucis,
Et numerus celsi modulaminis: hic tener aër,
Materiæque gravis concretio, succus ab alto
Corporibus cælo, cunctarum alimonia rerum,
Flos & flamma animæ, qui discurrente meatu,
Mentis primigenæ penetralia dura resoluens,
Impleuit largo venas operatus amore,
Ordinis ut proprii foedus daret iste, calorem:
Quo digesta capax solidaret semina mundus,
Inseruit ritè hunc primum, medium, atque secundum.
Vox secreta canit sibi: nam permixtus utrinque,
Et fultus sese geminum latus, vnus & idem est
Auctor agendorum, propriique patrator amoris,
Et mundi verè pastor sacer, hic chaos altum
Lumine perrumpit: tenebrarum hic vincula primus
Solvit, & ipse parens rerum fluitantia fixit:
Hic dispersa locis statuit primordia iustis:
Hic digestorum speciem dedit, iste colorem
Imposuit rebus, sexuque immixtus utroque,
Atque æui pariter gemini, simul omnia lustrans
Sufficit alterno res semine: rerum opifex hic,
Hic altor rerum, rex mundi, celsa potestas
Aetheris atque Erebi, pigra inclinatio nodi,
In sociabilium discretio iusta deorum,

A

Cuius

Cuius & extremum tellus opus, ignea cuius
 Lumina sunt late, sol, & soror ille diei
 Tendat ut infusi rutilum iubar, altera noctis
 Ut face flammanti tenebrosos rumpat amictus:
 Nec desit genitis pater vlllo in tempore rebus.
 Istius ille anni pulcher chorus, alta ut hebescat
 Terra gelu, ver blandis adrideat aruis,
 Puluerulenta siti tellurem ut torreat æstas,
 Et grauis autumnus redeat foetura parentis:
 Hoc duce per tumidi ferimur freta gurgitis, isto
 Præceptore solum grauibus versamus aratris.
 Iste modum statuit signis, hic rebus honorem
 Infundit, tenebris hic interlabitur æthræ:
 Viscera, & æternos animat genitabilis artus. 1
 2 Denique ne longum marcentia corda iacerent,
 Mundanique ortus mens immemor, omnia sensim
 Vilia conciperet, neque se subduceret vnquam,
 Fontis in æterni primordia, quo velut amnis,
 Quem festina citis vrget Natura fluentis,
 Lapsu continuo ruituræ in corpora nostra
 Prorumpunt animæ, seriemque per æthera nectunt.
 Hic primum Cnidij radium senis intulit altris,
 Mortalemque loqui docuit conuexa deorum,
 Cur Hyperionios Nepa circumfleteret ignes,
 Autumnus reditu: cur sub gelido Capricorno
 Bruma pruinosi iuga tristitia solueret anni:
 Cur spacium lucis, madidæ cur tempora noctis
 Libra celerque Aries demersi pondere Olympi
 Aequarent, qua parte Polus sublimior alto
 Cardine cæruleas Thetidis non tangeret vndas:
 Quis Polus umbrifero lateat decliuus in axe,
 Et vaga pallanti cur signa errore ferantur.
 Quæ rursus ingenio numerisque Solensibus idem
 Iuppiter efferri melius dedit incola tauri,
 Musa ut Cecropios raperetur & Aonas Agros.
 Me quoque nunc similis stimulat furor edere versu
 Tempora, cum duris versare ligonibus arua
 Conueniat, cum veli uolo dare carbasa ponto,
 Et cum victicomo crinem tondere Lyæo.
 O mihi nota adyti iam numina Parnassei,
 O per multa operum mea semper cura Camœnæ,
 Iam placet in superum visus sustollere cœlum,
 Atque oculis referare viam per sidera maior,
 Maior agit mentem solito deus, ampla patescit
 Cirrha mihi & totis se Helicon inspirat ab antris.

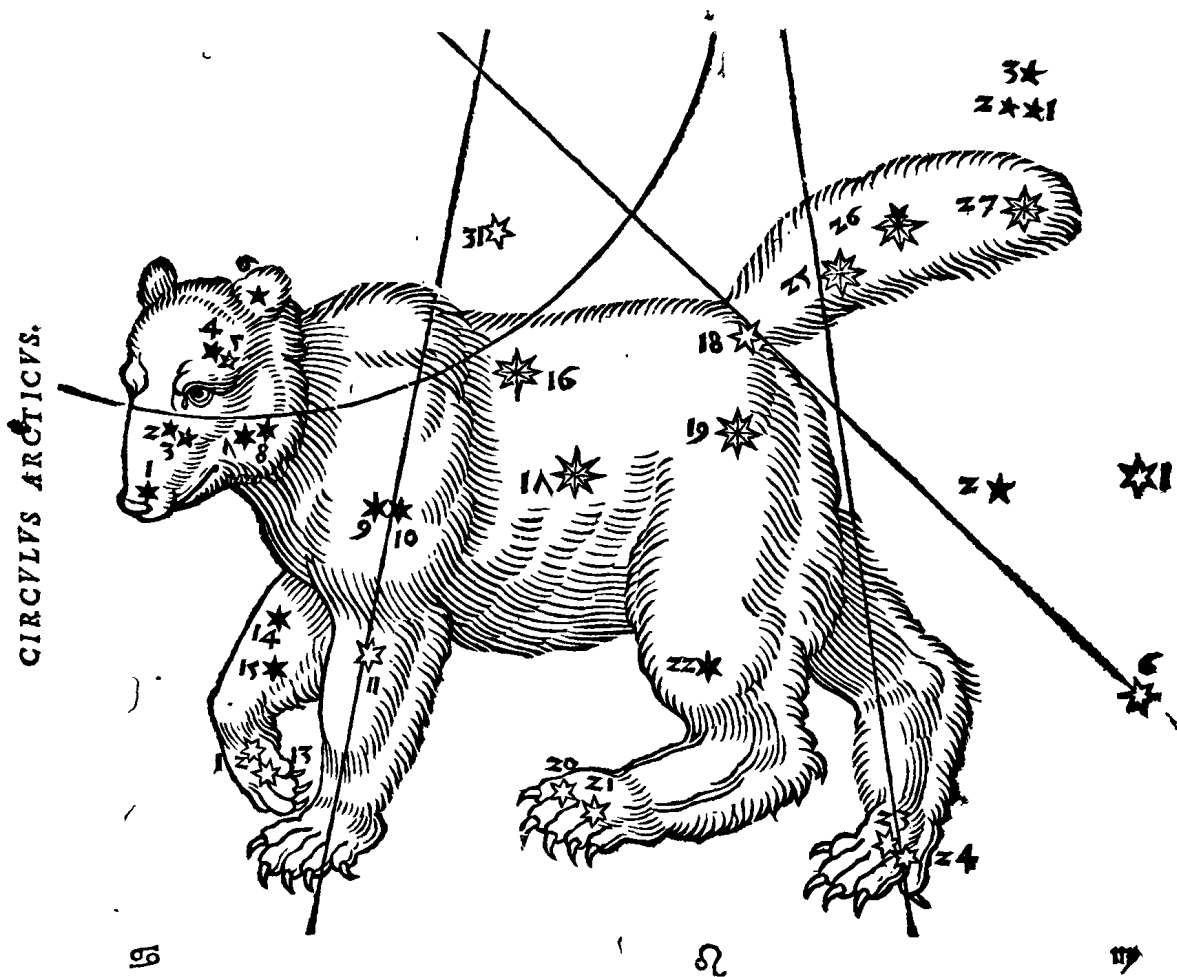
ARCTOS.

3 OMNIA quæ flammis pingunt radiantibus æthram,
 Nex & agit, verso ceu fixa trahuntur Olympo:
 At non cuncta tamen Signorum in lege putanda:
 Nam numeris & honore carens micat omnibus ignis,
 Et rutilo cunctis flagrat coma flammea crine:
 Sed quia non certa formarum in luce notantur
 Omnia, sideribus cassum fit cætera volgus.
 Mobilis en etiam mundi se machina versat,
 Ponderis & proprij trahit inclinatio cælum:
 Sed non axis item curui vertigine fertur
 Aetheris, vt stilus instabili conuoluitur orbi,
 Luce manente tenusque procul sacra viscera cæli
 Perforat, & mediæ molem terræ tenet: illum
 Non prolixa dies, non incumbentis Olympi
 Curfus agit, motusque loco labor, vt semel hærens
 Constitit, & ferri se circum cuncta remisit.

4 NE C minus extremo dispar polus: Oceano pars
 Sublime erigitur, subit alteramersa sub vndas
 Pars Erebum, & nigri iacet hæc vt conscia Ditis:
 Hic notus, horrifera aquilonibus illa rigescunt.
 Hac teres in gemina stridit vertigine cardo.

Alter in obtutum facilis latet, alter & alto
 5 Deprimitur barathro. Sed quæ sublimior axis
 Tethyos vndosæ linquit cetosa fluentia,
 Contemplare sacras vt mundus subijit Arctos.
 Sic astrum dici Cnidius dedit, Aufone easdem
 Voce feras Vrsasque & Plaustra vocare solemus:
 Fabula nanque Vrsas, species dat Plaustra videri,
 Has pater omnipotens nemorosi in valle Lycæi
 Adfuetas duris quondam venatibus, æthræ
 Intulit, & raptogenetricis flore sacrauit:
 Vel ceu fama dehinc docet altera, Creta vbi fluctu
 Tunditur insanis latè circonsona cauris,
 Iuppiter has idem rerum memor indultarum,
 Et custoditæ referens pia dona salutis,
 Cum puer agrestes inter Curetas, & inter
 Diæ longum latuit crepitacula rupis,
 Scandere flammigerum victor permisit Olympum,
 Nescia signa salis, nocturnique inscia casus,
 Hospita & insanis aquilonibus: haud tamen ollis
 Ora, vel aduerso sunt obuia pectora motu:

Verſa Lycaonijs ſed ſuſpectatur in vrſis
 Forma ſuper: pariterque polo veſtigia librant,
 In ſpinam & flammis ardentia dorſa iacentes.
 Sic Iouis altrices teretem prope cardinis axem,
 In caput, inque humeros Helice Cynofuraque verſæ,
 Præſcia venturis dant ſemper ſigna procellis.
 Nanque Helice Graios, Tyrios Cynofura per altum
 Parua regit: non vlla facem ſuccenderit vnquam
 Stëlla prior, neque flammigeros edixerit ortus
 Antè alia, immerſo cùm iam Titanius orbe
 Imbuit & tremulo Tartëſia terga rubore,
 Creſſia quàm flammans inter primordia noctis
 Maior agat, vultusque ſacròs oſtendat Olympo.
 Illa licet paruo iaceat temone per æthram,
 Verior, infidum tamen eſt currentibus æquor.
 Cardine nam toto cõuertitur. haud mora, longos
 Pigra tenet gyros, neque ceu mollita parumper
 Flëctitur, aut tardo cohibet cunctamina lapſu,
 Denique Sidonijs dux eſt Cynofura carinis:
 Rectior vndoſo curſus ſulcatur in æſtu.

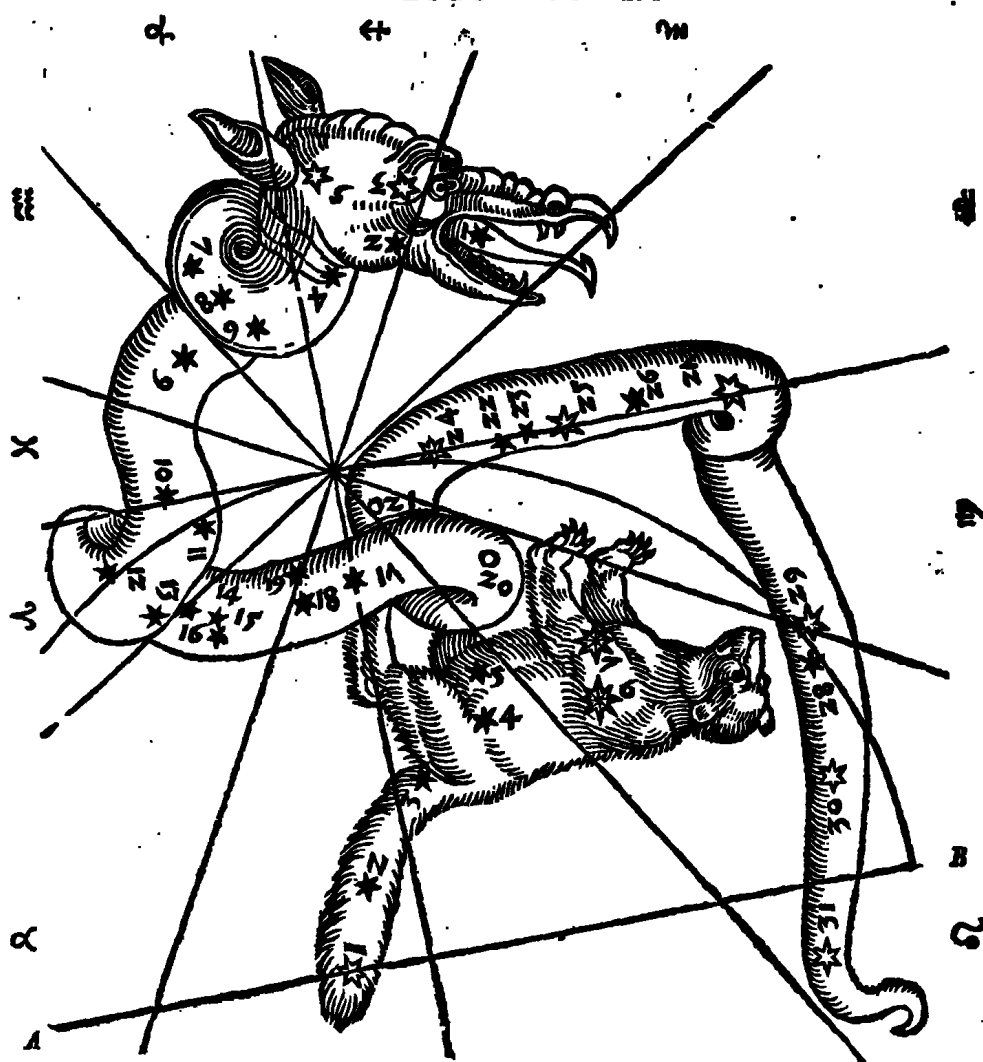
Vrſa maior quæ Græcis eſt ὀρεκτωρ μεγάλη ἢ ἐλίκη latinis Helice ſive Plauſtrum, capite attingit cir-
 culum arcticum. Caudam vſq; ad eleuatũ brachium Bootis protendit. Quibus ſignis ſtella eius adhæreant,
 ſignorum

Signorū characteres declarāt. Stellas cōrinet in vniuersum viginti septem, quarū prapipua sunt istae 14.

27	In Cauda extremitate.	Secunda
26	In Cauda medio cui inhareret stellula illa quam Alcikr vocant.	Secunda
25	Ad Cauda exordium.	Secunda
16	In dorso in Angulo videlicet figura quadrilatera.	Secunda
17	In ventrem proclinans.	Secunda
18	Ante exortum cauda vna ē rotarum numero Plaustri.	Secunda
19	In sinistro femore in angulo figura quadrata.	Tertia
11	In sinistro pede.	Tertia
12	In anteriori dextri pedis parte.	Tertia
13	In eodem pede.	Tertia
20	In posteriori sinistro pede.	Tertia
21	In eodem pede.	Tertia
23	In dextro pede posteriori.	Tertia
24	In eodem.	Tertia

Quam autem obtineat in cælo hac tota imago dispositionem atque situm, figura ostendit.

6 INTER vtranque dehinc præclari nominis Arcton
 Ceu circumflexo sinuantur flumina lapsu,
 Squammeus agmen agens Draco voluitur, atque obit ambas
 Spirarum curuis anfractibus; hunc quoque, vt artus
 Longius effusum, spaciōsa volumina tendunt.
 Compta Lycaonijs includunt Plaustra choreis:
 Quà caput est Helices, fundunt sese vltima monstri
 Agmina, & hac cœli vix cauda in parte quiescit:
 Altera qua spiræ sinus est, sublime reponit
 Verticis, & curuo ceu circumclusa Dracone,
 In dorsum alterius dorso iacet Anguis ab ore
 Vertitur, ac longe postremam lapsus in Arcton,
 Rursum maioris repetit confinia signi.
 Nec quæ stella caput flammaram insignet honore,
 Sola micat, solæue rubent incendia crista:
 Sed setosa duplex adolet duo tempora fulgor,
 Et duo sub geminis oculi fulgoribus ardent.
 Vnicus ignis item mento æstuat, ipsaque forma
 Verticis in nutum veluti curuata parumper,
 Quà per dimensos demittitur ordo meatus,
 Flectitur, atque Helices caudam spectare videtur,
 Cuius in extremum spacio propiore per æthram,
 Sibila protenti succedunt ora Draconis.
 Quin super illa etiam summa confinia cauda
 Stella subit, dextri quæ temporis igne coruscans,
 Aemula vicinis accendit lumina flammis:
 At decliue caput vertexque obliquior astris,
 Hac in parte sacri procumbere cernitur axis:
 Qua pater Oceanus rutili reparatus Eoi,
 Occasus ortusque solo moderante coërcet,
 Et gemina alternæ miscet diuortia metæ.

II
A. B. AEQVINOCTIORVM COLVRVS.

DRACO, δρῶν, inflāmatuſ, flammiger, vociferāſ capite leuū Herculiſ pedē ſerē cōtingit, vētre ad Cephea reflectitur. Doinde exiens extra Arcticum, ruruſuſ quaſi circundat Vrfam minorē, rediēſq; ruruſuſ verſuſ caput maioris Vrfae, ingreditur. Nec ad vnū aliquod Dodecatemoriō referri poteſt, cum omniū ſere extremas partes attingat quemadmodū id ſigna circumſcripta declarant. Continet in vniuerſum ſtel-
las triginta vnum, ex quibus precipue ſunt iſta ſequentes.

3. Supra dextrum oculum.
5. In extremitate capitiſ prope aurem dextram.
24. Poſt tertium nodum ſinuofī flexuſ ſerpentiſ.
23. Inter pracedentem & quartum nodum.
27. In vltimo nodo, quarto ſcilicet flexu caudae.
29. In ſequenti caudae parte.
30. Prope caudae finem.

In extremo caudae.

- 6.7.8. Tres in colli flexu poſitae.

1. In lingua.

De harū ſitu quē in calo habent, figurā conſule.

Vrſa minor, ἄρκτος μικρά, Cynofura, eſt iuxta polū Arctici, huius cauda attingit polū, caput ver-
git ad caudam maioris Vrfae, interpoſita caudae Draconis.

Sunt in minori Vrfae, ſtella ſeptem, quarū nulla vnquā in noſtro Climate occidunt, vti ſingula iam or-
dine recenſentur.

1. Ea qua eſt in caudae extremitate, quā nauta vt plurimū obſeruāt, quoniā polo omniū maximē ſit
vicina.

- 6 Qua in angulo figura quadrilatera cōſiſtit, eſtq; vna illarū duarū qua ſunt in eiſ ſiniſtro humero. Se.

7 Altera

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

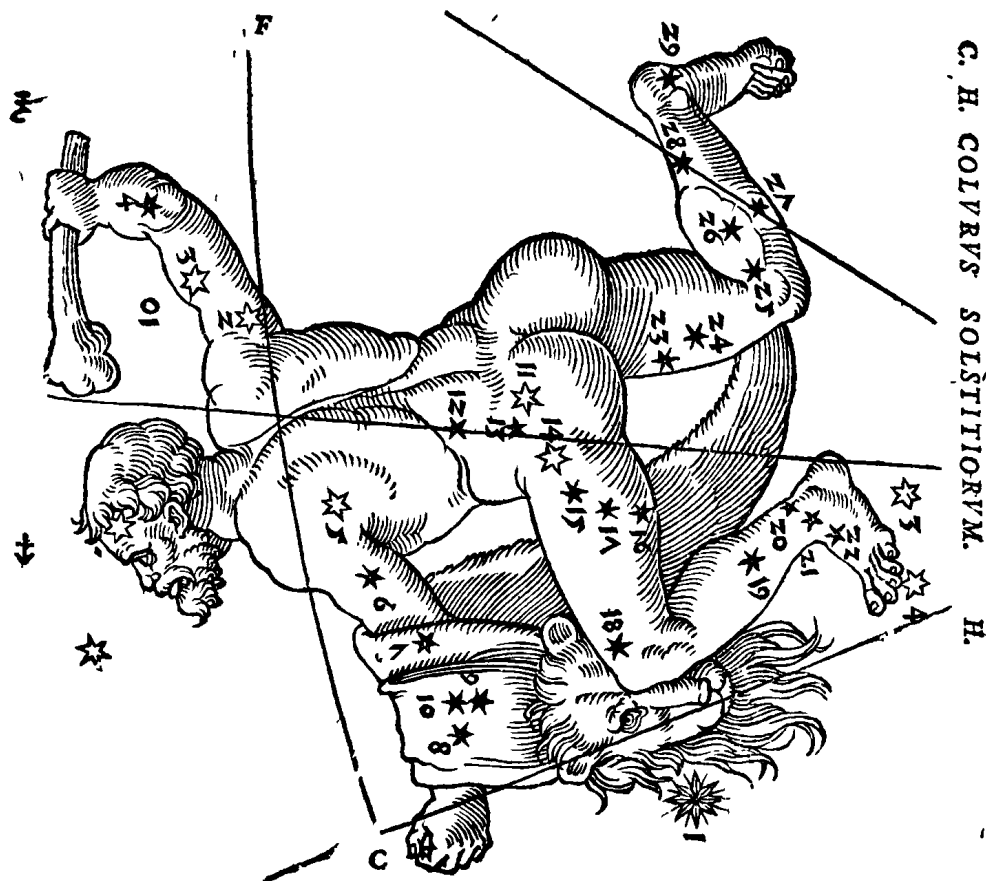
Tertia

Quarta

Quarta

EN GONASIN.

7 INDE pruinoso si lumen abusque Dracone,
 In conuexa feras, oculosque in proxima mundi
 Declines, qua parte globo tu met altior ortus,
 Illa laboranti similis succedet imago:
 Protinus expertem quam quondam dixit Aratus
 Nominis, & cuius latuit quoque causa laboris:
 Panyasi sed nota tamen, ceu longior ætas
 Eruit excussis arcana exordia rebus.
 Nam dura immòdici memorat sub lege tyranni,
 Amphitryoniaden primæuo in flore iuuentæ,
 Quæ cedunt medijs longè secreta dici,
 Hesperidum venisse locos, atque aurea mala,
 Inscia quæ lenti semper custodia somni
 Seruabat, carpisse manu: postquam ille noueræ
 Insaturatæ odijs serpens victoris abictu,
 Spirarumque sinus, & fortia vincula laxans,
 Occubuit, sic membra genu subnixa sinistro,
 Sustentasse ferunt, sic insedisse labore
 Deuictum fama est: actum Titynthius, Aethræ
 Inclytus & folio fultus sublime paterno est.
 Iuppiter hanc speciem, miseratus acerba laborum,
 Reddidit, & talem cerni permisit Olympo.
 En manus ipsa Dei violenta in verbera pendens
 Erigitur, dextræque dehinc impressio plantæ
 Tempora deculcat maculosi prona Draconis.

FESTI AVIENI
F. C. TROPICVS CANCRI.

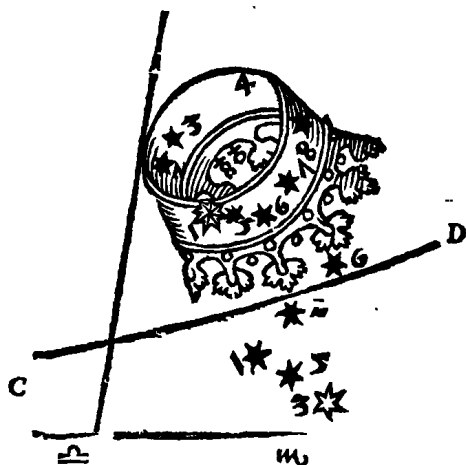
HERCVLES, *Thesem, Tamyri*, ἐπὶ γόνασι, idest in genibus, Geniculator, capite Serpentariū prope tangens. Lauā ad Vulturē vsque cadentem extendit, Genua nonnihil incuruat & c. pedē dextrum ad baculum Bootis, sinistrū ad caput Draconis conuersum tenens. Caput & dextrū brachium transeunt Tropicum versus æquinoctialem. Duo dodecatemoria occupat Scorpij & Sagittarij. Quidam hunc saltatorē vocant, alij Lycaoni tribuunt. Stellis constat. 29. quarum hæ sunt præcipuæ

1	In Capite.	Tertia
2	In dextro humero.	Tertia
3	In dextro brachio	Tertia
5	In Sinistro humero	Tertia
11	In Coxa Sinistra	Tertia
14	In eius vicina parte	Tertia
7.8.9.10.	Quatuor illæ quæ sunt in Leonis exuuiio.	Quarta
23.24.25.	Illæ quæ in coxa dextra sunt.	Quarta
29	In dextri pedis extremitate, nempe ea quæ est in fine clauæ Bootis, huius sideris 29. istius	Quarta
9.	quemadmodum ex Arctophilaci figura elucet.	Quarta
18	In genu sinistro.	Quarta

Quarum situs, figura atque complexus schemate proponitur. Verum stellam hanc primi ordinis, quæ à sinistra imagini adiectam videmus, referimus ad testudinem seu fiduciam.

CORONA.

POPLITE succidui quæ sideris ampla patefcunt
8 Terga dehinc mersum quæ iacet sublimè humerorum,
Aspice ceu rutilis vibret lux Gnosia flammis.
Hæc quondam Bacchi monumentum fulget amoris:
Hæc Ariadnei capitis testatur honorem.
Trina ter illustrant hanc lumina, pars quæ Coronæ
Serpentem vicina subit, qua sibila in Arcton
Ora Draco inclinans fridet flabris aquilonis:
Post tergum Nixi pars voluitur, ac velut hærens
Rursus defessi referatur nuncia signi.

C. D. TROPICVS CANCRI.

CORONA Borealis, στέφανος ῥόγων, Corona Ariadne iuxta manum Bootis dexteram, non lōge à Tropico distat Cancrī. habet stellas 8. quarum hæ sunt præcipuæ.

1 Splendidissima

- 1 *Splendidissima omnium quae tanquam gemma emicat dicta Alpha.*
- 2 *Iuxta splendidissimam ex una parte.*
- 3 *Iuxta splendidissimam ex altera parte.*
- 5 *Quae hanc sequitur.*
- 7 *Quae iterum sequuntur istam.*
- 8 *Vltima stellarum omnium quae sibi hoc modo succedunt.*
Quarum situm atque complexum ex figura cognoscimus.

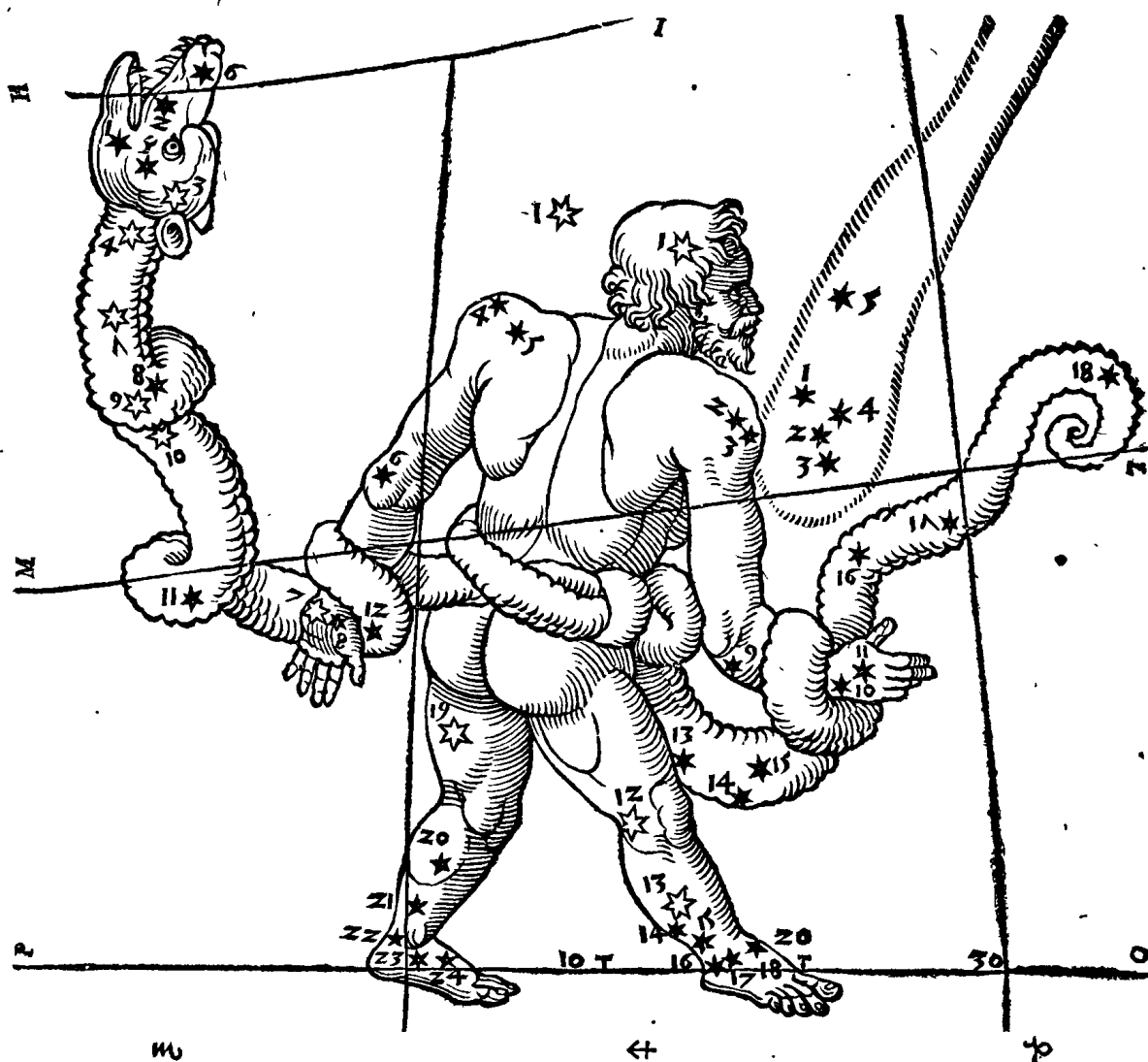
Secunda
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta

OPHIVCHVS.

9 ISTIVS extremo sub vertice, vertice quippe
Sideris Innixi, clarum nosces Ophiuchum.
Triccae fidus stat nominis, & cui pingui
Thure Epidaureæ fumant altaria sedis.
In styga decursis Parcarum ab origine fufis
Merferat Hippolytum fors vltima: iamque per imas
Cocyti tenebras & stagna nigrantia Ditis,
Portitor ille Charon Theside fata vehebat.
Hic immaturi sed enim miseratus acerbum
Lethi supplicium, Neptunique aspera iussa,
Algentes artus Erebo procul intimo ab usque
Suscitat, atque animæ rursus tepesacta calore
Viscera, mundanas reuocat medicator in oras.
Non tulit omnipotens ortu cuiquam generato
Deucalioneo, fas esse nouissima fata
Vincere, & incassum decurrere pensa sororum:
Moxque trifulca polo iaculatus fulmina celfo,
Et super aëriæ vibrans incendia flammæ,
Morte repertorem medicinæ audacis in umbras
Deijcit: ac gnato reparans solatia Phœbo,
Asperaque extincti miseratus fata nepotis,
Surgere nocturno iubet inter sidera motu.

Hic ergo insignes ardens venas Ophiuchus,
Hic rigidos artus formæ Anguitenentis honore
Arduus, hic tantos humeris vibrantibus ignes
Euomit, ut pleno cum Luna nitescit in orbe,
Menstruæque ingenti iam tempora diuidit ortu,
Nequaquam lentis obscurior ex humeris lux
Marceat: at manibus non compar flamma rubescit.
Nam suffusa leui resplendent vltima luce:
Sed cerni sunt prompta tamen: postremaque parco
Igne micant, ille angue manum consertus vtranque
Erigitur, serpensque dehinc elabitur ambas
Flexilis, & medium cingit spiris Ophiuchum:
Quem super hærentem plantarum mole duarum

Scorpios in geminas effusus viscera parteis,
Afflictusque oculos, maculosaque pectora pressus,
Sustinet. attiguas euoluitur Anguis in auras,
Agmine non æquo, neque tanta volumina compar.
Nam quæ dextra manus sinuoso affigitur Angui,
Parcius ab domino terga explicat, altera porro
Plurimus, ac multo per læuum pondere lapsus
Funditus: & rutilo quæ lux sedet ignea mento,
Usque Ariadnææ sese vicina coronæ
Lubricus inclinat. post spreta brachia quondam
Formidata truci suspexeris Orioni:
Hæc concessa etenim curvis mercatio velis.
Huc falcata Hioidij repserunt cornua monstri,
Sidereæ nimium facis indiga: nanque hebes ollis
Ignis & obtuso marcent incendia crine.

H. I. TROPICVS CANCRI. L. M. AEQVATOR
O. P. ECLIPTICA.

Ophiuchus, Serpentarius, ὄφις ἄσχος, qui tenet Serpentem, seu Aesculapius, Anguiger, caput proximum Herculis vertici habet. Vtraque manus à corpore longius protensa, Serpentis circumuoluentis se amplexu circumducuntur, pes vterque vsque ad Scorpionis signum descendit & ob id capricorni tropico insistit cum angue tria occupat dodecatemoria ω $\rightarrow$ ϵ γ

Constituitur autem hoc astrum, praeter eas quibus serpens componitur stellis viginti quatuor, quarum insigniores magisque conspicuae sunt istae.

10	In capite.	Tertia
7	Vna duarum quae sunt in sinistra manu.	Tertia
8	Alterae earum duarum quae licet hic figuram habeat quartae magnitudinis, in caelo tamen quantitate conspicitur.	Tertia
12	In genu dextro.	Tertia
13	In tibia dextri pedis.	Tertia
19	In sinistro femore.	Tertia
2	Vna ex illis duabus, quae in dextro humero sunt.	Quarta
4	Vna ex duabus quae in sinistro humero sunt.	Quarta
15	Vna est quatuor, quae sunt in dextro pede.	Quarta
23	In sinistri pedis planta, quae Scorpii pedem attingit.	Quarta
10	Vna est duabus quae in dextra manu sunt.	Quarta
11	Earum duarum altera.	Quarta

Ostenditur autem schemate, quisnam sit earum in caelo positus.

ὄφις ὄφις ἄσχος sinu flexuoso implicat Aesculapium in magnam sese expandens amplitudinem, caput enim eius cum sinistra manu Ophiuchi quam complectitur se girans in pyram serpens, in ω signo apparet, maxima eius corporis pars, cum figura Anguitenentis, in signo $\rightarrow$ cauda sinuosus ambitus, in signo γ

Sunt autem stellae quibus componitur. 18. est quibus praecipuae sunt quae subiunguntur.

3	In capitis initio	Tertia
4	Vna est duabus quae in colli initio sunt.	Tertia
7	Earum duarum altera.	Tertia
9	In primo Serpentis flexu à capite ad sinistram manum Aesculapij.	Tertia
10	Earum duarum altera.	Tertia
2	Quatuor quae dextrum oculum circumstant.	Quarta
15	Iuxta dextram Aesculapij manum in cauda flexu.	Quarta
16	Post dextram manum quae cauda adhuc inflectitur.	Quarta
17	Iuxta caudae extremitatem	Quarta
18	In extremo totius Caudae.	Quarta

Monstrat autem figura, quam illa in caelo dispositionem habeant.

BOOTES.

- 10 CALLISTO rutilat stellis, quibus utque ferinam
 Prona sit effigiem, quo cardine torqueat axem,
 Semper in occiduis attollens lampada flammis
 Arctophylax, siue, ut veteres cecinere, Bootes,
 Famosa Arcadici testans commenta tyranni.
 Et licet instanti similis, similisque minanti
 Terga Helices iuxta premat arduus, haud tamen vnquam
 In picturatae plaustrum procurrere matris
 Fas datur, antiqui quoniam contagio in illo
 Criminis, & veterum prohibetur culpa malorum.
 Nec minus in membris lux olim maxima vibrat

- 20 In sinistro genu duabus alijs vicina.
 6 In capite.
 7 Supra dextrum humerum.
 10 In medio claua quam manu tenet.
 9 In eiusdem sine qua Herculis unum pedem attingit vt monuimus in explicatione eius imaginis.
 16 Sub dextro brachio prope spinam dorſi.
 18 In media spina dorſi.
 19 In dextro femore iuxta genu.
 Quis vero sit earum situs atque figura, in caelo monstratur praesenti schemate.

Tertia

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

Quarta

Tertia

Quarta

Tertia

VIRGO.

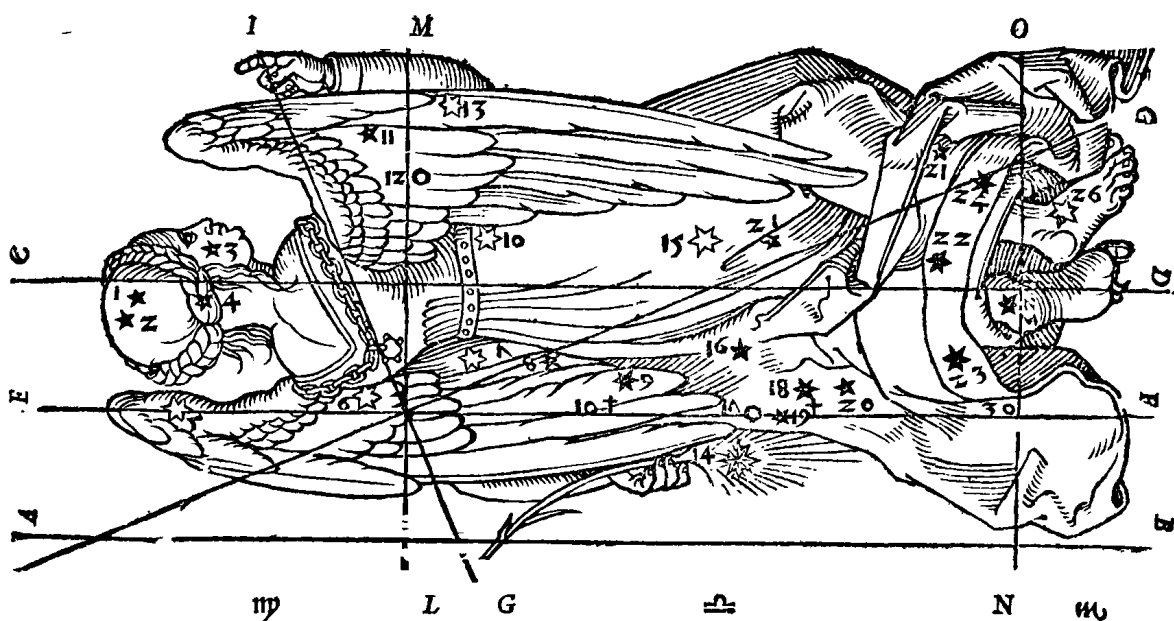
II QVA protenduntur vestigia summa Bootis,
 Quaque per immensum circumflagentibus astris,
 Circulus obliquo late iacet Astriger orbe,
 Contemplare sacros subiectae Virginis artus.
 Quam te quam memorem, siue est genitor tibi summus
 Iuppiter ex Themide in terras demissa parente:
 Seu patris Astraei clarum es genus, aurea cuius
 Sidera sunt proles, & qui pro munere morum
 Inculpabilium nomen dedit omnibus astris:
 Aut Pelusiaci magis es dea littoris Isis,
 Digna Poli consors, & cura latrantis Anubis.
 Seu tu diua Ceres, sic nam tibi flagrat arista,
 Et ceu Siriaco torretur spica calore:
 Protentata manu ter quae pernicibus alis,
 Nec fat certa gradum, viduatque vertice summo
 Fluxipilae vestis vestigia, lubricum vt æuum
 Sors agat, & subitis obrepat mobile fatum
 Temporibus, precor in terras procul æthere ab alto
 Fleſte oculos, placidamque meis venerabilis oro
 Pande sacris aurem. Tu cum sincera priorum
 Vita hominum nullis ageret sub legibus æuum,
 Aureaque innocuos seruarent secula mores
 Sponte sua, nec criminibus via prompta pateret,
 Inter confusos populorum libera cœtus
 Versabare libens, nullique obnoxia culpæ
 Corda inhibens media, casto res more tenebras:
 Nullus telluri limes datus, indice nullo
 Culta secabantur, neque iam discretio campum
 Metiri in dominos monstauerat: omnia rerum
 Vsurpantis erant, promiscua thura per agros
 Præstiterant cunctis communia cuncta videri.

Denique cum plangens orono Dea viseret vultus
Lacrimaque ipsa virum palam laccederent illi
Ferventis late pelagi natum, & hinc inde
Fugientis mirabile, & grauius, & horribius, & horribius
Quis senior cano nutrit sub gurgite Nilus
Dumque virides, & phryseferas antheles,
Ignorata suo seclusaque fine iacebant.
Nulla fides vndis, tumido commercia nulla
Nulla petebantur: neque longis nauita terris
Insinuare ratem ius fecerat, exul vt oris
Omnibus externas veheret per inhospita gazas
Aequora, & infans penderet lape profundo
Omnia: sed cunctis nasci dabat aurea terris
Iustitia, & nullo discreuerat aere regna.

At postquam argento deformis viluit ætas,
Rarius in terras os inclinabat honestum
Iam Dea, vix summos ad labens denique monteis,
Cum cedente die Phœbus sub nocte propinqua
Occiduus pronos vrgeret in æquora currus,
Vsurpandam oculis se dabat adcurrentum:
Non vt fessa virum repararet gaudia vultu,
Sed crepula vt late vomeret conuicia voce.
Parcite vile genus, lacrimis aiebat obortis:
Causa querelarum vestrum est scelus, aurea quondam
Iudice me vestri vixerunt secla parentes.
Degener in vobis animus, solertia vobis
Peruigil, arte noua vitam traducere mos est:
Omne æuum studijs excuditis: hinc quoque rursus,
Proh pudor atque dolor, nascetur vilior ætas.
Et lacerata genas ibit Bellona per vrbes
Saucia, vt infidas agitent certamina mentes.
Hæc vbi permœsto rauco congesserat ore,
Alite procurso sese in conuexa ferebat
Protinus, atque oculos fugiens exosa sequentum
Linquebat cœtus hominum. ruit hæc quoque rursus
Viuendi series, ac succedere pudendo
Aerea secla habitu: fraus ilicet, & furor ardens,
Atque cruentus amor chalybis, segnisque libido,
Et male suada lucri rabies subit omnia, terror
Degener, ac mœstæ facies formidinis implet:
Secreti immodicus vada gurgitis vltima versat
Tiphys: Agenoreo color hinc mentirier ostro
Incipit, Assyriumque bibunt noua vellera succum,

Ebria vt extremo splendescat lana veneno,
Sic iusta in populos mox Virginis inculpatæ
Exarsere odia, & cœlum pernicipibus intrat
Diua alis, spaciumque sibi subuecta per auras,
Vnde procul terras summa vix cerneret æthra,
Propter anhelæ libens late capit astra Bootis.

12 ISTIVS extremis humerorum partibus vrget
Stella faciem, qualique rubent incendia flamma,
Quæ subiecta procul caudam maioris ad Vrsæ
Vertice brumalis circunuoluuntur Olympi:
Talis vtrique modo simul & fulgore micat lux
Plurima: quippe procul clarè fax ardet in Arcton.
Nec contemplandi labor anxius, omnia primis
Obuia ceu vibrant obtutibus, vnus ob ora
Quæ sunt prima ferè vestigia, præminet ignis:
Altera quæ pedibus rēgio est clunalibus, ardet
Stella itidem, genibusque dehinc se tertia promit,
Aemula qua rutilæ flagrant confinia caudæ.
Non tamen his species, non sunt cognomina certa,
Sed permixta simul vulgi vice conuoluuntur.

A. B. ET C. D. LIMITES AC TERMINI ZODIACI. E. F. SOLIS

VIA. A. G. AEQVATOR QVI IN LINEA L. M. ECLIPTICAM
INTERSECANS AEQVINOCTIVM FACIT.

N. O. FINIS LIBRAE.

Virgo, $\pi\alpha\rho\theta\epsilon\nu\sigma$ plus quam gradus decem sideris quod Leo occupat obtinet. Pedes quoque priores librae inferens, manu dextra vltra Aequinoctialem (ibi enim Zodiacus vltra aequatorem egreditur) illustrē tenens stellam vnde clariores quidam projiciuntur radij, & dicitur Spica. Græcis $\sigma\alpha\chi\upsilon\sigma$, Arabicè Azimech. Alas habet. Ala vero à latere dextro Zodiacum egreditur, in hac stella maxime Borealis $\pi\epsilon\omicron\tau\epsilon\rho\upsilon\gamma\eta\tau\eta\varsigma$ id est vindemiator dicitur. Sunt autem stella quæ hanc virginem illustrant 26. quarum præcipua sequuntur.

B ♄

♄ Splendida

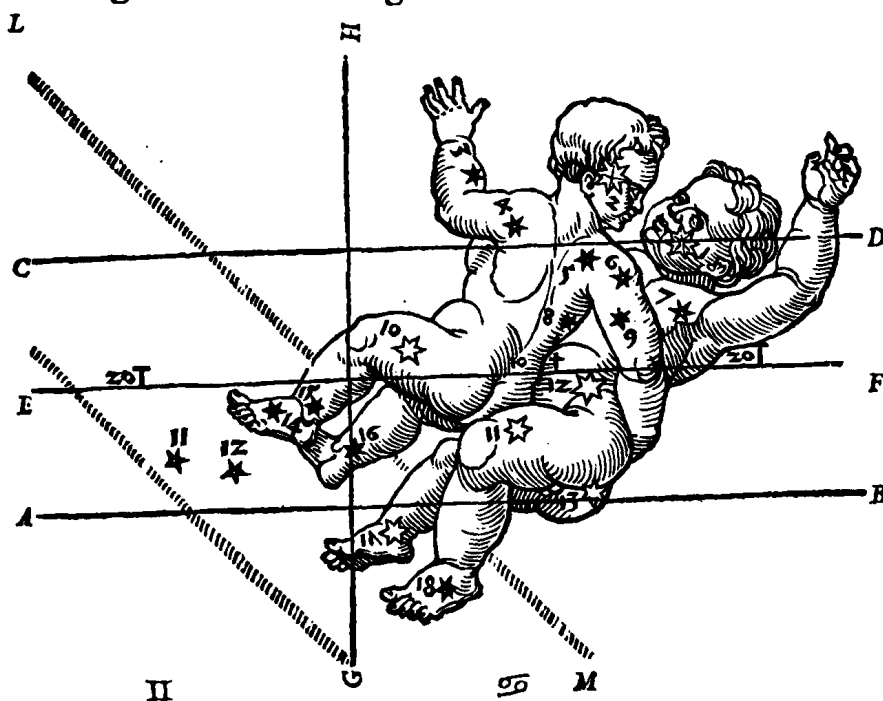
- 4 *Splendida illa in sinistra manu que appellatur Spica.*
 6 *Ad sinistra ala exortum.*
 26 *In dextro pede qui magis ad boream accedit.*
 13 *In sinistra ala extremitate.*
 24 *In tibia dextra.*
 10 *In cinctura à latere dextro.*
 15 *In dextro femore.*
 7 *In sinistra cinctura parte*
 25 *In sinistro pede.*

Earum situs quem in cælo obtinent, ex figura fuerit petendus.

Prima
Tertia
Tertia
Tertia
Quarta
Tertia
Tertia
Tertia
Quarta

GEMINI.

13 ILLA quidem supero conferta relabitur axe,
 Infcia piscosi semper salis, ipsius autem
 Subiectos capiti Geminos tibi cernere fas est,
 Spartanam Geminos sobolem, prolémque tonantis
 Egregiam, & proprio pòst reddita numina cælo.
 Nam Lacedemonijs Mars cùm caluisset Aphidnis,
 Castora Cecropij tulit inclementia belli:
 At frater lucémque & fata superstitis æui
 Exosus, sortem lachrimis efflagitat æquam:
 Protinus alternæ germanos tempore vitæ
 Iuppiter attollit, cælique in celsa receptans
 AÆternæ flagrare facis iubet ignibus ambo.

A. B. ET C. D. LIMITES ZODIACI. E. F. ECLIPTICA. L.
 M. ET E. G. LACTEAM VIAM NOTANT.

Gemini, δ' ἰδύοι, Castor & pollux. Apollo & Hercules capitibus parum transcunt zodiaci limites, itemque pedes, alias verum suum locum occupant. In vtriusque capite prælucida stella constituitur.

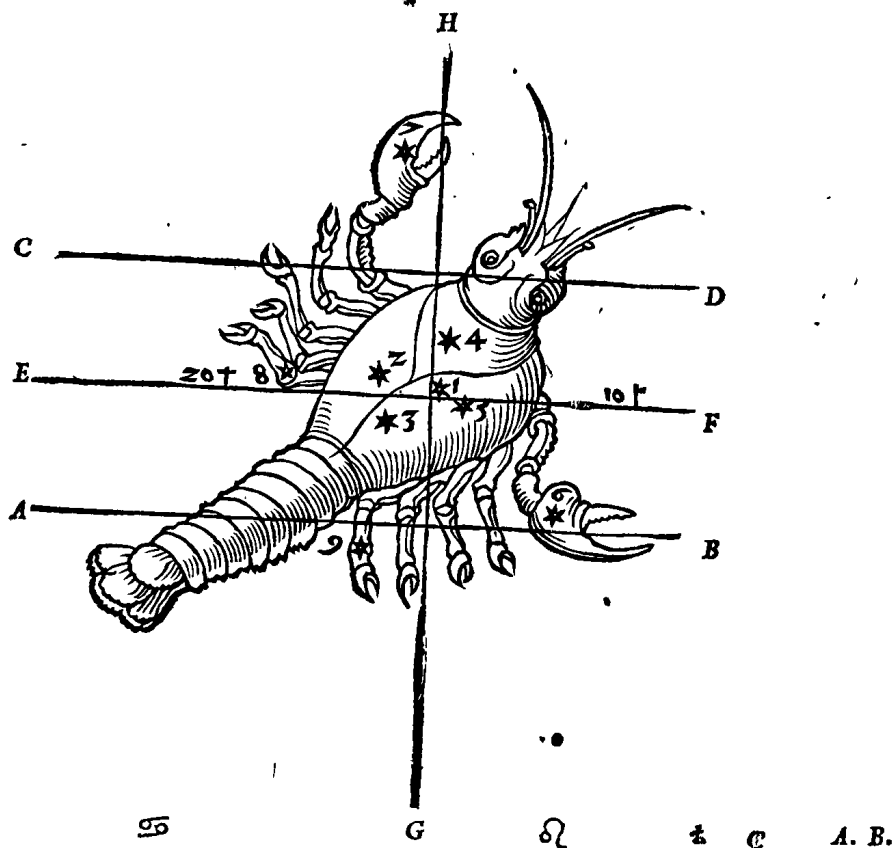
Sunt

Sunt stella quibus ornantur in vniuersum 18. e quibus haec sequuntur magis conspicuae sunt.

2	In capite eius, quo ad Boream propius accedit.	Secunda
1	In capite alterius, aliquantum rubescens.	Secunda
17	In dextro pede eius qui Australior est.	Tertia
13	In eiusdem clauinibus.	Tertia
41	In eiusdem sinistro femore.	Tertia
12	In sinistro ilio eius qui Australior est.	Tertia
7	In eiusdem dextro latere.	Quarta
141	In sinistro calcaneo eius qui ad Boream magis est situs.	Quarta
5	In eiusdem dextro humero.	Quarta
4	In eiusdem sinistro humero.	Quarta
10	In femore dextri pedis.	Tertia
- Earum autem situs atque figura, per schema exprimitur.*

CANCER.

ALVO Heleces Cancer subuoluitur: astraque Cancro
Iuno nouercales vt semper proderet iras,
Præstitit. hic etenim Lernæi gurgitis Hydram
Vreret Alcides cum flammiger ausus in ipsum
Repere victorem, quâ duro concaua dorso
Tegmina curuantur, geminus micat ardor in auras:
Hos dixere Asinos, ortos Thesprotide terra,
Et sidus Lenæ tuum determinat aër
Crassior. hos itidem qualis præsepibus esse
Forma solet, dispar Chelarum flamma coruscat
Nanque tribus stellis adoletur dextera Cancro:
Leua duas pigro succendit fomite flammæ.

AD ANGVLOS RECTOS SECANS VIAM SOLIS
 INGHOMAEONEM AC TERMINAT
 GADORI SIGNVM.

Vna illarum quatuor, quae in eius medio corpore quadrilateram figuram configuntur, quae a sum
 nuncupatur.

4	In vicina & contigua parte capiti, ad Septentrionem.	Quarta
2	In sinistra dorsi parte, vna illarum quae quadratam configunt.	Quarta
3	Alterae earum quatuor quae sunt in corpore, quam maxime proclinant in austrum.	Quarta
5	Prima quae in medio & umbilico cancri consistit, adhaerens.	Quarta
6	In brachio dextero.	Quarta
7	In sinistro boreali.	Quarta
9	In pede versus Austrum.	Quarta
8	In pede versus Aquilonem.	Quarta

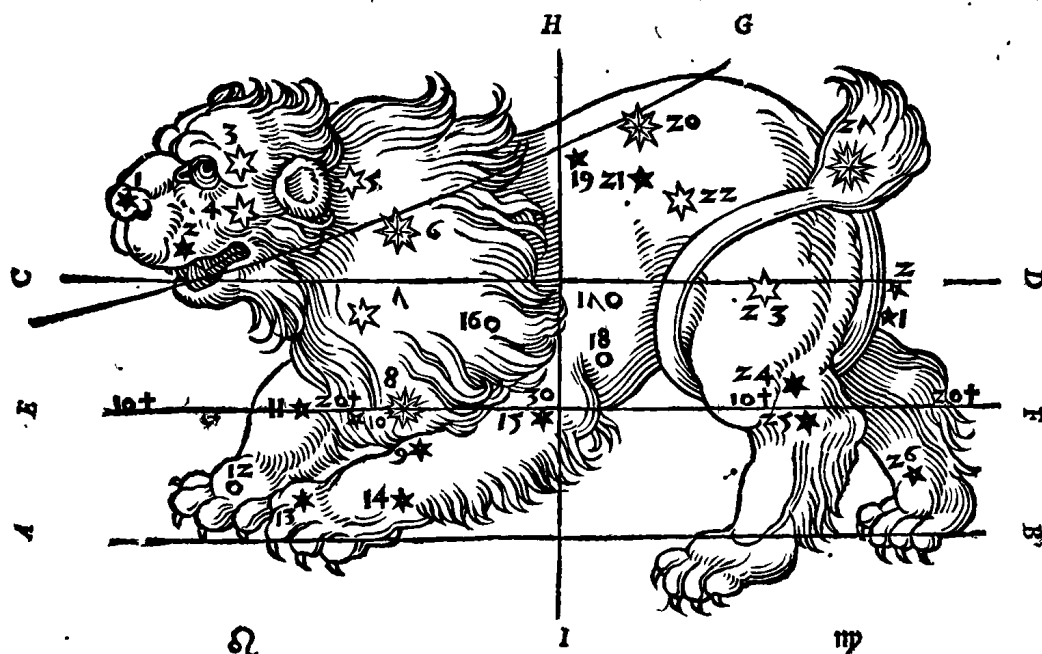
Earum autem situs & complexus mutans ex figura petendus est.

L E O.

Hi versus quibus Leonis Astrum exornatum est in Parisiensi exemplari, quod figuris caret Cancri
 coniunguntur. Verum nos licet continuus textus videatur malimus eum diuidere, vt figurarum
 situm continentes carminibus quibus explicati astrisimi sunt subiungi possint.

QV A postrema pedum rutilant vestigia in Arcto,
 Maxima flammigeri mundus trahit ora Leonis.
 Membra dehinc longi qua sese semita caeli
 Plurima protendit, torrentur fomite acuto
 Singula, & assiduis ardet Leo viscera flammis.
 Hic Hyperionij flagrat viae solis, & isto
 Se duce caerulei referunt momenta caloris.
 Tunc succisa Ceres statim cum mergite culmi
 Construitur, flauos tondentur semina crines
 Omnia, & auctas late coquit area messes.
 Tunc & Threicij repetunt animosa aquilones
 Flabra polo, tunc Oceanum statuta flammae caeli
 Propellunt pelagus: longis hoc tempore in anni
 Ocia sunt remis: pontus vehit ipse carinas.

A B. C. D. LIMITES AC ZODIACI TERMINI. E. F. SOLIS ITER.
C. B. SOLSTICIALIS CIRCVLVS. H. I. DODECATEMORII
LEONIS FINIS ET VIRGINIS INITIVM.

Leo, λέων pulcherimum fidus, in quo multa sunt lucida stella, dimidiatum ferè signum occupat in quo regnat Cancer. Dorsum, cauda, & caput, extra zodiacum progrediuntur planè sub Vrsa maiore collo catur, quod eo accuratius monemus, ut habita alicuius vnus signi certà cognitione reliqua eò facilius deprehendantur. praterea & illud diligenter hoc loco notandum est circa Leonem, inter eius extrema & vrsa, stellas esse nebulosa inuolutionis, informes tamen, quas vocant Berenices crines, ab harum situ Plinius terram secundum latitudinem, formam orbis absoluti globatam habere declarat. Berenices crines inquit, non cernit Aegyptus neq; Trogloditarum sedes (qui in tetra cauernis & specubus morantur. Ha stellæ autem, ob id Berenices comæ vocantur, quod cum Ptolomæus Aegypti rex, in Asiam olim expeditionem suscepisset, Berenice eius coniunx, comam suam pulcherrimam Veneri deuouerit, si modo rex victor rediret, Et cum deinde superatis hostibus redisset & optatam victoriam obtinisset illa comam absciderit, & Veneri vti prius vouerat suo in templo sacrarit, quæ cum paucis post diebus, non amplius in templo, vbi suspensa erat, appareret, ab Astrològis quibusdam in cælum euecta, et iuxta Leonem collocata, dicebatur.

Sunt autem stellæ quibus hoc astrum splendet 27. quarum istæ quæ sequuntur præcipuæ sunt.

8 In eius corde, quam vulgo cor Leonis & Regulum, latini Regiam, Græci βασιλικὸν vocant. hæc omnium quæ in cælo hærent, efficacissima esse creditur, quod propè Eclipticam existens, solis lumine maxime adiuuetur.

27 Splendida illa, quæ est in cauda extremitate.

6 Mediæ illarum trium quæ sunt in collo. Hæc vt facile videre est lineæ C. G. quæ Tropicum cancri notat contigua est.

5 Altera earum quæ vltra Tropicum est versus Boream.

7 Tertia earum, amplitudini zodiaci inherens. Hæc stella, τρεῖς ἐν τῷ τραχήλῳ, id est, in ceruice, sunt satis notæ in cælo, cum oculis & visus earum quantitatem facile distinguat.

3 Vna earum quæ sunt in capite, ea quæ supra oculum est.

4 Altera propius ad terminum zodiaci Borealem accedens.

22 Supra sinistrum femur.

23 In sinistro femore.

Patet autem illarum in cælo situs ex schemate Leonis.

Prima

Prima

Secunda

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

AVRIGA.

14 AVRIGATOREM par sit quoque cura videre:

D 2

Namque

Nanque tuas aures implebit fabula solers
 Crætei pecoris: hæc lac memoratur alumno
 Infudisse Ioui Capra, nutrix dicta tonantis.
 Stelligero subuecta polo est: ille impiger autem
 Pulcher Erichthonius, currus & quatuor olim
 Iunxit equos, pronus qui non procul in Geminorum
 Leua iacet, fusoque super se corpore tendit
 Plurimus, atque Helices caput inclinatur ob ore.
 Ille quidem in spacium membra explicat: at Capra læuo
 Fixa humero clare sustollitur: ipsius autem
 Fine manus paruas Hædorum suspice flammæ.
 Qui postquam Oceano sese expedire sonoro,
 Sæua procellosis immittunt flabra fluentis,
 Vt spumosa truci pulsantur littora fluctu,
 Et vaga cæruleas inuoluant æquora puppes.

C. D. LIMES AC TERMINVS CIRCULI ZODIACI BOREA-
 LIS, CUI INSISTIT ERICHTONIVS EXTREMO PEDIS,
 CORNV TAVRI DEXTRVM CONTINGENS.

AVRIGA, ἄνιόχος, Erichtonius, Veffor, Agitator, vbi ab vrsa maiore difcefferis, intra Arcticum
 & Tropicum Cancrī inuenitur: finiftrum brachium conuertens ad Dextrum Perfei pedem. Ornaturque
 ftellis tredecim ex quibus hæc quæ fubijciuntur præcipuæ funt.

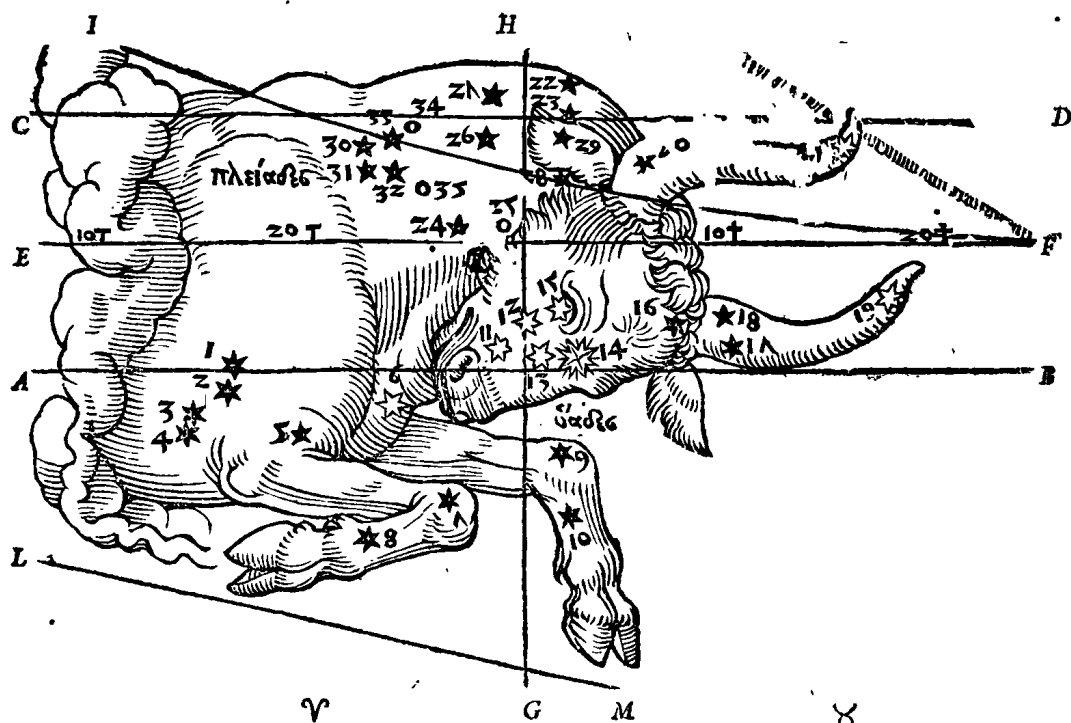
3	Lucida illa in finiftro humero, quæ αἰξ Capella, fivæ Capra vocatur.	Primæ
11	In dextro calcaneo, cum Tauri cornu extremitate communis, in hac imagine numero 11. notatur, in
figura Tauri numero. 21.	Tertiæ
4	In humero finiftro.	Secundæ
10	In finiftro Calcaneo.	Tertiæ
1	Vna duarum quæ funt in capite.	Quartæ
		2 Alteræ

- 2 Altera duarum qua existit in capite.
 6 In dextro cubito tertij ordinis est, licet in figura quarta magnitu linis videatur.
 39 In sinistro brachio qua $\delta\pi\phi\alpha$, id est Hædi vocantur horum in auctoribus frequens vsus est.
 5 In dextro brachio.
 7 In sinistro cubito.
 Talem in cælo dispositionem obtinent, qualis figura exprimitur presenti.

Quarta
 Tertia
 Quarta
 Quarta

TAVRVS.

15 NEC minus Aurigæ quæ sunt vestigia curui,
 Cornigeri late tenduntur pectora Tauri.
 Illic fetosam pecoris perquirere frontem
 Esto memor: flexo iacet illic crure, minaces
 In terram figens oculos tum cætera signa
 Flammarum similem procul inter sidera formam
 Ostentare valent: gemino sic cornua ductu
 Erigit ætherij rigor ignis & ignis vtrique.
 Sic camuris ardet protractibus, haud tibi signis
 Perquirenda alijs pecoris frons æqua resurget:
 Oceano proprio Taurum dẽprenderis ore.
 Cornua sic vera sub imagine cûrua dehiscunt:
 Sic media creber pecori frontem asperat ignis:
 Sic Hyades Tauri toto procul ore coruscant.
 At boream læuo quæ Taurus acumine pulsat,
 Desuper Aurigæ dexter pes imminet astro.
 Vna pedem Aurigæ dextrum cornúque sinistrum
 Stella tenet pecoris: simul in conuexa feruntur:
 Sed prior occidui Taurus subit æquoris vndas

A. B. C. D. LIMITES ZODIACI. E. F. ECLIPTICA. I. F. TROPICVS CANCRI. L. M. AEQVATOR H. G. LINEA TERMINAS TAVRVN, ET INCHOANS GEMINOS.

TAVRVN ταῦρον magna ex parte recumbis in illo spacio quod Arieti deputatum videmus, vix dimidium capitis cum cornibus suis imponens gradibus seu regioni sua, pedes seu crura extendens ultra Zodiacum versus Aequi noctialem. Cum autem dimidiatum signum sit dubitatum est Taurus ne, an Vacca censeri deberet an ad Europa vectorem, an Ius potius immutationem referendum. Verum consuetudo obtinuit vt Taurus haberetur. Ovidius.

*Vaca sit an Taurus, non est cognoscere promptum
Pars prior apparet, posteriora latent.
Sed tamen est Taurus, siue hoc est fœmina signo
Iunone inuita munus amoris habet.*

Habet autem stellas, quibus insignibus praeditus Taurus est. 23.

1 Splendida illa & rubescens, qua in sinistro oculo existit, ingens & rutilans, Caldaicè Aldeboran Graecè λαμπαρδίας, Latine palilicium nominatur. Prima

11. 12. 13. 14. 15. Totum hunc manipulum stellarum, de earum maxima diximus Latini veteres succulas dixerunt, ūs enim idem quod sus valet. Sed Graeci nominauerunt ὑαδρας ἀπὸ τῆς ὕδρ, quod non sine pluuia exoriantur. Tertia

21 In eius cornu extremo quod ad Boream tendit illa scilicet, quam supra diximus herere in ipsius Ericthonij dextro pede. 11. numero, quemadmodum eo in loco cornu Tauri pedibus adherens declarat. Tertia

19 In extremitate cornu Australis. Tertia

6 In pectore, iuxta dextram scapulam. Tertia

7 In dextro genu. Quarta

8 In dextro calcaneo. Quarta

9 In sinistro genu. Quarta

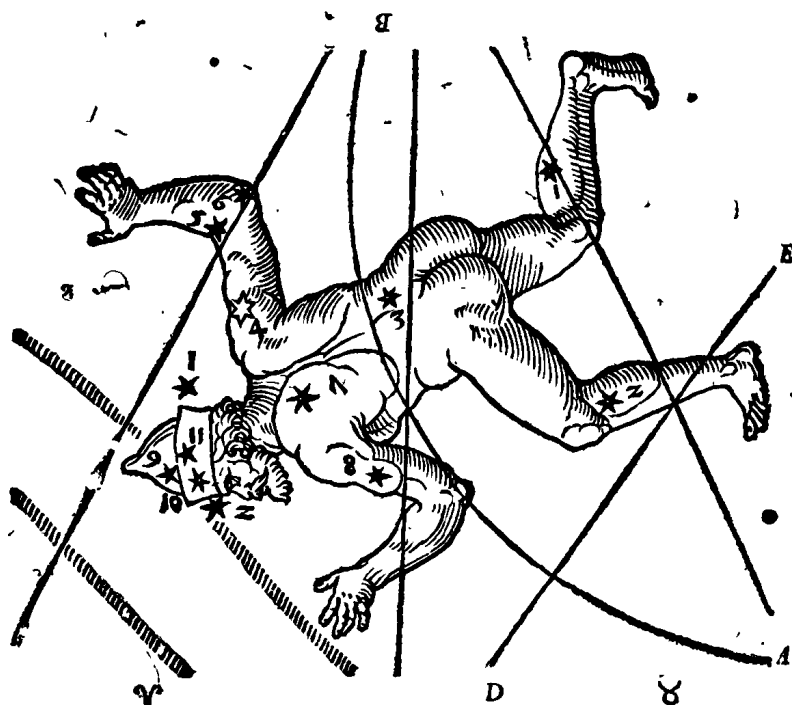
10 In calcaneo sinistro. Quarta

1. 2. 3. 4. Ille quae in ventre sunt Taurum terminantes. Quarta

Est autem earum situs quem in caelo habent, ipso schemate expressus. Sunt autem & alia stella in dorso Tauri collocata, quae à Babylonijs dicuntur Atarage, Graeci πλεξίδες, ἀπὸ τῆς πλεῖν, quod ortu suo navigationis tempus ostendant: Latine dicuntur Vergilia quod extremo vere, cum aestas incipit, exoriantur. Verum cum speciali tractatu harum meminerit auctor, suo loco de ijs dicemus.

CEPHEVS.

16 NEC mea musa fenem tacitum Cephea relinquet:
Iasidem quoque summa poli Cephea reuoluunt:
Illum quinetiam rutilæ pater intulit æthræ,
Donauitque polo. tergum Cynosuridos Vrsæ
Post habitat, geminasque manus à pectore tendit.
At diducta pedes tamen huic mensura feniles
Diuidit, extrema quantum pede distat ab Vrsæ.
Non eget huius enim sedes sacra numinis hilum.

A. B. CIRCVLVS ARCTICVS. D. E. COLVRVS AEQVINOCIORVM.

CEPHEVS, κεφείης, maritus, Cassiopea, Babilonijs Ficares, succensus, & dominus flāma ad alterū
latus poli arctici Vrsa maiori opponitur, partim intra Arcticum cum ventre & pedibus, partim extra
Arcticum cum brachijs & capite. Constat autem Cepheus stellis 12. ex quibus praecipue magis (que conspi-
cuae sunt haec sequentes.

- 1 In dextro pede.
- 4 Supra dextrum humerum.
- 10 In pileo, qua media est, inter duas vicinas.
- 2 In pede sinistro.
- 3 In cinctura, prope dorso spinam.
- 6 Supra dextrum cubitum.
- 8 In brachio sinistro.
- 7 In dorso.
- 12 In fronte.

Quarta
Tertia
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta
Quarta

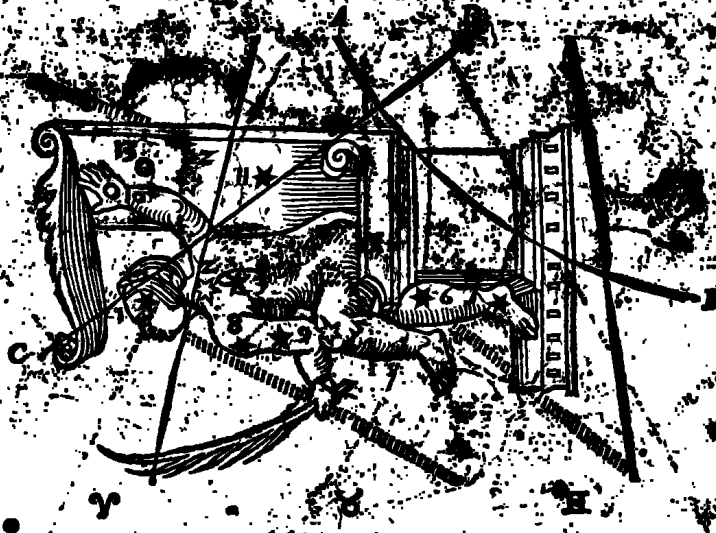
Monstrat autem earum situm atque complexum quem inter se habent, in cælo figura flammigeri.

CASSIOPEIA.

17 R V R S V M decliui si visum tramite vergas,
Prima tibi vt flexi linquatur spira Draconis,
Infortunatam spectabis Cassiopeiam.
Sed nec multa tamen, cū cælum lumine toto
Luna replet, terram vt superet fax aurea noctem,
Occurret genitrix oculis quærentibus: adsunt
Lucida mœrenti, tenuis rubet ignis, & ægrè
Lux hebes est matri: vix qualem Caria quondam
Nouerat intrantem per claustra tenacia clauem,
Formatur stellis distantibus. inque humeros vix
Tenditur angustos, natæ fera fata tetundunt.

D 4

A. B.

A. B. CIRCVLVS ARCTICVS. C. D. COLVRVS AEQVINOCIIORVM.
NOTVLIS DVAE DVCTAE LINEAE, TERMINI
SUNT LACTEAE VIAE.

*Cassiopea, uoxiōneū, iuxta pedes Andromeda sedet, erecta paululum uersus Cepheum maritum.
Constituitur autem illa atque sedile, cui incumbit brachia ad sidera tendens, stellis in uniuersum tredecim, ē quibus illa quæ hic subijciuntur magis clara atque conspicua sunt.*

4 In renibus.

3 In sinistro genu.

12 In medio eius seduli.

2 In dorso prope collum.

1 In capite.

7 In dextro pede.

6 Sub genu dextro.

9 In sinistro brachio.

Quo situ se inuicem in cælo complectantur monstratur figura presenti.

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

Quarta

Quarta

Quarta

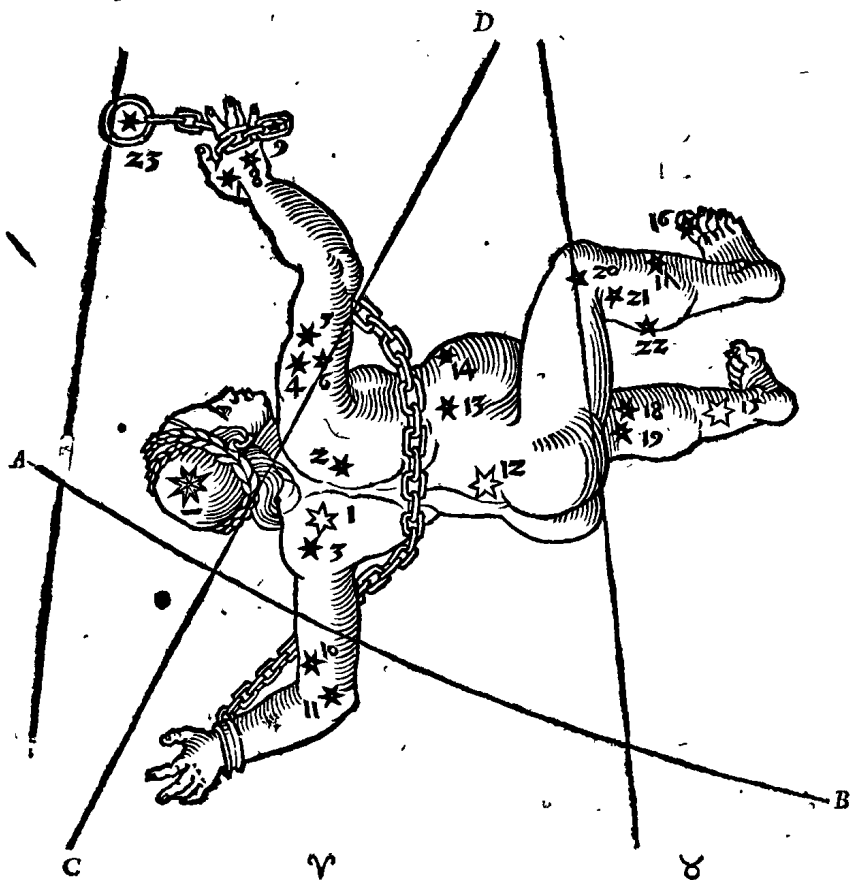
Quarta

ANDROMEDA.

18 NANQVE subest, teretisque poli simul orbe notatur,
Andromeda incendi, quæ semper luce coruscans
Sponte oculos im membra rapit: face denique vertex
Ardet anhelanti, geminamque per aëra fundunt
Lucem humeri, & summis lux æstuat ignea plantis:
Ignea quinetiam per cælum singula flagrant
Andromedæ, & toto vibrant in corpore flammæ.
Sed tamen hic etiam viuax est poena dolenti:
Nam diducta uinas magna distendit in æthra,
Vinculaque in cælo retinent quoque tenuia, quippe
Brachia contortis adstringunt nubila nodis.

A. B.

A. B. CIRCVLVS AESTIVALIS LONGISSIMAM DIEM
CONFICIENS. G. D. COLVRVS AEQVINOCIA
CONTINGENS.

ANDROMEDA αὐδοποιέδη catenata, capite ad Pegasus eleuatur, ibi est praesignis quadā stel-
la. Extensis brachijs in cælo consistit quorum dexterum tendit ad Galaxiam, ea parte qua Cephei caput
conspicitur. Sinistrum ad pisces, imo vni piscium quasi incumbere videtur. Catena aurea à sinistra vsque
in dextram manuum per dorsum ei transit. Stellis non procul à Perseo 23. illustrata fulget, quarum practi-
pua magisque clara sunt hæ, quas iam subiiciemus.

1	In sinistro humero.	Tertia
12	In spina dorsi.	Tertia
15	In sinistro pede.	Tertia
11	In cubito sinistro.	Quarta
23	Iuxta dexteram manum in qua tres alie conspiciuntur.	Tertia
4.5.6.	In dextero humero.	Quarta
15	In calcaneo dextero.	Quarta
7.8.9.	Tres in dextera manu.	Quarta

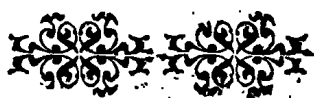
Atque harum dispositio per schema exprimitur, in quo præter stellas iam enumeratas aliam in capite fulgentem cernimus secundi ordinis, veram illam dum in alato equo quadratum constituat tribus alijs coniuncta, non huc, sed ad Pegasus referimus.

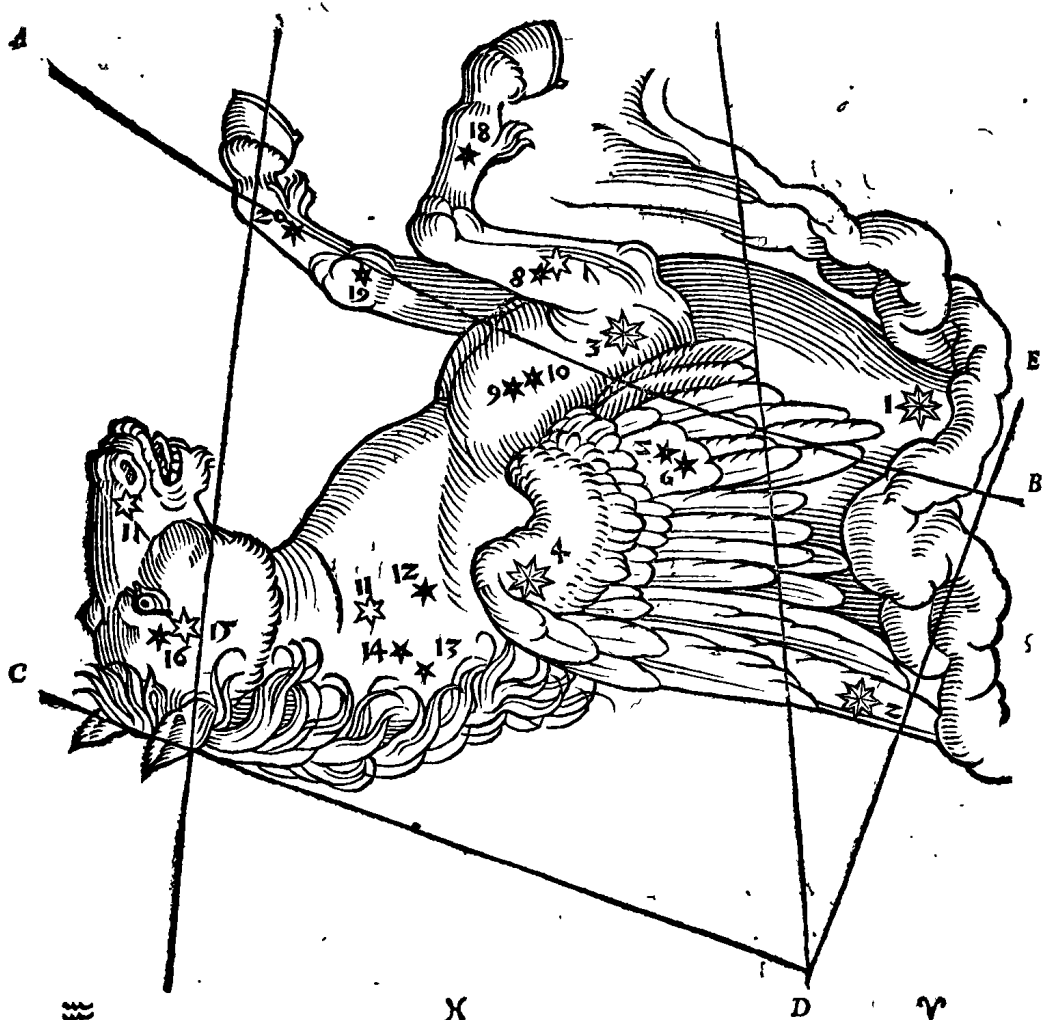
EQVVS.

EQUVS

19 RVRVSVSq̃d̃olatorq̃d̃vergeturmetumefat
 Andromeda capite fulcitur indies pleni
 Aluns Equi, flammis quæ in fax in vertice vibrat
 Virginis, inque ætæ torret vixit hinc aena
 Ipsa sub absento laterat aures venarum
 Cornipedis simul hunc lux in laetitia patet
 Communique rubent duo semper sidera flamma
 Treis latus atque armos alia pecoris pingere,
 Et spacio disiuncta pari fax æmula flagrat.
 Plurimus ignis inest, vasto globus æstuat ombe
 Sed non & capiti similis rubor, ipsa quæ cerat
 Quauis procero surgat iuba maxima collo,
 Languida marcenti vix est spectabilis igne.
 Vltima quæ mento sese explicat, haud minus illa
 Quattuor est primis quæ formam lumine claro
 Cornipedis simulant: non hinc Equus integer artus.
 Non quadrupes cælo sustollitur, at tenus aluo
 Erigitur, media iam cætera ponè negantur,
 Et quatit ætherias primis modo cruribus auras.
 Nunc hunc Aonio quondam memorant Helicone
 Inclita post Lyciæ redeuntem bella Chimææ,
 Mystica qua rupes doctis obmurmurat antris,
 Herbarum carpisse comas, & gramine odoro
 Expleuisse famem, sed cum sitis arida fauces
 Vreret, ac nullo manaret gurgis hiatu,
 Illisisse pedem, cornúque excita repente
 Lympha camœnalem fudit procul Hippocrenen.
 Aones hoc latici posuerunt nomen equino
 Pastores: strepit hæc placido inter saxa susurro,
 Atque Helicone cadens sese sitientibus herbis
 Inferit, Ascræas donec vaga gurgite valles
 Viuificet, rigat has animas & Thespia pubes
 Semper, & in latices inhiat gens fontis alumni.
 Ast Equus alterno redit inter sidera motu,
 Oceanique salo caput exerit, haud tibi magni
 Cura laboris erit cœlo spectare sereno
 Cornipedem: micat ille procul flagrantibus astris,
 Et perfusa recens educit pectora ponto.

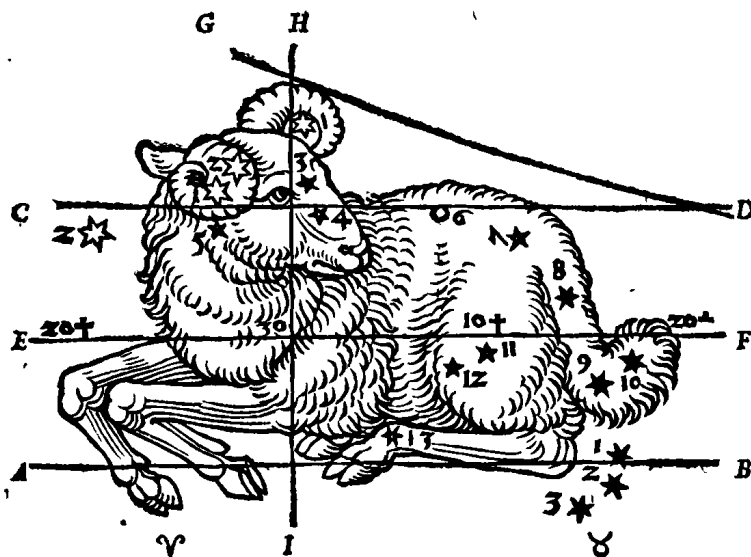
A. B. TROPICVS CANCRI SIVE CIRCVLVS SOLSTITIALIS,
C. D. AEQVIDIALIS SIVE AEQVATOR. D. E. LINEA
DISTERMINANS AEQVINOCIA QVAM PAVLO
SVPERIVS COLLVM ANDROMEDAE SECA-
RE VIDIMVS.

P E G A S V S, ἵππος seu equus alatus, Equus volans, Maior Equus, Equus secundus, cum duobus tantum pedibus prioribus pingitur, aliis quoque insignitus, vltima parte caput Andromeda, pede sinistro alam sinistram Gallinæ contingens, malim potius alam dexteram Cigni.

Exornatur autem stellis 20, inter quas insigniores sunt ista quas subiijcimus.

1	In vmblico quam paulo ante in capite Andromeda habere diximus, hac vna est quadrati, ex stellis secundum ordinem in Pegasi corpore constitutis,	Secunda
2	In dextera alae extremitate.	Secunda
4	In dextra alae summitate, quae tres stellae triangulum constituunt.	Secunda
3	In exordio dexteri pedis in coxa scilicet illa quae tribus aliis coniuncta quadrangulum constituit.	Secunda
7	Supra genu dextro.	Tertia
11	In collo.	Tertia
15	Supra dextrum oculum.	Tertia
17	In naribus.	Tertia
6	Vna earum quae sibi in pectore vicina sunt.	Quarta
10	Altera dictarum duarum,	Quarta
		18 In

Andromedæ claro rutilantia cingula in aëtro
 Suspectanda parent. vocat ingens balthæus vltro
 Quærentem, non longa Aries statione locatus,
 In conuexa redit paruo se tramite: subter
 Distinet & medio cœlum citus ordine currit,
 Vltima Chelarum qua brachia, quaque corusco
 Circulsaxe means rutilum fecat Oriona.

A. B. C. D. LIMITES AC TERMINI SVNT ZODIACI. E. F.
 ECLIPTICAE. G. D. TROPICVS CANCRI. H. I. LINEA
 TERMINANS TRIGESIMVM GRADVM ARIETIS, ET
 INCHOANS PRIMVM TAVRI.

ARIES, αἰρίος, eo loco ponitur ex opposito versus æquinoctialem, quo Perseus tendit ad Polum Arcticum plane intra Zodiacum, nisi quod caput nonnihil prodit. Stellis exornatur 13, admodum enim in cœlo non potuit splendere quod Aureum vellus in terris reliquerit, cuius gratia & hoc nostro ævo magni bellorum motus & ingentes perturbationes in rebup. Christiana exorta sunt, quas si non Agnus imaculatus pro nostra sese offerens salute sedauerit ingruentibus obruemur malis. Stella autem eius præcipua quæ mediocriter fulgent sunt hæc.

1	Vna è duabus quæ in cornu dextro existunt nempe ea quæ magis vicina est termini Septentrionali Zodiaci.	Tertia
2	Altera illarum magis ad Boream præclinans.	Tertia
	Sunt alia quæ non imaginis continentur implexus sed parum ab ea distant quæ præcedit & cornu continetur sinistro.	Tertia
9	Vna illarum Trium quæ sunt in cauda.	Quarta
8	Altera.	Quarta
10	Tertia.	Quarta
13	In posterioris dextri pedis extremitate.	Quarta
	Monstratur autem earum in cœlo situs ipso schemate.	

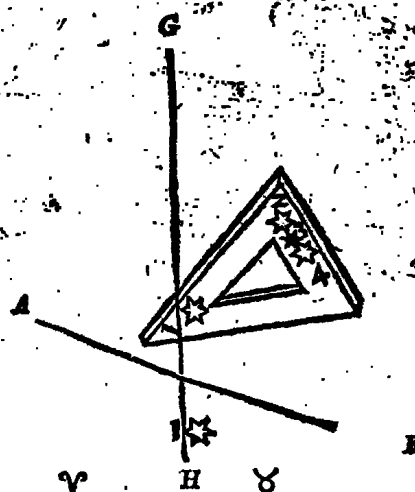
DELTOTON.

21 EST etiam Craio quod semper nomine nostri,
 Deltoton memorant: simile est latus istud vtrunque:

E 3

Porrigitur

Porrigitur luminum signa, & opacum gignat, & c.
 Et gemini suprema signa, & opacum gignat, & c.
 Tertia quæ stantes sub æthere signa, & opacum gignat, & c.
 Rarior, haud simili sese sublimis, & opacum gignat, & c.
 Et contracta modum gemina, & opacum gignat, & c.
 Stellarum superat, quia & opacum gignat, & c.
 Lanati marcent pecoris, pluvie quo tepescunt,
 Iam vicina noto, minor istic liner luce
 Et fulgore facis peruertitur: at locus ollæ
 Post tergum Andromedæ, sic se tulit ordo dicatus.

A. B. SOLSTITIALIS CIRCULI LINEA.

TRIGONVM seu δέλτορον, Triangulus, è regione Arieti opponitur, consistens extra Tropicū fere
 iuxta caput Gorgonis, Triangulū hunc ob id in cælum relātū volunt vt per eum Arietis astrū quod alioqui
 obscurius est, melius atque facilius cognosceretur. Alij volunt Cererem obtinuisse à Ioue olim, vt in cælum
 aliqua figura referretur, quæ Siciliam exprimeret, quæ quoniam triangulus quasi est, Triangulū hunc
 in cælum transferri contigerit. Nec desunt qui dicunt hoc triangulo significari totius terræ in tres par-
 tes diuisionem. Stella quæ hanc figuram constituunt sunt quatuor numero.

1 In Angulo occasum versus.

2 In angulo superiori

4 In latere dextro.

3 Inter hanc & superiorem.

Vt autem earum situm atque figuram intelligas, schema auspicio.

Tertia

Tertia

Tertia

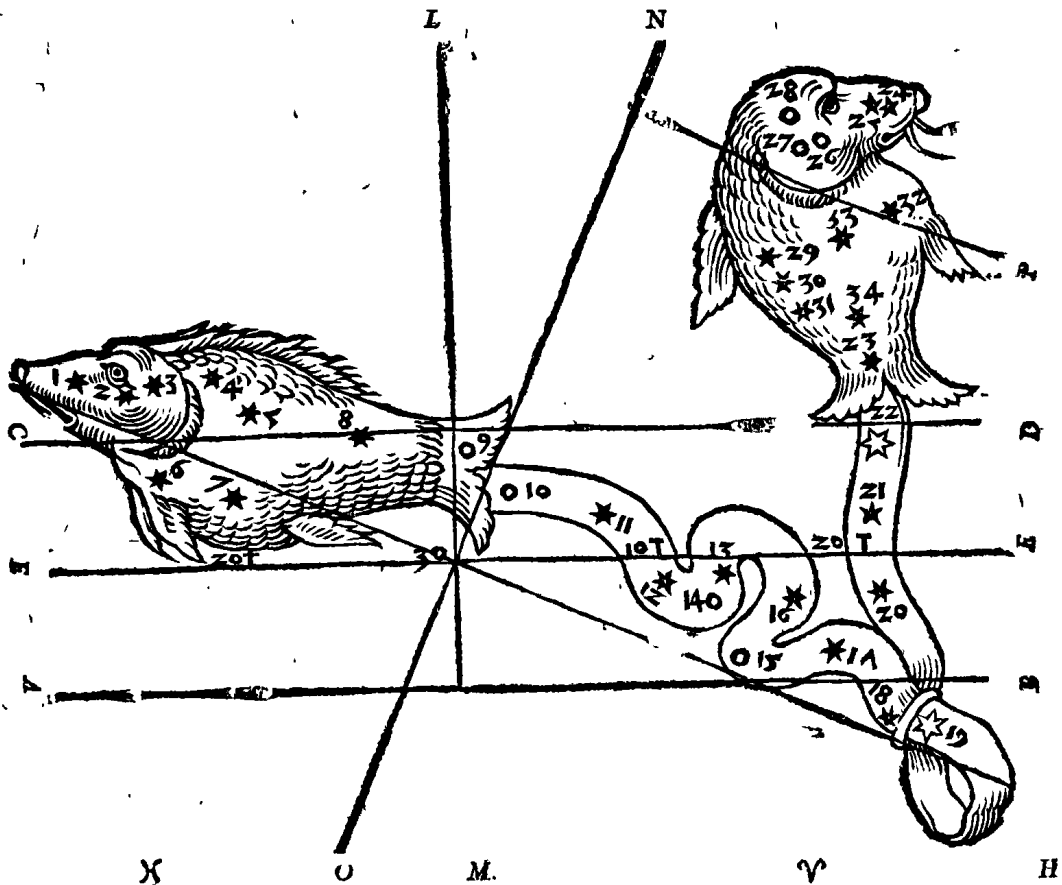
Quarta

PISCES.

22 HINC si vicino flectaris lumina visu,
 Inque notum sensim boreali ab cardine doctus
 Inclinare oculos, proles tibi tertia Pisces
 Surgent Bombycij: sedes data quippe duobus
 Piscibus, ingenti quæ celsam circulus æthram
 Orbe secat, tendit quæ penna extrema sinistra
 Ales equus, mundo à pectora Laniger alto
 Vrget, & aduerso surgentem corpore Taurum
 Respicit, hinc medio signantur fidere Pisces:

Quorum

Quorum alius rigida confurgit in aëra forma
 Celsior, & boream propior sapit alter aquarum,
 Troicus haurit aquas, funditque ephebus ab urna:
 Ponè auidus iacet in notialia nubila pronus.
 Sed tamen hi latè stellis ex ordine fufis
 Nectuntur caudas, & lenta trahuntur vtrâque
 Vincula per cœlum coeunt quæ cingula rursum,
 Et rutilo confixa quasi super igne tenentur,
 Cœlestem memorat quem solers Græcia Nodum.

A. B. C. D. ZODIACI TERMINI E. F. ECLIPTICA G. H. AEQVATOR.
 SIVE AEQVINOCTIALIS L. M. LINEA, ECLIPTICAM AD ANGVLOS
 RECTOS SECANS, TERMINAT PISCIVM PRISTINAM SEDEM, ET
 INCHOAT ARIETIS SIGNVM. N. Q. COLVRVS AEQVINOCTIO-
 RVM QVI HOC LOCO VERNVM AEQVINOCTIVM FA-
 CIT. N. P. LINEA TROPICVS CANCRI.

PISCES, quorum vnus voluos alter βορρῶς filo quodam cōiunguntur, quod alij linum, alij lineolā, alij ligamentū vocant. Non vt facile cernimus coniunctim ponuntur sed vnus in sua fere regione delitescit, alter in regione Arietis extra Zodiacum iuxta adromedā haret: adeo vt ex astriferis globis colligere licet vt eum brachio aliqua sui parte tegat. Sunt autem stella quibus exornantur 27. è quarum numero he lucidiores sunt.

22 In ligamine quo duo Pisces coniunguntur, iuxta nodum qui Piscis Borealis caudam stringit, hac eadem est qua Arietis imaginem tamquam informis precedit, vt & monuimus.

19 In nodo, qui hisce piscibus cetum coniungit.

4.5. In eiusdem dorso.

7 In eius ventre.

13 In medio quasi eius ligamenti.

Tertia

Tertia

Quarta

Quarta

Quarta

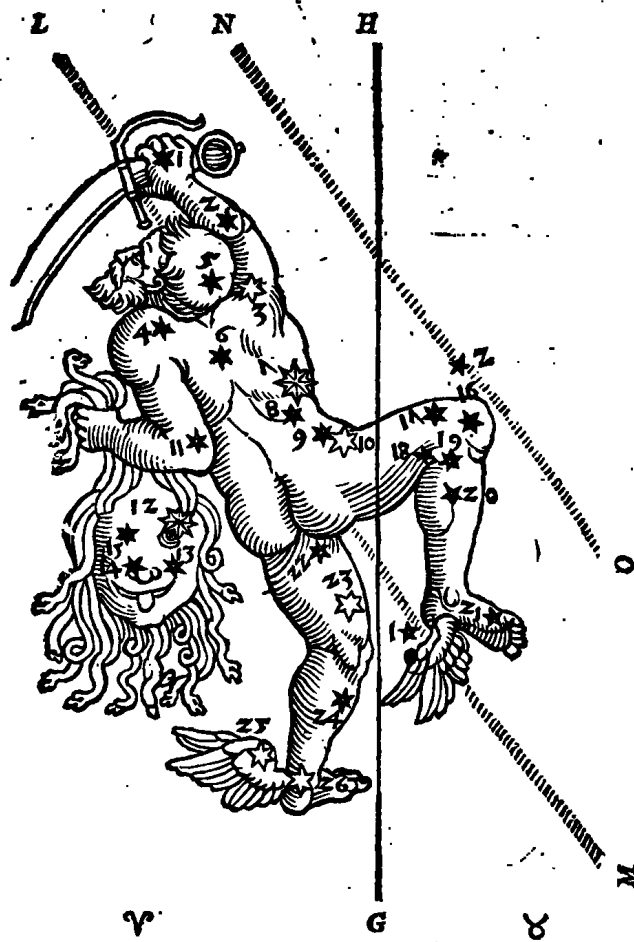
E 5

33 In ventre

in numero assignando a sculptore erratum est cum 32 posuerit pro 33
 et primus quatuordecim situm quem in celo habent ipsa figura

PERSEVS

23 EX humero Andromedae quoniam quae sita
 Qui rigidum celsi suspensat cardus arcus
 Per facile est. vlnæ nam proximus iste sinistra
 Cærules erigitur. Quin & vestigia propter
 Perseæ sub volucris par est tibi quærere forma
 In caput inque humeros rotata gram machina mundi
 Andromedam. Threici nam sub flabris aquilonis,
 Nititur alato vindæ pede, maxima cuius
 Dexteræ moerentis solium prope Cassiopeiæ.
 Tenditur, ingentique dehinc vestigia passu
 Puluerulenta quali cano proclia ære pandit.

G. H. LINEA PER VERTICES ZODIACI DVCTA, TOTVM COE-
 LVM DVABVS PARTIBVS AEQVALIBVS DISTERMINANS,
 FINIT ARIETEM, AC INCHOAT TAVRI SIGNVM.

L. M. N. O. TERMINI SVNT LACTEAE
 VIAE CANDORE PERFVSÆ.

PERSEVS

PERSEVS, πέρσεως, Andromeda liberator. in manu dextera ensē tenet, id est ἀπὸ τῆς sinistra tenet caput quod à Babylonijs caput Algol, à Græcis γοργόνιον à nostris Gorgonis seu Medusæ caput, et propter infelicitatem perniciemque suam ναυροδάϊμον dicitur. Videtur autem quod fabula illa qua fertur Medusæ caput gladio abscissum à Perseo, non ab re huic sideri sit accommodata, cum illi, cui iniqua radiatione natali die fulserit, ut veteres tradunt, minetur, eum aut securi aut gladio feriendum esse, aut capite triuncandum.

Habet autem stellas 26. quarum hæc sequuntur insigniores sunt.

7	Splendida illa quæ est in dextero latere.	Secunda
12	Insignis etiam illa quæ est in capite Medusæ, quod sinistra manu tenet	Secunda
05	In sinistri pedis extremitate.	Tertia
3	In humero dextero.	Tertia
26	Vna ex tribus quæ sunt in dextero latere.	Tertia
23	Supra genu sinistro.	Tertia
25	In ala sinistri pedis.	Tertia
5	In capite.	Quarta
16	Vna illarum quatuor quæ in dextero genu consistunt.	Quarta
13	Iuxta splendidam illam quæ est in capite Medusæ.	Quarta
- At quæ ista talem in cælo situm at quæ complexum tenent, qualis figura exprimitur.

PLEIADES.

24 PLEIADES femoris pariter sub fine sinistri
 Perseus protollit: locus has habet arctior omnes
 Connexas. lente facis haud procul istas
 Ostentat rutili lux sideris, ægra sororum
 Lumina, nec claro flagrat rubor aureus astro.
 His genitor, vero si fluxit fabula fonte,
 Pœnus Atlas, subiit celsæ qui pondera molis,
 Cælifer, atque humero magnum super æthera torquet.
 Fama vetus septem memorat genitore creatas
 Longæuo: sex se rutila inter sidera tantum
 Sustollunt. septem fert fabula prisca sororum
 Nomina, sex sese tenui sub lumine reddunt,
 Electra, Alcyone, Celæno, Taygetéque,
 Et Sterope, Meropéque, simul famosáque Maia.
 Prole dei cerni sex solas carmine Mynthas
 Afferit: Electram cælo abscessisse profundo
 Ob formidatam memorat prius Oriona.
 Pars ait Idææ deflentem incendia Troiæ,
 Et numerosa suæ lugentem funera gentis,
 Electram tetrīs mœstam dare nubibus orbem,
 Sæpius obscuris caput ut sit cincta tenebris:
 Nonnunquam Oceani tamen istam surgere ab undis,
 In conuexa poli, sed sede carere sororum:
 Atque os discretum procul edere destitutam,
 Germanóque choro sobolis lacerata ruinis,
 Diffusámque comas cerni, crinísque soluti.

E

Monstra-

Monstrari effigiem: diros hos fama cometas
 Commemorat tristi procul istos surgere forma.
 Vultum ardere diu, perfundere crinibus æthram,
 Sanguine sub pingui rutiloque rubere cruore:
 Quin Meropen addit postquam Sisypheia vincla.
 Et thalamos sæuo sortita est omine diuûm,
 Indignam aëria credunt mage sede fuisse.
 Sic anceps numeri fit fabula, sexque per æthram,
 Vergilias cerni tenet usus, sed simul omnes
 Arctauere globum: ter in auras angulus exit
 Flammiger, & mixtis Atlantides ignibus ardent,
 Nec tamen est famæ similis vigor, ampla sorores
 Fabula nobilitat: modus ollis parcus, & ignis
 Vix tenui longè face sit spectabilis istas
 Alterno redeunt cum bina crepuscula mundo,
 Seu nox australes adolet cum cœrula flammæ,
 Seu matutinus cum sidera disijcit ortus
 Conuolui cœlo summæ pater annuit æthræ.
 Nec minus arenti cum crine attollitur æstus,
 Et cum cana comas redit anno bruma rigenti,
 Tempora designant. nam si se gurgite tollunt
 Vergiliæ, curuas in flaua noualia falces
 Exercere dies: si condunt æquore flammæ,
 Tellurem pressa proscindere tempus aratro.

Pleades ut supra diximus, alio nomine Vergiliæ appellatæ, in Tauro cernuntur. quare nullam hic earum figuram adijcimus. Dicuntur fuisse Atlantis & Pleones filia, & quod Iouis seu Bachi nutrices ut testatur quidam fuissent cœli sede remuneratæ fuerunt, & in Tauri dorso collocatæ, ibi continuo saltare & choreas ducere visuntur. Vna autem ex illis cui Electra nomen est, vix cerni potest: quod post Troianorum ruinam mœsta cum sororibus amplius choreas ducere noluerit, sed ab eis disceserit, seque iuxta circulum Arcticum occultarit, ibi sola latitans, non nisi rarissime ac mestissimo vultu apparet & quoniam lucem suam veluti comam quandam spargere videtur Crinita seu Cometa nominatur. Earum etiam vna Maia Mercurij mater est quæ non raro pro omnibus sumitur ut Virgilius in Georgicis de sarione tritici.

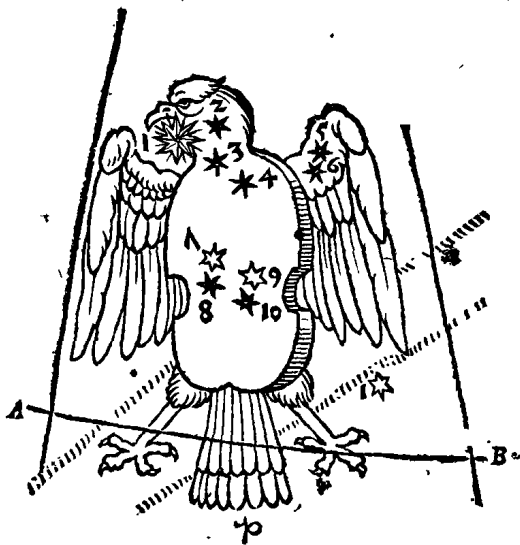
*Multi ante occasum Maiæ capere sed illos
 Expectata seges vanis elusit Aristis.*

LYRA.

25 EST Chelys illa dehinc, tenero qualusit in æuo
 Mercurius, curua religans testudine chordas,
 Ut Parnasseo munus memorabile Phœbo
 Formaret neruis opifex deus. hanc ubi rursus
 Centus superi compleuit pulcher Apollo,
 Orpheæ Pangæo docuit gestare sub antro.
 Hic iam fila nouem docta in modulamina mouit,
 Musarum ad speciem: Musa fatus ille repertor

Carmina

Carmina Pleiadum numero deduxerat:at cum
 Impia Bassaridum carpsisset dextera vatem,
 Et deuota virum tegetet Libethra peremptum,
 Intulit hanc cœlo miseratus Iuppiter artem
 Præstantis iuuenis,pecudes qui & flumina vates
 Flexerat:Adnæxi quæ semet sidera porro
 Sustollunt,læuum propter Chelys hæc femur adstat.
 Aduolat ast aliud latus Ales,& ore canoros
 Tenditur ad neruos,media est Lyra sede dicata
 Cycneō capiti,& curuo contermina signo.

A. B. TROPICVS CANCRI.

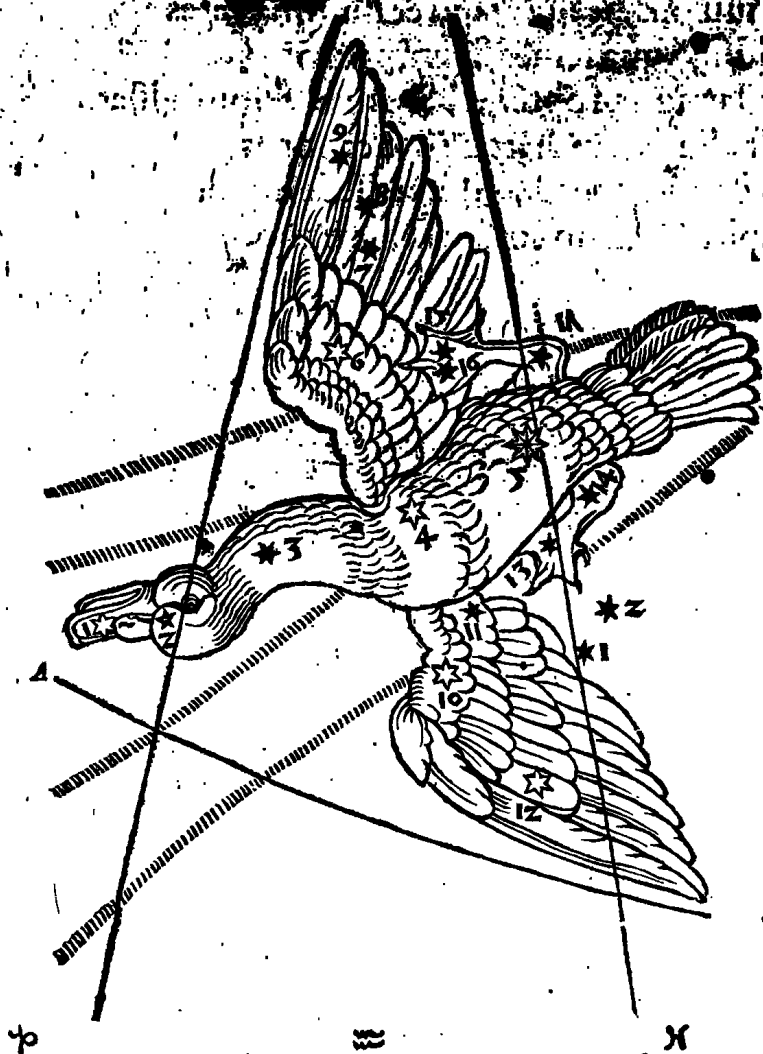
LYRA, Λύρα seu, fidicula Chelys, Tympanum, Vultur cadens, Testudo, Falcon, inter Herculem & Cygnum constituitur, habet autem lyra qua aeterna Orphei memoriae causa in cœlum sublata est, stellas decem quibus exornatur.

1	Splendida illa in Lyra initio, qua etiam lyra nuncupatur, hac illa, est quam supra huc retulimus qua exuuiō Leonis in imagine Herculis adhæret.	Prima
9	In lyra dorso seu in media eius latitudine, quo loco quatuor, efficiunt quadrilateram figuram, Tertia	Tertia
7	Altera duarum.	Quarta
2	Vna duarum, qua iuxta splendidam sunt.	Quarta
3	Altera duarum.	Quarta
5	Vna è duabus qua sunt in ala dextera Lyra.	Quarta
6	Altera earum.	Quarta
8.10.	Duæ illæ qua quadratum in lyra dorso faciunt.	Quarta
- Schemate exprimitur illarum situs atque figura quem in cœlo obtinent.

CYCNVS.

26 NANQVE & fidereis Cycnus fecat æthera pennis.
 Donatus cœlo, non claro lucidus astro,
 Sed tamen os flagrans, & guttura longa coruscans,
 Grandibus haud equidem stellis, non his tamen atris
 Obscurisve micat, trahit in conuexa volatum

16. Perfacilem & dextro latere Cephoridae dexterae dexterae
 Radens remigio, Inanem dextro latere dexterae dexterae
 Declinatur Equi sic praeponit dexterae dexterae
 Subuehitur, subit occidit dexterae dexterae

A. B. CIRCVLVS TROPICI CANCRI.

Olor autē dēvis vel nūvos Gallina, Cygnus, latē patentes expandit alas : sinistram vsque ad collum Draconis: dextrā, ad sinistrum pedem Pegasi equi, capite contingens Vulturū cadetis alam dextram. Sunt autem in ipso Cygno stella 17. ē quibus praeipuae, magisque splendidae, sunt istae sequentes.

5 Splendida illa quae in eius cauda consistit, vna videlicet earū quinque; ex quibus crux cōstituitur. Secun-

1 In extremo capitis, rostro scilicet.

Tertia

12 In dextera ala flexu.

Tertia

4 In pectore vna earum quinque.

Tertia

6 In sinistra ala.

Tertia

10 In dextera ala.

Tertia

7.8.9. In extremitate sinistra ala.

Tertia

15.16. In sinistro pede.

Quarta

13.14. In dextro pede.

Quarta

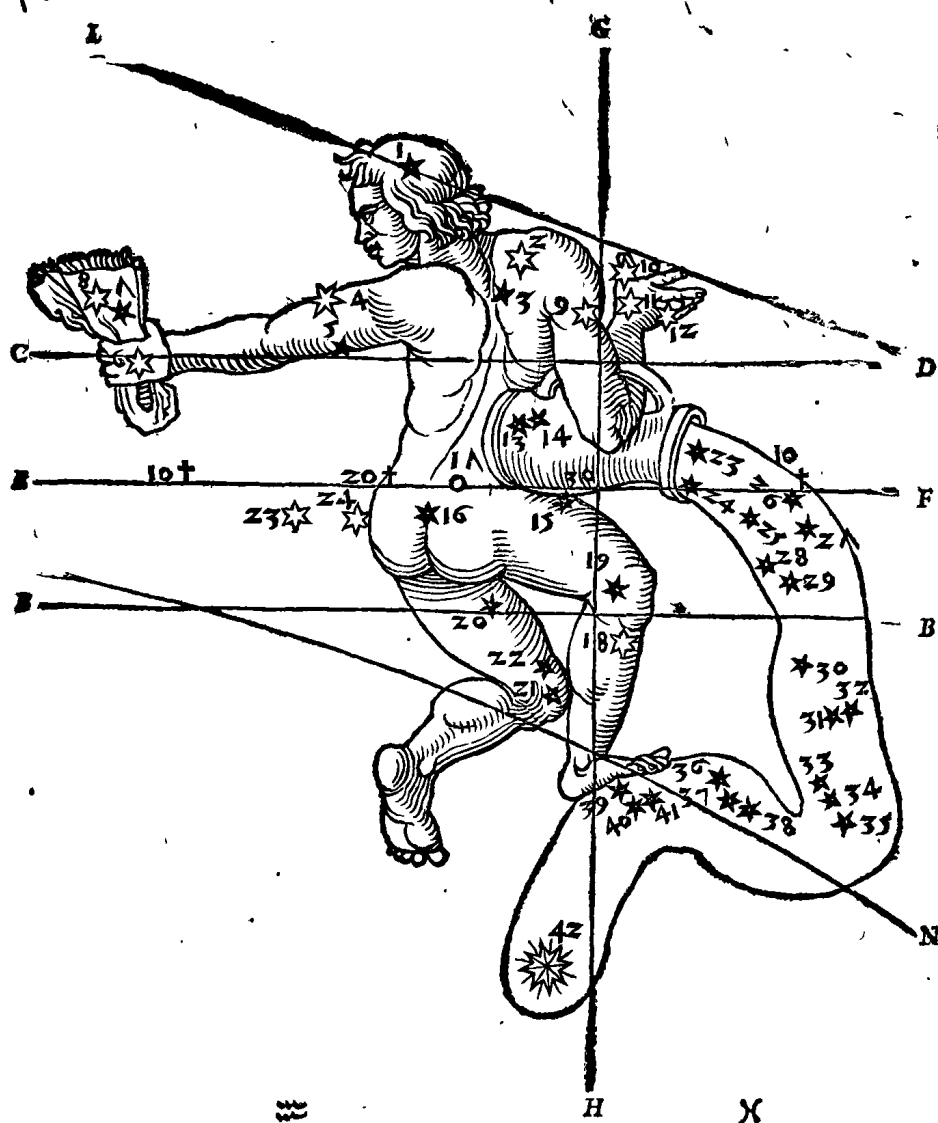
Monstratur autem earum situs quem in caelo habent schemate praesenti.

AQVARIVS.

27 NAM post Cornipedem flagrant duo sidera Pisces,
 Pisces Bombicij: caput autem subter equinum

Laome-

Laomeduntiadæ se dextera tendit ephebi.
Ipse dehinc longos insignis Aquarius artus
Adstat ad hirsuti caudam pulcher Capricorni.

A. B. ET C. D. LIMITES AC TERMINI ZODIACI E. F. ECLIPTICA
L. D. AEQVATOR. B. N. TROPICVS CAPRICORNI.
G. H. LINEA, INCHOAT PISCIVM SIGNVM, ET
TERMINAT AQVARIII.

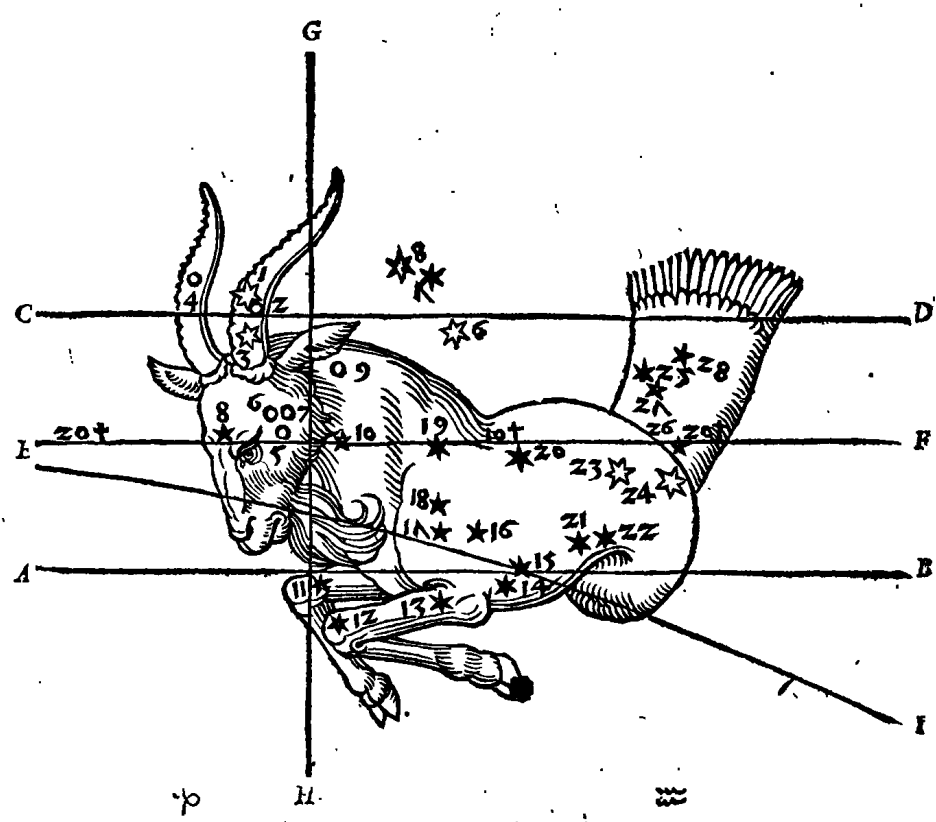
Aquarius ὕδρoχοος *Ganymedes*, Non desunt autem qui putent *Aquarij* signo, *Deucalionem* significari & continua aquae effusione maximū illud *Diluvium* exprimi, quod suo tempore fuisse legimus, manū sinistram fere ad caput *Capricorni* extendit, capite attingit caput prioris equi. In dextero latere tenens urnam, effundit aquam quae multis stellis vsque in piscem cadit sidus Australe quod pedibus attingit. Illius stella omnes sunt 42. inter quas non nisi istae clariores apparent.

42	In extremitate aquae effusa, illa nempe splendida quae est iuxta os piscis Australis.	Prima
11	Vna illarum trium quae sunt in dextera manu.	Tertia
6	In sinistra manu.	Tertia
8	In vicina & contigua parte sinistra manus.	Tertia
2.	In dextero humero.	Tertia
9	In dextero brachio.	Tertia
4	In brachio sinistro,	Tertia

Similia illa quae in medio caeli sunt, ad signum Capricorni spectant, autem
monstrantur, quia in medio caeli habent, figura praesenti.

CAPRICORNUS

28 IMVS vt auctrali descendit circulus axē
Signifer, inque notum vtili cadit orbis solis,
Hispida setosi marcet species Capricorni:
Huc cū Threicio veniens à cardine Phœbus,
Vertit iter, pulsusque deum, mirabile dictu,
Brumalis redigit, non tū mihi longa phaselis
Aequora tententur, non tū freta turbida pinu
Quis petat: angusto decurrit tramite nanque
Parua dies, vastoque dehinc depensus in alto,
Nequicquam pigrae clamarit sidera lucis:
Interea totis notus acer sæuiet vndis,
Excitūque salum verret notus aurea solis
Cū rota cornigeri sidus pepulit Capricorni,
Tū dirum cælo frigus redit: aspera nautis
Tūc sunt fluctuagis: tamen isti sæpe malorum
Immemores, agitant totos in fluctibus annos,
Mergorum & focæ similes, trahit vnda pauentes,
Ac retrahit: quærunt oculis distantia longè
Littora, & in pontum cogunt lucra semper hiantes.

A. B. C. D. LIMITES AC TERMINI SVNT ZODIACI E. F.
ECLIPTICA G. H. LINEA, FINIT CAPRICORNI SIG-
NVM, ET INCHOAT AQVARI. E. I. CAPRICOR-
NI TROPICVS.

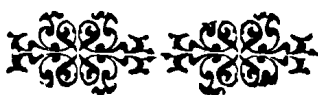
CAPRICORNVS αϖϣονέγος pedibus proiectis extra signiferum, capitis anteriori parte imisso ad Sagittarim, pingitur. Eius stella sunt in vniuersum 28. quarum precipuae sequuntur.

1	Vna duarum qua in cornu dextero existunt.	Tertia
2	Altera earum qua Boreali zodiaci termino continetur.	Tertia
23	Vna duarum qua sunt in cauda principio.	Tertia
24	Altera earum quarum etiam paulo ante mentionem fecimus, haec enim illa sunt quas tanquam informes in vicina parte Aquari herere cernimus, quod & numerus eo loco stellis ascriptus declarat, qui in hac figura idem est. Sic & hoc loco qua ascribuntur, referimus ad manum sinistram Aquarii.	Quarta
12	In sinistragenu.	Quarta
17	In pectore.	Quarta
19	Vna duarum qua sunt in spina dorsi.	Quarta
14	Vna duarum quas sub ventre habet.	Quarta
28	In cauda extremitate.	Quarta

Earum situs quem in caelo habent ex figura erit petendus.

SAGITTARIVS.

28 PAR metus ex pelago tibi sit quoque, sole Sagitta
Cum leuis adflat, cum lux in arundine flagrat,
Ignis mundani cum tela extrema coquantur.
Cumque Sagittiferi torret vapor aureus Arcus.
Tum quoque si piceam spectaris surgere noctem
Informem tetris tellurem ut vestiatur alis,
Littus ama, fuge solers caerulea tegmina noctis,
Exitiumque sali, rabidumque pericula ponti
Anteueni, iam solue memor vaga carbasa malo,
Iam prolixarum iacet rigor antennarum.
Mensis at infausti vel duri sideris index
Scorpius exoriens sit tempore noctis adultæ.
Huc matutino veniens procul æquore caelum
Exigit è pelago, telum trahit vltima cauda.
Cunctatur pigro post tergum sidera iuxta,
Arcitenens tardos et gurgite liberat artus.
Tum Cynosura et iam maturæ in tempore noctis
Altius in boream sustollitur, abditus autem
Orion redeunte die, tum brachia Cepheus,
Protentæque mantis, mediæque immergitur aluum.

H

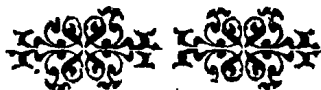
A. B. C. D. LIMITES AC TERMINI ZODIACI E. F. ECLIP-
TICA. G. H. LINEA INCHOANS CAPRICORNI SIG-
NVM, ET TERMINANS SAGITTARII
DODECATHEMORIVM.

SAGITTARIVS, τοξότης, Arcitenens, cuius pectus cum capite & cum dimidio arcus, sunt in zodiaco, cetera sub ipso zodiaco apparent, numero stellarum copiosus est, cum & Corona quae prioribus pedibus adiecta est hoc sidus exornet $\Sigma\epsilon\Phi\omega\omega\varsigma\ \nu\omicron\tau\iota\omicron\varsigma$ dicta. stella autem quibus in vniuersum constat sunt 31. sed inter eas non nisi istae sequentes aliquantulum splendere visuntur.

23	In calcaneo sinistri pedis anterioris scilicet, in vicina & contigua parte Corona harena.	Secunda
24	In genu sinistro, inter hanc & superiorem, Corona interiecta est.	Secunda
1	In sagitta ferrato acumene.	Tertia
2	In sinistra manu qua arcum tenet.	Tertia
3	In ea arcus parte qua in Austrum proclinat.	Tertia
4	In illa parte arcus qua septentrionem respicit, in vicina & contigua Ecliptica sede.	Tertia
6	In humero sinistro.	Tertia
22	In latere sinistro.	Tertia
23	In dextro calcaneo anterioris pedis.	Tertia
27	In pede dextro posteriori.	Tertia
26	In femore sinistri pedis posterioris.	Tertia

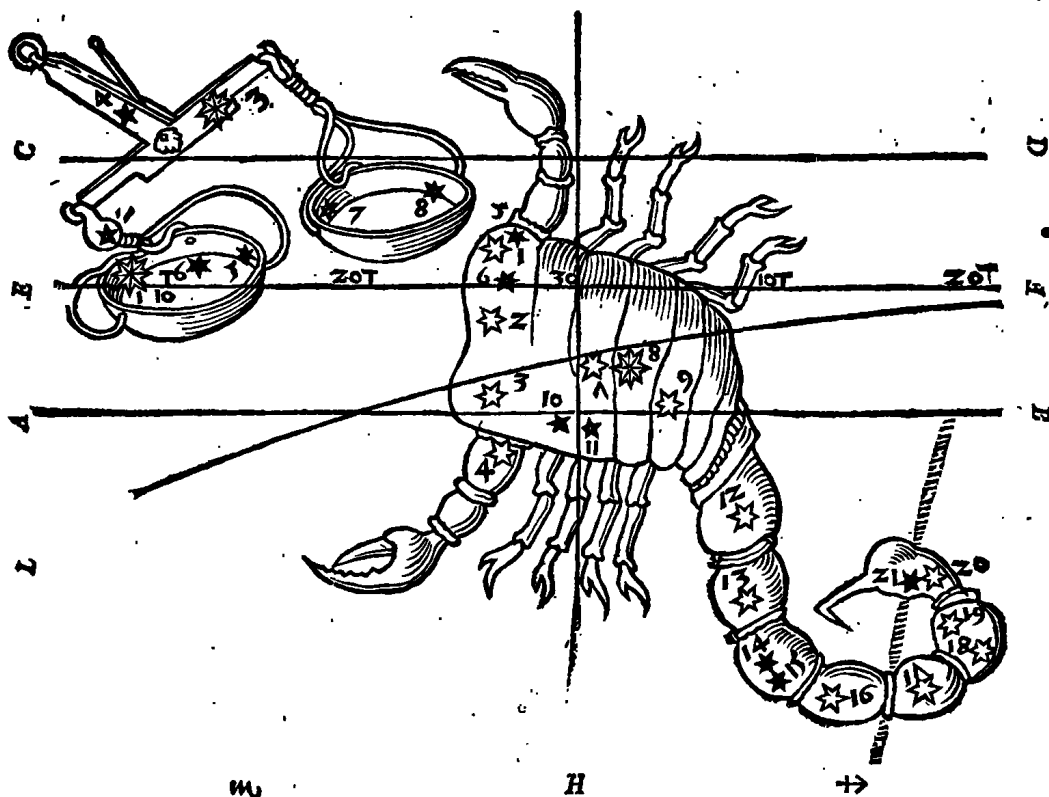
Inter Australem piscem, & caudam, eiusdem magnitudinis quadam stella conspiciuntur in caelo, eas ad caudam Sagittarii referre licebit.

Exprimitur autem situs earum quo sese in caelo amplectuntur ipsa figura.

ARATEA PHAENOMENA. LIBRA ET SCORPIVS.

Atque illi Astronomi qui Zodiacum primi in duodecim partes secuerunt, singulis partibus animalia, aut ipsam nomen imposuerunt, seu quod stellae quae eo loco essent, aliquando eorum animalium formam exprimerent; aut quod earum natura vis atque efficacia, dignarentur, si eam affinitatem haberent: siue etiam ut immortalis hoc modo redderentur alicuius memoriam, qui aliquid praeclare, hic in terris gessisset, quod ut commodius facere possent ex multis stellis quae in quaque Zodiaci parte essent, eas allumebant, per quas figura quam ipsi volebant, apertissime fingetur. Cum autem in hac Zodiaci diuisione animaduertent Scorpionem figuram tantam esse, ut duarum partium Zodiaci spatium occuparet, eam in duo signa diuiserunt, & ex prioribus eius stellis aliud signum formantes, Libram, nuncupauerunt, siue quod librae per similem figuram reseret, siue etiam quod ubi sol ad eius initium peruenit diem nocti aequalem, ac si certa sidera librae esset, efficiat. quod autem ex posterioribus efformatur stellis Scorpioni destinatum est. Quemadmodum itaque veteres vnum signum volunt duplici tamen astrisimo exornatum: eandem rationem in figura constituenda obseruare volumus, quam adijciendam esse putauimus etiam si ipse auctor nullam vel exiguam horum signorum mentionem faciat. In decorum enim esset dum signa Zodiaci primum locum inter Phaenomena obtineant omnia non explicare, & partim ea figuris proponere, partim negligere. Explicabimus primum eo ordine, quo haecenus consueuimus primas Scorpj partes quibus librae signum adheret, deinde, Scorpj quae eam sequitur imaginem.

A. B. C. D. LIMITES AC TERMINI SYNT ZODIACI, E. F. ECLIP-
TICA G. H. LINEA, INCHOANS SAGITTARIVM ET TER-
MINANS SCORPIONEM, F. L. TROPICVS HI-
BERNVS QVI ET CAPRICORNI DICITVR,

*Libra Chela χαλκί. Veteres Chelas brachia Scorpj vocarunt, alias dicitur ξυγος siue Iugum,
Sunt autem librae stellae, quae ex Scorpio mutuatae octo, quarum praecipuae sunt istae.*

2	In fine parte erit Scorpij, quae ad finem mundi pertinet.	Secunda
1	In australi parte Scorpij, quae ad finem mundi pertinet.	Secunda
2	In initio mundi, quae ad finem mundi pertinet.	Quarta
6	In australi parte.	Quarta
8	In Septentrionali.	Quarta

Exprimuntur ut in caelo sunt sita, figura inquit

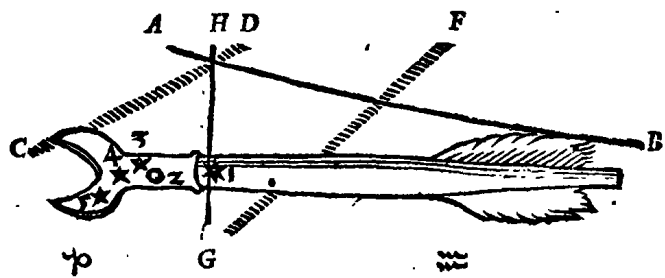
SCORPIVS erit, Cauda eius longe exeat Tropicum Capricorni progrediens, usque ad fidem australe, quod dicitur At a. Galaxia se quoque in fine inserit. Qua occasione Scorpius in caelum venerit ex sequentibus liquet. Orion ex Iouis, & Mercurij, & Neptuni, vna natum, ubi adolescens venator egregius evasit, ac cum in ea arte diu multumque fuisset exercitatus, neque reperirentur quicum eo posset conferri gloria quadam cupiditate motus, se valde iactabat, ac nullum posse animal tam ferum ex terra generari dicebat, quod non sua venandi peritia vellet interficere. Qua de causa, irata terra, Scorpium produxit, cum quo decertans Orion superatus est, & occisus. Iupiter autem ut quid de nimia audacia nocumento sentiret aliquod signum posteris relinqueret, Scorpium videlicet orem ad sidera euexit, & stellis pluribus ornauit, praeter eas quas Libram constituere diximus. Equarum numero praecipua sunt haec quae sequuntur.

8	Media illarum trium quae in eius corpore mediocriter splendent, quae Scorpij cor nuncupatur lucida & magis rutilans existens, Graece α γ τ ο λ ο ν s dicta.	Secunda
9	Altera praedictarum trium quae in eius corpore sunt.	Tertia
7	Tertia harum quae magis ad Libram accedit.	Tertia
2	Vna ex tribus quae sunt in eius fronte, illa scilicet, quae ecliptica ab Australi parte adhaeret.	Tertia
1	Altera harum quae a parte Boreali est.	Tertia
3	Tertia ad Austrum proclinans, terminum Zodiaci prope contingens.	Tertia
12	In primo Cauda spondilio.	Tertia
13	In secundo.	Tertia
14. 15.	In tertio.	Quarta
16	In quarto quae quasi incidere videtur in galaxiam contactum.	Tertia
17	In quinto hac cum sequentibus Galaxiam occupat.	Tertia
18	In Sexto.	Tertia
19	In eodem.	Tertia
20	Ea quae extremam cauda praecedit.	Tertia

Exprimuntur autem uti in caelo sunt & se mutuo amplectuntur, schemate praesenti.

SAGITTA.

QVIN norunt alia superum conuexa Sagittam:
Sed tamen haec arcu tereti caret, infcia nerui:
Infcia nam domini est: caelum super aduolat ales,
Ales Olor, sed Threicio conterminus axi,
Cana pruinofas extendit colla sub Arctos.

A. B. TROPICVS CANCRI C. D. F. G. EXTREMITATES
LACTEAE VIAE SVNT. G. H. LINEA. PER AQVA
RII INITIVM TRANSIT.

SAGITTA

ARATEA PHAENOMENA.

SAGITTA, ὁΐσος, Telum, Damon meridianus, hac vocē Galaxiam aliquos appellasse testatur Scho nerus, in cuius splendidissima parte hoc Telum cernitur. Est prope alam dexteram Vulturis volantis, atque illud Telum refert, quo Hercules vt Prometheus ad Caucasum montem alligatum ē vinculis atque cruciatibus liberaret aquilam, eius viscera dipascentem interemit. Hac Sagitta deinde in memoriam tantae virtutis, quae in Hercule apparuisse, ad caelum euecta est, & stellis quinque exornata; quae iam sequuntur.

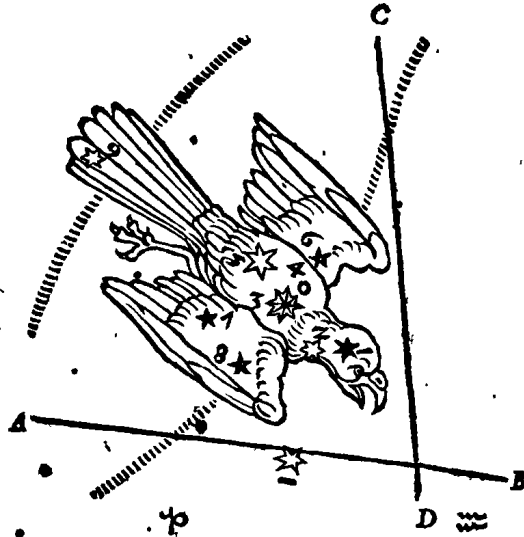
- 1 In Sagitte illa parie qua ferro iungitur, quae in linea incidit.
- 5 Quae vicina est priori in acumine existens ferro.
- 6 In praecedentis eius vicina parte.
- 3 Quam proxime huic accedens, quae tres, linea recta coniunguntur.
- 2 Est & minuta quantitas alia vix conspicua.

Quarta
Quinta
Quinta
Quinta
Sexta

Figura situm declarat.

AQVILA

29 **ARMIGER** hanc etiam Iouis aduolat, arbiter ignis Aetherij, sed membra minor: procul hic tamen alto Cum redit à pelago, & mouet in conuexa volatum, Fine tenebrarum, summæque in margine noctis, Spumofum latè mare subruit, omnia cæli, Omnia terrarum mox flabra procacia verrunt.

A. B. AEQVATOR, IN CVIVS VICINA PARTE HAERET AQVILA.

C. D. LINEA TERMINANS CAPRICORNVM.

ET INCHOANS. AQVARIVM.

AQVILA, Merops, ἄετος Vultur Volans, iuxta aequinoctialem sita, qua parte Galaxia transit ad Sagittarium. Hac non illa est Aquila quam paulo ante Promothei Iecur atque intestina depositam & ab Herculis Telo interemptam diximus: sed illa quae Ganymeden rapuit & ad cælum transtulit. Fuit enim hac avis praeceteris omnibus Ioui dilecta, solaque aduersus Solis radios apertos oculos intente tenere potest. Aquilam igitur ob expetitam hanc pradam quam illi attulit caelesti sede adherere voluit, et stellis novae decorare.

- 3 Media illarum trium lucida in μετὰ χεῖρας Aquila, siue ἄετος dicitur. Arabica Alkair. Secunda
- 2 Illa quae in collo haeret vna ex tribus dictis. Tertia
- 5 Tertia harum quae ad caudam proclinant. Tertia
- 1 In capite: Quarta
- 6 In fine caudae. Tertia

Illa quae paulum ab Aquila distat numero 1. notata est in capite Antinoi.

Figura monstrat earum in caelo positionem.

DELPHIS.

50 T V M curuus caudam subit inter sidera Delphis,
 Dux Neptune tui quondam super æquor amoris.
 Hic iam detrusæ in latebras procul Amphitrites,
 Arduus occiduos humeris vbi sustinet axes.
 Pleiadum genitor, perruperat hic vagus omni
 Gurgite dilectam domino maris vltimo ab orbe.
 Mollis dorso tulit: breue signo corpus in astris,
 Et super auritum ponto surgit Capricornum:
 Hic medios artus tefer stupet, altera porro
 Quatuor illustrat facibus rubor aureus, atque
 Bis gemino discreta situ micat ignipotens lux.
 Omnia quæ soli & rigido interfusa aquiloni
 Aetheris incurui moles rotat, inque frequentes
 Occasus ortusque trahit moderator Olympi,
 Sunt digesta mihi, quæ rursus limite abúsque
 Sese Hyperionio, pluuialis concaua in austri
 Dimittunt, tetram donec notus ambiat æthram,
 Dicere Romuleo connitor carmine solers.

A. B. TROPICVS CANCRI. C. D. AEQVATOR A. C. LI-
 NEA. TERMINANS SIGNVM CAPRICORNI
 ET INCHOANS AQVARIJ.

DELPHINVS, $\delta\epsilon\lambda\phi\iota\nu$ intra Vulterem & Equum minorem occupans spacium, caudam depri-
 mens ad aequatorem, caput erigens ad Tropicum, sed tamen nonnihil depressum versus Pegasum. Dupli-
 cem causam reddunt quod Delphinus in cælum sublatus sit: prima est eorum qui asserunt Neptunum

ARATIA PHAENOMENA

olim Amphibius et adamasse, cumque sibi coniugio iungere niteretur, illam, quae perpetua uirginitate
 piare diceretur fug a Arlatem montem petiisse, in extremis uidelicet occidentis partibus. Postea
 vero Neptuno diuersos homines adlegante, ut inuestigarent quonam illa terrarum peruenisset, solum
 Delphinum piscem, aut realis placeret hominem quendam Delphinum nomine illam inuenisse, ac persuasit
 sibi etiam ut secum rediens Neptuno nubere. Cuius rei causa ius nuptiarum apparatus praefectus
 deinde etiam in caelum transfusus fuerit. Altera eorum est, quae putant Arionem quissimum illum excel
 lentissimum, cum olim mare iuxta Siciliam traiceret, ac secum ingentem pecuniam ueheret, quam de
 uersa loca peragrans inchoatissima lira sua canu meruerat aduerisse periculum sibi a nauis, atque fa
 mulis impendere: qui dicerent factus esse, opibus illis inter se diuisis, dominum in mare praecipitem dare
 quam perpetua seruitute premi. Itaque cum sibi insidias ita structas esse uidisset, petiisse ab his, ut sibi
 moriturus et quicquid in potu concederent quod uoluit Cygnus exequias sibi ipsi, canere. Et ex suauissimo lira
 sua canere, in uoluptatem precipere posset: cumque id eis uisus concessum tam dulce melos cec
 in se in suauissima, ut eis suauitate mori Delphini ad audiendum unaquaque acceperint: cantuque
 finito super omnia, quae in uirum sua uita refugium profuissent, et per unum ex illis quatergam respon
 re potuerunt, ad uenerunt. Mirum fuisse aduectum hanc Arionis fabulam, et postea aliaque reserere esse
 comitum, hanc etiam de Delphino. Hac occasione antiquis est uoluntatis Delphinum et aliaque
 dicitur, cumque illis etiam.

7. Illa quae in eadem capite est.

6. Hic, quae praecipue adhaeret in uentre.

5. Altera eorum

4. Tertia eorum, quae iuncta duobus praecipue est, et triangulum facit.

1. Illa quae eandem respicit.

2. 3. Alia dua quae huic continentur.

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

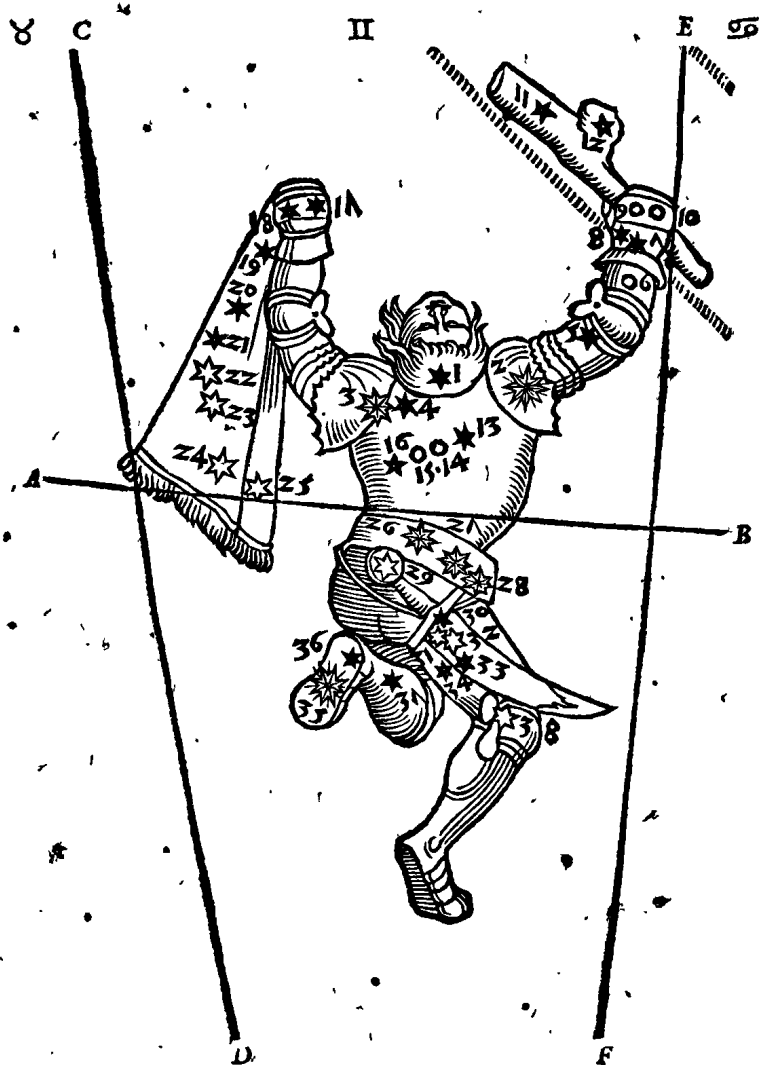
Tertia

Quam sit uiri in caelo sunt disposita, et sic figura exprimitur.

De Delphino hac Plinius libro 9, cap. 8, ex quibus non immerito caelum occupare Delphinum colligi
 tur, cum primum locum inter belia marinas habeat. Velocissimum omnium animalium non solum maris
 uorum Delphinus, sed ocior volare: actor tecto: ac nisi multum infra rostrum, quod illi foret medio pene in
 ventre, nullus piscium celeritatem eius euaderet. Sed affert morem prouidentia natura: quia nisi resupini
 atque conuersi non corripunt, quae causa praecipue uelocitas eorum ostendit. Nam cum fame concitari fa
 gientes in uada imia persecuti piscem diutius spiritum continere, ut arcu emissi ad respirandum emicant.
 Tanta uixiliunt, ut plerumque uela nauium transuolent uentre. Agunt uere coniugia, pariunt ratulos io
 mense, aestiuo tempore. Interdum et binos nutriunt uberius sicut Balena. Atque etiam gestant fetus in
 infantia infirmos. Quinetiam adultos diu comitantur magna erga partum caritate. Adolescunt celeri
 ter, 10. annis putantur ad summam magnitudinem peruenire. Viuunt et tricenis. Quod cognitum praecisa
 cauda in experimentum. Abduntur tricenis diebus circa canis ortum occultanturque incognito modo.
 Quid eo magis mirum est, si spirare in aqua nequeunt. Solent in terram erumpere incerta de causa. Et
 statim tellure tacta moriuntur: multoque ocus fistula obturata. Lingua est huius contra naturam aquati
 lium mobilis, brevis atque lata, haud differens suilla. Et uoce gemitus humano similis, dorsum repandit,
 rostrum finium. Quae de causa nomen simonis omnes uiro modo agnoscunt, malunt quae ita appellari.
 Delphinus non tantum hominis amicum animal, uerum et musica arte mulcet symphonia cantu et pra
 cipue Hydraulico sono. Hominem non pauescit vel alienum. Obuiam nauigij euenit. Alludit exultans, cer
 tar etiam, et quamuis plene praeterijt uela.

ORION.

31 SVBTRA HIT obliquo qua fese circulus orbe
 Signifer, in boream australes egerit umbras:
 Ut medij iam mole polifera pectora Tauri,
 Suscipit Orion: neque quisquam nocte serena
 Transierit, celsa late se cardine pandit,
 Auratumque rubens dimittit baltheus ensen.

A. B. AEQVATOR CVI MEDIO CORPORE INHAERET ORION. C. D.
LINEA, TERMINAT TAVRI SIDVS ET INCHOAT GEMINO-
RVM. E. F. DISTINGVIT GEMINOS A CANCRO.

ORION, $\omega\gamma\iota\omicron\pi$, qui veteribus latinis *Virgula* seu *ligula* est, recentiores *sublimatum* & fortissi-
mum nominarunt. huius mentionem fieri in sacris literis docti iudicant, cum per דודא Orionem, vnde &
mensis דודא denominatum volunt intelligant. vnde haud dubijs argumentis colligi licet stellarum ob-
seruationem Phenicibus a sanctis patribus post diluuium, velut per manus traditam esse, Phanices hac
apud graecos latius propagasse, vt ita caelestium rerum admirandam cognitionem acceptam ferre debeat-
mus sanctis patribus. Orion sinistra sua, ad Tauri cornu erecta, in qua viridem pannum tenet dependen-
tem cum aliquot stellis, dextra vsque ad Geminos eleuata consistit, pes dexter perringit vsque ad Lepore
qui iuxta Capricorni Tropicum collocatur. Ensis iuxta pendens affixus Orioni, aliquot stellis constat, in
dextra manu clauum tenet.

Imago autem Orionis constat stellis 38, sed inter omnes praecipua sunt ista quae sequuntur.

2	Rubescens quae in dextero humero refulget.	Prima
35	Splendida illa quae est in sinistri pedis extremitate.	Prima
27	Media illarum trium splendorum quae sunt in cingulo.	Secunda
26	Altera harum quae aequatori magis vicina est.	Secunda
28	Tertia earum quae magis proclinat in Austrum.	Secunda
3	Illa quae in sinistro humero haeret.	Secunda
22	Vna ex quatuor quae sunt in panno viridi quem alij <i>Clypeum</i> vocant.	Tertia
23	Altera earum quae magis ad aequatorem accedit vicina superiori.	Tertia
24	Tertia quae aliquantulum distat à superiori.	Tertia
		25 Quarta

25 Quarta quæ cum superiori in ipso aequatore hæret.

29 In gladij Manubrio.

31 In vagina initio ubi gladium recunditur.

32 Altera earum quæ in eodem conspiciuntur.

33 In genu dextero.

Tertia

Tertia

Tertia

Tertia

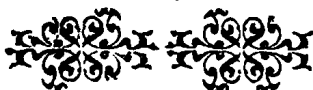
Tertia

Exprimitur autem situs quem in cælo stella habent, ipsa figura, quæ admirandum illud sidus præclarissimis luminibus decorum, & cana ac veneranda antiquitas celebratum sit, quem in cælo habet, referat.

Quæstiones Orionis in cælo non tam facile, quam in hoc loco narrare. Sunt qui asserunt, Dianam Orionis amorem captem fuisse, nec minus virginis etiam suspitione caruisse, quæ propter idcirco pollente sapientius fuisse reprehensam. Et cum propterea Orionem in mari tollens, et ad se trahens, quodamque in mari natante conspiciat, ubi nihil supra aquam visum caput, sed Orionem, non est tam sapienter animadvertita, ut signum tam exiguum atque remotum, ut illud nigrum quod in mari cernis (Orionis caput demonstrans) possis sagitta pertingere. Dianam autem ut insignem suæ artis peritiæ monstraret, sumpto telo Orionis caput, quod esse suspicata, subito transiit. Et ubi errorem suum postea cognovisset, vehementer doluerit, cumque nihil illi tam posset amplius præstare, in cælum ad reliqua sidera enexerit, quo in loco stellæ fulget Orion.

SIRIUS.

TALIS & ipse virum gemina ad vestigia custos
Inlequitur, sic flammigero distinguitur astro
Aetheriæ Canis ille plagæ, cui plurimus ardor
Aestuat in mento, multus rubor imbuat ora,
Stridit anhelanti face pestifer aëra motu,
Torret & immodicis terras coquit ignibus astri.
Hic varios ardet stellis rutilantibus artus:
Sed non est similis cunctis vigor: undique quippe
Aluus cyanea est, mento grauis effluit ardor,
Qui formidato sub nomine Sirius æthram
Vrit: huic rutilos si sol adflexerit axes,
Quantus corporibus, quantus labor imminet agris:
Marcebunt fata cuncta: diu nanque indiga fucci
Si qua iacent, cedunt, valido penetrata calori,
Ac decoctorum languebunt germina florum:
Illa autem interno quæ sunt animata vigore,
Si prius attollit blandusque illabitur herbas
Sirius, & dulci nutrit tepefacta sereno.
Hunc hunc flammanti cum primum vibrat ab ortu,
Auribus atque animo capimus procul altera si qua
Stellarum fulgent, rutilant quæ plurima, longi
Bellua fert lateris, neque multa luce coruscant.
Et designandis tantum sunt addita membris.

A. B. TROPICVS CAPRICORNI LONGISSIMAM NOCTEM BREVISSIMAMQVE DIEM CONFICIENS. G. H. LINEA PER CANCRI PRINCIPIVM ET GEMINORVM FINEM, TRANSIENS.

CANIS maior, nūq̃, ex vtroque latere Tropici Capricorni stellas habet, commoratur autem sui ali qua parte in via lactea, cauda attingit nauem quæ Argo dicitur, ingens autem illa atque maxima stella, quæ in ore eius lucet, Canicula item σδ̃ π̃ ο̃ς dicitur. Hæc matutino in exortu in speculo etiam in die medio, impositis aquis contra Solem cernitur. Solisq̃ calorem mire adauget. Solis enim splendor, radij Canicula, ardentibus Leonis astris dum coniunguntur intentiorem æstum procreare solent quam Sol in longissimo reflexu constitutus Cancrum percurens. trium enim siderum eiusdem qualitatis comixtio mirum in modum auget æstum. quod Horatius sensisse videtur dum rustica vitæ amantates describit.

Ponendæque domo quærenda est area primm:
Nouisti ne locum potiore rure beato?
Est vbi plus tepeant hyemes? vbi gravior aura
Leniat & rabiem canis & momenta Leonis,
Quum semel adcepit Solem furibundus acutum

Canis autem hic stellis 18. exornatur, inter quas magis splendent istæ quas modo subiiciemus.

1	Lucidissima in eius ore quæ Canis vocatur, & sæpius scintillat, arabice dicta Alhabor.	Prima
15	In ventre, inter posteriora femora.	Tertia
18	In clunibus.	Tertia
14	In latere sinistro.	Tertia
9	In pede anteriori sinistro.	Tertia
17	In posteriori dextero pede.	Tertia
2.3.	In capite.	Quarta

Quem inter sese situm in cælo obtineant monstratur ipsa figura.

LEPVS.

33 PARVVLVS in stellis Lepus est quoque: nanque

Emicat

ARATEA PHAENOMENA.

Emicat Orion gemina ad vestigia subter
 Urgetur cursu rutili Canis; ille per æthram
 Effugit instantem, premit autem Sirius ore.
 Auritum primis emittit gurges ab undis:
 Ille minax pavidum supereditur, & procul idem
 Cùm Lepus occiduum sese inclinavit in æquor,
 More latebrarum repetens freta, Sirius alto
 Defluit ab coelo, mersumque per humida quatit.

A. B. TROPICVS CAPRICORNII, C. D. LINEA TRANSIENS
 PER GEMINORVM INITIA, E. F. PER CANCRI,

LEPVS, Ἀργὼς sub pedibus Orionis, qui haud dubie non alia de causa eo in loco consistit, quam ut
 per eum, æterna memoria proderetur, quantopere Orion venandi peritia excelluisset. Insignitur autem
 stellis 12. numero, inter quas sunt istæ lucidiores.

- 7 In medio eius corpore.
- 8 In femore sinistri pedis anterioris.
- 5 In capite.
- 6 In sinistro pede anteriori.
- 10 In sinistro pede posteriori.
- 9 In pede dextero posteriori.
- 11. 12. In dorso.

Tertia
 Tertia
 Quarta
 Quarta
 Quarta
 Quarta

Exprimitur autem illarum situs quem habent in celo, ista figura

ARGO.

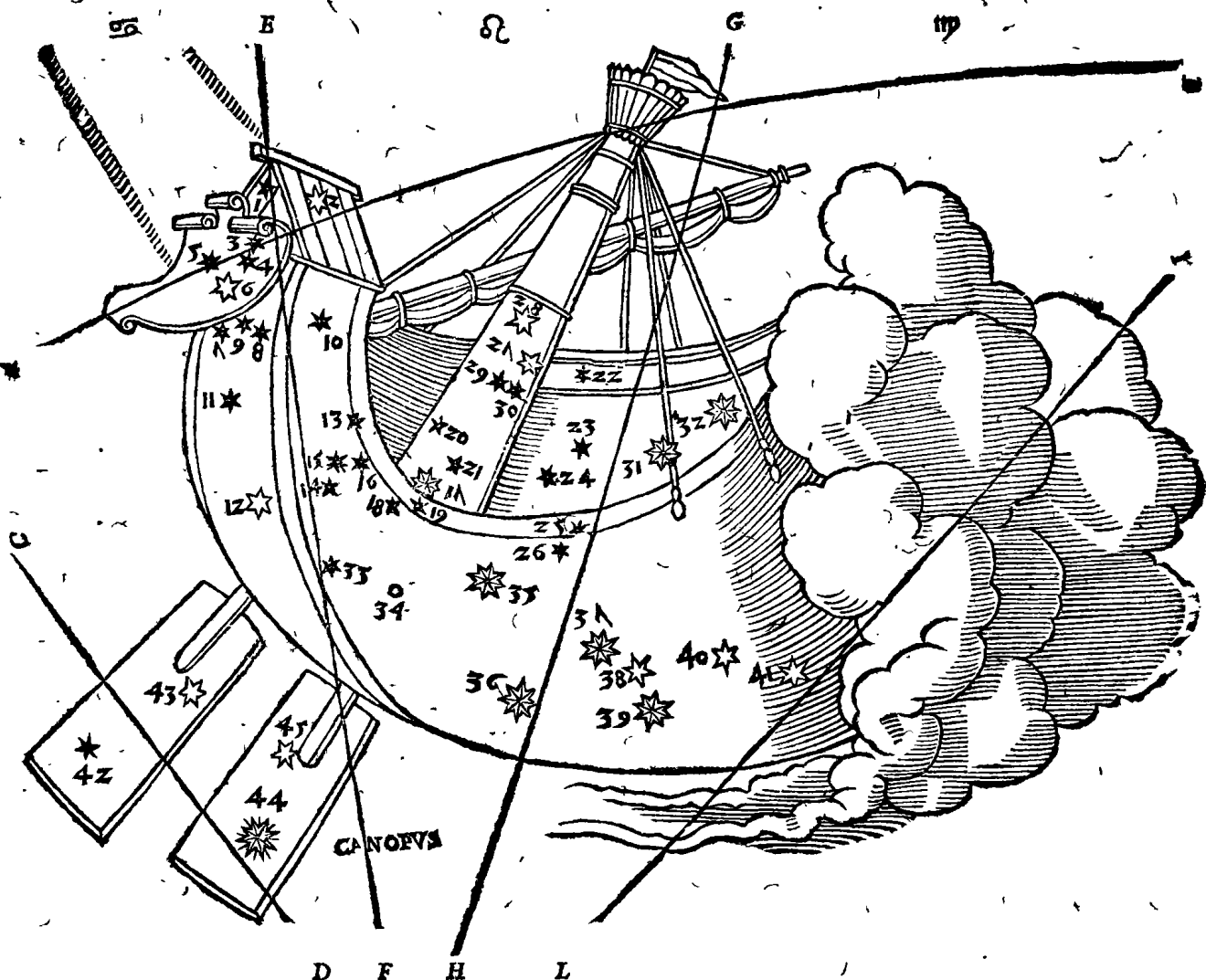
34 MAGNVS Iasoniam cauda Canis extrahit Argo,
 Puppe refulgentem: neque enim se Theffala cymba
 Solenni in faciem monstro mouet extrema puppis.
 Surgunt oceano velut alto à gurgite nautæ,
 Cùm portum tenere auidi, volitantia raptim
 Sipara conuertunt, tergóque in curua remu clo
 Littora certatim fubeunt simul, illa marinas
 Iam defunéta vias, procul imi littoris algas

G

Pone

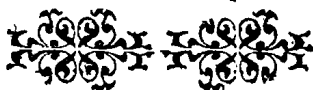
FESTI. AVTENTI.

Pone subit, terrámque tenens secura quiescit:
Sic Argo rutilam tantum inter sidera puppim
Ducitur, occultat rigido tenus altera malo.
Sponte gubernaculum pupis dimittit in vndas,
Celsior, ac merso descendit in æquora clauo.

A. B. TROPICVS CAPRICORNI. C. D. COLVRVS SOLSTITIORVM, CAN-
CRI SIGNVM, A GEMINORVM SIDERE DISTERMINANS. E. F.
LINEA, TRANSIT PER FINEM CANCRI ET LEONIS INI-
TIVM. G. H. FINIT LEONEM, ET INCHOAT VIRGI-
NEM. I. L. LINEA INCIDIT IN AEQVI-
NOCTIVM AVTVMNALE.

ARGOS αργος, Navis Iasonis, arca Noe praclarissimum & celeberrimum Antartici cæli sidus,
hanc nauem inter sidera relatam volunt, quod prima omnium fuerit, quo & ob nouitatem eius, & morta-
lium audaciam temeritatemque omnibus conspicua foret. Illi enim est triplex circa pectus erat, qui fra-
gilem truci commisit pelago ratem. Alij autem appellant arcam Noei qua ille, aquis ad insolitam magni-
tudinem excrecentibus ab ingenti aquarum diluui ac inundatione, deo duce euasit. Exornatur autem
stellis in vniuersum 48. inter quas precipua sunt ista, quas modo subijciemus.

44. Omnium illarum quasunt in Argo, naui, lucidissima, quæ in argos gubernaculo Australi, harens na'vobos dicitur, quemadmodum dictio latinis caracteribus adiecta declarat. Hæc quemadmodum Canicula fidus toto cælo notissima est, adeo, ut ipse Aristoteles & post eum Plinius orbis habitati rotunditatem ab ipsa probent. Canopum inquit non cernit Italia, quasi dicat propter deuexitatē terre, cum tamen in Aegypto appareat, & Alexandria tertia parte hora supra horizontem conspiciatur, & in Sicilia horizontem stringat. Americus Vesputius tradit tres Canopos cerni circa verticem Australem nobis in hac terra parte degentibus perpetuo occultatum & demersum: quod tamen non ita intelligendum quasi plures Canopi sint: sed potius cum eandem formam & habitudinem, quantitatem, & splendorem prefeferant cum Canopo, hoc nomine eas appellari voluit. est autem magnitudinis Canopus. Prima

43	Alteræ in eodem gubernaculo harens Canopo vicina.	Tertia
43	In altero gubernaculo.	Tertia
17	Splendida illa quæ est in imo mali.	Secunda
31	In ipsa naui.	Secunda
32	Huic vicina & contigua.	Secunda
36	In fundo naui.	Secunda
35	Inter præcedentem & illam quæ est in mali imo.	Secunda
37	Illa quæ his duabus coniuncta triangulum constituit.	Secunda
39	Non procul ab hac distans.	Secunda
38	Inter hanc & superiorem.	Tertia
40.4.	Dua illa quæ aliquantulum ab his remouentur in virginis sede collocata.	Tertia
12	In illa parte naui ubi regnat Cancer.	Tertia
6	In naui clypeo.	Tertia
2	In suprema & excelsa naui parte.	Tertia
27	In mali medio.	Tertia
28	Alteræ earum præcedenti vicina.	Tertia

Quem vero in cælo situm atque complexum habeant, monstratur præsentis figura.

CETOS.

35 'DISTANTEM Andromedam prolixi tramite mundi,
 Perterret Cetos. nam Threicij prope flabra
 Andromedam boreæ celsæ rotat æthere cardo.
 Bellua dira noto vehitur: trahit auster in arcto
 Ora inimica salo: nam qua se laniger alto
 Cælo Aries tollit, qua Piscibus astra duobus
 Augentur, rutilat subter Nereia Pistrix,
 Efflua percurrentes non multi fluminis astra.
 Illa memor longæ formidinis, illa duorum
 Inter signa tenax, horret squalentia monstri
 Terga procul, pavidumque super caput inserit vndis

A. B. AEQVATOR. C. D. TROPICVS BRVMALIS, F. G. LINEA TRANSIENS PER FINEM PISCIVM ET ARIETIS INITIVM, G. H. TRANSIT PER EINEM ARIETIS ET TAVRI INITIVM

CETVS, νῦτος, Balena, quem quidam marinum Leonem, quidam vrsū appellant, capite attingit Arietem, pectore Eridianum, cauda in vno latere Aquarij locum, altero Tropicum Capricorni, occupat raras ob magnitudinem stellas habere videtur, cum tamen non sint vsque adeo rara. Paucis admodum explicant causam ob quam astrū hoc, & nomē & celi locum sortitum. Aserunt, à Neptuno Andromēdam vehementer fuisse adamatam cumque non posset ille precibus vllis quod cupiebat impetrare, fuisse supra modum indignatum, adeoque vt ob eam causam ingentis magnitudinis Cetum immiserit, qui illam deuoraret. Sed accidisse tunc vt Perseus nescio quo felici fidere, acceperit, tunc forte victor reuertens ab expeditione contra Gorgonas: qui cum generosissimam pulcherimamque puellam in Saxo, vt illi bestia marina esca fieret, alligatam videret, misericordia quadam motus illam liberarit, vxoremque duxerit, Cetum vero interemerit. Neptunum, quod Balena sua causa mortem appetisse poterat videri, illam in cælum transfulisse ac 22 stellis conspicuam reddidisse. e quibus magis lucida sunt ista sequentes.

14	Splendida quæ est in medio corpore ipsius belua, quæ venter Ceti nuncupatur.	Secunda
3	In ore.	Tertia
2	In labro inferiori.	Tertia
4.19.	In capite ea quæ incidit in initium Tauri, & illa quæ in nodo harer.	Tertia
22	Vna earum quæ sunt in eius cauda nempe ea quæ magis vergit ad Austrum.	Tertia
21	Alteræ harum quæ non in Austrum sed in septentrionem proclinans in sede piscium harens.	Tertia
15	Illæ quæ sunt in dorso.	Tertia
16	In præcedentis vicina parte quæ magis ad caudam deflectit.	Tertia
12	In ventre.	Tertia
10	Vna illarum quatuor, quæ in eius pectore quadrilateram figuram efformant.	Tertia
89	Duæ aliæ vicinæ.	Quarta

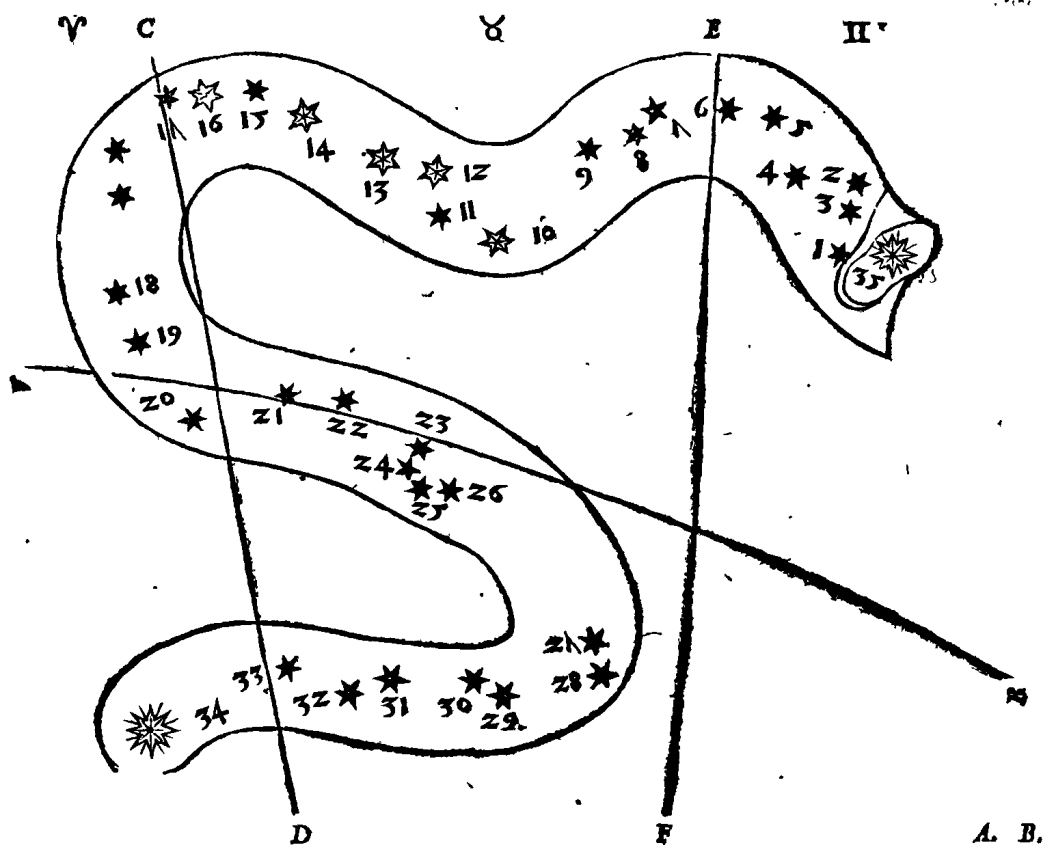
Earum situm atque imaginem exprimit ipsa figura.

FLVMEN.

36 QVIN & cæruleo flumen quoq; gurgite manans

Astra

Astra inter sedesque deum, pars æquoris esse
 Credidit Aufonij: nanque hunc dixere priores
 Eridianum, Venetos latè qui lapsus in agros,
 Alpino Adriacos impellit gurgite fluctus:
 Hic fufum cælo quondam Phaethonta, sub vndas
 Except senior, leue cùm fenfere iugales
 Aetherij rectoris onus, cùmque ignifer axis.
 Tramite sub mundi mortales fpreuit haberias,
 Dijs data tum latè texere incehdia terras.
 Astra vorax ignis, flammæ sola cuncta coquebant,
 Donec fata fui miferatus Iuppiter orbis,
 Redderet ætherij Phœbo, moderamina curfus.
 Illum prolixis duræ Phaetontides vlnis
 Planxerunt, redijt supero pax aurea mundo.
 Eridanumque fenem nutu Iouis omniparentis
 Astra receperunt. Pharium pars altera Nilum
 Commemorat, largo fegetes quòd nutriat amni,
 Arentis que locos, vnda fœcundat alumna,
 Vel quod de medij prolapsus parte diei,
 Vastus in æquoreas pelagi fefe inferat vndas.
 Iste pedem leuum rutili fubit Orionis,
 Fufaque quæ geminos adstringunt vincula Pisces,
 Eridani coeunt anfractibus, vt procul ille
 Tenditur effufi vi gurgitis: huc quoque criftæ
 Cedit apex, fuma quâ lux Piftrice corufcat
 De fuper, & flamma caudarum cingula figit.

A. B. TROPICVS CAPRICORNI C. D. LINEA INCHOANS
TAVRV M ET TERMINANS ARIETEM, E. F. IN-
CHOANS GEMINORVM SIGNVM, ET
TERMINANS TAVRI.

ERIDANVS fluvius πόντος Nilus, illustrem habet stellarum tractum. In utroque sine insignes habet stellas, utrinque vnam. verum illa quæ in fine Borealis est qua parte flumen Orioni iungitur, non est huius loci quod & numerus adiectus 35. & figura pedis Orionis, satis declarat, ab hac itaque quæ est pedis sinistri, ductus sat is densus stellarum exit usque ad pectus Ceti. Inde rediens, transit extra Tropicum Capricorni, & Meandrico quodam flexu curuatur, donec veniat ad alteram illustrem stellam in medio Capricorni tropici, & antarctici circuli sitam, hanc, pulcherrimam huius fluvij stellam, Canopum nuncupant cum Canopus Insula quadam sit in Nilo, verum ut paulo ante in navis explanatione monuimus non desunt qui Canopum stellam eam esse existiment, quæ est in Australi remo navis.

Sunt autem in hoc flumine 34. stellæ, inter quas lucidiores sunt istæ.

34	Splendida illa in fluvij fine	Prima
6	Prima illarum quinque, quæ occurrit in regione Tauri cum à pede Orionis progredimur.	Tertia
12	Secunda harum quæ magis in septentrionem proclinas.	Tertia
13	Tertia harum quæ cum prioribus obtusum Triangulum facit.	Tertia
14	Quarta quæ cum prima & tertia per rectam lineam iungitur.	Tertia
16	Quinta quæ est ultra tertiam fluvij partem, si eius longitudinem ab initio metiri volueris.	Tertia
18. 19.	Quæ sequuntur ex descriptione innotescunt.	Quarta

Illarum autem quam in cælo describunt figura, ipso schemate exprimitur.

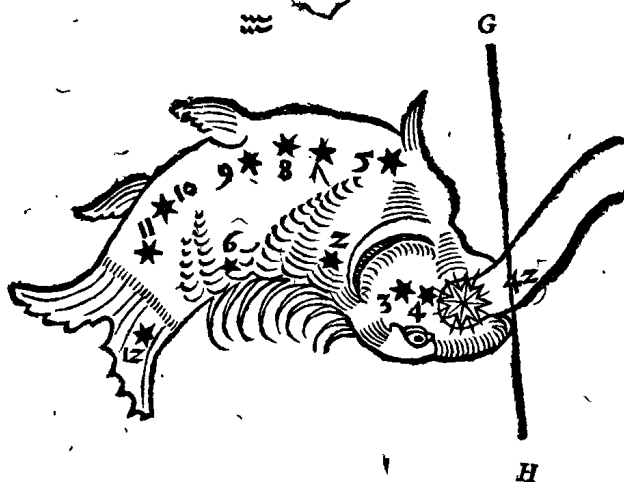
PISCIS MAIOR.

37 INTER demissum procul in vada cærulea clauum
Puppis Iasoniæ depictæque terga carinæ,
Et Pistrim vndicolam, Leporis quæ tenditur alius
Stellarum creber rutilat rubor, haud tamen istis
Vel lux multa micat, vel fit memorabile nomen:
Nulla etenim forma flammæ Iuppiter ignes
Discreuit, nullos simulant hæc corporis artus,
Qualia digesto mundus facer ordine voluit,
Semper in antiquum retrahens iter omnia secum
Seculorum serie longa: istas denique signant
Interualla faces, similis quoque lux habet omnis
Par modus, occasu pariter referuntur & ortu,
Ne expectanda forent ponto quod sola carerent,
Cætera descriptis aptantur singula membris,
Formarum flagrans leporem, quæ Sirius vrget
Languida, nec certo sub nomine cuncta feruntur:
Ultra fetosi rursus speciem Capricorni,
Cardinis immergi quæ sunt australia flabra,
In Pistrim horrificam conuersus viscera piscis
Subuchitur. notium vocat istum Græcia piscem.
Stellæ aliæ mundo quæ pulcher Aquarius instat,
Et quæ cristato confurgit bellua dorso,
Usque sub ærij rutilantia sidera Piscis,

Sunt

ARATEA PHAENOMENA.

Sunt mediæ flammæ steriles ac lucis egenæ,
 Nam passim ignoti vice vulgi semet in æthram
 Protollunt dextram, sed tantum propter ephebi
 Pocula, quem diuū mens gestare loquuntur,
 Efflua se species liquidarum fundit aquarum
 Partes in geminas: lux illic clara duabus
 Est solum facibus, non hæ spaciofa per æthram
 Interualla tenent, nequē lumen lumine forte
 Collidunt, vni Phrygium nam subter ephebum
 Ardet apex, alij quæ curuam bellua caudam
 Terminat insignis, lato vomitur globus igni.
 Cunctis nomen Aqua est, quæ stellæ denique propter
 Ora Sagittigeri, quæ si vestigia prima
 Cornipedis simulant, circumuolantur Olympo,
 Quies face sub tenui tenebrosus marceat ignis.

G. H. LINEA TERMINANS AQVARIJ SIGNVM ET INCHO- ANS DODECATEMORIVM PISCIVM

PISCIS Austrinus Ἰχθὺς ὁ ὦτιος Marinus seu magnus, qui ideo in cælū translatus esse dicitur quod olim venerem in fuga Gigantis exceperit. habet in ore stellam lucidam primæ magnitudinis, Arabica Formahant vocatam. Constat autem stellis 12. ex quibus ista quæ sequuntur sunt præcipua.

1 Splendida in eius ore, ea ipsa, quæ est in fine aquæ quæ effundit Aquarius, hæc supra retulimus, vt in aquarij explicatiōe videre est, ad effusam ex vrna Deucalionis aquā, quæ admodū id etiā numerus adiectus declarat.

8	In dorso.	Quarta
9	Quæ huic proxime adheret magis in caudam proclinans	Quarta
7	Ab altro latere superioris.	Quarta
3	Vna duarum quæ sunt in ore iuxta splendidam.	Quarta
4	Ea quæ quasi mediā est, inter splendidam & superiorem.	Quarta
5	In summo capite.	Quarta
11	Prope caudam.	Quarta
10	Magis versus dorfi spinam.	Quarta
12	In extremitate caudæ.	Quarta

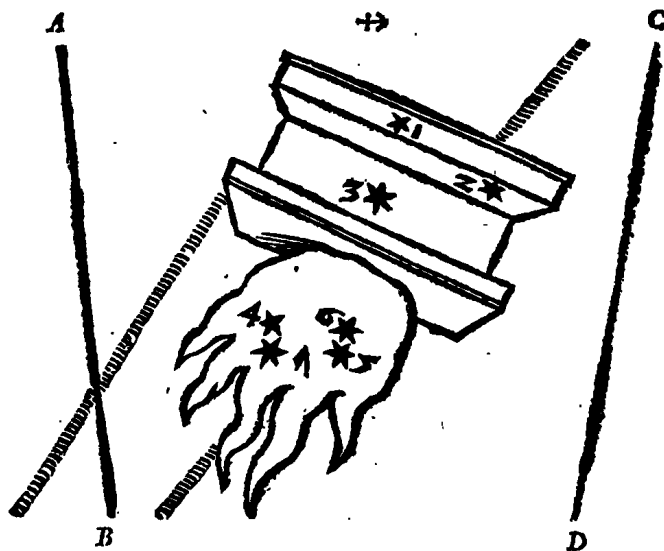
Earum collocatio atque situs quem in cælo habent, ex schemate fuerit petendus.

ARA.

38 ECCE venenatæ quæ Scorpius agmine caudæ
 Plurimus erigitur, tepidūque supermicat austrum,
 Paruulus hic Arā locus exprimit. hoc fatis arcto

G 4 Tem-

Tempore super mundo rutilante referri,
 Nam polus aequus qui tollitur axe Bootis,
 Quantum suspensus obliquit turbida coeli
 Ociani, tantum in signis arcanis tendit.
 Arcturum vertex lenaxa, quae sublimis
 Aram cardo premit: brevis est latitudo,
 Occiditque celer, tamen illis praesentibus
 Fata hominum misera prius, misera laboris,
 Certa procellarum statuit procedere signa,
 Ne tibi cum denso conducitur aëre coelum,
 Inter nimbiferas nubes speciosus extet
 Ara poli, longa ut glomerent, circumque supraque
 Foeta pruinarum se vellera, qualia tristi
 Coguntur vento, terraque excita per æthram
 Nubila conceptos effundunt desuper imbres.
 Non Aræ, non sit tali sub tempore vertex
 Clarior hoc; nam sæpe nouum prænoscere signo
 Nox docuit, noctis si quis præcepta sequatur,
 Incasum zephyri voluunt mare: si quis at ista
 Respuat, incautas percellent flabra carinas:
 Vix, scis, fera Iouem subeat miseratio rerum,
 Pigra salus nautis redeat fluitantibus alto.
 Certior ast ollis veniet spes, axe supremo
 Si boreæ stringat rutili coma fulguris auras!
 His signis austri raptabunt flabra fluentum,
 Donec de boreæ rutilum iubar emicet axe,
 At si Centaurum medio sub tramite coeli
 Videris, ut fluctu tantum discedat eoo,
 Quantum adit occasum, sit tectus desuper autem
 Nube humerum, & coelo sint omnia signa priora,
 Euris erit, verret falsi vada gurgitis eurus

A. D. INITIVM SAGITTARII ET FINIS SCORPIONIS C. D.
FINIS SAGITTARII E. F. CAPRICORNI INITIVM

ARA seu Thuribulum duplicatè q̃d̃, Sacrarium, recensiores puteum vocant, fidem non vsque adeo illustre, intra Antarcticum & caudam Scorpj collocatum. Non procul à Centauro distans, septem stellis exornatum.

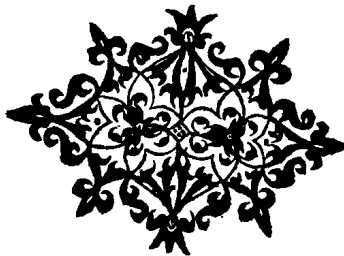
1	In primo altaris gradu, qua nunquam nobis oritur, cum Italis conspicua sit.	Quinta
2	In secundo gradu.	Quarta
3	In medio Ara.	Quarta
6	Vna illarum quatuor qua sunt in medio igni.	Quarta
5	Superiori vicina.	Quarta
7	In fine ignis qua apparet.	Quarta
4	Omnium vltima.	Quinta

Haec stella in nostro Hemispherio non conspicitur, verū ijs qui minus obliquum horizontem habent & oriuntur vt caetera, de eorum autem situ consule figuram.

Titanum Gigantum sapius quoque à nobis facta mentio est in superioribus: Hi cum Iouē summo odio prosequerentur, conabantur magno cum apparatu illum cœlesti sede deijcere, & montes vastissimos, vt ad sydera vsque posset pertingere, congregabant. Quae de causa, cum caeteri quoque Dij sibi periculum imminere viderent, conueniendum, & aduersus hostis immanitatem foedus arctissimum inter sese faciendum esse existimauerunt, quod vt maiore religione atque fide seruaretur, ab Cyclopibus Vulcani ministris Altare sibi fabrefieri curarunt, ad quod omnes vbi conuenissent, iurarunt sese coniunctis viribus immanissimo hosti vnanimis resistere velle: cum autem victoriam postea obtinuissent, voluerunt eam Aram inter sydera collocare, in perpetuam cœlestis regni à sese defensi memoriam. Posuerunt ergo illam non procul à Centauro.

CENTAVRVS.

39 CONTEMPLATOR enim geminæ rutilantia formæ
Viscera, quod signis subtextit membra duobus.
Nam qua parte hominem quadrupes sustollit equino
Ventre superstantem, versatur Scorpis ingens:
At qua cornipedem media vir fundit ab aluo,
Curua venenati sunt tantum brachia signi.
Ille autem dextram protendere visus ad Aram
Cælicolum, iustæ perfoluit munera vitæ,
Agrestemque manu prædam gerit: hic vbi celfo
Pelion adsurgit dorso, nemorosaque latè
Inferit aërijs iuga nubibus, arbiter æqui
Egerat Alcide legum post bella magister.

A. B. LINEA TERMINANS LIBRAM ET INCHOANS SCOR-
PIONIS SIGNVM. C. D. TERMINANS SCORPIONEM
ET SAGITTARIVM INCHOANS.

CENTAVRVS, qui etiam Typhon dicitur, *κένταυρος* monstrum, sidus factum, conficit Lupum, eodem parique fere modo, iuxta antarcticum circulum ponitur, quo vis maior circa arcticum. Sunt stel-
lae eius numero 37. inter quas istae sunt pulchriores.

- 16 In dextero brachio.
- 6 In dextero humero.
- 5 In humero sinistro.
- 2.3. In capite.
- 13.14. In medio dorso.
- 18 Equina species, humana vbi coniungitur.
- 35 Splendida illa in dextero pede priori.
- 29 In ventre ad latus dexterum proclinans.
- 28 In vicina & contigua superioris, parte.
- 36 In crure priori sinistro.
- 31 In dextro pede posteriori.
- 32 In posteriori dextroque Calcaneo.
- 34 In sinistro pede posteriore.

- Tertia
- Tertia
- Tertia
- Quarta
- Quarta
- Tertia
- Prima
- Secunda
- Tertia
- Secunda
- Secunda
- Secunda
- Secunda
- 26 In cluni-

26 In clunibus.

Tertia

23 In dorso.

Tertia

Licet haec stella quas in equina specie Centauri herere diximus, nunquam nobis exoriantur: tamen dum certum sit eas tali forma caelo adhaerere describendas putauimus. Situm igitur si cognoscere velis figuram consule.

FERA, Lupus, & εἰς πῶς, quam bestiam tenet Centaurus, & transfigere videtur. Hac quasi cadens capite, ad Scorpionem usque prolabiur, cauda erecta fere ad pectus Centauri, Sunt autem in Lupo stella 19, quarum praecipua sequuntur.

1 In posteriori dextero crure.

Tertia

2 In posteriori dextero pede.

Tertia

16 Vna illarum quatuor quae in eius capite & collo quadrilateram figuram constituunt.

Quarta

13 Vna duarum quae sunt in cauda.

Quarta

19 In priore pede sinistro.

Quinta

3 In ventre.

Quarta

Earum situm figura ipsa demonstrabit.

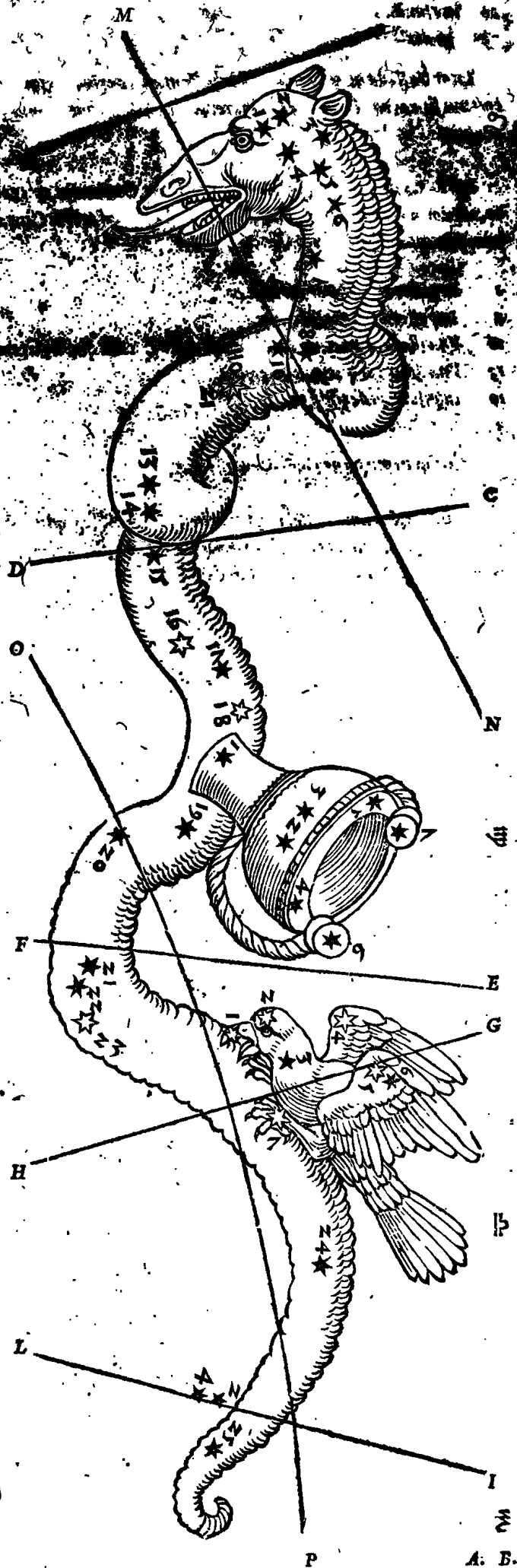
Chiron Centaurus est Saturno & Phyllira natus fuit, cuius tanta iusticia atque religio fuisse dicitur, ut non modo Centauros reliquos omnes, verum etiam homines ipsos ea superauerit: adeoque ea ipsa meruerit in Astorum numerum referri. Sunt qui asserant Herculem cum illo olim colloquutum de suis rebus copiose, cumque ei sagittas commonstraret, quibus à diuersis monstris victoriam obtinuisset, ei forte vna ex manibus ceciderit super Centauri pedem, eumque tam grauiter laeserit, uti mortem, ob eam rem, obire fuerit necessum. Iouem vero illius pietate motum, illum in caelum transfuisse ibique ita expressisse, ut prope Altare, de quo diximus constitutus, sacrificare velle videatur, & antiquam probitatem etiamnum testari.

HYDRA.

40 DESUPER ingenti sese agmine porrigit Hydra,
Quæ prolata salo longè latus explicat æthra.
In Cancrum protenta caput, caudamque feroci
Centauro inclinat, transit spaciofa Leonis
Viscera, & ingenti sub Virgine summa quiescit.
Quinetiam spirare putes, sic agmina caelo
Lubrica conuoluit, sic spiras pendula torquet,
Sic & flammigero linguam iacit ore trifulcam:
Spirarum medio gestat Cratera coruscum,
Vltima caeruleum sustentat agmina Coruum,
Ales ut intento fodiat vaga viscera rostro.

cetera celestia signa numera-
 tur etiam in cælo Hydra siue serpens
 quidam iuxta Craterem plenum a
 quo dicitur quod Corui sit prope
 fontem, quodammodo haurire ausus, de
 remat. Cum per terrarum interitum redire
 dunt, Apollinem solium sacra faciem
 videri. Craterem, ut floridum est, puto
 quodam haurire misisse, quod hoc
 quiesce, & ceteris in eius tutela esset.
 Ille vero cum iuxta fontem videret a-
 quam haurire debentem, sicum, et
 iam aturo adhuc fructu cōspiceret,
 iuxta eum confederit, donec ma-
 uri fructus fuissent, & tunc tandem
 postquam multos ex his deuorasset,
 Craterem cum aqua Apollini astu-
 lerit. Apollinem autem cum tunc
 eius moram ferre dequisset, &
 alia aqua vsu esset, moxybi aduo-
 lantē cum Cratere vidisset, ex auc-
 tantissima, qualis tunc erat, eum
 in atram commutasse, & hanc pra-
 terea poenam adiectisse, vt dum fi-
 cus maturescunt aquam biberene-
 queat. Quare vt aterna memoria
 proderetur, hanc Hydra imaginē
 in cælo Antiqui illi Astrologi atq;
 Poeta fixerunt, qua & Corui sitis
 vehementia, & Crateris ne inde
 bibat custodia, vt i diximus, expri-
 meretur. Eorum autem opinio, qui
 putant hanc esse Lernea illius Hy-
 dra effigiem, quam Hercules supe-
 rauit, bonis autoribus minimē pro-
 batur, neque nos hoc loco recensebi-
 mus eam historiā, praesertim: quod
 neque Corui neq;, Crateris, cur in
 hoc astro existant, rationem conti-
 neat.

A. B. LINEA, PER INITIVM LEONIS TRANSIT. C. D. PER FINEM
EVS, ET INITIVM VIRGINIS. E. F. PER PRINCIPIVM LIBRAE
SEV AEQVINOCIIVM AVTVMNALIB; CIVVS COLVRVS, LITB
RIS G. H. NOTATVR. I. L. TERMINAT LIBRAM. M. N.
AEQVINOCIIALEM. - O. P. TROPICVM CAPRICORNI.

HYDRA, Ὑδρως, longissimum sidus, caput Cancro fere annectit: deinde preteriens Vrseum, Coruum,
peruenit vsque ad caput Centauri, adeo, vt fere per 90. gradus transeat, vbi in caelo Cancer, Leo, & Virgo
sita sunt. Stellae autem habet 25, ex quibus celebriores sunt istae quae sequuntur.

12	Post primum Hydra flexum, non procul à collo, in numero assignando erratum est à sculptore, cum	
21.	pro 12. sculpsit.	Secunda
16	Vna duarum quae sunt in medio eius ventre, prope Craterem.	Tertia
18	Altera harum quae propius ad Cratera accedit.	Tertia
23	Iuxta caudam, fere inter Coruum, & Craterem.	Tertia
1	Supra sinistrum oculum.	Quarta
2	Vna earum quatuor, quae in capite quadrilateram figuram constituunt.	Quarta
8	Vna duarum quae in primo nodo sunt.	Quarta
10	Illa quae post primum eius flexum deinceps sequitur.	Quarta
14	Vna duarum quae sunt in secundo flexu.	Quarta
20	Illa quae vas ipsum sequitur, in Tropico Capricorni haerens.	Quarta
21. 22.	Duae illae quae sunt in regione Librae.	Tertia
24	Quae subiecta est caudae Corui.	Tertia
25.	Illa quae est in caudae extremitate, & proxime adhaeret vertici ipsius Centauri, quemadmodum cau-
da hydrae capite Centauri adpicta, declarat.	

Exprimitur harum situs vti in caelo locatae, figura hydrae.

CRATER, κρατήρ, Vas, seu vrna, Vrceus, iuxta aequinoctialem ponitur, vbi zodiaco iungitur: sed
paulo est depressior versus Tropicum Capricorni. habet autem stellae quibus exornatur septem.

1	Illa quae est in eius pede cui insistit.	Quarta
7	In ansa boreali.	Quarta
6	In ansa Australi.	Quarta
4	In orificio seu labro extremo,	Quarta
5	In illa parte marginis, quae ad Septentrionem spectat.	Quarta
2	Vna è duabus quae in medio eius corpore sunt.	Quarta

Exprimitur autem harum situs ipso schemate.

CORVVS, κόραξ, qui hydrae insistit, fabula legatur de Coruo li. 2. Fausto Ouid. Sunt stellae Corui 7.

1	In rostro.	Tertia
2	In capite.	Tertia
5	Ad sinistra alae exortum.	Tertia
6	In vicina praecedentis, parte.	Quarta
4	In ala dextera.	Tertia
3	In collo.	Quarta
7	In pede sinistro.	Tertia
- De earum situ vide schema Corui.

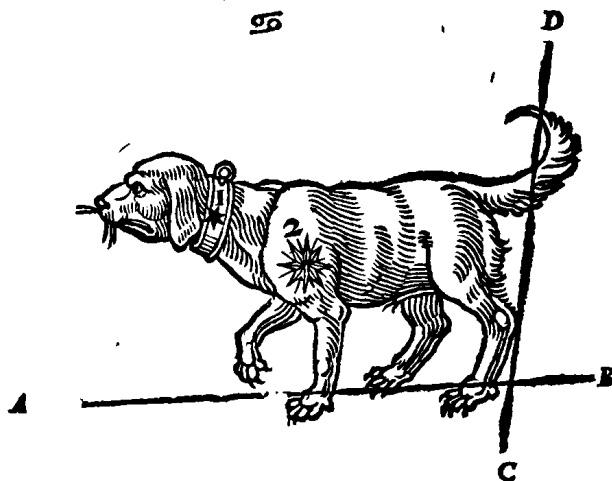
PROCYON.

41 VLTIMVS est Procyon Geminorum subditus astro,

H

Ore

Ore micans rutilo, trina face viscera lucens.
 Ista volutatos cernuntur cuncta per annos,
 Hæc vehit Oceanus pater omnia, mersaque rursus
 Hauriet Oceanus, trahit ingens machina cœli,
 Cuncta superpingunt rutilam sua sidera noctem.

A. B. EQVATOR C. D. LINEA TRANSIENS PER LEONIS
 INITIVM ET CANCRI FINEM.

MINOR Canis, seu Canicula, $\pi\alpha\rho\nu\acute{o}\nu\pi$ duarum stellarum. est quarum lucidissima à Plinio Canicu-
 la dicitur, Arabibus Algomeisa, Alias dicitur Antecanis, cum ante canem oriatur.

2 Splendida qua Canicula nuncupatur.

1 In collo.

Earum situm atque imaginem exprimit ipsa figura.

Prima

Quarta

PLANETAE.

42 QVINQVE itidem stellæ, similis quibus haud sit imago,
 Nec quas formarum doctus notet adfixarum,
 Per biffena poli volitant rutilantia signa.
 Nullus eas alio pacto deprendere certet:
 Tam vaga per totam cunctis via defluit æthram,
 Semper & aduerso referuntur tramite mundi.
 Mundus ab Eoo trahitur reparabilis alto,
 Pronus Atlantei procul in vada cærule ponti:
 Illæ in subiecti cogunt iter ætheris orbem,
 Nitentes in summa poli, motuque feruntur
 Aduerso Solis radijs, cœu cum vada cymbam
 Prona vehunt, si quis prora nitatur ab alta
 In pupim proferre pedem, via carpitur olli
 Cursibus inceptis contraria: vis tamen istis
 Obuia, labenti semper sustollitur æthræ,
 Vnicæque in Solis adolent incendia flammis,
 Longa volutandis tamen ollis tempora currunt,

Pigr á.

Pigrâque se referunt, sedes fortita priores
 Omnia: non illas animis audacibus ergo:
 Carmine non cæco tentauimus, hoc, fatis vnum
 Musa mihi, fatis hoc longi labor egerit æui,
 Si defixarum cursus & signa retextam.

Corpora cœlestia bifariam diuidi potissimum hoc loco obseruandū erit: in stellas fixas, de quibus iam diximus: & in stellas erraticas seu Planetas. Ratio nominis inde sumpta, non quod innumera illa stella, omnino adhæreant & affixæ cælo sint: sed quod eandem inter se distantiam & habitudinem perpetuo obseruent: sic Vergiliarum compago nunquā soluitur, nec Anguis qui inter vtramque Vrsam labitur semel circumfusus non mutat amplexum, sed eosdem semper asterisimos, seu animalium effigies, seu Geometrica & χηματα, conspiciunt. Non enim consentaneum est, ac rationi conuenit, hunc inenarrabilem & infinitū stellarum numerum, pluribus contorqueri sphaeris, cum cœlestes imagines omnium seculorum testimonio sibi eodem modo constent, nec inuicem distrabantur. Erantes autem, qui & Planeta dicuntur, non quod incerta lege vagentur ac errēt, sed propter diuersitatem & dissimilitudinem vniformis & regularis motus ipsorum: miram enim varietatem oculis nostris obijciunt: occultantur enim aliquando, & rursus aperiantur, tum accedunt, tum recedunt à Sole: Aliquando etiam antecedunt, & aliquando subsequuntur, tum mouentur celerius tum tardius, tum omnino ne mouentur quidem, sed ad quoddam tempus subsistere videntur. Quod autem ad motum attinet, alium, atque cælum ipsum habent: dum enim extremum cælum, immensa celeritatis impetu, in lauam mundi partem, hoc est in occidentem, cōuertitur: ipsi Planetae, in aduersam partem nituntur, & propria incitati vertigine, suos passus absoluunt. Sunt autem numero septem, Saturnus, Iupiter, Mars, Sol, Venus, Mercurius, Luna, verū nos in sequentibus, eo neglecto ordine, primo loco, de Sole dicemus. Hunc enim Plinius, Mundi totius animum, ac planius mentē appellat, principale naturæ regimen, ac Numen.

DE SOLE.

SOLE varijs appellationibus (vt hinc ordiar) & iisdem sanè quam appositis, priscos rerum cæli & naturæ interpretes, merito insigniuisse semper existimaui. In quibus, vt poeticas omittam, celebres habentur, Phœbus, & Apollo. Illa, quod φῶς τοῦ β'ῆ, hoc est, lumen vitæ omnibus infundat. Hæc, Eusebio Cur Sol dicatur phœbus & Apollo. teste, quod ἀφ' ἁλλὰ τῆς τοῦ νόσου, id est, morbos debeat. Vnde primam medicinæ originem, rite sibi in-
 aut horare, seque opiferum, apud Nasonem, iure vocare, mihi videtur.

Inuentum (inquit) Medicina meum est: opiferâ per orbem
 Dicor.

Herbarium subiecta potentia nobis.

*In brutis præterea, & auium omni ferè genere, id ipsum etiã tibi licebit, dũ voles, explorare. Quibus natu-
rale hoc esse solet: vt per serenum aerem & lymphidissimum cœlũ, exhalarentur, cantillent, & (vt sic di-
cam)*

cam) videant: per obscurum verò & pluuium, tristentur & gemant: vel fidem faciente eodem Poëta.
*Verum (inquit) vbi tempestas & cæli mobilis humor
 Mutauere vias: & Iupiter humidus austris
 Densat erant quæ rara modo, & quæ densa relaxat:
 Vertuntur species animorum, & corpora motus
 Nunc alios, alios dum nubila ventus agebat,
 Concipiunt. Hinc ille auium concentus in agris,
 Et læta pecudes, & ouantes gutture Corui.*

Volucres vt et
 tiam homines
 aere subijci.
 Ibid. Georgij.

Sed de his copiosius leges in nostris Phenomenis, aut (si mauis) Ephemeridibus aëris. Erit itaque Sol, vt eò redeam vnde abij, spirituum, corpus & animum per aërem modificantiū, & impelletium, fautor ac illustrator. Qui, quandiu suam symmetriam, seruabant, mentem sanā in corpore sano, tantisper tuebuntur, donec cum innato calore vtrunque deserere cogentur. Qui sanè calor cōmune hoc habet cum solaribus radijs (vnde ignē cœlestem, & radium alicubi vocat Galenus) vt quaquauer sum citò, nisi fortasse in refractaria materia, penetrret: sensuumq; titillationes varias, & motiones cum corporis, tū animi multiplices excitet. Quod, vel rustica muliercula ad colum & pensa nata, cognouerunt stupidos, hebetes, & obtusos, non sine graui nota, eos inclamantes, quibus calidum hoc paucum adest: & proinde paucos è sanguine spiritus educit: quos Hippocrates, Galeno teste, ὀρμῶντας, hoc est impetū facientes, scita appellatione omnium primus nuncupauit. Caterum quia in humanis corporibus sedem aliquam esse oportuit, in qua calor ille verè diuinus, tanquam in pratorio, ius suum exerceret, & in reliquum corpus aurigante spiritu, radios suos vitales effunderet, familiāq; vniuersam foueret, & foras moueret: prisca rerum corporis nomenclatores, illam ipsam sedem cor dixerunt: Soli, vt alibi monuimus, destinatum, eiq; sanè quam simile, (in quo Soli destinatum triste iacet hoc viuere nostrum, partim cauum, & sinuosum, vt sanguinem caloris hospitum, dextro suo sinu contineat, & artificiosa natura œconomia, per venam arteriosam, quasi per canalem & tubulum à prædiuine fonte, & verè aureo manantem, pulmones nutriat, ac refocillet, partim etiam spissum, & pariete crauiore, sinistro sinu obuallatum: ne dictus calor, vnā cum spiritu (cuius est comes) diffusetur & exhalet: præpediatq; ne hac & illac, ob partium tenuitatem, adminiculante valuarum multitudine, totus sensim effluat: & corpus moribundum, frigidum ac inutile relinquat: non secus atque Sol terram: dum ab ea viuificos suos radios longius euocat: & subducit. Sed hinc me dies potius disciat, quàm verba. Itaque à Sole ad Lunam, aut (si placet) à fratre ad sororem, viam præmonstrante mihi natura opportunè transeo. In qua parcius calamus exercebo, cum ob alia, tum quòd de varijs eius effectis in hac inferiora sensui manifestissimis, fusissimè in nostra Luna & oceani concordia, tibi sum propediem scripturus. Verū enim uerò, prius Sol & Luna, quàm hinc abeam, monuisse non pigebit, quòd Sol & Luna in humanis corporibus peculiare quicquā propriè non agnoscunt. Nam vniuersales rectores rerum omnium mundi, nedum corporis, secundum Deum, antiquis, & maxime Trimegisto habentur. Vnde particularia quæque dedignantur. In reliquis planetis, secus accidere audies. His positū, institutum nostrum, aspirante Mercurio, hunc in modum & sequor, & res perscilio.

Calor innatus, quid commune habeat cum solaribus radijs.

Cor humanum
 Soli destinatum
 sedes est & fundamentum
 caloris naturalis.

Pontanus hac de Sole.

Ad medios cœli tractus, medijs aetheris oram:
 Fons lucis Sol auricomus Sol igneus ambit,
 Sol qui terrarum flammis opera omnia lustrat.
 Ipse quidem superum princeps ductorq; choreæ,
 Ad cuius numeros & dii moueantur, & orbis
 Accipiat leges, præscriptæque fœdera seruet.
 Agnoscunt auræ imperium, maria alta tremiscunt,
 Audiet & longè tellus fatalia iussa.
 Atque hunc ne qua opere in tanto decor vllus abesse,
 Præfecit luciferum pater, ipse nitentes
 Spargeret vt radios, ipse vt lustraret olympum
 Et terras simul, & magnas liquidi aëris oras.
 Vnde dies, quique in sua terga reuoluitur annus
 Atque aui simulacra fluunt, & tempus & ætas. &c.

Luna à primis Græcorum nomenclaturis Ζελών dicta est, quòd τὸ σέλας, hoc est lumen, αὖτε defu-
 Humanū cor per, habeat: vel, quòd παρὰ τὸ σέλας αὖτε νέον ἔχει, quia lumen semper nouum habet. Sed omīsa no-
 pus motui Lu minis ratione, medicè & astronomice de Luna philosophemur. Posteaquā perfectum hominem vitalis
 nae subiici. aura suscepit, seque diuina mentis spiritus, corpori infudit, certū est (vt scripsit Firmicus) quòd cōpositi
 natura, pro qualitate cursus Lunæ moderatur, eiusque motū ac vires agnoscit. In quā rem verba Claud.
 Aphor. 61. Prolemai Firmico subscribētis, tibi profero ἢ Ζιλὼν (inquit) δαλοῖ τὰ τῶ σώματος, ὡς ὁμοιοῦνται
 αὐτῇ κατὰ τὴν κίνησιν: quod est. Luna significat eā qua corporis sunt: vt quæ ei pro motu similia cen-
 Galeni sentē- seantur: profero & Claud. Galeni, Ptolemaeo continentis sententiam alteram, ex tertio dierum decreto-
 ria medicis riorum libro, ne quis cōmentum putet. Porro illud (inquit) denuo repetendum, quòd nos obseruantes verissī
 summe aduer- tum esse comperimus ab Aegyptijs astronomis inuentum, Lunam non modò agris, sed etiam sanis, dies
 senda. quales tandem futuri sunt posse pramonstrare. Omittoreliqua tibi in sequentibus suffisimè describen-
 dā. Est itaque Luna progressio sagaci inquisitione cum alijs, tum medicis non indigna: cuius statum
 nisi ad vnguem tenuerint, propria cecitatis duces, & stolidamēntis pracones, in errores quāpluri-
 mos prolabantur, vt auctor est Maternus. Quod viderint scioli aliquod, rerum cœli vniuersū, nedum
 Luna mate- solius Luna derisores, & contemptores: de quibus per occasionem alibi. Constat sanè quòd Luna in rerum
 ria est submi- generatione, ob humidū cui præest, materia subministratrix habetur: perinde atque Sol, ob calidum, for-
 nistratrix, & ma- ma quorum alterum sine altero, indiuiduo, & fraterno societatis vinculo, quā agere stare possit, vel phi-
 Sol forma. losophia tyrunculo tam notum esse arbitror, quā est cocis suum (quod dicunt) piper. Adducā tamen Pto-
 lemai testimoniū. ἢ Ζελὼν inquit τὸ μὲν πλείον ἔχει τῆς δυνάμεως ἐν τῷ ὕδατι διὰ τὴν
 Li. 1. Apotel. πόρῃ γεινότητά δαλονότι, καὶ τὴν τῶν ὕδατων ἀναδυμίαςιν καὶ διατίθῃσιν, οὗτος ἀντικρι-
 σὰ σώματα πεπαινῶσα τὰ πλεῖστα, κενανῶνκε δὲ κρέμα καὶ τὰ θερμαίνειν διὰ τοὺς ἀπὸ
 τῆς ἡλίου φωτισμούς. Quam rem dum primi admirandarum & sublimium rerum artifices &
 cœli obseruatores animaduertissent, proxima & coniuncta in Zodiaco domicilia, vtrisque apposi-
 tissimè statuisse mihi semper sunt visi: Soli in Leone masculino signo, diurno, calido & sicco. Lu-
 Solis & Luna na verò in Cancro, fœminino, nocturno, frigido, & humido, cuiusmodi Luna esse perhibetur. Vn-
 proxima in de illa matris vices, ob humidī prouentum & Sol patris, ob calidi largam manum, in rerum gea-
 cœlo domici- neratione, non ineptè sustinere traditur. Quibus addes, quòd quemadmodum natura negatum est
 lia. animal nasci, nisi ex vtriusque gignentium maris, inquam, ac fœmina copula & consortio putredinē
 excludo ita vbi Solis & Luna congressus ac presentia desiderantur, in inferiori hac rerum materia pro-
 duci commodè potest nihil. Quod egregiè intellexisse mihi videtur Orpheus in suis hymnis: vtrunque vi-
 uificos & prolificos mundi oculos nuncupans: & verè ter maximus Hermes, duo rerum natura organa
 Solis & Lu- præstan-

praestantissima, Moſi uerò ἡ μὲν φάσις Luminaria dicta, itidem inſcribens. A quibus non longè reſeſſit Pla-
 te: Solem & Lunam magnos mundi deos alicubi nominans, & legiſlatori Moſi acqueſcens, Ptolemaus, na praestatio,
 τὰ φῶτα, hoc eſt lumina, & hanc & illum per appoſitè dicens ac vocitans. Ergo, vnde diuerticulo in viâ re- ac dignitas.
 deam: ſicuti ſe habent in generatione materia & forma, adhuc genius, quod eſt mare conſtat & ſœmina, Sol & Luna
 Insuper tempus, quod die & nocte metitur, ſic ſe habere ſolent Sol & Luna, generationis rerum omnium generationis
 poſt deum aut hores, & penè dixerim, parentes. Nam Luna materiam aptat & praſtruit, Sol formam in- rerum autem
 ducit. Hic, quia mas, diurnum tempus moderatur: illa, quia ſœmina, nocturnum. Rurſum, hac corpori ali-
 moniam praſtat, ille, animalitatem, vt ita dicam, ſeruat ac tuetur. Nihil ille negligit eorum qua ſpiritus
 & ſenſibus, quæque animato corpori conferunt, hac, nihil eorum qua ipſi corpori, & eiſdem materials com-
 pagini debentur. Qua, & alia multa, cum erudita antiquitas animaduertiſſet, Lunam Solis ſociam, vi- Luna Solis ſo-
 cariam, & ſororem (vnde vt ille Phœbus, ita hac Phœbe dicitur) necnon viſa rerum omnium cum illo cu- cia, vicaria,
 ſtodem rectè admodum ſtatuiſſe mihi ſemper eſt viſa. Nec temere nro iudicio. Nam ex eodem partu eo- & ſoror.
 demque vtero, vt egregiè ſunt philoſophati poeta, vtrunque in Delo edidit Latona, mater, & parens. Vn-
 de, fraternis ligari legibus, patriæque habere multa, & furtiuam copulationem olim admiſiſſe, vt hodie ſin-
 gulis menſibus manifeſtum, non eſt quod legendo, imò verò videndo, poſt hac mireris: nec admodum mouea-
 ri, ſi Lunam morborum teſtem, ac indicem eſſe audis: adhuc eorum ſerè omnium qua incidunt, in his, aut Luna morbo-
 alibi, ſociam, & cauſam cum Sole, penè dixerim magiſtram. In quam rem duorum in rebus cæli & natu- rum teſtis eſt
 ra exercitatiſſimorum virorum, teſtimonia, ne quicquam à me hic commentum putes, in medium tibi ac index. Lib. 3. de dia-
 proferam: Galeni primùm, deinde Ptolemai. Qua incidunt (inquit Galenus) omnibus his qua ſubſiſtunt, bus deſce,
 horum cauſam Luna habere obſeruata eſt, maximeque in tetragonis, & diametris ſtationibus ea immu-
 tans. Nam ſi in Tauro exiſtente illa, ſemen concipiatur, vel partus, vel alterius cuiuſdam principium con-
 tingeris, magnas eius mutationes inuenias, cum in Leone, Scorpio, & aquario ſigniſerum ambiuerit. de-
 inde hac ſubneſcit. Porro, illud denuo reperendum, quod obſeruantes veriſimum eſſe comperimus ab Ae-
 gyptijs, aſtronomis inuentum, Lunam non modò agris, ſed etiam ſanctis dies quales tandem futuri ſunt poſſe
 prænuntiare. Si enim cum planetis temperatis ſteterit, (quos etiam ſalutares Latini, ἡ γαλήνη Gra Galenus rari-
 ei nominat) illos ſauſtos, ac bonos producet, ſi cum intemperatis erit (quos Latini maleſicos, Graeci κακο- celeſtium pa-
 πῶν dicunt) graues ac moleſtos experietur. Fingamus (inquit) homine quodam naſcente, ſalutares pla- ratiſſimus.
 netas in Ariete, malignos verò in Tauro eſſe. Is homo, cum Luna in Ariete, Cancro, Libra, & Capricorno
 fuerit, pulchrè deget. Cum verò Taurum ipſum, vel eius tetragonum aliquod, vel diametrum ſignum oc-
 cupabit, malè, & moleſtè vitam tranſiget. Atque morborum initia huic cum Luna in Tauro, Leone, Scor-
 pio, & Aquario fueris, peſſima erunt: ſine periculo autem, & ſalutaria, cum Arietem, Cancrum, Libram,
 & Capricornum permearit. Haſtenus Galenus. Sequitur Ptolemai teſtimonium, quo in rebus cæli (quod
 ſciam) nullus quærit reſponſus. Si quis rectè conſiderauerit (inquit) facile intelliget non modò conſtitutio- Lib. 1. Apote-
 nes rerum affici, à Solis, Luna, & ſtellarum motibus neceſſe eſſe, ſed etiam ſeminum initia, & perfectiones
 ſingi ac informari. addit paulò poſt. Quicquid in vniuerſum accidit, hoc non contemplatione naturæ, ſed
 ſola obſervatione de euidentibus Solis & Luna, necnon reliquarum ſtellarum configurationibus manare
 ſolet. Hac ſummi illi viri: qui quantum Luna tribuant: niſi ad illorum ſententias, ceu ad ἐπὶ δὲ vocem
 obſurdeſcis, vel me tacente, audire facile potes. Qua ſi paruam adhuc fidem tibi faciunt, vnum atque alte-
 runteiuſdem Galeni teſtimonium tibi rurſum depromam. Luna (inquit) vt Princeps non mediocris inter
 Solem & nos medius conſtitutus, terreſtrem regionem merito gubernare cenſetur, non potentia modò ca Lib. eodem,
 teros planetas, ſed vicinitate etiam ſuperans: creſcente ea, augmenta in corporibus ſentimus, decreſcen-
 te verò, damna & detrimenta. Hanc Galeni ſententiam Iulius Firmicus, celeſtium interpretum, apud
 Latinos primus & princeps, tibi hunc in modum obfirmabit. Scire (inquit) debemus, quid humani corpo- Lib. ſue ma-
 ris Luna ſuſceperit: & quid illius poteſtati deputatum ſit. Nam & creſcentis in ea luminis augmenta: & theſeos, 4.
 deficientis, damna ſentimus. Medulla humani corporis cum illa creſcunt. cum verò luminibus cœperit in-
 anis deſtitui, tenuati corporis ſagitatione languescunt: ſed & humanum corpus deficiente ea, deficit: &
 creſcente, ſolennibus complementis inundatur. Fitque vt omnis ſubſtantia terreni corporis, iſtius nu-
 minis prouidentia gubernetur. Hac ille, vbi que ſanè magnus: quo dimiſſo, Claudim Galenum, & item Teſtimoniorū
 eius contemporaneum Ptolemaum repeto, ne tibi tota (quod dicunt) teſtimoniorum plaſtra deſint: ex multitudine ad
 quibus, ceu de quodam copia cornu, leuiter accipere poteris quas vires, & quantam energiā Luna in has faciendum ſu-
 inferiorum corporum ſubſtantias exerceat, & ſuo ſibi iure merito arroget. Luna (inquit Galenus) vna cæc.
 eſt qua menſtruorum ſtatum tempus in mulieribus conſeruat, comitialium circuitus cuſtodit, prout ra- Lib. eodem.
 diorū Solis plus, minùſue ſibi vendicari: omnia ſiquidē qua facere nata eſt, vbi falcis figuram repræſen- Vires Luna
 tat, languida ſiunt, dum plena fuerit, conualeſcunt. quapropter, & fruges inter ea adauget, maturat que ra magna, in hac inſcrip-

Lib. eod.

celerrimè, ferarum occisa corpora in tabem viso suo resoluit, somno sopitis sub eius lumine, vel arietis
 tuis immoratis, pallorem & capitis dolorem conciliat: in summa humifico spiritu omnia replet. Galen
 sic Ptolemaeo subscribit, Luna inquit, ut proxima terris, manifestè in terrena influit: cum illa enim
 consentiunt & commutantur pleraque omnia, & animata, & inanimata, Germina, & animantes, aut
 omnino, aut aliqua ex parte, una cum ea incrementa, & decrementa sentiunt. Vis iterum, imò verò ter

Lib. eod.

tiò, & quartò, Galenum Ptolemaeo concinentem, ceu ἐν ἐπιμέτρῃ (quod Graci dicunt) audire? Cate
 rum (inquit) quòd alia res, uniuersa à Luna qua mutantur, omnibus non perinde constat, sed ijs duntaxat,
 qui huiusmodi accuratè obseruauerunt: Addit paulò post. Hoc axioma non Astronomi tantum, vel

Luna cursum

sentiunt om

nia.

naturalibus philosophis, sed agriculis quoque, & nautis, hominibusque omnibus receptum est, Lunam rep
 restrem plagam, veluti principem quendam magni regis Solis immutare. In posterioribus enim & vlti
 mis celi regionibus, ut scribit Firmicus, collocata, & terra imperium ex vicinitate sortita, omnia corpa
 ra qua diuina mentis inspiratione animantur, cursus sui multiplici varietate afficit, mouet, ac cum Sole
 fecundat. Nam & occulto spiraculo, & assidua peruagatione, visione, ut ita dicam, ac reuisione, cum So
 le primum, deinde cum reliquis stellis, via omnem sensum, fugiente, humiditatis, corporum, prout illas in
 aenerit fermentat, & cum prouenta in hunc, vel illum statum exagitat. Quod omnium maximè, vel in
 aiti consentitur, qui fluxionibus ad articulos tentari solet. Sed in Luna viribus versatum satis, de quibus

Luna, quas

partes in corpore

sibi vendicat.

in nostra Luna & Oceani harmonia (ut dictum est) ampliore commentationem, cum fusissima exem
 plorum demonstratione aliquando es habiturus. Itaque reliqua ad institutum nostrum pertinentia
 commodum sequor & expedio. Luna in humano corpore, partes peculiare, & propria organa sibi vendi
 cat. In quibus utrumque ac vuluam connumerant: eamque humani diuersorij cellulam, qua hodie à Latini
 bus medicis matrix, à Gracis verò μήτρα, dici consuevit, in quibus & fetus concipitur, & concepti

Galenus Lib.

3. de dieb. de

cre.

ipsa fouetur, donec imperante Lucina, partus materna claustra ruperit. Quod vel de Claudij Galeni
 verbis tibi constabit: quem vnum de medicis omnibus, honoris, & eruditionis nomine, tibi multoties obij
 ciam. Post seminis conceptionem inquit omnis impregnatio, & post partum aduictio, magnas altera
 tiones in septimanas Luna per Zodiacum circuitus retinet. Mammæ præterea sibi inauthorat luna: &

Luna parua

lus quidam

Sol.

quibus, tanquam ex lymphoto fonticulo, lac infantulorum alimentum manat. Quæ, ut muliebria sunt
 membra, ita muliebri planeta appositissime destinata fuerunt. Porro quia Luna solaris luminis ut to
 ries cecimimus est vicaria, & ut scripsit Aristoteles, paruulus quidam Sol, idcirco in humano corpore, sinis
 trum oculum, perinde atque Sol dextrum, de antiquo sibi vendicat priuilegio. Ut enim dextra mascu
 lina esse traduntur, ita sinistra, feminina. Volunt insuper illam eandem cum Sole dominari stomacho, om

Lunatici in

de dicti.

nium quibus corpus alitur riceptaculo nobilissimo: vel ob id vnum, quòd coctio sit à calido in humido. Ad
 hac cerebro, quod qui malè affectum habent, & Luna metamorphoses de inconstantiâ ex interuallis a
 gnoscunt, Lunatici vulgò nuncupari solent. Ex facultatibus humanum corpus dispensantibus, Ptole
 maus naturalem illi adscribit. ἡ χάλωμ inquit τῆς φουρῆς διαίτης ἐστὶ πύλη. quod est. Luna na

Aphor. 36.

turalis facultatis fons est. Eidem ex humoribus corporis, antiqui putant am addixerunt: quæ crescente Lu
 na, crescere plurimum solet, decrecente verò minui, aut saltem minus molestæ esse. Sed de Luna, quòd ad
 hunc locum at tinet, pauca hac de multis erunt satis. Itaque, ab imo planetarum ad summum & su
 premum me consero: nimirum à Luna ad Saturnum falciferum vetulum tardigradumque Deum.

ARATĒA PHÆNOMENA DE SATVRNŌ.

Saturni stellam, Chaldaei, Arabes, Græci, & Latini verum cœli interpretes peritissimi, cum Claudio Ptolemaeo & Galeno, intemperatam, ac maleficam, ubique nuncupant, fortasse ob melancholicum humorem, molestum sanè & grauem: cuius prouentum, vi occulta, in humanis corporibus vberimum promouet: & hinc illa aggrauat, & saturat (vnde Latini Saturnus fortasse dictus) necnon senio ante tempus, ac vetustate conficit: ex quo $\kappa\rho\acute{o}\nu\varsigma$, etiam dicti Græci potuit. Illius aridum simul & frigidum, modo fuit, in his inferioribus, nedum in solis hominum corporibus fouetur abunde, & excitat. Cuius rei testimonium dabit Ptolemaeus $\delta\epsilon\tau\alpha\iota\kappa\rho\acute{o}\nu\varsigma\alpha\varsigma\eta\rho$ inquit $\pi\lambda\acute{\iota}\sigma\tau\iota\epsilon\chi\alpha\tau\omicron\upsilon\pi\omicron\iota\omicron\iota\tau\omicron\varsigma$ $\epsilon\upsilon\tau\omicron\phi\acute{\upsilon}\chi\epsilon\iota\tau$, $\kappa\alpha\iota$ $\eta\epsilon\tau\iota\mu\alpha\epsilon\upsilon\alpha\iota\epsilon\upsilon\epsilon\iota\tau$, quod est, Saturni stella maxime frigidifica est, sed & nonnihil arefacit. Qua duo vita humana calido & humido temperata, quantum incommodent: imò verò quantum ex diametro pugnet, nemo est qui nesciat. Est itaque ad corrumpendum procliuus stella huius natura. Verum in omnibus, & omnia, ut etiam humor ipse melancholicus, suas vires aque non exercet: nec tam obstinate agit, quin suū aliqua ex parte commodum non habeat. Nam ut ex venenis arte temperatis, citra noxam magna aliquando comoda proueniunt, ita de sideris huius quanquam inauspicati proba cum alijs stellis temperatione mixtura, & radiatione, non vulgaria manant emolumenta. Ex quo factum videas, ut ad quam artem melancholici plerique animum appulerint, in ea præter ceteros, vel leuissimo labore, valeant plurimum. In quam rem, post Platonem fidiſſimus accerſetur testis Aristoteles: scribens melancholicos fuisse omnes qui ingenio floruerunt, vel in philosophia, vel reipublica administratione, vel cudento carmine, aut artibus alijs excolendis. De quorum classe cum Socrate, Pericle, Demosthene, Archimede, Vliſſe, Scipione, Aiace, Aenea, & alijs. Democritum, Platonem, Galenum, Cæsarem, Virgilium, Herculem, & huius plura innumeros tibi proferam: quos de lucubrationibus, & laborum: erummetūque pertinaci tolerantiā, ingenti cogitatione, & inuentionū miro studio, ceu de tabella quadam, tales fuisse, historiā & vitā scriptores diligentissimi representarūt. Verū de his alibi. Tacendū tamen non arbitror, quod melancholicus humor, cui ut diximus, præſidet Saturnus, cogitationis firmitate, studiorū assiduitate, & pertinaci labore, ubiq; comites ferè secū ducit voluptatē ac dilectionē: quā tanta illi inest, ut in vnius eius rei adeptione quā semel animo conceperunt melancholici, summū ac peculiare bonū existimēt collocatū: præterq; illud, aliud nihil aut expectāt, aut sequatur: etiā neglecta re familiari, neglectis ciuibus, neglecta vxore & liberis. Vnde paupertas, ceu de vboro, illis familiaris esse solet, ac domestica. Ceterū, hic etiā ignorandū non est, quod Saturni desuuiū cum suo humore, in omnibus corporibus suas vires ex aquo nō erigit, perinde utq; vinū: quod ob corporū $\iota\delta\iota\omicron\tau\omicron\pi\iota\alpha\varsigma$, et naturarū varietates, a se inebriatos bēs vno modo nō afficit, nec eodē motu agit. Nam quosdā ad garrulitatē & hinc ad rixas, alios ad vomitū, nonnullos ad taciturnitatem, somnū, vel risum, plerosq; ad strepitū & gladios rapit. Sic Saturnus, & sub illo militans melancholicus succus, quosdā ad risum mouet, ut Democritū: alios

Saturni stella quare malefica.

Lib. I. Ap. tel.

Saturnus vbi que malus non est, sed sua aliquando habet, comoda.

Lucubrationes sunt veluti tabella vite & studiorum.

Philosophi cur plurimū pauperes.

Pulchra vini, cum melano

cholici compa-
ratio.

ad lachrymas, ut Heraclytum: nonnullos ad loquacitatem, ut Therfitem: aliquot ad facundiam, ut Nestorem: ad silentium & patientiam, ut Socratem, ut Ulysem: ad metum, ut Pisandrum: ad bylaritatem, ut Lucullum: tristitiam, ut Crassum: cogitationem, ut Archimeden: in summa, alios ad alia, pro sua qualitate & quantitate componit ac excitat. Quae omnia fuligini, fumis ac vaporibus de saturnino sanguine, hoc est melancholico, pro varia maioris & minoris sua latitudine (quod ad limum & crassitatem attinet) ascribere si videbitur, per me liberum tibi erit. Qui fumi, quia arce animi recta petunt, spiritumque animale illi remissi obturbant: atque cerebrum, (in quo sensuum, & principum animae actionum officina latet) longe

Vnde melan-
cholicis varijs
cogitationibus
& studijs
tenentur.

lateque occupant, ac obsident: ideo varias imaginationes, apprehensiones, cogitationes, ratiocinationes, studia, ac phantasmatum scient, fouent, & mentuntur: pro varia, ut dictum est, natura in qualitate & quantitate dicti sanguinis melancholici, hos velillos spiritus, & fumos sursum exhalantis non secus atque ex ignita & incensa materia fieri solet. Ex abiete enim, vel picea, fumos crassiores & turbulentiores, peiusque olentes attolli constat, quam ex aluo, aut carpino. Sic ex querno stipite, quam populeo, ex lapideo carbone, quam ligneo: ex sulphure, quam thure: face vini vsta, quam calce, & ita deinceps. Quarum rerum

Saturnini &
melancholici
humores &
ex ingenia
tardè mouen-
tur.

imaginem in melancholico succo, & ex eo fermentato sanguine, ut cunque potes agnoscere: simulque fieri, Saturnum cum suo radio, ut abstrusa, humores in hominum corporibus altius infixos, atque ob id perniciosos saepenumero excitare, qui tales esse solent, ut tardissime, sicuti illorum aut hor Saturnus, moueantur: moti tamen & incensi, grauitur sauiant. Quod cum suis periodicis indicant morbosa dispositiones hinc cōciliatae: cuiusmodi sunt quartana, cancri, melancholia, & similes. Citra morbum, summam nonnunquam

Humoris Sa-
turnini &
melancholici
varia natu-
ra.
Melancholia
ut sulphur.

& inexpugnabilem praestant contemplationem: adeo, ut poenas Saturni pendere mihi videantur, non dissimiles his, quas ob coeleste furtum Prometheus rerum caeli contemplator indefessus, adhuc soluere in Caucasofabulatur. Itaque ex Saturnino humore, hoc est ex atra bile, ubi concaluit, tanquam e quodam seminario, pullulant, tum simulacrorum, tum cogitationum germina, quae deinde in hominum ingenijs ceu in agro quodam, fruges, ac fructus vberrimos proferunt. Addam quod etiam stella haec cum suo humore & fermento, nonnunquam audaciam conciliat, ut in Hercule: & ob adustionem, formidabilem quandoque ferocitatem, ut in Aiace, longo tempore, propter stabilitatem terrena qualitatis, perseverantem.

Quod si extremè refrigerit, aut ad frigiditatem latius potius quam caliditatem & siccitatem deflexerit, timorem etiam sibi adiungit, cum extrema ignauia, ut in Pisandro, Therfite, & alijs. Ex quibus manifestum euadit, quod sideris huius defluxus, cum suo limoso succo, in crassa materia intempestiue exceptus, sit quasi venenum, quod equidem in viuentibus quibusdam corporibus latet sopitum, ceu sulphur a flamma remotum. In alijs vero flagrat, atque ut sulphur accensum, non comburit tantum, sed vapore etiam noxia omnia circumplent ac propinquantia inficit. Saturnus sui iuris factus, & in natali caelo fortis ac potens quia Ptolemaeus & Galenus, maleficus esse solet cum suo humore melancholico: & quandoque anceps, idcirco cum animis, tum corporibus nunc mala, nunc bona, quandoque varia ut antea dictum est, quadam tenus appingit. Vnde homines reddit natura odio plus quam nouercai praeitos: semel cum Crasso in vita videntes, de face, exhausto ab alijs dolio, bibentes, lentè in omnibus festinantes: acetum in pectore gestantes: spem pretio ementes: lupum ubique aurbustenentes: κακοζυλῖα laborantes: metum ex conscientia sustinentes: sinapi victitantes, & cepas olfacientes, in occipitio multos oculos gestantes: de proximo nihil curantes: in amicitia querulos, & ut solent edentuli, edentium dentibus inuiscentes: curru videntes neglectis bobus: Heracliti familiam agnoscentes: in Arcopagitarum schola educatos, & qui sapientum octaui sibi videantur, aliud stando, aliud sedendo cogitantes: raro cum annosis simijs laqueo sese iniicientes: odia amicis praferentes: ex eodem ore & frigidum & calidum sufflantes: dextram cuius non facile concedentes: Rhodamanto inexorabiles: in re certa incertos: duro alloquio Scythias morosiores, defixi in terram oculis contuentes, supercilium ubique contrahentes, cenam Hecates plerumque cenantem, in nocte concilia capientes, ut vultures cadauera expectantes, a fronte & tergo, ut Ianus, videntes, aureis machinis omnia oppugnantes, oculatas manus habentes, quae nihil credant, nisi quod vident, nihil, nisi quod Aristophanus & Cleantis lucerna oleat emittentes, habendi cupiditate insatiabiles, oia trutina pensantes, ad

Saturninorum
hominum mo-
res & natu-
ra.

uiu cuncta refecantes, & operatos ad opera usque rodentes, spe vultu simulantes. & altum dolorem corde prementes, nomine potius quam consuetudine notos, anethum & mentha decimantes, quod verba, tot sensus plerumque habentes, cum Fabio cunctantes, rosam quae praeterit rursus quarentes, panem lapidosum māducantes, vitiores animos occultantes, omnia, ut Midas, in aurum vertentes, dissimulandi aequae ac simulandi artifices, pilum ut lupi, agre mutantes, cunctando Scipionem imitantes, saluginosam viciniam, amatores dicenda & tacenda callentes, altera manu panem, altera lapidem circumferentes, veluti ab asino delapsos, ignauos, quibus ferax semper esse solent, censores, castigatoresque virorum, sordidos, & ut hyrundines, ingratos, veluti auro subaratus, pro porca scorpium reddentes, cum uni sectores, amicū, quam verbū perdere charius habentes, sobrietatem osores, nihil nisi cum moriuntur benefacientes, lucri ex re qualibet odorē bonū & suauem existimantes, vel a statu, &

Mira melan-
cholicorum pi-
ctura.

more

mortuis tributæ exigentes: multas aures & oculos habentes: lucrum pudori praferentes: inexplebile dolium animo gerentes: cum larvis luctantes: ingenium, mori farina varietatum, sustinentes: sardonio risu omnia condientes: magis mutos quam pisces: pauperculum Christi pecus deglubentes, potius quam tondentes: caput sine lingua circumferentes: ne grydem in mensis & ceterum dicentes: suos loculos, ut medici, inanes ubique predicantes: suspendio arborum plerumque diligentes, saltem lingentes, & lapsana victitates: ante tubam trepidantes: pilos pro lana reddentes: Tantali poenam sustinentes: in pulicis morsum Deum inuocantes: spem dum anima est, habentes: ubique scrupulum inicientes: cochleam vitam agentes: sacrum sine fumo facientes &c. Quod hic reliquum est, ignorandum non venit, saturnini cum suo humore, de antiquorum praeceptis & observationibus peculiare habent morbos quibus suam sobolem plerumque tentat, in quorum catalogo sunt quartana, epilepsia, elephantiasis, morphea, cancer, scirrhus, hydrops, paralysis, haemorrhoides, dysenteria, colli & renum dolores ac huius nota alij qui vel de humoris melancholici, cuius aut horum & motor est Saturnus, largo, pronum & effusione, vel de sanguinis facta ab eo corruptela, cacochymia item, flatibus, crudis atibus, imbecillo calore, vel abundante pituita, oboriri plurimum solent aduersus quos praecautiones cum idoneis remedijs quisquis volet a rerum caeli et medicina perito opportune exigat. Quod ad alia pertinet, melancholici, pulsus habent tardos & paruos: sudorem acidulum & grauem: deiectiones subatras: somnia terribilia, ut mortis, cadauerum, sepulchrorum, tenebrarum, cruciatuum, demonum, et rerum nigrarum. Ex facultatibus humanam vitam cum corpore dispensantibus, ob inuicem a malitia Saturnus nullam agnoscit, quamquam non desunt qui in retetrica qua naturali ancillatur, nonnulli illa scribant, sed de Saturno festinanti mihi ad aliorum planetarum maiestatem, paucula haec satis erunt.

Melancholicus humor varia corporibus & animis impingit.

Saturnini morbi de antiquorum observationibus.

Nota Saturninum ab his quae excernuntur & alijs,

DE IOVE.

Iovis Stella, vires non dicam naturales, sed cum Sole omnes penitus, in humanis corporibus si qua est alia clementissime fouet. Quod poeta tam Graeci quam Latini cognouerunt, Iouem ubique; decenti epitheto, hospitalem, seruatorem, fructiferum, satorem hospitalem, beneficium, salutare numen & benignum, nec non patrem hominumque; Deumque nuncupantes. A quorum vestigijs non longe declinauerunt Grammatici, poetarum interpretes diligentissimi, & linguarum Quintilianus custodes doctissimi: quibus ecquid aliud sonat Iupiter, quam iuuans pater, & Ζεύς, ut alibi dixi, quam Ζών, hoc est, vita? Iovis: ut ex Arato trāstulit Maro, sunt omnia plena: ille colit terras, ille de superis omnibus solus est, qui ob beneficia, ut in Clodius testatur Cicero optimi titulum, et ob vim, maximi sibi demeruit. Quod elogium reges, quos à Ioue nasci et educari vult Homerus, non temere sibi adoptasse mihi videntur. Nam benefacere primum, & non subditos expilare, deinde viribus regnandi illis à Deo concessis uti non abuti, illorum maxime proprium esse debet. Quid est quod in planeta huius mense altero, nimirum à conceptu secundo, vitam, ut tradunt ἰατρομαθηματικοί, factus in utero accipit, & in altero, nono scilicet, in lucem vitalis emittitur, nisi quod propter summum radiorum temperamentum, vitam, quam in calidi & humidi symmetria positam esse diximus, cum sole praesse creditur? Est itaque Iovis stella, natura temperata. Quod ex Claud. Ptol. hunc in modum confirmat.

Iovis apostissima epitheta.

Mirè benefactorum Iovis natura.

Regum officium de Iovis numine.

Lib. I, Aob.

Martis stellam, igneae naturae esse & plane aestuantis, vel de epitheto annuerunt Græci, quibus Mars Martis stella ipse πύρρος dictus est. Nam vrentem calorem, & ob intemperantiam maxime noxiū habet: quapropter ignea & aestuans. flaua bili, omnium quæ in corpore sunt calidissima, præse merito existimatur: & qualitates vnā cum radio, propter naturalem malitiam, ad perdendū quā generandum procliuius deorsum refundere. Quod Græcorum antiquissimi, posteritatem latere noluerunt, apud quos ἄρης id est Mars, ἀπὸ τῆς ἀναιρείου, Martis certa hoc est à sustollendo & corrumpendo: aut, ἀπὸ τῆς ἀγῆς, vt Phurmitus scribit, id est, à damno, & inter- ex epitheto natura. ritu, nomenclaturam esse adeptus. Propterea inauspicatum fidus, & cum Saturno maleficū esse recte cum Ptolemao asseuerat Galenus. Nam huius caloris, vt dictum est, vrere & perdere proprium est magis, quā fouere. Id quod in humanis corporibus flaua bilis præstat, & agnoscit. Quid enim ex igni producas ac gene- Mars pluri- res: Hinc vitia & mala cum corporis, tum animi quamplurima inducit: de quibus postea. Ex intempera- morum malo- to enim ardore, & bilis vehementi commotione, intemperatas perturbationes innumeras excutari certū rum est au- est: quas in compositas quoque actiones, & violenti, inconsideratique affectus sequuntur. In quorum acie- thor & conciliator. militanti rixe, contentiones, homicidia, bella, & similia. Vnde Mars belli, & armorum deus, à Poëtis non temere dici ac fingi mihi censetur: nutricem habens Belonam, vel, vt alijs placet, matrem, aut sororem. Quid enim à calore immodico qui iam efferbuit, ac suapte natura vrendo cuncta conficit, & in flammam euolat (qualis est biliosus, aestus merè martius) sperari, aut expectari queat? nihil me hercule, nisi inmoderatum & præceps, breuiq; periturū. Est itaq; ad vrendum, arefaciendum, & perdendum in primis apta Martis stella: modò non aliunde impedita, sui iuris fuerit. Quod Ptolemaum, summum rerum cæli philosophū innuisse audies. ὁ δὲ τοῦ ἄρης ἀστῆρος (inquit) ἐξηράνει, Μάλισα καὶ καυσοῦν ἔχει φύσιν, τῷ πῦρι χρώματι οἰκείως, καὶ τῇ πρὸς τὸν ἡλιον ἐγγύτητι ὑποκειμένους αὐτῷ τοῦ ἡλιακῆς σφαίρας. quod verti potest. Martis stella, & arefacit, &urit, sicut congruit igneo ipsius colori, & Solis vicinitati, vt qui illius sphaera subiectus sit. Hinc factū facile crediderim, quod ex facultatibus corpus hu- Ex rebus cor- manum, & vitam dispensantibus, ob innatam malitiam, Marti nullam ascripserunt antiqui: sicuti etiā poris quæ sibi vendices nec Saturno, vt supra est dictum. Sed ex his quæ naturali subseruiunt, attractricem ei tribuerunt: & ex Mars, visceribus hepar, aut potius fellis vesiculam eidem appendulam: quā Græci, νῦσις χολῆδοχοῦ nuncuparunt, Latini bilis folliculum, seu biliosi humoris, cui Mars præsidet, armariolum. Ille in natali cælo potens, & sui iuris factus, quia Ptolemao, & Galeno maleficus esse censetur, ac bilem flauam aestuantem, ac Martialium precipitem sibi inauthorat, idcirco homines cum animo, tum corpore tales agnoscit, qui gladiatorie & hominum mo- minaciter loquuntur ac incedunt: perque enses, perque ignes irruunt: non mouenda mouent: caput cerebro vacuum gestant: alterius potestatis, æque ac iniuriarum sunt impatientes: præposterū consilij omnia res & natura. agunt: sese periculis temere precipitant: propositum sapenumero mutant: sui sunt profusi, & alieni appetentes: summis viribus res arduas tentant: arcem ex cloaca faciunt: cornua & supercilium vbiq; attollunt: cælum, ceu digito attingentes, omnia territant: tragicè, vt Gygantes, loquuntur: sænum in cornu habent: cælum terra miscent: pennas nido maiores vbiq; extendunt, pugnis ac calcibus in omnes, & per Mira bilioso- omnia grassantur: plaustra conuicijs onerata circumferunt: in fermento iacentes frenum mordent: ceu rii hominum æstro quodam perciti, cadunt omnes, inque vicem committunt crura sagitis, Manliana & Phalaridis im- pectura. peria sustinent: litem vbiq; mouent: nec magis humilibus, quā lupi parant: currenti ad iras calcar addunt: corpus sine pectore gestant: infreni ore columnas rumpunt: ferrum ferro exacuunt, et litem lite componunt: ignem igni addunt & oleo incendium extinguunt: sunt vbiq; vt Martis pulli, fel in ore habent, & ignem in corde, iura sibi data negant, de alieno corio liberales sese præstant, &c. Quod ad morbos atti- Morbi Mar- net huic stella familiares, & congeneres, talem de præcorum obseruatione illorum habito catalogum, Ter- tiales & chon- riana febris, icterus, phrenitis, caufus, erysipelas, bemoptoem, dysenteria, vrina ardor, hemicrania, huius lerici, nota alijs, qui de bilis flauæ quantitate, vel qualitate, vt dicunt, pescant, adhuc de sanguinis adustione, igneis scintillis & vaporisationibus. biliosis, necnon totius corporis incendio, & similibus causis emergere Note tam in- plurimū solent, aduersus quos tam præcauendo, quā curando, peritus aliquis medendi magister, te- rna quā- prorsum immunem reddere poterit. Caterum qui Martiam naturam agnoscunt, hi pulsus habent mag- externe mar- nos & celeres, vrinam flauam, igneam, ac mordacem, sudorem acrem, salsum, vel amarum, deiectiones tialium homi- flauas, linguam siccam, narium muccum paucum, eumque subflauum, cum simili oculorum lippitudine, num & bilio- aurium sordes multas & biliosas, somnia, ignis, incendiorum, homicidiorum, litium, armorum, & huius sorum. pictura aliorum. Sed de marte, quod adhuc locum attinet satis.

Venus unde
appellata, cū
sua natura.

Veneris stella quod ad res omnes veniat, Ciceroni simpliciter est dicta. Alijs genitale astrum, & prolificum, ob humidi temperaturam, insit amque vim beneficam, quam habet ac infundit. Cui ea inessa fertur natura, ut corporibus, & substantijs inferioribus, transper dum generantur, vel fouentur, succum blandum, & humidulum suggerat: ita tamen, ut irroret, magis quam mergat & inundet: sequaturque roris potius naturam, quam imbrium. Quae res (o pinor) effecit, ut Venus decenti epistheto apud priscos poetas, homines re vera φιλοσοφωτάτους καὶ ἀσπολογωτάτους, ab alendo, alma passim nuncupetur. Quod attinet ad alteram illius qualitatē, nimirum frigiditatem: quemadmodum ex calore, alium posuimus qui foueat & alat, qualis est Solis, deinde Iouis, & qui illum emulatur calidi matris: alium insuper qui vrat & perdat, qualis est Martis, & qui illum agnoscit flaua bilis. Sic in frigida natura, vnum vtrunque temperatum statuemus, quale est in Veneris radio, & pituita dulci, cui praest Cypria: alterum corrumpens & intemperatum, quale est in Saturno & melancholico succo. Ex quibus facile moueor, ut Ptolemaeo assentiam, ac Galeno subscribam, qui de numerosissimo stellarū choro, duas simpliciter adiutrices, beneficas, & naturae amicas dixerunt, Iouem scilicet ac Venerem: duas vero alias, Saturnum inquam & Martem, corruptrices, naturae inimicas, ac maleficas. Sed ipsius Prolemai sententiā

Venus quomodo frigida
esse intelligatur.

Dua stella bene-
fica, & to-
ridem malefi-
ca.

Lib. I. Apo-
tel, sub finem.

Latinam, ne nimium sim longus, hic adscribere consultius erit. Cū quatuor sint humores (inquit) seu prima natura, dua secunda & viciosa, nempe calidi & humidi, ex quibus omnia coalescunt ac roborantur: itemque dua exitiales & detrimentosa, aridi & frigidi, unde rursus dissipantur & debilitantur omnia: tradidere veteres stellas beneficas esse Iouis, Veneris & Lunae, eo quod temperata natura sint: & in quibus plurimum insit calidi & humidi. Stellas vero Saturni & Martis maleficas, quod contrariae sint naturae & effectus: alteram enim frigidissimam, alteram feruentissimam esse voluerunt. haecenus

Veneris tem-
peramentum
& qualitas.

Venus, quibus corporis
partibus praesit.

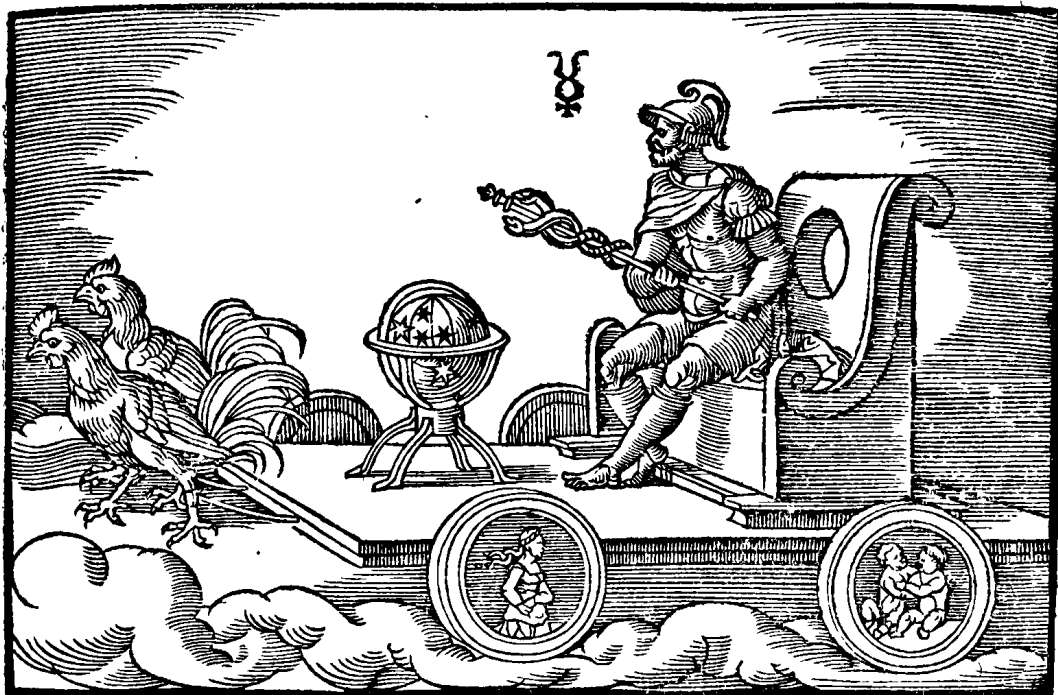
ille. Existimabis itaque Veneris spiraculum humidum esse sed absque villo excessu, cum pauco, eoque temperato tepore. Quod antiqui poetae, fortasse respexisse voluerunt, dum Venerem esse spumam (quae est veluti aquarum spiritus & medulla) genitam fabulati sunt: a qua ἀφροδίτη nomen habet: Vel, quod spumosa sint animalium semina, vel quod omnia humore gaudeant. Vel, ut verè cōmentus est Euripides, quod ἀφρογενή sint, & parum sana mentis, qui se à Venere superari sinunt. Quibusdam, hepar inter alias corporis partes, illi cum Ioue scribere visum fuit: in quo concupiscibile faculatē, cupidinesque omnes pharetratos (quibus Venus mater esse creditur) necnon titillationū, & appetituum sedem statuerunt Plato, & Galenus: sine quibus, an animal vllum sentiens esse possit, quum materia ex qua aliquid fit, forma sit appetens, iudicabunt philosophi. Sed genitalia animalium membra illi rectius addicta existimari: unde voluptatum ministra, & libidinis dea suo quodam iure esse censetur. Cum his etiam in odoratu, & gustatu partem habet: in quibus cū animi, tum corporis delicias fitas esse ambigit nemo. In quam rem alluisse mihi videtur Lucretius poeta in omni philosophia summus: apud quem Venus, hominum, diuinumque voluptas or-

Quibus corpo-
ris sensibus
imperet Ve-
nus.

natur

natur ritulo conueniente rei. habet insuper de facultatibus appetitricem, & ex humoribus pituitam vt dixi, dulcem, inspidam, ac naturalem: quæ in sanguinem vitæ amicū transire, & nisi omnes mentiūtur Asclepiada, à natiuo calore excoqui facile potest. Caterum, quia Venus cum suo radio, planeta est vt diximus, temperatus, idcirco homines agnoscit, in quibus est cygnea cantio, & atticus lepos: qui mores ^{Veneriorum} hominum mo- micorum noscunt magis, quàm odio habent, floribus gaudent & vnguentis: munditiarum sunt aman- res & natu- rissimi. Cupidinis crumenam portū folio vinctam circumferunt: vno digitulo caput scalpunt: melle perun- ra. Si lesbianur ac corynthiantur: summis vnguibus incedunt: lentiscum mandentes, Lydio more viuunt, au- rricula infirma, & quauis spōgia sunt molliores ac delicatiores: cuticulam splēdide curant, ac sibi ipsis pla- cent: mellis modillas ubiq; in ore habent: caput demulcentes cauda blandiuntur: oleum in dextra auricu- la gestant: statū corporis & oculorum decorum habent: molliculo sunt capillitio, & cute delicatula, gignenda proli, & propagando generi deditissimi: rebus amatorijs ac catilenis vacant: pueris miseri- cordia, & fauoris sunt studiosissimi: omnibus gratijs insignes habentur, in vtranius autem, & vtrunque oculum dormiunt. &c. Huius proles, peculiares & suos morbos habet, in quibus catharri, coryze, branchi, ^{Morbi Vene- ris & pituito- rum.} lethargus, paralyfis, apoplexia, gonorrhea, obstructions, renum, vesicæ, vteri, & pudendorum dolores, quorū tidiana febres, capitis affectus, Lyenteria, diarrhæa, hydrops, diabete, salua stomachalis, & huius farina alij, qui de cruditatibus, cacochymia, abundant e plus satū pituita, flatibus, imbecillo calore, perfrigeratio- ne, & similibus prodire plurimū solent: quorum omniū & præcautionē & curationem, à præstantissimis medicis, ceu à Deorū manibus, opportunē exiges. Quod ad pulsus attinet, paruos, tardos, & molles habet: mucum per nares copiosum emungunt: ructus acidulos expectorant: sudorem inspidum exhalant: lotiū ^{Nota tam in- terna, quæ in externa vene- reorum.} album pallidum & tenue reddunt, crassum nonnunquam & turbidum in alui deiectiones albas excernūt humiditas: mucosas, lentas, & cruditatum plenas. Aquas plurimū somniant, balnea, piscationes, colu- bros, & similia. In quibus hanc de Venere commentatiunculam tibi claudimus.

DE MERCVRIO.

Supereſt de vniuerſo ſeptem planetarū theatro ſanèquam venerando, vnus Mercurius: cuius ſtellā ver ſatilis eſſe natura, & Protheum quendam imitari, cum Ptolemao, & priſcis rerū cœli interpretibus om- ^{Mercurij ſtella inconstans, & variæ.} nibus, fidē facit experientia. Nam alio tēpore frigidū eſſe illius ſpiraculū, alio humidū, quandoq; calidum, & retorridum, nonnunquam ventofum, ex commotionibus quas in aëre ciet, facile eſt deprehendere: Nūc enim Solis naturam, nunc Luna, nunc aliorum quibuſcum miſcetur, celerrimè induit. Vnde factum vi- deas, vt nunc vir, nunc fœmina fiet, quæadmodum ſcripſit poëta. Quæ res, locū fort aſſe dare potuit hu quæ de Hermaphrodito apud Naſonem ſub cortice anigmatice circumferuntur. Habet itaq; hic planeta natu- ram mirè variam: quod de Ptolemai verbis probare aggredior, Mercurij ſtella (inquit) vim ſerè parem ^{Lib. 1. Apot-}

CIRC VLI.

43 QVATTVOR aërios Zonæ cinxere meatus:

Quattuor has cursus & tempora nosse volentem
Scire sat est. quin signa etiam sunt quattuor istis
Plurima, quæ zonis hærentia conuoluuntur.

Ipsæ inconcussa retinentur sede per annos,
Mutuæque implexa sibimet consortia mordent:

44 At modus in binis protenditur. Aëra, pepli
Sidera nocturni, si suspectare libebit:

Nec scindunt medium Phœbeia lumina mensem,
Languet ut in stellis species hebes, omnia cœli
Illustrante dea, ac flammis superante minores.

Orbe sed haud pleno finit igni feruere acuto
Sidera, candentis speciem super inspicere Lactis

Protendi cœlo: color olli nomen ab ortu

Primigeno statuit se, Zonam Græcia solers

Concelebrat, nostro sic Baltheus ore notatur.

Non isti forma similis, similisve colore

Circulus est alius: modus & mensura duobus,

Est compar solis: alios duo parcius arctat

Linea, nec multa trahit istos ambitus æthra.

45 HORVM alius duri cum soluunt flabra aquilones,

Et cum præcipitant borealia flamina sese,

Axe Lycaonio iacet obuius: hinc Geminorum

Sunt capita, hinc genua Aurigæ defixa quiescunt:

Circulus hic idem retinet pede Perseæ læuo,

Atque sinistro humero cubitu tenus: hic quoque dextram

Sustinet Andromedæ manus extima, desuper acri

Subrigitur boreæ, cubito inclinatur in austrum

Merens Andromeda: hic celeris vestigia summa

Præstringuntur Equi, præstringitur Ales ab ipso

Verticis extremo, secut hic humeros Ophiuchi

Circulus, & secum flagrantia dorsa reuoluit:

Erigone tepidum sese summittit in austrum,

Virgineusque pudens Zone superemminet artus.

Sed Leo, sed Cancer borealis tramite cœli

Viscera protendunt, at circulus ima calentis

Pectora perque alium procul in postrema Leonis

Succedit: secut alius per viscera plana,

Et medio subter caua tegmina diuidit orbem,

Lumina recludens alitro secus orbita porro

Ista poli partes si discernatur in octo,

Quinque superhectus se populis: ætheris æthra
 Intrat stagna salis: sol illi hæc flamiger æthra
 Iam relegit, præcipue hæc in ætheris æthra
 Fleatitur ætheris, præcipue hæc in ætheris æthra
 Sideris erigitur, præcipue hæc in ætheris æthra
 Suscipit, inque notum rutili rodit orbita solis
 Circulus iste quidem Cancro tenus adiacet arcu

SEMPER in occiduo procul alter cardine in austru
 Diuidit imbriferi corpus medium Capricorni.
 Idæique pedes pueri, postremaque caudæ
 Cæruleæ, brevis hic lepus, hic canis artus
 Conditur extremos: hic Thessala cernitur Argo:
 Hic Centauræ feræ molis terga secantur:
 Itæ venenatæ disiecta volumina caudæ
 Amputat: hic arcu protenditur ampla Sagitta.
 Vitimus hic Phœbo locus est, vbi lapsus in austrum
 Pellitur, albentium canent tempora bruma:
 Sideris hic metæ procul istuc cælite cursu,
 Axe sereniferi descendit Sol aquilonis.
 Partibus iste tribus tantum se circulus effert,
 Quinque latet, creperi succendens stagna profundi.

INTER vtrunque dehinc quantus iacet ambitus illi
 Zonarum, cana speciem quo lactis in æthra
 Cernitur, ingenti se tramite linea tendens,
 Diuidit ima noti: discernit & alta aquilonis:
 Hic luci modus & tenebris sub lege magistra
 Pensatur, nox æqua diem subit æmula, Phœbus
 Lumina substituit paribusque reuoluitur horis,
 Vel cum summa æstas coquit agri viscera hiantis,
 Vel cum floricomio iam tellus vere mouetur.
 Ast isti celsæ quæ tramite panditur æthræ,
 Indicium est Aries: hunc totum linea quippe
 Sustinet: hic Tauri curuantur crura minacis,
 Et rutilat stellis hic baltheus Orionis.
 Spira Anguis levis hic, craterque tenacia corui
 Ora inhiant: hic sunt flexarum denique flammæ
 Chelarum: genua hic rigidi vibrant Ophiuchi.
 Nec Iouis armigero caret Alite: nanque per ipsum
 Fulua Aquila est caput: hic Equus eminet, hicque comanti
 Cervice erigitur claræ dator Hippocrenes
 Treis omnes rectè contentos tramite cœli,
 Distantesque pari spacio sibi transigit axis,
 Omnibus & medijs vt circumfunditur idem.

48 DESUPER obliqua est alijs via, quartus & iste
 Stringitur arctatus Zonarum more duarum,
 Quas ab diuersa mundi regione locatas
 Scire repercussi momentum diximus astri
 Hunc alius medium medius fecat, haud dea Pallas,
 Vel licet cunctos præcellat acumine diuos,
 Compingat parili sic lubrica plaustra meatu,
 Implicet vt spacijs sibimet distantibus orbes,
 Qualia de uexo nectuntur ab ordine cuncta,
 Vrgenturque viam similem, noctesque diésque,
 Lucis ab exortu procul in vada Calpetitana
 Nanque Titaneo cum sunt elata profundo,
 Rursus in occiduos merguntur singula fluctus
 Ordine partito similis nascentibus ortus:
 Scandendi lex vna mouet, par denique lapsus
 Omnibus, & simili conduntur sidera casu.
 Ille autem oceani tantum descendit in æquor,
 Quantum ab cæruleo distat Cancro Capricornus.
 Et quàm multus item est vbi gurgite protulit ortum.
 Tantus in aduersas itidem est cum labitur vndas,
 Signifer in spaciū quantum deducitur oræ
 Ambitus extremæ puncti vice terra locanda est,
 Vnde acies oculis cum tenditur, hæc quoque puncti
 Sedem habet: hoc signo procurrit missa per auras
 Signiferi in summum, medio de tramite si quis
 Dirigat obtutus agilis procul, hósque locorum
 Defessos longo spacio tener amputer aër,
 Id quod contenti visus abscinditur vltro
 Si qui in signiferi patulum circumferat orbem.
 Sex olli partes magnæ dabit ambitus oræ.
 Ast hæc dimensa spacijs sic lege locantur,
 Binæque decisis includunt partibus astra.
 49 OLLI Cancer inest, Leo flammifer, Attica Virgo,
 Brachia sunt itidem Chelarum, & Scorpius ipse,
 Arcitenens: setosa dehinc species Capricorni
 Voluitur, auratam protendit Aquarius urnam:
 Tum duo sunt Pisces, Aries, Taurus, Geminique.
 His se bisseis sol admouet, hisque recurrens
 Omnibus absoluit totos reparabilis annos:
 Quæ cum signiferi graditur sol aureus orbem,
 Singula frugiparos attollunt tempora vultus.
 50 ILLIUS oceano quantum submergitur alto
 Tantum telluris supereminet, omnibus iste

Sic caput illius pelago, fœx inferit astra, vixit
 Sed reparat: tunc nox humida, tempore semper
 Tenditur, æquumque quantum se circuli, nunciat
 51 A T. A. fœre, vel, si, lucem, quæ, nunciat, la, astra
 Et quanto nox, astra, fœre, lucem, quæ, nunciat, la, astra
 Quæ, procul, oceano, caput, fœre, lucem, quæ, nunciat, la, astra
 Horum, semper, enim, cœlestis, fœre, lucem, quæ, nunciat, la, astra
 Horum, prima, oculis, nunciat, fœre, lucem, quæ, nunciat, la, astra
 Luminis, ipsa, vagi, captas, nunciat, fœre, lucem, quæ, nunciat, la, astra
 Ipsa, notans, mundo, quæ, fœre, lucem, quæ, nunciat, la, astra
 Aut, si, confurgunt, vt, tellus, sepe, tumescit, la, astra
 Occultata, iugo, præ, tentæ, que, rupe, latebunt, la, astra
 Prompta, via, est, alijs, venientum, tempore, signis
 Noscere, nanque, ipso, deprenderis, indice, cuncta
 Oceano, magnam, quæ, circum, amplectitur, vndis
 Tellurem, curuet, celando, vt, littora, mundo,
 Latius, atque, sinu, patuli, falis, hauriat, astra,
 Istius, indicium, præ, bebunt, cornua, semper,
 Vel, matutino, quæ, per, strepit, aëre, fluctu,
 Acer, Atlantei, vel, quæ, furit, æquoris, æstus.
 52 N A M non obscuræ, cum Cancer commouet, ortum,
 Oceano, stellæ, circum, uoluentur, vtroque
 In, freta, labentes, aut, quæ, rursus, eoi
 Parte, ferunt, mundi, Minoæ, clara, Coronæ
 Serta, cadent, austri, tergo, cadet, incola, Piscis:
 Hunc, medium, pendere, tamen, medumque, sub, vndas
 Cedere, per, spina, rutila, labente, Corona
 Semper, suspicies: at, tergi, plurima, versum
 Ventre, tenuis, summo, supera, inter, fidera, cernes:
 Os, & colla, dehinc, & pectora, vasta, per, æquor
 Merfantur, premit, ab, genibus, celsos, Ophiuchum
 Vsq; humeros, Cancer. Cancer, premit, ortus, & Anguem,
 Agmine, quæ, vasto, fluit, ad, caput, aspera, ceruix.
 Qua, tumet, & spiris: qua, turgent, pectora, primis.
 Parte, nec, Arcturus, distabit, multus, vtraque:
 Iam, minor, in, superis, iam, viscera, plurimus, alto
 Conditur: hunc, etenim, consortem, quattuor, astris
 Oceanus, recipit, satur, hic, vix, luminis, Amni
 Cedit, & inspicies, tandem, conuexa, relinquit.
 Tum, iam, plus, medijs, nox, inclinabitur, horis,
 Cùm, labente, die, Phœbo, comes, ibit, in, vndas:
 Ista, quidem, vasti, conduntur, gurgitis, alto:
 Contra, autem, nulli, concedit, fideris, ortu

Orion rutilans ardentia cingula late,
Et flagrans humeros, & splendens ense corusco,
Eridanúmque trahens alio se littore promit.

53 ADVENIENTE dehinc villoso colla Leone,
Omnia quæ Cancro sese emergente per æthram
Extulerant, abeunt: quin & Iouis Ales in vndas
Conditur, & totis raptim petit æquora pennis.
Sed Nixus genibus replicato luce residens
Poplite, iam superi cælatur corporis artus.
Non tamen iste genu, non læuam gurgite plantam
Occulitur, non oceanus vorat omnia signi
Proferit Hydra caput, claro Lepus exilit ortu,
Et Procyon, primique pedes Canis ignicomantis.

54 ERIGONE falsis cum vultum exegerit vndis,
Aëris vt patuli iam conscia permeet æthram,
Astrorum numerosa premit. nam Virgine eoa
Confurgente, freto cedit Lyra Cyllenæa,
Cedit Delphinus pelago, ceditque Sagitta,
Primæque pennarum pars canum, condit Olorem:
Vix iam cauda salum superat: vix lumine parco
Eminet Eridanus, ponti procul efflua tingit.
Cælatur Sonipes caput impiger, ardua ceruix
Tethyos ima petit falsæ, iubar ora madescit.
Hydra superpositum procul in cratera mouetur:
Parte alia & liber vestigia Sirius ardet:
Ultima cæruleo producens æquore pippim,
Illa micat, maloque tenus sese exerit Argo,
Cum iam virgineos æther vehit altior artus.

55 NEC cum flagratuſ emittunt marmora Chelas,
Sideris expertes & clara luce carentes,
Non est nota dies, aut est ignobilis ortus:
Nanque his indicium proprio fert ore Bootes
Plurimus exoriens, Arcturúmque, cminus alto
Cardine succendit: iam celsò Theſſala puppis
Aethere subuehitur: iam mundo funditur Hydra
Longior, extremæque polum subit indiga caudæ:
Curua Chij cœlo confurgunt brachia signi.
Inspice ceu dextra referatur ab æquore planta,
Inque Genu tantum nixus pede proferat ortum.
Iste Lyræ rutilat conterminus, atque sub vndis
Hic tenebris petit occidui vaga cærulea ponti,
Et mox oceano reparatur clarus eoo
Cum Chelis igitur pede tantum promitur vno:

L

Ipse

Ipsa cum volens procul in caput, vltima montis
 Erga manet, nunc Arcitenens dum spicula parat
 Exerat, & superius bellator armatus.
 Hoc fidus reuoluit, & hanc corporis artem
 Cetera cum medijs, & hanc corporis artem
 Arcus agit, tribus in partibus hanc corporis artem
 Partibus erigitur, tria totum deusque figura
 Absoluunt pelago, media enim forma Corone,
 Ex qua Centauro diffunditur extrema caput,
 Prima venenati contrahunt brachia monstri,
 Surgunt oceanus iam gurgite, & vltima Cygni,
 Et caput acris Equi premit æquoriam procul ista
 Marmoris occidui penitus petiere profundum,
 Hausta salo caput Andromedæ freta vasta receptant:
 Ac formidatam de uexi cardine mundi
 Fluctigeni speciem monstri superinuehit auster.
 Sed boreæ de parte trucidis velut aggere ab alto
 Prospiciens superi subiecto verticis axe,
 Intentusq; procul specie, vaga brachia Cepheus
 Exerit, & sæuam pelagi molet adfore pestem.
 Illa tamen versa in fluuium postrema profundo,
 Tingitur ab spina capite quæ proxima summo est,
 Undeque succedens Cepheus, & verticem & vlnas
 56 Mersatur patulus. Quin & tum Scorpius acer
 Nascitur oceano, quicquid per sidera aquarum
 Ad speciem Eridanus pater expuit, abditur alta
 Tethye, & occidui tegitur Padus æquore ponti.
 Scorpius ingentem perterritat Oriona,
 Proserpens pelago, vetus, ô Latonia virgo,
 Fabula, nec nostro struimus mendacia versu
 Prima, neque obduri compegi germinis: ætas
 Prima dedit populis, cæcus mos mentis acerbæ,
 Immodicusque furor sceleris penetrauerat œstro
 Impia corda viri: tabuerunt dira medullis
 Protinus in medijs incendia: plurimus ardor
 Pectore flagrauit tene improbus ille, procaxque,
 Te dea, te dura valuit contingere dextra?
 Cum sacratâ Chij nemora, & frondentia late
 Brachia lucorum, cum siluæ colla comasque
 Deuotæ tibi met manus impia demolita est.
 Audax haud facinus donum foret O Enopioni:
 Digna sed immodico merces stetit illicet ausu.
 Nam dea nubiferi perrumpens viscera montis,

Dirum

Dirum antris animal sæuos vomit hostis in artus.
 Ergo vt falcatis monstrum petit Oriona
 Morfibus, & totas in membra ferocia chelas
 Intulit, ille male mali pœnas luit. ista furori
 Præmia debentur, sunt hæc commercia læsis
 Semper numinibus. metus hic, metus acer in astro
 Permanet, & primo cùm Scorpius editur ortu,
 Orion trepido terræ petit extima cursu.
 Nec minus Andromedæ quicquid volitabit in æthrâ
 Et si quid Pistrix reliquum conuexa vehebant,
 Hoc oriente ruunt: omnes procul in vada terror
 Ingerit, & cunctos pauor vnus in æquora cogit.
 Cepheus ipse caput, distentæque brachia vasto
 Induitur ponto: tellurem cingula radunt
 Extima, & oceano merfantur pectora rauco
 Sola senis, reliquum polus ast à littore versat.
 Semp̃ in occiduo genetrix quoque Cassiopeia
 Sidera præcipitis sequitur labentia natæ,
 Deformemque trahit procul in vada cæca ruinam,
 Prona caputque solo, folio vestigia ab alto
 Sustollit miserranda: superquatit ira furorque,
 Doridos & panopes post fata nouissima matrum,
 Ac memor has pœnas dolor exigit. omnia fluctus
 Hæc simul occiduos subeunt. tamen altera in vndis
 Sufficit, inque vicem lapsorum multa reportat.
 Tempore nanque isto reliquæ se ferta Coronæ
 Expediunt pelago, postremique agminis Hydra
 Erigitur caudam, caput. & turgentia membra
 Centauro exuperant, manus effert dextera prædam
 Siluarum nam prima feræ vestigia mollis,
 Arcum fera manent, Arcu redeunte per æthram
 Protulit, incipiunt reliquum Serpentis & artus
 Anguitenentis, item fert primis fluctibus Arcus
 Amborum capita, & primis geminas Ophiuchi,
 Ac primam rutili spiram Serpentis eoo
 Scorpius oceano surgens agit. pede Nixi,
 Quem procul aduersum semper salis altera mittit,
 Tunc artus medij, tum pectora vasta humerisque,
 Dexteræque vlnarum spumosi gurgitis æstu
 57 Procedunt, Pariter caput & manus altera porro,
 Totas agittiferi cum vibrant astra, feruntur,
 Mercurialis item Lyra voluitur, altæque Cepheus
 Cardine sustollens vestigia, gurgite nondum

Pectora liber agit, sed pectora merfus in vndas,
 Plaustra Lycaoniae pulsat pede desuper Vrsæ.
 Tempore non alio magni Canis ignea cedunt
 Sidera: protentum freta iam procul Oriona
 Hauferunt pelago, toto Lepus occidit astro,
 Tum quoque & oceano fugientem Sirius vrget.
 Sed non Aurigam, cum gurgitis ille profundi
 Imā petit, pedibus Capra mox, Hæc diu sequuntur:
 Ista polo rutilant, illum vada liuida condunt.
 Hæc membris discreta alijs, extantiaque alte
 Læuum humerum & summæ sese attollentia palma
 Cernuntur, donec labenti congrada soli,
 Sidere de uexo freta late cærule turbent.
 58 N A Nq; manū Aurigæ, reliquū celsūmq; corusci
 Verticis & dorso quā spina attollitur alto,
 Deprimit hirsuti fidus surgens Capricorni.
 Membra Sagittigero cedunt postrema reuecto.
 Iam non alatus remoratur sidera Perseus
 Aeris in spacijs neque clauum vendicat Argo.
 Alluione fato Perseus pede denique dextro,
 Atque genu libero, merfatur cætera ponto.
 Argo quod curuis puppim suptrahit oris,
 Tingitur, & duro tingit vada, cærule dorso.
 Ipsa dehinc manet exortum Cilicis Capricornii
 Totaque cum pelago cœlo descendit ab alto,
 Aequora cum Procyon, gressum sectatus herilem,
 Intrat, & oceano permutat celsa profundo.
 Hæc habet occidui plaga gurgitis, ista sonoro
 Supprimit vnda fallo. rursus procul erigit æthra
 Cygnum, Aquilamq; Iouis. surgunt flāmata Sagittæ
 Sidera, perque notum rutila tum numinis Ara,
 Delphinum paruas promit Capricornus in auras,
 59 E T matutino cum surgit Aquarius orbe,
 Equus atque pedes nouus exerit: ecce cadentis
 Parte poli trahit occiduum nox atra sub æquor
 Centaurum cauda, sed non caput, aut humerorum
 Vasta simul recipit: persistit pectore celso
 Cornipedis species, & cœlum vertice fulcit.
 Ora dehinc Serpens, & prima volumina tantum.
 60 Conditur: Ingentis late tamen agmina caudæ
 Ponē trahit subit ista solum, subit æquora rursus
 Integer oceani, cum se Centaurus in vndas
 Iccerit, atque nouo vibrarint sidere, Pisces

His in summa poli surgentibus, ille per austrum
 Piscis item planta, quem pulcher Aquarius vrget,
 Redditur, haud toto tamen hic se corpore promit:
 Sed manet alterius venientis tempora signi:
 Parte latet, partem super in conuexa sonoris
 Fluctibus absoluit pelagi: sic brachia mœstæ
 Andromedæ, sic crura dehinc humerique nitentes
 Paulatim recauo redeunt maris aurea cœlo.
 Postquam adolent Pisces incendia, denique Pisces
 Cum rutilant, mundo dextram hæc attollet in vlnâ,
 Leuâque virginei rursus se corporis edunt.
 61 PHRIXEI et postquâ pecoris proruperit ortus
 Australem hic aries Aram procul admouet vndis
 Gurgitis occidui: quâ lux redit, excitat idem
 Persea proceri sustollere verticis astra,
 Et claros fulgere humeros: ac cætera nondum
 Sunt exempta solo, quin totum hoc inuida veri
 Natura ambigua rerum ratione reliquit,
 Extimus an reliquos Aries produceret artus:
 Perseos, an Tauro freta pelleret ad surgente
 Hoc vna cœlum, subit intiger haud ipse vlla
 Viscera, nascentis noua Tauri deserit astra,
 Quippe huius flammis Aurigæ sidus inhæret,
 Nec tamen hunc totum sustollit Taurus in æthra.
 Aurigam falsis euoluunt fluctibus omnem
 Surgentes Gemini, Tauro, Capra, plantâque læua
 Nempe hædi cuadit, cum primum rursus ab vndis
 Cetosa insuperum referuntur viscera cœlum.
 Nam caudæ & cristæ rigor arduus aëra celsum
 Tunc repetunt, diri cum sidera gurgite monstri
 Voluit præcipitis teres inclinatio mundi,
 Eminus ingentem condit pars prima Bootem.
 Quattuor hic etenim signis surgentibus altum
 Vix penetrat pelagus, neque summa totus ab æthra
 Labitur arcturus, manus olli quippe sinistra
 Iuge manet, celsisque super subducitur Vrsis.
 63 AT cum iâ pedibus repetit fluctus Ophiuchus,
 Vt genua oceanus vasto procul æquore condât,
 Signum erit eoa Geminos procedere parte,
 Nec lateri Pistrix cuiquam vicina videtur,
 Sed iam tota super sustollitur, expuit atram
 Iam pelagus specië, nec adhuc tamë extima sorbent.
 Quid ne nascentis suspectat nauita ponto

Agmina prima Padi coelo cum feruere aperto?
 Vicinasque faces rutili manet Orionis,
 Curricula vt solers vero mox indice discat
 Certa tenebrarum, possitque fideliter astro
 Explorare notos & tuto carbasa ponto?
 Credo ni desit magnorum congrua cura,
 Prompta via est ipso cognoscere talia semper,
 Præceptore Ioue, & coelo tibi signa magistri
 Omnia ducentur, monet alta Iuppiter æthra:
 Singula nos, facilis veram dedit arbiter artem,
 Ne tempestatutn primordia cæca laterent.

PROGNOSTICA.

64. NONNE vides, primum cum Phœbe in cornua surgit
 Tenuia, & angusto lumen iacit ore per æthram,
 Decedente die, pronoque ab tramite solis,
 Promat vt ingressus solers tibi tempora mensis?
 Nanque facem quarti sibimet profitebitur ignis
 Corpora cum primum perfundens lumine nostra,
 In subiecta soli tenuem porrexerit vmbra.
 Ast orbis medij si cedat Cynthia formam,
 Octauos ortus, octauaque plaustra docebit.
 Denique cum toto dea iam surrexerit ore,
 Integer vt magni resplendeat ambitus orbis,
 Effluxisse sibi medij iam tempora mensis,
 Monstrabit coelo: pleni cum rursus egena
 Oris eat, tanto procedens lumine formæ,
 Inferit aërijs quantum dea nubibus ignes,
 Esse senescentis sibimet dispendia mensis
 Illa docet, quibus in rutili confinia fratris
 Tertia vix mundo superest via: cum minus autem
 Vmbrarum excludit, sunt tales quattuor ortus
 Marcentis Lunæ, quales sub mense renato
 Quattuor exurgunt languentis luminis vmbra:
 Atque his octonas includunt ordine luces.
 Interiectorum numerum quoque nosse dierum
 Prompta via est, proprio semper dea proditur ore.
 Scandat quanta polum, quoties temone iugales
 Strinxerit, & quanto iam tramite liquerit vndas.
 65. AT decedentis postrema crepuscula noctis,
 Bis sex signa tibi quæ versat Signifer orbis
 Monstrabunt cursu nam Phœbus singula mutat,

Semper

Semper & alterno succedit in omnia lapsu,
 Conficiens iter ætherium: nunc igneus istud
 Astrum adolet flammis, alij nunc aurea Titan
 Lumina miscetur, vel cum deuexus in vndas
 Labitur, & rebus formam absumpsere tenebræ:
 Vel matutino redit in cunabula linquens
 Cum pelago, & rebus suffudit luce colores.
 Sic diuersa diem comitantur sidera semper.
 Non ego nunc longo redeuntia sidera motu
 In prisca memorem sedes, habet ista priorum
 Pagina, & incerta rerum ratione feruntur.
 Nam quæ Solem hiberna nouem putat æthere volui,
 Vt Lunæ spaciū redeat, vetus Harpalus ipsam
 Ocyus in sedes momentaque prisca reducit.
 Illius ad numeros prolixa decennia rursus
 Adiecisse Meton Cecropia dicitur arte,
 Inseditque animis, tenuit rem Græcia solers,
 Protinus & longos inuentum misit in annos.
 Sed primæua Meton exordia sumpsit ab anno,
 Torret rutilo cum Phœbus sidere Cancrum,
 Cingula cum veheret pelagus procul Orionis,
 Et cum cæruleo flagraret Sirius astro.

66 HOC vt fons est, vnde & duxit tempora Lunæ
 Nauita, quo longum facili rate curreret æquor,
 Aequora ruris amans, telluri farra parenti
 Crederet: ingenti petat hæc indagine semper,
 Seu qui vela fallo, seu qui dat semina terræ.
 Nec mora discendi. breuis hic labor, & breue tempus
 Poscitur: innumeros habet autem industriæ fructus.
 Vtilitas te certa manet, prænoscere motus
 Si libet aërios, & tempestatibus ipsis
 Edere principium, te primum sponte procellis
 Arcebis rabidis, te rursus principe fluctus
 Vitabunt alij, si certis singula signis
 Tempora discernas. nam mundi cardine verso,
 Vt statura cisoni redit indignatio ponti.
 Sæpe etenim quanquam tranquillæ noctis amictu
 Mitia protenti requiescant terga profundi,
 Doctus securam subducit ab æquore classem
 Nauita, & Arctæa retinet statione phaselum,
 Cum matutinæ præsensit signa procellæ.
 Nanque alias cælo cum tertia lumina Phœbus
 Exerit, ille falsi fuit implicabilis horror,

Adfore quem pelago comitem sibi dixerat astrum:
Crebro quinta dehinc lux comouet Amphitriten:
Sæpe inopina mali clades ruit, omnia certis
Indicijs tibi Luna dabit, seu lucis vtrunque
Cæsa facem, seu cum terrestem concrevit in orbem,
Sol quoque venturas aperit tibi sæpe procellas,
Sidera producens, & cum sale sidera condit,
Nec minus ex alijs aderit cognoscere motus
Aequoris, & magnos cœli callere tumultus,
Quos det certa dies, quæ longi tempora mensis,
Astrorumque vice & mundi ratione trahantur.
Aeris immadidum quiddam tellure creatum
Spiramenta vomunt, vis hoc cum fundit in auras
Venarum, occulte patulo prætexitur agro
In subiectum oculis, terramque supernatat omnem.
Multaque materies, quam cum calor ignicomantum
Haussit stellarum, superas subducit in auras,
Et concreta diu compingit nubila mundo.
Si minor hæc madidi substantia cespite ab imo
Subrigitur, tenues nebulae caligine fusa
Tenduntur cœlo: vis autem siccior olli
Cum fuit, in celeris dissoluit vndique ventos,
Vicinumque sibi flabris dominantibus ultro
Aera propellit, si maior protinus humor
Confurrexit humo, pluuias quoque nubila fundunt,
Et pluuijs late calor est pater. hic super imbres
Exprimit, & ducta feruentis ut obice mundi
Respuat humorem: si molles, magna vtriusque
Occurset sibimet velut obuia, cominus agris
Compulsa aërio fragor intonat, amplaque late
Murmura discurrunt pariter crepitantibus auris.
Hic inflatus item, diuersorumque per æthram
Sæpe superna furens, illisos fulguris ignes
Excludit, rutilis totamque volantibus æthram
Præstringit flammis, & cœlum sulfure odorat.
Omnibus his genitrix tellus, & cespite ab imo
Ducuntur superi motus: ignea mundi
Lumina, flammigero Phœbustemone coruscans,
Et quæ noctiuagos attollit Luna iugales,
His peperere malis exordia. nanque deorsum
Mouit humum cum forte calor, laxata repente
Spiramenta soli venas procul altaque pandunt
Viscera telluris, bibit imum terra calorem

Desuper,

Desuper, & madidum tepefactus cespes anhelat.
 Aeris hos motus, rabiemque volubilis vndæ,
 Flabra procellarum, mundani tramitis iras,
 Præsentire decet. cape solers singula mente,
 Præceptisque virum sitientia pectora pande.
 64 CYNTHIA cum primum coelo noua cornua promissis
 Cautus vtrinque deam circumspecte: nanque reuocæ
 Nequaquam semper similis lux imbuit ortum:
 Sed species diuersa trahit, variòque notatur
 Formarum primi cum surgit luminis igne,
 Tertia cum rutilat, eum maior sideris æthram
 Scandit, & aerias quarta face luminat oras,
 Ingredientis erit plenè tibi nuncia mensis.
 Hæc castigato si tertia fulserit ortu,
 Pura sit, vt foedis ab sordibus adforedices,
 Clara, serena diu: tenui surrexerit autem
 Si face, & ignito suppinxerit ora rubore,
 Turbida certantes conuerrent æquora cauri,
 Luminia ista dehinc si crassior, atque retusis
 Cornibus ingreditur, si quarti sideris ortu
 Percussi vt tenuem prætendat corporis vmbra,
 Imbribus aut zephyris hebetabitur, arguet vltro
 Flabra noti, aut pluuias. nam crassus desuper aër
 Cornua cæca premens, notus vuidus aëra cogit.
 Tertia si rursus protollat Cynthia currus,
 Sic subrecta faces & acumina tenta ceruscans,
 Vt nec curua quasi declinet cornua, nec tum
 Fusa supinatum diducat lumen in auras,
 Occiduo zephyrum prædicet surgere mundo,
 Aut Libyæ de parte notum. sin quattuor autem
 Cynthia curriculis coelum subit, atque coruscis
 Cornibus immodice prostantibus vlsert ignes,
 Vix prolixa salum ciet, ocyus omnia cauri
 Marmora conuoluent, fera verrent flabra profundum,
 Istius in boream quòd se sustollit acumen,
 Si curuum specie velut annuat, adfore coelo
 Sæua procellosi prædicet flabra aquilonis.
 Nanque hoc vrgeri sese adserit, hocque grauari
 Indice, rursus eo veniet notus, hanc vbi partem
 Pone supinari conspexeris, inque reclinem
 Sponte habitum, pandi nam subrigit auster acumen
 Inferiore plaga. si Lunam tertius ortus
 Proferat, atque deæ conuoluat circulus oras,

Suffusus rutilo, mox tempestate sonora
 Spumofum late pelagus canescere cernes
 Maior & hæc rauci versabit gurgitis vndas,
 Ipsa quoque immodice si vultum Luna rubescat.
 68 CONTEMPlator itē, seu plenū luminis orbe
 Cynthia distendit, seu cū teres ambitus olli
 Ceditur, & mediæ velut indiga lucis, vtrique.
 Sustinet obductæ sibi met dispendia formæ.
 Cornua prima replens, & cornua fessa dehiscens
 Induit, & qualem procedens ore colorem
 Hinc perpende oculis, ipso monitore dierum
 Signa tene, ac totum discerne in tempora mensem.
 Non vnum deprensa diem tibi signa loquuntur,
 Nec vulgo in cunctis adsunt præcepta diebus:
 Sed quæ signa nouo dederit nox tertia motu,
 Quartæue sustollat medios dum Cynthia vultus,
 Durabunt cælo: medio quæ edixerit ore,
 Ignes in plenos: hinc in dispendia rursus
 Altera prouisæ signantur tempora Lunæ.
 Illa dehinc donec germani luminis ignis
 Accedat Phœbe, mensis postrema notabunt.
 Hoc quod protento vehit ingens mundus inani,
 Aëra uomen habet: quod spirat cespite tellus,
 Nubila dicuntur: cælum super aula deorum,
 Axea compactum conuoluitur. hic sua certis
 Sunt loca numinibus: borealis verticis alta
 Regia Saturni: qua ficior annus anhelat,
 Aestatis rutilo, calida stat Iuppiter æthra,
 Immodicus terram qua desuper ignis aduret,
 Gradiuo incolitur, brumalis pulsus habenas
 Quæ Solis redigit, pulchro Venus obtinet astro:
 Ast vbi demerso latet ater circulus orbe,
 Cessit Mercurio locus imbrifer, his super amplas
 Quinque tenens Zonas, certo via feruida Solis
 Limite decurrit, cum Luna nubila propter,
 Exhalantis humi quæ spiramenta madescunt
 Ima, vehunt coeli, luxit dum frustra frequenter,
 Desuper in nubes rutilantis lampade Lunæ.
 Pascitur humore, & varias dea lumine formas
 Exprimit incerto, sic crebro denique Phœbo.
 Nubibus ambiri cū subsint nubila, Lunæ
 Creditur, hanc quoties includere circulus ergo
 Spectatur, proprio succedunt ordine signa,

Ille alias trino cū voluit tramite Lunam,
 Et geminis plerunque meat, solet vnicus idem
 Cingere. Si simplex circunuersabitur orbis,
 Signa procellarum certissima. signa sereni
 Præferet: abruptus subito prænunciat euros.
 Marcescens tenui sensim caligine, & æthra
 Digestus patula, docet vndis adfore pacem.
 Si duo se Lunæ circunfudere, repente
 Maxima vis pontum, vis verret maxima terras,
 Maiorēque dehinc stagna agitant procellæ.
 Si trinus rutilum constrinxerit ambitus orbem,
 Et magis immodica formidine sæuiet auster,
 Zonarum teter fuerit si tractus in æthra,
 Denique disrumpant si sese cingula Lunæ,
 Vltima tempestas ructum gurgitis æstus.
 96 SOLIS quinetiam, Solis tibi cura videndi
 Sit potior, Solem melius præuisa sequuntur,
 Astrorumque duci monstrata tenacius hærent:
 Siue ille occiduas vergat decliuis in vndas,
 Seu se luciferis reparabilis exerat oris.
 Istius ingentes radij, caliginis atrum,
 Et nebulosarum tractus piceos tenebrarum
 Lumine dispiciunt, cū per chaos umbriferum vis
 Flammea peruasit; cū semper noctis amictus
 Inferit aëriæ fulgor facis: ille calore
 Pigra mouet, simulac rutilis torpentia flammis
 Sol sospita animet, Sol dura obstacula primus
 Curru adamanteo referat pater, efflua Phœbus
 Igne inhibet, Phœbus radijs densata relaxat.
 At cum flammigeri cedit vis inclita Solis
 Lucis egens, crassæque deus latet obice nubis,
 Et cœlo & pelago magnos ait adfore motus.
 Non hic cū primos educet gurgite vultus,
 Ceu picturato diuersos ore colores,
 Proferat: haud etenim tali tibi Sole reuecto,
 Mitia iam cœli fas expectare serena.
 Et si tranquillo conuexa cucurrerit austro,
 Indideritque facem ponto deus integer, atra
 Nube carens, purusque coma, & splendidus orbe,
 Conuenit eorū faciem præsumere lucis.
 Sed non ora cauo similis mediōque recedens
 Orbe, quasi vel si radios discingitur ultro,
 Figat ut australem porrecto fidere partem,

Aut boreæ rigidi iaculetur luminis igne,
 Et vento & pluuijs reparata in luce carebit.
 49 DENIQUE per flammās proculatque incendia, Solis
 Ipsa dei cedunt blandi si lumina, solers
 Tende oculos, certa hoc ducentur signa magistro.
 Et ne sanguineus late rubor induat ora,
 Qualia protractu vaga nubila sæpe rubescunt.
 Aut ne labenti piceus color abdat amictu.
 Lampada, quære diu, si tetro, crassior orbe est,
 Vuescet pluuijs tellus, inflataque celsas
 Aggere deuictō superabunt flumina ripas.
 Ignea si fulgor præcurrit plurimus ora,
 Flamina crebra salis quatient vada, flumina terras
 Conuerrent omnes, & duri flabra aquilonis,
 Siluarumque comas, & celsa cacumina flectent.
 Vis simul amborum si vultum Solis oberret,
 Cuncta noti quatient, imbres procul arua rigabunt.
 71 ECC E alias primo nascentis Solis in ortu,
 Vel cum præcipites pelago deus inserit ignes,
 Ut coeunt radij nebuloso: cætera quippe
 Pars Hyperionix rutilat facis, hîcque comarum
 Vis confusa micans mundo sua lumina præstat:
 Hic globus atæ item liuentia nubila cogit,
 Nonnunquam crasso nebularum tectus amictu,
 In conuexa redit, tum cœlo rursus aperto
 Cum ruit, opposita vultum caligine condit,
 Omnibus his signis in terram defluit imber.
 72 Plurimus. Interdum tenuis præuerrere nubes
 Visa deum, hæc celeris si præsurrexerit ortum,
 Ipseque ponè sequens radiorum luce carere
 Cernatur, nimbis ingentibus arua madebunt.
 At matutini si Phœbum in littoris acta
 Maiorem solito produxerit, atque per æthram
 Margenti similis defluerit extimus orbis,
 Alta dehinc scandens minuat iubar igniferum Sol,
 Pura serena aderunt, nanque olli gurgitis ær
 Crassior in modicum surgens diffuderat orbem.
 Et iam si tenero sustollens tramite cœli
 Oblitum iusti iubar attrahit, hic quoque magnis
 Cum madefacta die sub tempestatibus horret
 Pallidus hora cadens promittet pura serena,
 Displosis etenim per apertam nubibus æthram
 Ora laboranti similis languentia pallet,

Et disiectarum moles late nēbularum,
 Indicat exuti faciem clarescere mundi.
 Quin nascente die venturos conuenit imbres
 Noscere, cum prōni prōcul ad confinia cœli
 Deferrī piceo spectaris nubila tractus.
 Et cum declinant radij se partem in vtranque,
 Lucis in occasu, nox vt ferat algida rores.
 73 Imber erit. Puras si Phœbus condit habenas,
 Et Calpetano tranquillū gurgite lumen
 Tingat, ac in lapsu nubes ignita sequatur,
 Nōxque diēsque dehinc venturi rursus eoi
 Nimbōrum expertes & tempestatibus atris
 Durabunt. Sed cum radijs marcentibus ardor
 Languet, & interitū tenduntur acuminē frustra
 Phœbei crines, nimbos arguet atra procella.
 Talis & obducti cernetur forma diei,
 Qualem fraternos subtrexens Luna iugales
 Lucem hābetat: subit hęc superi sacra lūmina Solis
 Inferior, mediæque intēr stans lampadis orbe,
 Arcet flammigeræ radium facis: aut tibi rursū
 Cum matutinos molitur lucifer ortus,
 Ebria sanguinæ subuoluant vellera nubes.
 Nanque grauis cœlo fundetur protinus imber.
 74 NEC si Sole procul rutila inter stagna morante
 Emineant radij, radios quōque crassior vmbra
 Contegat, ille dies pluuijs ventōque carebit.
 Quin erit imber item, si Solem circulus ater
 Ambiat exortum: maior se denique nimbū
 Urgebit cœlo, maior sola perluet imber:
 Circuufusa adeo si cingula nescia solui
 Seruarent terræ speciem torpentia molis.
 75 SAEPE etiam Phœbo nubes percussa rubescit,
 Et meditata dei formam, procul igne recepto
 Concipit effigiem, simulato luminis orbe.
 Id qua parte poli spectaueris, adfore ab ipsa
 Parte tene ventos: tamen hęc tamen omnia semper
 Decedente die melius ventura docebunt.
 76 CONVENIT hic etiā parū Pręsepe notare:
 Id nubi nomen, quæ Cancro obuoluitur alto:
 Græcia docta dedit, duo propter denique Afellos
 Suspice, quorum aliū Septem vicina trioni
 Astra adolet, tepidum procul alter spectat in austrū.
 In medio quod nubē quasi concrescit adacta,

Id Præsepe vocant. porro hoc Præsepe repente
 Si sese ex oculis procul auferet, ardeat autem
 Congruus aeris late rubor ignis Asellis,
 Nequaquam tenues agitabunt stagna procellæ:
 At si fideribus similis lux duret, & illi
 Tetra sit effigies, cadet altis nubibus imber
 Lenior, & parco mox tellus rore madebit:
 Sed boreæ si parte truncis velut indiga iustæ
 Stella facis, lento marcescere cernitur igne,
 Et procul alterius iuba late flagrat Aselli,
 Protinus Aethiopum surget conuallibus auster:
 At regione noti si lucem stella fenescat,
 Segnis Riphæis aquilo crepitabit ab oris.

77 QVIN & terrenis cape rebus certa frequenter
 Signa procellarum: nam cum traxere tumorem
 Aequora prolixum, cum littora curua resultant
 Sponte procul, neque cæruleus colliditur æstus:
 Aut cum proceris vertex in montibus vltro
 Perstrepit aerium, ventos instare docebunt.

78 ET cum parua fulix trepido petit arua volatu,
 Stagna sinens, longasque iterat clangore querelas,
 Indicat insanis freta mox canescere ventis.

Denique cum cælo tenduntur pura serena,
 Sæuitura polo sunt flamina, primus in ipsa
 Mox picturati conuertit pectoris artus
 Sturnus edax, premat ut tenues vis obuia plumas,
 Et ne post tergum pateat penetrabilis euro.

79 LATIP Edemq; anatem cernes excedere poto
 Sæpius, & summa nebulam se tendere rupe:
 Iamque super latices florum volitare senectam,
 Stellarumque comas rumpi precul æthere celso,
 Decidere in terras, rutilarum spargere crines
 Flammarum, & longos à tergo ducere tractus:
 Inde etiam ventos mox adfore præmonet usus.

80 QVOD si diuersis se passim partibus ignes
 Excutiant, verret pelagus sine fine modoque
 Turba procellarum, si duri limite ab euri,
 Si regione noti, si lenis parte fationi,
 Aut de Bistonio mundi procul axe coruscat.

81 SI repetunt veterem ranæ per stagna querelam,
 Vellera si cælo volitent, si discolor iris
 Demittat gemino se fornice, circulus albam
 Si stellam teter velut ambiat, æquora propter

Si crepiter volucres, si gurgite sæpius alto
Pectora merfentur, si crebro garrula hirundo
Stagna adeat, futilæ cum sint primordia lucis:

Si matutinas vlulæ dant carmine voces,
Improba si cornix caput altis inserit vndis,
Flumine terga rigans, si sæuet gutture rauco,
Plurimus abruptis fundetur nubibus imber.

82 IMBER erit, totis cum bucula naribus auras

Concipit: & late pluuijs sola cuncta madebunt,

Cum proprias solers sedes formica relinques,

Oua cauis effert, penetralibus, aspera quippe

Tempestat, gelidusque dies, & frigidus æther,

Inscrit internis terrarum redditus æstus,

Pectora cum curuo purgat gallinula rostro.

83 AGMINE cum denso circumuolare videtur

Graculus, & tenui cum stridunt gutture corui,

Cum procera salum repetit clangore frequenti

84 Ardea. Cum parue defigunt spicula muscæ,

Et si nocturnis ardentibus vndique testis,

Concrescunt fungi, si flammis emicet ignis

Effluus, aut lucis substantia langueat ultro,

Conuenit instantes prænoscere protinus imbres:

Denique cum patulam torrens Vulcanus ahenum,

Scintillas flamma circumlabente reliquit.

85 S Inotus humentis Libyco trahit æthere nubes,

Si nimium ad montem nebularum crassus amictus

Tendatur, summo nudentur vertice faxa:

Et quæ pontus item freta per distenta quiescit,

Nubila si longo se procumbentia tractu

Diffundunt cœlo, & Thetidi terris que supinis

Pax aderit, nusquam mundo ruet effluus imber.

86 SED cum tranquillo tenduntur crassa serena

Sub Ioue, venturæ prænoscere signa procellæ

Conuenit: & rursus cum perfurit æris horror,

Inspice quam referant terris pelagóque quietem.

Inter prima tamen paruum Præsepe notatur,

Arduus excelsus quod Cancer cardine voluit.

Hoc cum concretus tenuari cœperit ær,

Discutit impositæ late sibi molis amictum.

Nanque sereniferi patet hoc in flabra aquilonis,

Cum minus & primo purgatur flamine venti

Tempore, tum propior modulatur noctua carmen,

Tum vespertinum cornix longæua resultat,

Tum corui crepitant, & ouantia gutture rauco
 Agmina crebra vocant, tum nota cubilia leti
 Succedunt pariter, tum pennis corpora plaudunt.

87 TVNĬC & Strymonias circumuolare repente

Suspiciens per aperta grues, vbi mitior annus

Sponte procellosum disiecerit aëra cœli.

Tunc quoq; cum stellis hebes est lux omnibus vltro,

Nubila nec crassos circumduxere meatus,

Vt iubar occulerent flagrantibus obuia flammis:

Nec caligo inhibet rutilantis lampados ignes,

Orbe nec expleto sacra sidera Luna recondit:

Sed iam sponte sua stellarum lumina marcent,

Conuenit hibernæ prænoscere signa procellæ.

Nubila si cœlo consistere, nubila ferri,

Si qua superfundi sibimet suspexeris vltro.

Gramina si carpit semesa petacius anser:

88 SI nocturna tibi cornix canit, hesperus æthra

Cum redit, in numero si cantu graculus instat,

Si matutino fringuilla resultat ab ore,

Si fugiunt volucres raptim freta turbida Nerei,

• Orchilos infestus si floricomis hymenæis

Ima petit, terræ si denique paruus eritheus

Succedit trepidæ scruposæ concaua rupis,

Cecropias si pastus apis vicinus ad ipsa

• Castra inhibet, florumque simul libamina mœstæ

Proxima decerpunt: si Threiciæ per aperta

Sponte grues trepidant, nec sese audacius æthræ

Committunt, pennis vt longos sæpe volatus

Formauere super, si soluit aranea casses

Tenuia si toto vehit auster licia cœlo,

Mox tempestates, & nubila tetra cientur.

89 QVID? maiora canam, cinis, cinis ipse repente

Cum coit, albenti nix terras vestit amictu,

Nix operit terras, rutilis vbi lumina prunis

Summa rubent, errantque breui caligine crassa

Interius nebulae, & denso iam fomes in igni

Marcescit penitus, pluuios mox arguet austros,

90 INDVIT immodicis cum semet floribus ilex,

(Indiga nam succi ligno natura rigenti est)

Et cum flore nouo, cum brachia glande grauantur

Vuentis cœli sub nutrimenta latenter

Sponte operata docet. quin & lentiscus amara;

91 Indicium est pluuijs. Ter foetum concipit arbos,

Térque

Térque nouos genetrìx fructus alit: ipsáque trino
Flore renidescens tria tempora pròdit arandi.

Ter prorumpentis scillæ teres erigitur flos,
Sulcandique solum ter monstrat tempus adesse.

92 SIC & crabronum rauca agmina, si volitare
Fine sub autumnì conspexeris æthere longo,
Iam vespertinus primo cùm commouet ortus
Vergilias pelago, dices instare procellas.

Sique fues lentæ, si lanæ sedula nutrix,
Si capra dumosis errans in saltibus, vltro
In Venerem pergat: quippe ollis vuidus aër
Excitat internum per viscera mōta furorem,
Et tempestates & nubila protinus atra

93 Adfore præcipies. Quin & gaudebit arator,
Quique solum iustis versabit mensibus anni,
Plebè gruum prima: gaudebit tardus arator
Agmine pigrarum, sic quadam lege deorum

94 His comes est imber. Pecudes si denique terrā
Lanigeræ fodiant, caput aut tendatur in arcton,
Cùm madidus per marmora turbida condit
Pleiadas occasus, cum brumæ in frigora cedit
Frugifer autumnus, ruet æthra concitus imber.

At ne perruptis terrarum dorfa lacunīs
Infodiant pecudes, si vasto viscera hiatu
Discutiant terræ, veniet vis æthere toto
Dira procellarum, nix omnes vestiet agros,
Nix herbas lædet teneras, nix vret aristas,
At si contigerit plures ardere cometas,
Inualidas segetes torrebit ficcior aër.

Nanque prorumpunt naturæ legibus vltro
Spiramenta soli, si iustus defuit humor,
Arida per cœlum surgentia desuper æthræ
Ignescunt flammis, mundi que impulsa calore
Excutiunt stellas, & crebro crine rubescunt.

94 CONTEMPLATOR item, si longo plurima pōto
Agmina festinant volucrum, solidè que frequentes
Succedunt terram, sterilis defæuiet æstus.

Ac sitient agri, nam qua circumfluat tellus
Adluitur pelago, coquit altam ficcior aër
Cespitis arentis ventis, citiùsque calorem
Sentit humus sic cinctis salo, fuga protinus ergo
Est autum in terras, pauet hos vt viderit æstus
Agricola, & sicco iam deflet mergitè culmos.

N

Sed

Sed si tum modico*producant agmina ab vndis.

Nec trepido passim versant contexta volatu,

Lætitia est duris pastoribus, adfore parcos

Præsumunt imbres: sic in contraria semper

Vota homines agimur, nostri que cupidine fructus

Poscimus alterius dispendia: denique & ipsa

Solers natura, & rerum genitabilis ordo,

Certa suis studiis adfixit signa futuri.

96 N A N que & ouis cupido si gramina tondeat ore

Infaturata cibi, decerpens latius agros,

Pastor id indicium pluuiæ frigidæ edet.

Et si persultans aries lasciuius herbas

Adpetit, aut sese sustollant saltibus hædi,

Vel si iuge gregi cupiant hæerere, nec usquam

Matribus abscedant, & si sine fine modoque

Pabula delibent, cum tutas vesper adire

Compellat caulas, monstrabunt adfore nimbos

97 B V B V Sarator item trahit atræ signa procellæ,

Lambræ: si lingua prima hos vestigia forte

Viderit, aut dextrum prosterne corpus in armum.

Vel si prolixis auras mugitibus implent,

Pascua linquentes vix vesperare. dat capra moti

Rursum signa poli, cum spinis ilicis atræ

Multa inhiat. docet hæc eadem sus horrida, cœno

Gurgitis illuue si sæpius inuoluatur.

98 M A R T I V S ipse lupus villarum proxima oberrans

Affectansque locos hominum, lectumque larémque

Sponte petens, crasso confurgere nubila cœlo

99 Præmonet. Id parui cum stringunt denique mures,

Cum gestire solo, cum ludere forte videntur:

Protendit tibi met canis id præsentia, multam

Tellurem fodiens: tamen hæc tamen omnia rerum

Adfore vel primo nimbos mox sole docebunt,

Vel cum curriculis lux ibit cepta secundis,

Tertius aut verso cum venerit ortus Olympo.

100 N O N spernenda tibi sint talia, sed memor vni

Adde aliud semper: si tertia denique signa

Proueniant, firmo venturum pectore fare:

Et transactorum solers componere mensum

Signa laborabis, si sic fluxere reperta,

Nequaquam trepidare pudor persuadeat vllis

Astrorum lapsus, astrorum protinus orrus

Discute, si casus similes & stella per æthram

Prodi-

Prodidit: exacti iam summa crepuscula mensis,
 Et surgentis item primordia conscius artis
 Fare sacræ. mensum confinia summa duorum
 Cæca latent: luces hæc semper fernet in octo
 Inscia lunaris tendunt facis: ipse fideli
 Perquires studio: & si quid tibi forte repertum,
 Pluribus indicijs solers fulcire memento.

IN FESTI AVIENI ALIATVM.

HAC Auieni paraphrasi cudenda, vñico Aldino vsi sumus exemplari, quam plurimis in locis ita deprauato, vt minime mirum videri tibi debeat, Studiose lector, si etiamnum hasitandi locus multifariam supersit. Ne verò aut nos aliquid temere mutasse suspiceris, aut tibi liberum iudicandi arbitriū adēptum merito conqueraris, huc adscribemus, ē qualibus nostra concinnauimus, non quidem omnia, sed quæ ad motionem aliqua digna visa sunt.

1 FESTO AVIENO. Aldus, Auieno. Auienus citatur D. Hieronymo, Seruio, & veteribus alijs compluribus.

3 NOX ET AGIT. Scriptum erat, Nox agit, & verso ceu fixa, &c. & mox, Nam numeris & honore caret, micat, &c.

AETHERIS. Duobus verbis legebatur, In stabili. arbitror significari hîc orbem mobilem, non stabilem.

HAC TERES. Aldus, Acteres.

VT MVNDVS subijt Arctos. Claudicat versus quinto pede. vide itaq; num legendum sit, Subijcit Arctos.

ADSVETAS. Hi duo versus, corrupti meo iudicio leguntur in Aldino libro, hunc in modum.

Adsuetas duris quondam venantibus æthra

Intulit & raptor genetricis flore sacravit.

CVM PVER Agrestes. Aldus, Agrestis. quod putq; Agrestis scribendum fuisse, vt multis alijs in locis, & vt etiam, pag. 69. versu vicesimo quarto Apes.

5 PRAECLARI Nominis. Ald. Pro clari nominis arcto.

7 ERIGITVR. Exigitur, antea legebatur.

9 TRICCAEI. Ald. Triccai Aesculapium significat, de Tricca vrbe Thesalia ita nominatum.

NITESCIT in orbe. Ald. Nitescet. verbum Diuidit quod sequitur, vtrum legendum, monstrat.

10 VISCERA PARTEIS. Antea erat, Partis.

NEQVE Tanta volumina. Tanta hîc positum est operarum incuria pro Tenta.

IN picturata. Aldus vno verbo, Impicturata.

14 LACHRIMIS Aiebat obortis. Prior erat lectio, ab ortis.

ALITE Pro cursu. Aldi codex habet.

Alite pro cursu sese inconuexa ferebat.

15 NEC Contemplandi. Aldus, Ne contempl.

20 PLVRIMVS. Pro Atque, legendum Adque.

AT Deducta. In Aldino codice versus hic, vna hac syllaba, Huic, mancus est

24 IGNEA. Pro Singula, Cingula legendum est.

28 SEGNIOR. Aldus impressit, Ab lapsu. & mox pro Parrior, Partior.

29 SIMILE ESSE. Aldinus codex, Similem.

30 PROLES. Aldus habet, Proles tibi tertia piscis Surget Bombycij, numero vnitatis.

33 LOCVS has habet arctior omnes. Aldina lectio, Omnis.

34 VERGILIAS Cernit tenet vsus. Aldus cudit, Vergilias cernit. tenet.

35 PECVDES QVI. Aldus, Pecudēsq;.

GRANDIBVS Haudequidem. Pro negatione, coniunctionem disiungentem, Aldus cudit, Aut pro Haud.

38 IMVS Vt australi. Ald. Australi. & mox pro, Huc cum Threicio, idem, Hic iam Threicio.

ANGVSTO Decurrit. Ald. Decurrat. & mox, Clamauit.

39 TVM quoque si piceam spectaris, in Aldino est, Specteris

INSCIA Nerui. Ald. in dandi casu numeri pluralis, Neruis. & mox pro Cōterminus, Cōterminat.

47 **TORRET** Et immodicis. Aldus legit, Et in modici. & versu abhinc tertio, Alueus Oceneae est. item paulo post, Gemina florum.

STELLARVM. Aldus, Stellarum fulcent rutilant, quae plurima longi Bellua, &c.

49 **SOLENNI.** Aldus, Solenne. & tertio post versu, Tergumque.

62 **QVINQVE** Iridem stella, similis quibus. Aldus ita cudit,
Quinque iridem stella similes, quibus haud sit imago.
Ne quas formarum doctus notet adfixarum.

77 **AC** Flammæ. Aldus, Flammans.

ERIGONE E. Ald. Erigones.

79 **AST** Ha dimensa. Aldus cudit, Ast Hedi mensa, & versu sequi. Includent.

80 **DIST** ABIT Multus. Ald. Inultus.

81 **SIDERIS** Expertes. Ald. Expertis & clara luce carentis.

82 **CAECVS** MOS, Aldus Cætus. & versu qui sequitur, Penetraverit.

83 **NEC** Minus Andromeda, Aldus, Andromeda est. & mox, Omnis procul in vada terror.

RELIQVVM Polus est à litore. Aldus cudit, Polus est à litore.

ARCVM Sera. Aldus, At cum sera manent.

FERT Primis fluctibus. Aldinus codex hic & versu sequenti habet Primos.

84 **CILICIS** Capricorni. Cilici, Ald.

ET Matutino cum surgit. Consurgit, Aldus legit.

SIDERE PISCES. Piscem, cudit Ald.

CESISQVE. Aldus, Celsique.

86 **PRON** Qua. Pronoque, Aldina editio.

87 **HOC** Vt fons est, unde. Aldus, Hoc vt fontem.

88 **COM** PVLSA. Lege, Compulsu.

HIS Peperere malus exordia. Corrupte Aldus cudit, Perpere. & mox, Viscera telluri.

89 **CAVTVS** Vtrunque. Ald. Vtrunque. & versu abhinc 8. adfore dicet.

SIDERIS Ortum. Ald. Ortum.

90 **IGNES.** Aldus, Ignis in plenos.

EXPRIMIT Incerto. Legendum, Inferto.

91 **PRAEFERET.** Abruptus, Ald. abruptos. & versu sequenti. Tenuis sensim.

DESCRIBEBAT ET TYPIS MANDABAT THEODORVS GRA-
MINAEVS TYPOGRAPHVS, ARTIVM MATHEMATICA-
RVM PROFESSOR, COLONIAE AGRIPPINAE, M. D.
LXIX. CALEND. IANVARII,

ARA-

conuersa, & in eadem Commentaria.

Doctor Solis, & Luna, & Mercurij, & Venus, & Martis, & Iovis, & Saturni, & quatuorque alij
qui antichthonae nominantur, & videntur humiles, &que depressi, qui antipodae infra sunt: quod ut ipse
videatur, efficiunt flexus obliqui, & sique terrarum, quas antichthonae & antistocha & anticepta inha-
bitare dicuntur. Incipit autem Signifer, non ab extremo circulo, nec ad extremum extenditur: sed ab in-
timo Tropico australi, brumaliq; eodem, per Aequinoctialem ad summum solstitialem, eundem de inque
aestivalem per mediana: in his longitudo, latitudoq; portatus. Obliqui circuli Signiferi partes, ccc. lxx.
signa xj. partium singula tricenarium, quorum quaedam minora, quaedam ampliora, & populo Canopo-
ra dicuntur: sed compensatio quinque partibus creditur applicari, ut sint omnes Signiferi partes, ccc. lxx.
Horum incipientia ab ariete, alia sunt masculorum naturalibus, alia femininarum. Item, quartum quoq;
eorum, aut Tropicum, aut solidum, aut deforme. Incipiet dynumeratio ab Ariete: Signa tropicorum duo
sunt aequinoctialia, aries & Libra: duo solstitialia, Capricornus & Cancer. Tropici maxima solida ante
posita, haec deforma.

HIC est Stellarum ordo, prout uniusque circularum: Septentriones duplices ad austram vertuntur, figura auctoris caudis inuicem sibi aduersas, inter quas obliquus dilabitur Draco. Sub vnius namque pedes est serpentarius, cuius serpentarii pedes adungunt frontem scorpionis. a latere autem retro stat Custos sub pedibus quidem eius Virgo, habens igneam in manibus spicam: terrorus vero, vestigijs eius adiacens Leo, medio aestiuo solstitio Cancer & Gemini. Genua autem agitatoris caput Gemini attingunt, pedes autem eius Tauri cornibus iunguntur, cuius Hæduli desuper obriment locum septentrionis. Habet autem septentrio a dextris iuxta Coronam desuper serpentem in manibus serpentarii, & eum qui in Geniculo stat, & sinistro pede septentrionalis Draconis verticem, calcans vnum brachium Libræ, alterū dāns Corona. nam ad minoris septentrionis, vltimus pes Cephei continetur, Cycnum manu dextra apprehendens: super cuius alas Equus extendit pedem, & super equum aquarius extollitur, iuxta quem Capricornus est: sub aquarii pedibus Piscis magnus austrinus, constituta ante Cephenum Cassiopeia, & a dextro agitatoris Perseus: pedem extendit: super Persei caput Cassiopeia pedibus properare videtur. Inter Cycnū igitur & eum qui in Geniculo stat, Lyra constituitur. In quorum medio desuper ab oriente Delphinus cognoscitur: sub cuius cauda est Aquila, in proximo habens Serpentarium. Sed tam de aquilonio circulo dictum est, nunc ad australem ordinem properemus.

SV Baculo Scorpionis, Sacrum constitutum est: sub corpore eius anteriora Centauri videntur, in quo est bestia. Conspicitur & Sagittarj pes summus ex alia parte. Sub australi circulo prope Centauri membra, Hydra cauda, & Corvus: ad genua Virginis. vna est posita: à sinistris Orionis, qui & Incola, Fluvius, qui & Padus, necnon & Eridanus: sub pedibus Orionis, qui & Incola dicitur. Lepus splendida effigie conspicitur. retrorsum verò à pedibus eius. Canis splendida resulget: post cuius caudam Navis constituta est: ad Tauri pedem protendit manum Orion: pedibus Gemini appropinquat Anticanis: super caput Arietis non longe ab Andromeda pedibus, Triangulus positus est. sub Ariete & Piscibus Cetus. connexio verò Piscium communem habet stellam.

ARATI PHAENOMENA

B Ioue principium magno deduxit Aratus
 Carminis: at nobis genitor tu maximus auctor:
 Te veneror, tibi sacra fero, doctique laboris
 2 Primitias. Probat ipse deum rectorque fator
 que,
 Quantum etenim possint anni certissima signa,
 Qua Sol ardentem Cancrum rapidissimus ambit,

Diuersasque fecat metas gelidi Capricorni:
 Quæue Aries & Libra æquant diuortia lucis,
 Si non parta quies te præside, puppibus æquor,
 Cultorique daret terras, procul arua silerent.
 Nunc vocat audaces in cælum tollere vultus,
 Sideraque & varios cœli cognoscere motus,
 Nauita quid caueat, quid vitet doctus arator,
 Quando ratem ventis, aut credat femina terris.
 Hæc ego dum lætis cogor prædicere musis,
 Pax tua tūque adsis nato, numenque secundes.

1 QVAERITVR cur à Ioue incepit, & non à musis, vt Homerus? Conueniens magis hoc existima-
 uit principium Phenomeneis, vt Iouem inuocaret, quod ipsorum carminum origo est Iupiter. non solus au-
 tem ita cœpisse videtur Aratus, sed & Crates comicus, A Vestâ incipiens & profari carmina, Sophron in-
 mimo, qui nuncius inscribitur, à Vestâ incipiens, Omnes inuocant Iouem omnium principem. Sed quæri-
 tur cuius Iouis meminerit, vtrumne fabulosi, an naturalis? Et philosophi quidem plurimi, naturalis aiunt
 eum Iouis meminisse. Sed Crates ait Iouem dictum cælum. inuocatum vero merito, quia in aere & athe-
 re sunt sidera, & Homerum dixisse Iouem in aliqua parte, cælum, & ipse Aratus, quod dicit Herodotus Io-
 quem dictum aëra, & Crates quidem eiusdem est opinionis, testemque esse Philonem comicum dicit, hoc au-
 tem constat & ipsum dicere. Nam quia nihil aliud est Vox, quam percussus aer, videtur conuenienter dix-
 isse, quæ rei præstent auctoritatem, plenas Ioue vias referens, & omnes hominum cōuentus. Nihil eorum
 quæ in terra sunt, sine aere est, ratione etiam Cuius omnes vsum desideramus. nam cuncti mortales osten-
 dunt vsum suspirio, & cum viuimus, aere indigemus. Ad quod ait, Dextra monstrat, ad auguria pertinet
 auium, propter quod & Stoici Iouem esse affirmant, qui per materiā manat spiritus, & similis est nostra
 anima. Zenodotus autem Aetolus & Diodorus aiunt, nec ad fabulosi Iouis sufficere eiusmodi opinionem, esse
 enim talem causam Iouis, & conuenire omnes vias eo confertas, quas tanquam loco eius describit. Dicen-
 do autem, Etiam genus, ostendit animæ immortalitatem, bene, propterea quod ait, nouerat enim virtutem
 aliquid amulum futurum. Dei igitur aduersus delicta lenem esse, est, quoniam omnium parens affirma-
 tur, & non solum hominum, sed etiam deorum.

3 CAETERA quæ toto fulgent vaga sidera mundo,
 Indefessa trahit proprio cum pondere cælum,
 Axis at immotus semper vestigia seruat,
 Libratasque tenet terras, & cardine firmo

4 Orbem

4 Orbem agit extremum. Geminus determinat axē,
Quem Graij dixerē polum: pars merſa ſub vndaſ
Oceani, pars celſa ſub horriſero aquilone.

5 Axem Cretææ dextra læuâque tuentur,
Siue Arcti, ſeu Romani cognominis Vrfæ,
Plauſtrumve: & facies ſtellarum eſt proxima vero,
Treſ temone rotis que micant, ſublime quaternæ:
Si melius dixiſſe ſeras, obuerſa refulgent
Ora ſeris, caput alterius ſuper horrida terga
Alterius lucet: pronas rapit orbis, in ipſos
Decliuē ſ humeros veteris ſi gratia formæ,
Crefſia voſ tellus aluit, moderator olympi
Donauit cœlo, meritum cuſtodia fecit,
Quòd fidæ comites prima incunâbula magni
Viderunt Iouiſ, attonitæ cùm fuſta parentis
Acrea pulſantes mendaci cymbala dextra,
Vagitus pueri patrias ne tangeret aurēs,
Diſcæi exercent dominæ famuli Corybantes.
Hinc Iouiſ altrices, Helice Cynofuræque fulgent.
Dat Graijſ Helice curſus maioribus aſtris,
Phœnicæ Cynofura regit. ſed candida tota,
Et liquido ſplendore Helice nitet, haud prius vlla,
Cùm ſol Oceano fulgentia condidit ora,
Stella micat cœlo, ſeptem quàm Crefſia flammis
Certior eſt Cynofura tamen ſulcantibus æquor,
Quippe breuiſ totam fido ſe cardine vertit,
Sidoneâmq; ratem nūquam ſpectata feſellit.

4 Haſ inter medias, abrupti fluminis inſtar,
Immanis ſerpens ſinuofa volumina torquet
Hinc atque hinc, ſuperatque illas mirabile monſtrum.
Cauda Helicen ſuperat, tendit ſimul ad Cynofuram
Squammigero lapſu qua deſinit vltima cauda,
Hæc caput eſt Helices, flexu comprehenditur alto
Serpentis Cynofuræ ille explicat amplius orbē,
Sublatuſque retro maiorem reſpicit Arcton.
Ardent ingentes oculi, caua tempora clariſ
Ornantur flammis, mento ſedēt vnici ſignis,
Temporibus dexteriſ quæ ſignat ſtella Draconis,
Quæque ſedēt mento, lucet nouiſſima cauda,
Extremumque Helices ſidus micat, ac radiatur
Serpentis decliuē caput, quæ proxima ſigna
Occaſus ortuſque vna tanguntur ab ore,
Oceani tumidiſ ignotæ fluctibus Arcti,

Semper in occiduis seruant ignibus axem.

4 VERTICES extremos circa quos Sphæra cæli voluitur, Polos Græci nuncupauerunt, è quibus unus est australis, qui terræ obiectus à nobis nunquam videtur: alter autem septentrionalis, qui boreus vocatur, & nunquam occidit.

5 DVAE sunt Arcti, quarum maiorem vocant, Helicen: minorem, Canis caudam. Alterutra quidem harum capita deorsum, alterutra sursum aspiciunt. Altera nanque Helice est, quæ apparet prima noctis: altera, pusilla quidem, sed à nauigantibus obseruatur maria enim conturbat. Helicen autem dicit Hesiodus Callisto Lycaonis regis filiam fuisse, & in Arcadia solitam cum Diana venari, & in montibus vagari, & à Ioue compressam, rem celsæ Dianæ. Quam grauidam, nudam se lauacrum cum aspexisset Diana in lauacro, partum eius accelerans, bestiam eam esse iussit: & dum esset vrsæ, Arctum enixa est, quem Arcadem vocant. Amphipolis autem comicus poeta, refert Iouem in Dianæ effigiem transfiguratum in venatione Callisto oppressisse tempore partus plena cum vexaretur, Diana culpam indicasse, & iratam Dianam in vrsam transfigurasse. Quæ dum in montibus vagaretur, à quibusdam pastoribus apprehensa, cum puero perducta est ad Lycaonem: post tempus in Lycæi Iouis templum confugientem, cum eam Arcas filius sequeretur, quo eam nefas erat intrare, ab Arcadibus vtrique interfecti sunt. Iupiter autem vtrisque cæli astra intulit, vrsamque eam nominauit. Ouidius à Iunone in bestiam conuersam scribit. Habet autem stellas, in capite septem, in singulis humeris singulas obscuras, in armo duas, in pectore vnā, in pede priore claras duas, in summa cauda clarā vnā, in ventre clarā vnā, in spina vnā, in extremitate posteriore duas, in extremo pede duas, super caudam tres: sunt omnes XXXIII. Porro Arctus minor à pluribus Phœnice, à Græcis Arctophylax, à nonnullis Canis cauda vocatur. Quam Sidones aspicientes continuo nauigant. Dicitur à Ioue inter astra collocatus, vt duplex honor Helices monstraretur. Agathostenes quidem in Asiaticis carminibus, Cynosuram dicit Iouis fuisse nutricem, vnā ex Idæi nymphis, à qua in Creta oppido Hyfloe Nicostatus constituit portus, & circa eum locum Cynosuram fuisse, cum Telchinijs qui dicuntur Curetes Idæi. Aratus Cynosuram & Helicen Cretenses Iouis nutrices fuisse dicit, ob quod sunt cælesti donatæ honore.

Habet autem stellas, in humero splendidā vnā, in pectore clarā vnā, in ventre clarā vnā super caudam claras tres: sunt omnes septem, supra alias decem, quæ præcedunt & dicuntur ludentes: et maxime altera quæ vocatur Polus, in quo à quibusdam putatur totus orbis circumuerti.

6 INTER ambas ergo Arctos, maximus flexuoso corpore adiacens Draco, qui vtrang; Arcton flexuoso corpore semicingit, Helices superuoluit caput, Phœnices circumcingit caudam. Hunc Pherecydes dicit inter astra collocatum beneficio Iunonis, eo quod cum nuberet Ioui Iuno, dijs offerentibus munera, Terra quoque obtulerit aurea mala cum ramis, quæ Iuno in hortum solum, qui erat apud Atlantem, inferri iussit, & Hesperides Atlantis filias custodes posuit, quæ cum à filiabus Atlantis subtraherentur & sæpe vexarentur, Iuno custodem horti Draconem peruigilem implicuit arbori, quem Hercules interfecit, & illa astra intulit. Hunc alij Iouem astra intulisse dicunt, ob memoriam virtutis Herculis, Mineruæ obiectu, quæ illa contortum cælo immisit, & inter Septentriones locauit. Habet autem stellas, in capite splendidas tres, in corpore vero vsque ad caudam XII. ab inuicem distantes. Sunt autem omnes XV.

7 HAVD procul effigies inde est defecta labore,
Non illi nomen, non magni causa laboris:
Dextro nanque genu nixus, diuersaque tendens
Brachia, suppliciter pāsis ad numina palmis,
Serpentis capiti figit vestigia sæua.

DRACONEM immensæ magnitudinis, hortorum custodem in somnem, dum à Iunone ad custodienda aurea mala esset constitutus, Hercules, cum ad mala aurea profectus fuisset, vt refert Panyasis Heraclea, fertur peremisse. & ideo inter astra à Ioue hunc laborem memoria dignum honorasse, & vtrisque sideribus intulisse, ita vt in certamine fuerint eorum habitus, serpentis capite iam defecto, qui deo in genu stans, manibus sursum extensis, dextro pede contra draconem porrecto pingitur, vt cunctis labor significetur. Ideo pellem leonis in sinistra manu habere fingitur, vt in signo virtutis monstretur, quia leonem inermis interfecisse narratur. Habet autem stellas, in capite vnā, in singulis humeris singulas splendidas, in sinistro cubito vnā, in eadem manu vnā, in eodem brachio vnā, in sinistro femore vnā, in dextra parte femoris duas, in coxa duas, in genu dextro vnā, in eadē tibia vnā, in crure duas, in eodem pede vnā, in dextra manu vnā, in claua quam eadē tenet manu, vnā, in leonino pelle quatuor. Sunt omnes vigintiquatuor.

CORONA.

§ CLARA Ariadnæ propius stant signa Coronæ.
Hunc illi Bacchus thalami memor addit honorem.

§ HAEC corona dicitur esse Ariadnes, quam Liber astris intulisse dicitur, dum eius nuptias dii in insula Creta celebrarent, cogitans præclaram facere, pro qua primum noua nupta coronata est. Sed qui Cretica conscripsit, refert, quia cum Liber ad Minoem regem venisset, ut Ariadnen filiam eius duceret uxore coronam dono Ariadna dedisse Vulcani opere factam ex auro & gemmis preciosis, & talis fulgoris fuit, ut Thesea ex Labyrintho liberaret, qua post astris affixa est, cum in Naxos utriusque venissent. Signum amoris eius crines ostendunt. & est stellis fulgentibus sub cauda Leonis. Habet autem stellas novem in circuitu positas, quarum tres sunt splendida.

OPHIUCHVS.

§ TERGA nitens, stellis, à quo se vertice tollit,
Succiduis genibus lapsum & miserabile monstrum,
Hic Ophiuchus erit, longe caput ante nitendo,
Et vastos humeros, tum cætera membra sequuntur.
Illis languet honor humeris, manus integer ardor.
Luna etiam mensem cum pleno diuidit orbe,
Lux tenuis manibus per quas elabitur Anguis
Pressus utraque manu, medium cingens Ophiuchum.
Scorpius ima pedum tangit, sed planta sinistra
In tergo residet, vestigia dextera pendent.
Est impar manibus pondus, nam dextera parvam
Partem anguis retinet per læuam attollitur omnis:
Quantumque à læua distantia Serta notantur,
Erigitur tantum Serpens, atque vltima mento
Stella sub ætherea lucet crinita corona,
Ad quam si dorso peruadit lubricus Anguis,
Insignes cælum perfundunt lumine Chelæ.

§ HIC est Serpentarius qui super Scorpionem stat, tenens utraque manu serpentem, qui ab astrologis dicitur fuisse. Aesculapius filius Apollinis, qui cum medicina arte veretur, mortuos fertur suscitasse. Quamobrem iratus in eum Iupiter, domum eius cum ipso fulminis ictu percussit. Rogatu autem Apollinis patris, Iupiter ei arte sua rursus post obitum defuncto animam restituisse ad vitam, & inter astra constituisse putatur. Habet autem stellas, in capite claram vnam, in singulis humeris claras singulas, in sinistra manu tres, in dextera quatuor. & duas ex eis claras: in singulis lumbis singulas, in singulis genibus singulas, in dextra tibia claram vnam, in singulis pedibus singulas claras. sunt omnes XVII.

SERPENS quem tenet in manibus habet, stellas in orificio duas, in flexura capitis spissas quatuor in manu Ophiuchi duas claras, in prima flexura octo, in secunda, quam tenet in dextera manu, alias octo, in tertia usque ad caudam sex. fiunt omnes stella serpentis triginta.

SCORPIVS.

§ SCORPIVS sane inter astra à Ioue illatus est, pro eo quod ferunt ex terra ortum, summissumque qui Oriona interficeret, ob eius loquacitatem, quod ex venatione nullam se feram relinquere diceret: isque Oriona percussit & occidit, & inde à Ioue astris illatus est, ut eius naturam futuri homines intelligerent. Nigidius autem dicit Scorpionem ad perniciem Orionis in insula Chio in monte Chelippio ortum, voluntate atque ope Diana. Nam cum in monte Celfonio venaretur, irridens Dianam, contenebat eius

opera qua in monte constituebat. Itaque Diana dicitur misisse Scorpionem qui Orionem vita priuaret: postea ab Ioue impetrasse, ut Scorpio in duodecim signorum memoria constitueretur. Hic ob magnitudinem in duo domicilia partitur. etenim ad aliud tendunt brachia eius, ad aliud corpus & cauda & aculeus. Habet autem stellas in vno quoque cornu duas, in ore vnam claram, in fronte duas, in dorso claras tres, in ventre duas, in cauda quinque, in aculeo duas: sunt omnes XIX. ex his quatuor qua sunt in Cornibus eius, dua priores clarae, & dua obscura Libra assignantur, quam Chelas Graci dicunt.

ARCTOPHYLAX.

10 INDE Helicen sequitur senior, baculoque minatus
Se velle Arctophylax, brachiorum munera cæcus
Icarus, ereptam pensauit munere ripam,
Non illi obscurum caput est, non tristia membra:
Sed proprio tamen vna micat sub nomine flamma,
Arcturum dixere, sinus quæ vincula nodant

10 *BOOTES, qui & Arcturus, fertur esse custos Plaustrum, eo quod Plaustrum sequitur, id est Septentriones, & quasi succinctus sit Septentrionibus. Hunc dicunt Arcadem Iouis filium esse, de cuius post nomine Arcadia dicta est, quem Lycaon Pelasgi filius, cum Iouem hospitio recepiſſet, infantem membratim lacerauit, & Ioui in epulis apposuit, tentans Iouem, utrum deus esset. Iupiter autem dicitur domum Lycaonis fulmine incendiſſe, eoque loco ciuitatem constructam qua Trapezos appellata est: Lyconem verò conuertisse in lupum, Arcadem autem compactis membris ad vitam reduxiſſe, & cuidam caprario dedisse nutriendum. Qui cum adulta iam ætate eſſet, matri inſciſſim inferre voluit, quos cum incolæ Lycæi montis occidere vellent, Iupiter utrosque liberans, astris intulit: qui ut res gesta est, ita manent, illa Virſa natura, hic imperium faciens, quem Bootem Homerus vocat. Habet autem stellas, in dextra manu quatuor, qua non occidunt: in capite claram vnam, in singulis humeris singulas in singulis mammillis claras singulas, in dextra parte corporis sub mammilla obscuram vnam, in dextro cubito claram vnam, inter utraque genua claram vnam, & magnâ qua est Arcturus: in singulis pedibus singulas, sunt omnes XXIII.*

VIRGO.

11 FVLGET spica manu, maturisque ardet aristas,
Quam te diua vocant: tangunt mortalia si te
Carmina, nec surdam præbes venerantibus aurem,
Exosa heu mortale genus, medio mihi cursu
Stabunt quadrupedes, & flexis lætus habenis,
Téque tuumque canam terris venerabile numen.
Aurea pacati regeres cum secula mundi
Iustitia, inuiolata malis, placidissima virgo,
Seu genus Astræi fueris, quem fama parentem
Tradidit astrorum, seu verò intercidit æuo
Ortus fama tui, medijs te læta ferebas
Sublimis populis, nec dedignata subire
Tecta hominum & puros mores sine crimine, diua
Iura dabas, cultuque nouo rude vulgus in omnem
Formabas vitæ sinceris artibus vsum,
Nondum vefanos rabies nudauerat enses,
Nec consanguineis fuerat discordia nota,

Ignotisque

Ignemque maris cursus, priuatque tellus
 Grata fati, neque per dubios auidissima ventos,
 Spes procul amotas fabricata naue patebat
 Diuitias, fructusque dabat placata colono
 Ponte sua tellus, nec parui terminus agri
 Praestabat, sed maris signo tutissima rura.
 At postquam quaeque aevi creuit deformior aetas,
 Ramis inuictis maculisque fraudibus vrbes,
 Scraeque ab excessis descendens montibus, ore
 Delato, tristique genas abscondita ripa
 Nulliusque latent, nulloque adit illa penates.
 Tantum cum respicimus vulgus, coetusque notamus,
 Incropat, Quae sunt soboles oblita priorum,
 Degeneresque habuit semper, habitura minores.
 Quid me nunc habitus super & mala vota vocatis?
 Quarendae est sedes nobis noua: secula vasta,
 Artibus indomitae tradent scelerique cruento.
 Haec effata, super montes abite cursu,
 Attonitos linquens populos, grauiora pauentes.

Aerea sed postquam proles terris data, nec iam
 Semina virtutis vitij demersa resistunt:

Quisque priora tenet vestigia, quisque secunda:
 Ferrique inuento mensae latata metallo,
 Polluit & taurus mensas, assuetus aratro.

Deseruit propere terras iustissima Virgo,
 Et coeli sortita locum, quae proximus illi
 Tardus in occasum sequitur sua plaustra Bootes.

Virginis at placida praestanti lumine signat
 Stella humeros, Helicenque ignis non clarior ambit,
 Quisque micat cauda, quique armum fulget ad ipsum,
 Quisque priora tenet vestigia, quique secunda
 Clunibus hirsutis & qui sua sidera reddit:
 Nanque aliae quibus expletum ceruixque caputq;
 Vatibus ignotae priscis, sine honore feruntur

11 AD Aspectum autem Bootes Virgo constituta est; quae Erigone dicta est, quae inter Leonem & Libram in Zodiaco locum tenet. Hanc Hesiodus Iouis & Themidis filiam esse dicit, nomine Iustam. Hunc secutus Aratus dicit, quod cum esset immortalis, in terris morabatur, & a virorum aspectu se subtrahere solita, cum feminis consilio ludere & conuersari videbatur, & ab eis Iusta vocabatur, & nondum inter homines nequitiam, neque nauigationem fuisse: sed illam in terris moratam, aequitatem hominibus praestitisse eo seculo quod aureum dicebatur. Sed postquam diminuti homines a pietate quieuerunt, illa cum eis minime conuersata est postquam vero hominum mores in deterius versi sunt, in toto se a terris abstulit, & in ea parte caeli habitauit quae enumeretur. Nonnulli autem eam esse Cererem, eo quod spicas teneat: alij Atargatin. quidam vero Fortunam, pro eo quod sine capite astris infertur. Nigidius de Virgine ita refert: Virginem Iustitiam dici siue Aequitatem, quae ab hominibus receperit, & ad immortales merito transferit. Nam cum inter mortales conueniret omnibus locis conciliabilisque solitam consistere, & precipere hominibus ne temere a iustitia & aequitate discederent: qui quandoque

monitis eius obedirent, diu in vita sine cura & sollicitudine futuros: sed cum negligentius equitatem obseruantes declinarent, insidijsque cupiditate & auaritia alter alterum deciperet, ab hominibus discessisse, & digna celestium numero immortalium praeium pietatis possedit. Habet autem stellas in capite obscuram nimis unam, in singulis humeris singulas, in unaquaque ala obscuras duas: ex eis quae sunt in dextra ala a parte humeri, est clara una: & in singulis cubitis singulas, in singulis manibus singulas: illa quae dextra, clarior est, & vocatur Spica: in tunica obscuras sex, in singulis pedibus singulas. sunt omnes decem & nouem.

GEMINI.

13 QVA media Helice, subiectum respice Cancrum:
At capiti suberunt Gemini.

13 HI dicuntur Castor & Pollux, fratres Gemini maxima concordia, e quibus cum vnus cecidisset in pugna quam aduersus Athenienses gerebant, alter immortalitatem accepit, quos Iupiter utrosque caelo intulit, sideribusque Geminos nominauit, qui Salutares sunt appellati. Nam & horum stella ita se habent, ut occidente vna, oriatur altera. Alij volunt Zethum & Amphionem esse, ideo vnus zornam, alter lyram habet. Nigidius deos Samothracas dixit, quorum argumentum nefas sit enumerare, propter eos qui ministerijs praesunt. item dicit Castorem & Pollucem, Tyndaridas, Geminorum honore decoratos, quod principes pacationis dicantur: quod mare totum praedonibus maleficisque pacatum reddidissent, & quo in tempore nauigauerunt cum Iasone atque Hercule ad pellem inauratam auferendam, multis laboribus tempestatibusque conflicti, periculorum atque animorum experti, impendia laboribus liberare studuerunt: atque cum a Ioue essent elati, petierunt a patre, ut sibi liceret in eo caeli loco constitui, unde mortalibus auxiliantes prospicere possent. Quamobrem eis concessum est immortalis memoria locoque constitui, & plerisque mortalibus auxiliantes sui conspectus gratia praebent. Quorum prior habet stellas, in capite claram vniam, in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito vniam, in eadem manu vniam, in singulis genibus singulas, in singulis pedibus singulas. sunt omnes nouem. Alter qui Propus appellatur, iuxta Cancrum est, habet stellas, in capite claram vniam, in singulis manum illius singulas, in sinistro cubito duas, in eadem manu vniam, in sinistro genu vniam, in singulis pedibus singulas, in sinistro pede vltima distantia vniam: quae vocatur Propus, sunt simul decem. Hi sunt inter duodecim signa Zodiaci circuli: sed in medio circulo aequinoctiali tropici hiemalis, qui Australis appellatur, sita sunt.

CANCER in astris positus esse dicitur, beneficio Iunonis, Quod cum Hercules cum Hydra ad fontem Lernaum depugnaret, hic Cancer Herculis pede morsu deprehendit, ut Panyasis auctor dicit, quem miratus Hercules, calcatum contriuit, beneficioque Iunonis magnis honoribus decoratus est. idem duodecim signorum numero annumeratus. sunt in hoc signo aliae stellae quas Graeci οὐρανός dicunt, Quod cum Liber a Iunone insania obiecta fugeret, ad occursum Dodonae Iouis, eiusque in templo responsa peteret, ut Philiscus refert, magni imbres cum grandine orti sunt, ea parte qua transiturus erat. Asinis e contra vno transeuntibus per aquas, in vno ex his sedens & ipse transuectus est sine periculo, & ab insania liberatus. Vni autem ex his effecisse dicitur, ut voce humana loqueretur, & post paucum tempus cum Priapo contendere cepit de membro naturali. Priapus compressum asinum occidit. Iouis autem beneficio utrique immortalis honore donati astris sunt illati. Est & altera origo, quae infertur ab alijs. Quod cum aduersus gigantes dii bellum agerent, idem Liber & Vulcanus & Satyri asinis insidentes, profecti sunt ad pugnam. Quod genus viso tumulto diro, cum murmure rugissent, gigantes eorum voce territi fugerunt, & confestim dii de gigantibus triumphauerunt: & ideo vna cum praesepio suo astris sunt illati, & in signo nobilis Cancris positi, cuius cursum ad occasum tendit. Habet autem stellas in cornibus anterioribus duas claras, & tres obscuras, quae appellantur Nubilum: quod circa eum videtur, Praesepium dicitur: in ore vniam, in dextris pedibus singulas: sunt quatuor obscurae. in sinistris priores claras duas, in secundo vniam, in tertio vniam, in extremo minore vniam, in testa duas. sunt omnes XVI.

LEO.

QVA posterior pes,

Horren-

[illegible]

14 ES Tetiam Aurigæ facies, siue inclyta forma,
Natus Eriichthonius, qui curru sub iuga duxit
Quadrupedes, seu Myrtoas demersus in vndas
Myrtiles hunc potius species in sidera reddit.
Sic nulli cursus, sic ruptis mœstus habenis,
Perfidia Pelopis raptam gemit Hippodamiam.
Ipse ingenstransuersus ab it læuam Geminorum.
Maiorisque Vrsæ contradelabitur ora.
Numina præterea secum trahit: vna putatur
Nutrix esse Iouis, si vere Iupiter infans
Vbera Cretææ mulsit fidissima capræ:
Sidere quæ claro gratum te gestat alumnum,
Hanc auriga humero totam gerit: at manus hædos
Ostendit, nautis inimicum fidus in vndis.
Orbis ab oceano celsus rapit. haud semel hædi
Lactatam videre ratem nautasque pauentes,
Sparsaque per sæuos morietum corpora fluctus.

0.

6 IASIDES etiam coelum cum coniuge Cepheus

Eft generis prodest maiestas, sæpe parentis.

Diducto passim quantum latus a pede dextro.

Entyndem à læuo distat minor vtraque iungit,

Regulae Cephæos vestigia balthæus ambit.

In quo loco V. s. in ordine quarto loco positus est, quem Septentrionalis circulus occupat, a pedibus
 usque ad pedes octiduum medius est. Arcturo, Aestiuo tropico circulo. fuit ergo, sicut Euripides scribit. Ae-
 thioptum, nec Andromeda vocat, qui seclum suum ad corum dicitur exposuisse, quoniam verum scilicet
 que causa, et ipsa sit, non est, ut dicitur sit astris illatus. Habet quidem stellas in capite splendidas, ut
 in singulis brachii spiculis, in singulis manibus singulas claras, in singulis cubitis obscuras singulas
 una tres obliquas, et in deinde brachia nam, in sinistro genu duas super pedem quatuordecim, in dextero
 nam, sunt omnes X.

17 QVA latus afflexum unuof respicit Anguis,

Clara etiam pernox coelo cum Luna refulget.

Sed brevis & paucis decorata in fidere flammis,

Qualis ferratos subijcit clauicula dentes,

Succutit, & foribus præducit vincula clauſtri:

Talis dispositis stellis ipsa horrida vultu.

Sic tendit palmas ceu scopul actura relictam

Andromedam merita non iusta piacula matris.

17 CASSIPEIA interea (ut refert Sophocles carminum vates) dicitur praeposuisse formam suam Nereidibus, ob quam rem ira Neptuni Cetos transmissa vastabatur eorum terra: expostulat atque Andromeden & Cetos praepositam: ob quam rem longe habitus eorum diuersus est, ita autem est Cassiopeia in sella sedens. Habet in capite stellam claram vnam, in singulis humeris singulas claras, in dextra mammilla claram vnam, in dextra manu claram & magnam vnam, in sinistra manu claram vnam, in umbilico claram & magnam vnam, in sinistro femore duas, in eodem genu claram vnam, in vnoquoque angulo selle in qua sedet, singulas claras sunt oranes XLI L.

18 NEC procul Andromede, totam quam cernere nondum

Obscura fuit nocte licet, sic emicat ore,

Sic magnis humeris candens nitet, ac media ambit,

Ignēa substricta fulget quæ zonula pallā,

Sed pene facies remanet, districtaque pandit

Brachia, ceu magni teneantur robore faxi.

ANDROMEDA filia fuit Cephei & Cassiopeia, quæ adamata est à Cupidine, & datum est res-
ponsum, ut traderetur Ceto ad deuorandum. Quæ suspensâ inter duos montes, & exposita Ceto est cum
omnibus ornamentis, à Perseo autem liberata est, & ob id Persea dicta: beneficijque Minervæ astris reco-
pitæ est.

pta est. Euripides etiam dicit intra astra collocatam ut labor Persei aternus pateret, manibus eius extensis, quemadmodum Cero opposita est. Quæ cum à Perseo liberata esset, neque patri, neque matri voluit commorari, sed continuo cum Perseo profecta est. Habet stellas, in capite claram vnam, in singulis humeris singulas, in singulis cubitis claras singulas, in dextra manu claram vnam, in eodem brachio claras duas, in zona tres, sub zona quatuor, in singulis genibus claras singulas, in dextro pede duas, in sinistro pede vnam, sunt omnes XXI.

EQVVS DIMIDIUS.

19 ANDROMEDAE verò radiat quæ stella sub ipsa
 Alno, fulget equus: tres armo, sed latera æquis
 Distinguunt spatij: capiti tristissima forma,
 Et ceruix sine honore obscuro lumine sordet
 Spumanti mandit sed quæ ferus ore lupato,
 Et capite & longe ceruice insignior exit
 Stella nitens, armis laterique simillima magno.
 Nec totam ille tamen formam per singula reddit.
 Primo præstat equo, medio rapta ordine membra
 Destituunt, visus radijs hinc surgit imago.
 Gorgonis hinc proles in Pierio Helicone,
 Vertice cum summo nondum decurreret vnda,
 Musæos fontes dextri pedis ictibus hausit.
 Inde liquor genitus nomen tenet Hippocrenen.
 Fontes nomen habent, sed Pegasus æthere summo
 Veloces agitat pennas, & fidere gaudet.

19 EQVVS præterea dimidius est, priore parte patens vsque ad umbilicum. Aratus dicit super Geniculatorem situm, & iam astris illatum, eo quod à celsitudine Heliconis montis percussus pede dextro aquam produxit, quem liquorem Hippocrenen dicunt. Quidam pro eo quod Iupiter eo usus fuerit. Nonnulli verò Pegasus putant qui ad astra pro Bellerophontis interitu euolauit. Euripides dicit Melanippen Chironis filiam esse, quæ compressa grauida, profugit in Pelion montem, & dum à patre comprehendi timeret deorum misericordia conuersa in equum ad astra conscendit, cuius posteriores partes corporis propter foetum sexus pudorem non videntur. Habet autem stellas, in facie claras duas, in capite claram vnam, in singulis auribus singulas claras, in maxilla vnam, in ala proxima capiti claram vnam, in humero ala dextra vnam, in media ala vnam, in extremis pennis vnam, in armo vnam, in pectore vnam, in spina vnam, in umbilico claram vnam, in singulis genibus singulas, in singulis ungulis singulas, sunt omnes XVIII.

ARIES,

20 INDE subest Aries, qui longe maxima torrens
 Orbis, & ad finem spacijs non tardior oram
 Peruenit, & quando grauiore Lycaonis Arctos
 Axem vel tutor quem tanto gratior ille.
 Distantes cornu properat contingere metas.
 Claraque non illi est facies, nec sidera possunt,
 Officiat si Luna, sua virtute nitere.
 Sed quærendus erit zonæ ratione micantis,
 Ut chelæ, candens aut balthæus Orionis.

20 ARIES, ut Hesiodus & Pherecydes dicunt, inter astra collocatus est, propter Phrixum & Hellen Athamantis

Arhamantis, & Nebula filios. Qui cum nouercam occidere vellent, insani à Libero dicuntur effecti; qui dū in silua errarent, mater eis Arietem aurata pelle fertur adduxisse, qui cū nauigare vellent, in mare proiecti sunt, quod pelagus ab Helles nomine Hellepontus vocatur. Helle autem (vt aiunt) à Neptuno saluata est, & ex ea puerum Paonem genuit. Phrixus autem insidens preparato arieti, Colchos adductus est ad Aetam regem, ibique Arietem Marti immolauit, eique suam auream pellem concessit, antequam iter astra processisset, quam Drāco custodiuit. Genitum autem hunc Arietem dicunt ex Neptuno & Theophane Altidis filia, quam cum adamasset, in insulam Crinnissam traduxit, inque ouem cōuertit, cum qua in Arietem mutatus concubuit, ex qua Aries chrysoellus natus. Nigidius hunc Arietem dicit ducem & principem esse signorum zodiaci circuli. Immortali autem honore donatum, quod cum Libea exercitum in Aphricam duceret, & aqua inopiam pateretur, subito Aries ex arena exiuit, & Liberum cum suo exercitu ad aquam perduxit diuinitus. Hoc facto Liber eum Arietem Iouem Ammonem appellauit, eique fanum magnificum fecit, eo in loco in quo reperta est aqua, & abest ab Alexandria itinere dierum nouē, locus arenosus & serpentum multitudine plenus, & ab arena Ammon est nominatus. Præterea Aries dux aqua, immortalis mutatus, & cœli sidera consecutus. Conuertit autem caput ad Taurum, ipse autem a se quitur alijs signis. Habet autem stellas, in capite vnam, in auriculis tres, in collo duas, in summitate pedum anteriorum singulorum singulas, in dorso quatuor, in cauda vnam, in ventre tres, in summitate singulorum pedum posteriorum singulas. sunt omnes XVIII.

DELTOTON.

21 EST etiam propiore deum cognoscere signo Deltoton, si quis donum hoc spectabile Nili, Diuitibus veneratum vndis in fede notarit. Tres illi laterum ductus, æquata duorum Sunt spacia, vnus breuior, sed clarior ignis. Hinc Aries iuxta medium Deltoton habebit.

21 SVPER caput Arietis non longè ab Andromeda pedibus adiacet signum quod Græci ob similitudinem Delta literæ, Deltoton vocant: Latini autem ob proprietatem formæ, Triangulum dicunt. Quod quidam à Ioue per Mercurium inter astra positum dicunt, super caput Arietis, pro eo quod obscurum esse dicitur. Quidam vero dicunt Aegypti esse effigiem, stellis figuratam in tribus angulis, id est trigono, & Nilum talem ambitum facere. Habet autem stellas tres, in singulis angulis singulas, e quibus vna est clarior.

PISCES.

22 INTER lanigeri tergum, & Cepheida mœstam Hinc vltra gemini Pisces, quorum alter in austrum Tendit, Threicium boream petit alter, & audit Stridentes auras, nitueus quas procreat Hæmus. Non illis liber cursus, sed vincula cauda Singula vtrunque tenent vno cōeuntia nodo. Nodum stella premit Piscis qui respicit auras Threicias. dextram Andromedæ cernuntur ad vnam.

22 PISCES hi sunt, & maior Piscis. Nigidius hos Pisces dicit in flumine Euphrate fuisse, & ibi ouū inuenisse miræ magnitudinis, quod volentes eiecerunt in terram, atque ita columbam insedis, & post aliquot dies exclusisse eam Syria quæ vocatur Venus: miximè quæ misericors ad homines pertinebat: quæ quæ multa quæ ad vtilitatem hominibus verterentur, ea dicitur inuenisse. Quæ, quoniam Iupiter sapius à Mercurio laudari nominarique audiret, quod in deos religiosa, in hominibus officiosa diligenter fuerit, rogata à Ioue quod sibi optanti tribui postularet: illa ait, Vt pisces qui suam originem seruassent, immortali pramio afficerentur. Iupiter in duodecim signis Pisces siderum splendore decorauit. Vnde hodie quoq;

Syrineque hos Pisces edunt, & columbas potestate decorant. Horum autem vnus aquilonius est, alter australis, ex aduerso caudis vtrunque positis. Habent inter se alligamentum luteum, continens vsque ad priores pedes arietis. Andromeda autem humerus dexter, piscis est signum. Habet idem aquilonius stellas duodecim. Alligamentum luteum, quo continentur in parte borea, habet stellas tres, in parte notæ tres, ad orientem tres, ad occidentem tres. Australis piscis quindecim sunt omnes XXXIX.

PERSEVS.

23 **TANTVS** & ille micat, tantum occupat ab Ioue cœli.
Dextra subblata similis, prope Cassiopeiam:
Sublimis fulget pedibus: properare videtur,
Et velle aligeris purum æthera tangere palmis.

23 **PERSEVS** quidem ex Diana & Ioue natus est. Iupiter enim in similitudinem aurei imbris se transformans, oppressam delusit Danaen, Acrisij regis Argiuorum filiam, quam pater à Ioue vt vitiatam cognouit, intra arcam includens, precipitauit in mare: qua delata ad Italiam, inuenta à quodam piscatore, & oblata regi, eam sibi fecit vxorem, vna cum Perseo quem enixa est in mari. Qui missus ad Polydecten regem in insula Seriphi, acceptis à Mercurio talaribus, & à Vulcano harpe adamantina, per aëra iter faciens ad Gorgones Phorcij filias venisse perhibetur, quæ angues pro criminibus dicuntur habuisse, quosque vidissent in lapides conuertere. Gorgones tres feruntur fuisse sorores, vno oculo, vna pulchritudine inter se communicantes: quarum nomina putantur, prima Stheno, secunda Euripala, tertia Medusa. Quidam verò eum à Minerva missum dicunt, & ab ea clypeum vitreum accepisse, per quem videre nec videri ab eis posset. Qui cum Gorgones dormientes inuenisset, caput Medusa abscidit & Minervæ tradidit, quod illa in suo pectore aptauit, vt in bello terribilior esset. Perseum autem inter sidera collocauit. Habet autem stellas, in capite vnā, in singulis humeris claras singulas, in manu dextra clarā vnā, in eodem cubito vnā, in manu sinistra vnā, in dextra parte lumborum clarā vnā, in sinistro femore clarā vnā, in singulis genibus singulas, in singulis tibijs singulas, in singulis pedibus singulas, in capite Gorgonis circumquaque tres, in harpe vnā sunt omnes XVIII.

PLEIADES:

24 **SIDERA** communem ostendunt ex omnibus ignem.
Septem traduntur numero, sed carpitur vna,
Deficiente oculo distinguere corpora parua.
Nomina sed cunctis seruauit fida vetustas.
Electra, Alcyonéque, Celænoque Taygetéque,
Et Sterope, Meropéque simul, formosaque Maia,
Cœlifero genitæ, si vere sustinet Atlas
Regna Iouis, superosque, atq; ipso pondere gaudet.
Lumine non multo Pleias certauerit astris:
Præcipuo sed honore ostendit tempora bina.
Cum primum agricolam ventus supereminet auster,
Et cum surgit hiems portu fugienda peritis.

24 **PLEIADES** à pluralitate Græci vocant: Latini, eo quod vere exoriantur, Vergilius dicunt. Dicit autem Pherecydes Athenæus, septem sorores fuisse, Lycurgi filias, ex Naxo insula, & pro eo quod Liberum educauerunt, à Ioue inter sidera sunt relata. Harum nomina putantur, Electra, Alcyone, Caleno, Asterope, Merope, Taygete, Maia: quarum septima, vt ait Aratus, vix intueri potest, quam quidam præ timore Orionis fugisse putant: quidam à Sole persecutam arbitrantur, vocatamque Electram, quæ non sustinens videre casus proneptum, fugerit. Vnde & illam dissolutis criminibus propter luctum ire asserunt, & propter comas, quidam Cometem appellant. Nonnulli verò Meropen esse autumant quæ nupta à quodam viro, nominata est Hippodamia. Musæus autem refert filias Atlantis fuisse septem, ex quibus sex clara sunt, vna obscura. cum dijs concubuerunt, tres cum Ioue, & ex Electra Dardanus, ex Maia Mercurius

ex Taygete Lacedaemon: cum Neptuno dua, Alcyone, ex qua Herus: Coeleno, ex qua Lycus: cum Marte Aste-
rope, ex qua Oenomaus: Merope, cum Sisypho. Magnam apud homines dignitatem habent.

LYRA.

25 TEMPORALÆ præmit Parthi subiecta draconis,
Summa genu subuerfa tenet quæ se Lyra voluit:

25 LYRAM inter astra collocatam dicunt, propter honorem Mercurij qui eam condidit ex testudinis similitudine, de Apollinis boum cornibus: qui intendit chordas septem Atlantidem numero Regrediente igitur Nilo ad suos meatus, inter cetera relicta etiam testudo est, quæ cum putrefacta fuisset & nex-
ui eius extensi intra corium remansissent, percussa à Mercurio sonitum dedit: in cuius similitudinem Mer-
curius Lyram fecit, quam postea Apollini datam, alij Orpheo dicunt, eo quod vnus ex musis, id est Callio-
pa sit filius, fecit autem chordas nouem iuxta numerum musarum. Tanta namque dicitur dulcedinis
in modulando fuisse, vt arbores, saxa, bestias, atque inferos commoueret ob coniugis Eurydices desiderium
ad inferos descendens. Qui cum Apollinem maximum deorum honoraret, Liberum autem patrem à
quo fuerat glorificatus minime glorificaret, sedens in Pangæo monte, & expectans solis ortum, Liber in-
dignatus misit Bacchas, vt Aeschylus scribit, quæ eum membratim discerperent, collectisq; membris eius
sepelierunt eum in Lesbij montibus: eius Lyram Musæo dederunt, Iouemque rogauerunt, vt eius memo-
riam astris inferret. Habet autem stellas, in vtrisque pedtibus singulas, in cacumine chordarum sin-
gulas, in vtrisque humeris singulas, in fundo vnam, in modulo vnam, in tympano claram atque candidam
vnam, sunt omnes nouem.

CYCNVS.

26 CONTRA spectat auem, vel Phœbi quæ fuit olim,
Cycnus de thalamis candens, qui lapsus adulter
Furta Iouis falsa volucer sub imagine textit.
Haud medijs fulgoris erunt pennæ, vtraque læta,
Dexterio iuxta regalem Cepheos vnam.
At læua fugit instantem sibi Pegæon ala.

26 CYCNVM dicunt inter astra constitutum, eo quod Iupiter in Cycnum transfiguratus euolau-
rit in ramum Atticæ regionis, ibique compresserit Nemefin, quæ & Leda dicitur (vt refert Crates tra-
gædiarum scriptor) quæ enixa est ouum, vnde nata est Helena: sed quoniam Iupiter rursus in cœlū in Cyc-
num transfiguratus se recepit, vt fuit pennis tensus, simulacrum eius sideribus reliquit. Habet autē stel-
las, in capite claram vnam, in dextra ala quinque, vnam claram quæ est erga collum, in sinistra ala quin-
que, in pectore vnam, in cauda vnam, quæ est amplissima, sunt omnes XIII.

AQVARIVS.

27 OCEANO merfus, sopitas condere flammæ,
Imbres, occasus ortusque, intercipit ora.
Et cum terrores auget nox atra marinos,
Multum clamatos frustra spectaueris ortus.
Tunc rigor, aut rapidus ponto tunc incubat auster,
Tarda ministeria, & nautis tremor alligat artus,
Et rationem animi temeraria pectora soluent.
Nulla dies oritur, quæ iam vacua æquora cernat,
Puppibus & semper tumidis ratibus innatet vndis.

Interea tentare vndas iuuat, aspera sed cum
 Assultat lateri deprensæ spuma carinæ,
 Tunc alti curuos prospectant littore, portus:
 Inuentasque alij terras pro munere narrant,
 Interea exanimat pauidos instantis aquæ mons:
 Ast alij procul è terra iactantur in altum:
 Munit & hos breue lignum, & fata instantia pellit,
 Et tantum à leto, quantum rate fluctibus absunt.

27° PORRO Aquarius nomen accepisse dicitur, quòd eius exortu imbres plurimi fiunt. Quidam vult Ganymedem eum esse, Troili & Calirrhoe filium, qui cum in Ida monte veniretur, ob nimiam pulchritudinem à Ioue adunatus, & per aquilam raptus, inter astra est collocatus. Dehinc Aquarius dictus est, quòd vndas funderet Nigidius Hydrochoon siue Aquarium existimat esse Deucalionem Thesalium, qui maximo cataclysmo sit relictus cum vxore Pyrrha in monte Aetna, qui est altissimus in Sicilia & posteaquam se & vxorem suam in terram relictum censuit, orbitatis & vastitatis miserrus, ab Ioue precari cepit, vt aut & ipsi interirent, aut hominum genus restituerent. Iupiter respondit, & per sortem indicauit, vt lapides quos ante se reperissent, post se iactarent. Reuersi itaque, quot quot Deucalion misit, viri fierunt: quos Pyrrha, femina. Quo facto rursus hominum genus natum est, ob quam rem Latini Græci populus dicitur, quia lapis antiquitus Græce Λάσος appellabatur. Ab antiquis quidem dicitur Aristeus filius Apollinis fuisse quem Apollo dicitur ex Cyrene procreasse, quam compressit in monte Orphæo, qui Cyrenis est appellatus Aristeus dicitur omnibus artibus doctus fuisse, quibus ceteros homines ad bonos fructus vtilitatemque perducebat. Is cum Canicula signum pestiferum oriretur, & statim praesentes fructus laderentur, & homines diuturna pestilentia afficerentur, factum est vt à dijs impetraretur, maxime Neptuno, Iouis fratre, ne tempestatibus & ventis pateretur genus humanum affici indignis calamitatibus. Itaque venia data, constitutum est à dijs, vt Canicula stella exortu, venti perflarent dies circiter quadraginta, eiusque pestilentia vim absunderent. Quapropter Aristeus à dijs inter astra est collocatus. Habet autem Aquarius stellas, in capite obscuras duas, in singulis humeris singulas amplas, in sinistro cubito vnam, in dextro cubito vnam, in singulis manibus singulas, in singulis mammillis singulas, sub mammillis singulas, in dextro lumbis vnam, in singulis genibus singulas, in dextera tibia vnam, in singulis pedibus singulas. sunt omnes XVIII. Effuso vero aqua dextra lauaque, sunt stellæ XXXI. Quarum dua splendida sunt, cetera vero obscura.

CAPRICORNVS sane similitudinem habet Aegipanos. Habet enim posteriorem partem Piscis, priorem Capricorni: & hunc honorem dicitur assecutus, eo quòd cum Ioue sit nutritus. Epimenides dicit in Ida virosque nutritos, & ad Titanum bellum cum Ioue esse profectum: quem Iupiter victor astris intulit, quòd eius opera dij armati essent: itemque matrem eius Capram, quòd Dicolon inuenisset in mari, ideo Piscis cauda notatam. Nigidius Capricornum refert immortalis honore donatum, quo tempore Typhon in monte Tauro speluncam haberet, & Aegyptum incolebat, ab Ioueque concessum habuisset, quem admodum dijs posset obistere, cum eis consilium panderet, si neque terras relinquere vellent: neque Typhonis immanitati resistere, dij posset, inconsulte figuras immutauerunt, in quam quis vellet, seu bestiam, seu volucrem, seu piscem pecudemve, Typhon se in Capram transmutasset: itaque immortales figuris ignotis Typhonis ante oculos crebro versabantur. vnde adhuc maxime pro dijs multas bestias obseruant coluntque Aegyptij. Et cum venit Typhoni neminem deorum aduersari, sibi in vacuum cognouit dominantibus, arbitratu deos se veritos, propter metum: dominabatur imperitis fortune varietate, & periculi magnitudine instantis. Nam post XVIII. dies dicitur consilium de eo repente à dijs factum vt interficeretur: ob idque vsque hodie in Aegypto hos dies, id est XV. festos perpetuo, annis singulis instituerunt in quibus diebus qui nascitur amplius quam eos non viuit. Typhon autem fulmine interficitur ab Apolline, in templo Aegypti Memphis, vbi mos fuit folio regio decorari reges qui regnabant. Ibi enim sacris initiabantur primum, vt dicitur, reges, satis religiose tunicati: & Tauro quem Apim appellant, iugum portare fas erat, quem deum maximum Aegyptij existimant, & per vicum vnum duci, vt periri existimabant, labore humana necessitatis, vt crudelius quæ sub eis sint abutantur. deducitur autem à sacerdote Isis in locum qui nominatur Adytos, & iureiurando adigitur, neque mensenti, neque diem intercalandum, quem in festum diem immutarent, sed CCCLXV. dies peracturos, sicut institutum est ab antiquis. Sed illò reuertamur vnde digressi sumus. Igitur dij postea quam Typhonem pena affe-

cerunt.

erunt, & interfecerunt, sancta astrorum memoria decorauerunt, & ei nomen Aegyptij, Aegyptia impo-
suerunt, quod cum tanti dii se in bestias conuertissent, Typhon se in Gupram transfigurabat. oppidumque
magnificum in Aegypto adificauerunt, quod Panopolin adpellauerunt. Habet autem stellas, in singulis cor-
nibus duas, in naribus claram vnam, in capite claras duas, sub collo vnam, in pectore duas, in anteriore pe-
de vnam, in summitate ipsius pedis vnam, in dorso septem, in ventre quinque, in cauda extremitate cla-
ras duas. sunt omnes XXVI.

SAGITTARIUS.

28 BELLIGER VM Titan etiam cum contigit arcum,
Ducentemque ferunt sinuato spicula neruo,
Iam clausum ratione mare est, iam nauita portu
Infestam noctem fugit, ad longasque tenebras,
Signum erit exoriens nobis tum nocte suprema.
Scorpions ille micat super freta caerulea cauda:
Insequitur grauis Arcus, & in lucem magis exit.
Tunc alte Cynosura repit, tunc totus in vndas
Mergitur Orion, humeris & vertice Cepheus.

28 PORRO Sagittarius Scorpione oriente ascendit, quo ascendente Orion occidit totus, & Cepheus
a vertice & humeris cum manibus, in cuius signi regione Zodiacus circulus humillimus est propter equina
crura. Quidam negant, dicentes nunquam Centauros ullis sagittis usos fuisse. Quidam autem dicunt,
quod quadrupedes esse non videantur, sed stans bipes sagittarius. Hic autem homo equinis pedibus est,
& caudam habet veluti sagittarij. Sositheus autem tragœdiarum scriptor, illum affirmat esse Croto-
nem. Euphemes Musarum nutricis filium, & inhabitasse Heliconem, atque sagittis & venatis vitam
exegisse, qui inter Musas sapius commoratus, plausu cantus earum distinguebat, id est ad pedem manibus
plaudebat, quo alij timerent. Hunc Musa beneficio Iouis astris intulerunt, cuius artes, id est plausus &
sagitta, inter mortales mansere. Nigidius de Crotone idem dicit, sed non conuersatum cum Musis
sed dum illa cantus chorosque celebrarent, hunc procul auditu repentino plausu ad pedem feriendo oble-
tare canentes, ob hoc cum a Ioue immortalis memoria earum rogatu donatum, quod esset nutricis ea-
rum filius, idem Oceani nepos. Habet autem stellas, in capite duas, in arcu duas, in acumine sagitta duas
in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in ventre claram vnam, in spina duas, sub cauda duas, in an-
terioribus geniculis singulas. sunt omnes XV. Reliqua vero septem, subter crura, similes quidem sunt po-
sterioribus, quae non ostenduntur, quod Centaurus duplex sit: iaculum autem eius, ex quo dicunt omnes
Cyclopi ab Apolline interfectos, qui Iouis fulmina fuerant, absconditum fertur ad aquilonem, & pera-
cta, ac potius sedata lite, assumptum, & ad pedes sagittarij inter astra collocatum. Habet autem stel-
las quatuor, in summo vnam, in medio obscuram vnam, in pennis duas, vnam vero splendidiorem
alijs.

AQUILA.

29 VNGVIBVS innocuis Phrygium rapuit Ganymedem
Et caelo appositus custos quo Iuppiter arsit:
In puero, luit excidio quem Troia furem.

29 AQUILAM sane inter astra collocatam dicunt, propter Ganymedem Iouis ministrum, quem
rapuit in caelum, est enim ea signum Iouis, quod cum dii omnes volucres inter se diuiderent, eam in portio-
ne sortitus sit Iuppiter. quod alius cunctis volantibus euolet, & pene inter omnes principatum teneat,
& quod sola auium Solis radijs non terreatur. Nanque ita est spectans ad orientem pennis tensis. Aglaos-
thenes dicit Iouem in aquilam transfiguratum, Naxiam regionem ubi nutritus fuerat petisse, & reg-
num accepisse. Egresso vero de Naxo cum aduersus Titanas profiscisceretur, & sacrificium faceret, aquila

ei in auspicio apparuisse, & fulmina ministrasse, quam bono omine acceptam tutela sua subiecisse. Habet autem stellas, in capite claram vnam, in humeris singulis alarum singulas, in pectore obscuram vnam sunt omnes quatuor. Sagitta autem quam tenet in pedibus, dicitur sagitta Apollinis fuisse, cum qua Cyclopes interfecit, eo quod Iouis fulmina facerent, quod eo telo Aesculapius eius filius à Ioue esset interfectus, quam sagittam astris illatam in memoriam virtutis suae reliquit. Habet autem stellas quatuor, in summo vnam, in medio vnam, in pennis sagittae duas.

DELPHINVS.

30 SIDERA quæ mundi pars celsior æthere voluit,
Quæque vident, boream, ventis afflucta setenis
Diximus: hinc alius decliuus ducitur ordo,
Sentit & infanos obscuris flatibus austros.

30 NEPTVNVS, vt Artemidorus refert, Amphitriten voluit in coniugium accipere, quæ cum ob verecundiam magnitudinem & virginitatis obseruantiam ad Atlantem confugisset, Neptunus post eam multos misit qui eam peterent, inter quos & Delphinum misit qui eam peteret. Quæ cum circa insulas Atlantis moraretur, reperit eam, nunciauitque Neptuno, quam ille suis persuasionibus ad suam perduxit voluntatem, Delphinumque maximos honores in mari tribuit, quem in astris intulit & in manu sua habere instituit. Habet autem stellas nouem, & ideo muscum signum dicitur, eo quod in numero musarum stellas habet, in ore vnam, in folio duas, in pinnulis ventris tres, in dorso vnam, in cauda duas, sunt omnes nouem. Delphinus autem non multum currit supra Capricornum.

ORION.

31 TELA, caput, magnisque humeris, sic baltheus ardet,
Sic vagina ensis, pernici sic pede fulget.

31 ORION qui & Incola dicitur, ante Tauri vestigia fulget, & dicitur Orion, ab vrina, id est ab inundatione aquarum. Tempore enim hyemis habet ortum cum mare & terras aquis & tempestatibus turbat. Hunc Romani Iugulam vocant, eo quod sit armatus, vt gladius stellarum luce terribilis & clarissimus, qui si fulget, serenitatem portendit: si obscuratur, tempestatem annuit imminere. Hunc Hesiodus dicit Neptuni & Euryales filium, cui dono datum est à Neptuno, vt super fluctus ambularet, veluti supra terram. Qui cum Chium venisset, Meropem Oëthopionis filiam compressit, quem Oenopion ob iniuriam excacauit, & de sinibus suis expulit ipse cum Lemnum venisset, à Sole dicitur ei lumina restituta esse, & reuersus est ad Oenopionem, qui cum à ciuibus terra absconderetur, Oenopion, desperata eius inuentione, Cretam est profectus: vbi cum immodice venaretur, & à Diana corriperetur, ait se nullam feram in terris relicturum. Tellus indignata Scorpionem extulit mira magnitudinis, qui pœnas magniloquentia eius exigeret, Iupiter autem Orionem ob virtutem astris intulit. idem rogatu Diana Scorpionem inter astra duodecim cælo collocauit, quorum contra magnitudinē stellæ quoque eorum amplissime sunt. Aristomachus autem dicit Erythrea quendam Thebis voto petisse, vt filium haberet, ad quem Iupiter Mercurius & Neptunus hospitio deuenerunt: qui eis hostiam immolauit, vt filius nasceretur: cuius bonis pelle detracta, dii in eam vrinam fecere, iussuque Mercurij, terra obruta est, vnde puer supradictus est natus, quem Vrionem appellauerunt & astris intulerunt. Quidam autem dicunt Vrionem Metymnaeum qui cum esset cithara potens, rex Corinthiorum Pyranthus nomine eum dilexit, qui cum à rege impetrasset vt ciuitatem arte sua illustraret, & magnum patrimonium acquisiuisset, consenserunt famuli cum nautis, vt eum interficerent: quem cum vellent interficere petijt ac eis vt ante decantaret. Cum autem cithara sonus cum voce eius audiretur, Delphini circum nauim venerunt, ille super vnum ex his se precipitauit, qui eum sublatum ad Regem Pyranthum Corinthum detulit. Delphinus subductis per astra aquis exanimatus est. Qui cum suos casus Pyrantho narraisset, iussit rex Pyranthus Delphinum sepeliri, & ei monumentum fieri: post aliquantulum temporis nauis qua Orion deuectus fuerat, Corinthum delata est. Nautas cum ad se adduci rex imperasset, & de Orione inquireret, dixerunt eum obijisse. Quibus ille, Crastino, inquit, die ad Delphini monumentum iurabis: eosque custodiri mandauit, atque Orionem ita ornatum sicut se precipitauerat, in monumento Delphini delitescere. Cum autem adducti per Delphini

Dolphini monumentum iuxta erant Orionem obissa, & de monumentis prodigat, illi tunc videntes obmutuerunt, ibique regis imperio crucifigi sunt. Dehinc Iouis inspiratione dicitur Orionem Delfinio inter alia posuisse. Nigidius autem refert quodam tempore Iouem cum ceteris diis apud Delphos Bistonium regem hospitio dapili copiosisque affectu praesente in hilaritate constituisse, ut in corio Tauri qui tunc immolatus fuerat, mingerent, eoque loco in corio terra obruta natus sit Orion, qui factus adolescens digna decorum forma atque egregia virtute incitatus, summa memoria obtemperabat, quibus ortu dicebatur. Nam cum in Celio veniretur, Dianam irridens contemnebat eius opera, qua in monte constituebatur. Itaque Diana misisse dicitur Scorpionem qui Orionem visu priueret: Orion vita priuatus, sideribus illatus est. Habet autem stellas, in capite claras tres, & quibus mediocrius splendidior ceteris: in singulis humeris singulae claras, in dextro cubito obscuram unam, in eadem manu unam, in zona tres, in gladio quem tenet in manu, tres: in singulis genibus singulas, in singulis pedibus singulas, in mantili tres sunt omnes XVII. & decem ex eis obscuriores.

CANIS.

32 CVM tetigit Solis radios, accenditur æstas,
Discernitque: ortu longe fata viuida firmat:
At quibus arctatæ frondes, aut languida radix,
Exanimat: nullo gaudet maiusve minusve
Agricola: & fidus primo speculator ab ortu.

32 SIRIVS, stella est in medio Centro cæli, ad quam cum Sol accesserit, duplicatur calor ipsius, & languore afficiuntur corpora humana. Sirium autem stellam vocatam putant, propter flammam candorem. Latini autem illam Caniculam vocant, unde & dies Caniculares dicuntur, quia quandiu Sol in ipsa est, pestifera est, sed pro qualitate adiacentium commutatur. nam aut vincitur, aut morbosus viritur viribus. hinc est, quod cum certo tempore oritur, non semper est noxia. Quidam verò dicunt Canem fuisse quæ Europa cum dracone custos data est, quæ postea Minos utraque accepit. Eandem postea ob medicina causam Procridi in munere datam, quæ postea Cephalus utraque possedit, vir Procridis, qui eam ad Thebas duxit ad vulpem Thebanorum agros infestantem: cui Cani fatum est, ne ab illo posset interfici, itemque Vulpi. Iupiter verò Vulpem in lapidem conuertit, & Canem astris intulit. Amphianus tragediarum scriptor refert, quod cum hominibus stellæ relinquerent locum, missus est legatus Canis ad Doloram, quam ut vidit, tempore tempestiuo adamauit: qui cum flagraret amore, nec posset frui, magis asperius urebatur: calamitate accepta, & Deos adiutores inuocare cepit: tunc Aquilo misit filios suos adolescentes, qui operam Cani traderent, & ipse flatu suo Canis ardorem sedauit, qui flatu Etesia dicitur: amoris autem memoria remansit.

Sunt qui aliter memorent. Icarus à Libero hospitio receptus est, qui ei in munere utrem plenum vino tribuit, insitque ut in reliquas terras propagaret. Icarus dehinc Athenas, cum in terram Articanam ad posteros deuenisset, eis genus hoc suauitatis ostendit. pastores autem cum immoderatus biberet, ebrii facti conciderunt. Qui arbitantes Icarium in alium medicamentum sibi dedisse, cum sustibus interfecerunt. Icarium autem occisum Canis qui cum eo fuerat, Mera nomine, vlulans, Erigone eius filia monstrauit ubi pater insepultus iaceret: quæ cum venisset eius corpus sepeliuit, ipsaque se in monte Hymetto contulit, ibique laqueo sibi mortem conscivit. Tunc dicitur Liber à Ione petisse, ut Erigonem & Icarium astris inferret. Iupiter autem audita eius petitione, Erigonem signum Virginis nominauit: Icarium autem patrem eius, Arcturum. Qui cum exorsitur, tempestates mari terraque efficit. cumque Athenas pestilentia opprimeret, ex oraculo responsum est cessaturam pestilentiam, si per annos singulos de frugibus & vindemia Icario & Erigona primum delibaretur. Quod factum est ab Atheniensibus, qui diebus festis instituta aras construxerunt: ideo quia illam pendentem aspexerunt, quod est apud Græcos: ex quo factum est, ut soli oscillo iactarentur homines. Canis autem Icarij qui vlulans ante pedem pendentis Virginis mortuus est, Astrocyon nominatur, quod nos Canis stellam dicimus: qui ob eandem causam quando exorsitur, summam pestilentiam hominibus facit. Habet autem stellas, in capite unam, quæ Isis dicitur, claram: in lingua unam, quam Canem vocant, quæ magna est

& splendida: in collo duas, in singulis humeris singulas obscuras, in pectore claras duas, in anteriori pede sinistro tres, in dextro vnam claram, in extremo supra dorsum tres, in ventre duas, in sinistro femore vnam in posteriori pede sinistro vnam, in summitate cauda vnam sunt omnes XX. Situm autem est hoc signum inter hiemalem tropicum, & arcticum subterraneum qui Australis vocatur.

DASYPVVS.

33 SIC vtrunque oritur, sic occidit in freta fidus:
Tu paruum Leporem perpende sub Orione.

33 LEPVS sub pedibus Antecanis & Orionis constitutus est. Hic dicitur Orionis canem fugere venantis. Nam vt venatorem cum finxerunt aliqua de causa, ita Leporem ei ad pedes fugientem finxerunt. Quidam negant tam nobilem tamque magnum venatorem, de quo ante in Scorpione signo diximus, & postea in ipsius figura dicemus, oportere Leporem venari. Callimachusque accusat eum, quod cum Diana scriberet laudes, eam leporino sanguine gaudere, & eos venari dixerit. Nonnulli à Mercurio inter astra collocatum dicunt propter nimiam velocitatem, siue quod inter quadrupedes plus pariat, & quosdam fetus pariat, quosdam verò in ventre habeat, sicut Aristoteles philosophus ait, qui de animalium ratione disseruit. Antiquitus autem dicebatur in insula Lero nullum Leporem fuisse, sed ex eorum ciuitate adolescens quidam studio generis ab exteris terris Leporem feminam produxit, & ad eius partum diligentissime qua opus essent administrauit: itaque cum peperisset, & complures eius ciuitatis ad studium intendisset, & partim precio, partim beneficio mercati essent, omnes Lepores alere coeperunt: quibus cum nihil daretur ad manducandum, impetu facto, omnia comederunt, quo facto insulam calamitas afflixit, itaque postea Leporis figuram astris contulerunt, vt homines meminissent nihil his exoptandum in vita, si insolenter vtantur letitia, qua dolorem capere posterius cogantur. Habet autem stellas, in singulis auribus singulas, in pectore duas, in dorso nitidam vnam, in posterioribus pedibus singulas. sunt autem omnes VII.

ARGO NAVIS

34 AT cum decurrens inhihet iam nauita remos,
Auersamque ratem votis damnatus ab ore,
Perlegit, optatam cupiens contingere terram:
Sed quia pars violata fuit coeuntia saxa,
Numine Iunonis tutus cum fugit Iason,
Hæc micat in cælo lateri non amplior, actus
Qua surgit malus, qua debet reddere proram,
Intercepta perit nulla sub imagine forma:
Puppis demisso tantum stat lucida clauo.

34 POST Canis igitur magni caudam, secundum stellarum ordinem Nauis constituta est, quam quidam beneficio Minervæ inter astra collocatam dicunt, quaque prima ab ea fabricata est, & mare quod antea inuium fuerat hominibus, peruium nautis ingenio fecit, quam notatam in cælo figurauit, sed à gubernaculis vsque ad malum. Nonnulli dicunt Danaum Beli filium ex compluribus coniugibus quinquaginta filias habuisse, fratrem autem eius Egyptum totidem filios. Danaum autem & filias eius interficere voluit, vt regnum paternum solus obtineret, easque filiis suis vxores à fratre poposcit, Danaus autem cognita malitia, Minervam inuocauit adiutricem: tunc primum dicitur Minerva nauim fecisse, qua Argos appellata est, cum qua Danaus ex Aphrica Argos profugit. Aegyptus filios suos ad persequendum fratrem misit. Qui postquam Argos venerunt, patrum impugnare coeperunt. Danaus autem vt vidit se eis obsistere non posse, dedit eis filias suas, qua patris iussu viros suos vna nocte interfecerunt, sola Hypermnestra Linum serauit: ob quod fanum illis factum est. cetera verò dicuntur apud Inferos in dolium pertusum aquam ingerere. Habet autem Nauis stellas, in puppe quatuor, in catastro ma quatuor, in malo summo tres, in singulis remonibus quinque, sub carina quinque, sunt omnes XXVI.

CETVS.

CETVS.

35 DIVERSO posita & boreæ vicina legenti,
 Aufter pistris agens duo sidera, perlegit vnum.
 Nanque Aries supra Pistrim Piscésque feruntur:
 Bellua sed ponti non multum præterit Amnem.

35 PORRO sub Ariete & Piscibus super fluium Cetus in cæli regione collocatus est. Dicitur autem à Neptuno missus ad Cepheum propter inuidiam Nereidæ, à qua contra Cassiopeiam & Andromedam exardescibat propter nimiam pulchritudinem. huic Ceto Andromeda proposita erat, quem Persens interfecit, & ab Ioue astris illatus est, vt memoria actus maneret. Habet autem stellas, in cauda extremo clata duas, à caudæque ad gibbum eius sex, sub ventre sex, sunt omnes XIII.

ERIDANVS FLVIVS.

36 PLANXERE ignotis Asiæ Phaetontides vndis
 Eridanus medius liquidis inter iacet astris.
 Huius pars vndæ læuum ferit Orionis
 Lapso pedem, procul à motis qui Piscibus vsus,
 Vincula coniectat nodus: cristam super ipsam,
 AEquore Pistris adit. sunt illi libera cœlo
 Sidera, nonnullam specie reddentia formam:
 Sub Leporisque latus, versam post denique puppim,
 Inter & Eridanum, flexusque cauumque carinæ.
 Atque hæc ipsa notat, si nullam ferrè figuram,
 Sunt etiam toto sparsi sine nomine mundi
 Inter signa ignes etiam, quibus & sua desit
 Forma, per oppositi noscuntur lumina signi.

36 FLVIVS, vt superius diximus, subter Cetum collocatus est. cæli regione cernitur, ad quam sinister Orionis pes extenditur. Ab Arato & Pherecyde Eridanus Padus esse putatur: & ideo inter astra collocatus, quod à meridianis partibus dirigere cernitur. Hesiodus autem dicit eum inter astra collocatū, propter Phaethonta Solis, & Clymenes filium, qui dicitur currum patris ascendisse. Cūque à tera altius leuaretur, præ timore in Eridanum fluium, qui & Padus dicitur, cecidit, ab Ioue fulmine percussus: & omnia ardere cœperunt: causaque extinguendi vniuersos amnes immisos esse, omnēque mortalium genus interisse, præter Pyrrham & Deucalionem. Sorores quoque Phaetontis stantes in arbores populos versæ sunt, lachrimæque earum in Electrum durare dicuntur, Heliadæque appellatæ. ipsæ autem nomina habuisse, Merope, Helie, Aegle, Aegiale, Perre, Phœbe, Charie, Dioxippe. Cycnus quoque rex Liguria Phaethontis propinquus dum fleret, in Cycnum conuersus est, id quoque monens flebile canit. A quibusdam vero Nilus, qui & Gion existimatur, & ideo inter sidera collocatus, quod à meridianis partibus cursum dirigat. Est autem sidus multarum stellarum luce adornatum, & subiacer ei stella quæ vocatur Canopus, siue Prolemaon splendens: tangitque remonem Navis. apparet autem humillima, eo quod circa terram esse videtur, & nullum sidus inferius apparet, ob quod terrestris vocatur. Habet autem stellas, in primo flexu quatuor, in secundo tres, in tertio tres, usque ad nouissimum septem, quas dicunt in ore Nili fluuij esse. sunt omnes XVII.

PISCIS.

37 INFIMVS Hydrochoos sed quæ vestigia figit,
 Sunt aliæ stellæ, quæ caudam bellua flectit,

Q

Quaq;

Quàque caput Piscis, media regione locatæ:
 Nullum nomen habent, nec causam nominis vllam:
 Sic tenuis cunctis iam pene evanuit ardor:
 Nec procul hinc dextra diffundit Aquarius vndas,
 Atque imitata cadunt errantis signa liquoris.
 E quibus vna magis sub cauda flammare lucet
 Squammigeræ pistris: pedibus subit altera signi
 Fundentis latices: est & sine honore corona,
 Ante Sagittiferi multum pernicia crura.

37 PISCIS magnus, cuius nepotes dicuntur Pisces, qui in circulo zodiaco constituti sunt, dicitur in astra collocatus, eo quod decidens in Boeth stagno, Phaceti filia Veneris, in Piscem sit transfigurata, quæ Syri deam nominauerunt. Quidam autem dicunt quod de stagno filiam Veneris saluauerit. Vnde vsque hodie Syri Pisces argenteos in templo sacrauerunt. Est autem signum in parte australi, quod Piscibus orientibus oritur, quem Piscem dicunt Aquarij vna habere effusionem. Habet autem stellas XII. e quibus vna fertur esse sub pedibus Aquarij, & tres in brachijs eius. ipsa autem clariores esse cæteris noscuntur. inter hæc sunt astra siue signa quæ Planeta appellantur.

38 OCEANVM occasu tangit tanto & magis arte,
 Thuribulum metæ vim cœlo suscipit, & iam
 Præcipiti tractu vastis dimittitur vndis.
 Multa dedit natura homini rata signa salutis,
 Venturamque nouis cladem depellere suavit.
 Inter certa licet numeres sub nocte cauenda,
 Thuribulum. nam si sordebunt cætera cœli
 Nubibus obductis, illo splendore timeto,
 Ne pacem pelagi soluat violentior auster:
 Tunc mihi siccentur astricto cornua velo,
 Erigat, emittatque latus per inane rudentes.
 Quod si deprensa turbauit linthea puppis,
 Incubuitque sinu laxo, vel mergitur vndis
 Prona ratis, soluâtque inimicum Nerea prora:
 Vel si perspexit seruator Iuppiter æger,
 Vltima persoluunt iactatæ vota salutis:
 Nec metus ante fugit, quàm pars effluerit orbis,
 Quæ boream cœlum spectantibus indicet ortum.

38 SACRARIVM qui & Pharus dicitur, est signum nauigantibus semper contrarium, quod sequitur Scorpionis caudam. Quod quidam locatum inter astra dicunt, quod in eo dii primum mutuo coniurationem secerunt, cum iupiter contra Saturnum fecit, quod memoria non solum astris illatum, sed etiã hominibus hoc haberet institutum, quia in agonibus & ludis quinquennialibus corona habentur, & fœderis testes adhibentur, itemque vates per quos futura respondentur in Symposijs domibus consecrantur, & iure Iupiter igneum sibi velamen, ne eius fulminum potentia deprehenderetur adhibuit. Habet stellas quatuor, duas in superficie, in qua pruna fuisse dicuntur, duas in vase eius.

CENTAVRVS.

39 INDE per ingentes costas, per crura, per armos,
 Naufcitur intacta Sonipes sub Virgine dextra,

Seu

Seu prædam è filuis portat, seu dona propinqua
 Placatura deos, cultor Iouis admouet aræ
 Hic erit ille pius Chiro, tutissimus omnes
 Inter nubigenas, & magni doctor Achillis.
 Hic humero medium scindens iter ætheris alti,
 Si tenuem traxit nubem stellásve recondit,
 Toto clarus equo, venientes nunciat euros.

39 CENTAVRVS dicitur Saturni & Philyra filius. nam Saturnus cum Iouem filium quæreret in Thracia, cum Philyra Oceani filia in equum versus dicitur concubuisse, & ex ea Chironem Centaurum natum artis medicina inuentorem, ipsamque in arborem Φιλυράν, hęc est tiliam versam esse, & habitasse Chironem in Pelio monte inter homines aquisimum, a quo Aesculapius medicina, Achilles cithara, in astrologia Hercules literis instructi sunt: cuius hospitio cum Hercules vreretur, sicut Antisthenes dicit è phæetra sagitta lapsa dicitur pedem eius vulnerasse, acceptoque vulnere illum animam exhalasse, & ab Ioue astris illatum. est autem signum ad aspectum Sacrarij. Vnde & ad idem Sacrarium sacrificare videtur. Habet stellas, in capite obscuras tres, in singulis humeris singulas claras, in dextro cubito vnam, in eadem manu vnam, in medio pectore vnam, in spina duas, in ventre splendidas duas, in dextro lumbo claram vnam, in cauda tres, in singulis genibus retrorsus duas, in vtroque armō vnam, in vtrisque pedibus anterioribus singulas. sunt omnes XXXIII. Quidam arbitrantur tenere in sinistra manu arma & Leporem: in dextra vero bestiolam quæ δρεῖον appellatur, & βύσσων, id est verem vini plenum, in quo libabat dijs in Sacratio. Habet autem stellas bestiola, in capite vnam, in spina claram vnam, in cauda duas, in summo pede posteriore claram vnam, in anteriori pede vnam claram, in thyrsō tres. sunt omnes XXXIII.

HYDRA.

40 HIC primos ortus Crater premit vltioris,
 Vocalis rostro Corui, super Hydráque lucet.

40 HYDRA, super cuius caudam Coruum sedere dicunt, & in medio Vnam asserunt, est signum in parte australi, caput deflexum habens ad Cancrum, cuius sinuosi corporis medietas est connexa sub Leone, caudam verò extendit ad Centaurum, supra quam sedet Coruus: qui Coruus ideo inter astra collocatus dicitur, eo quod fuerit in tutela Apollinis, a quo missus ad fontem, vt dijs ad libandum aquam deferret: cum vidisset arbores grossos ficus habentes, volans consedit in eis donec maturæ fierent, & aquam deferre distulit: post paucos autem dies peracto sacrificio, cum ille ficos comedisset, & se dijs peccasse sensit, denuò ad fontem vt aquam hauriret rediit, & ab Hydra exteritus vas vacuum reportauit, dicens excessisse aquam, quæ fuerat in fonte. cognoscens Apollo sibi Coruum peccasse, prohibuit eum eo tempore aquam bibere, vt Aristoteles dicit in eo libro, qui de bestiis scribitur. Et Isidorus in naturalibus, vel in phisicis memoriæ tradidit, quod ipse peccati pœnas daret, qui & postea astris illatus est. Crater autem in medio angue positus est: caudam autem anguis Coruus appetit rostro, neque potest iuxta accedere vt bibat. Habet anguis stellas in capite, claras tres, in prima flexura sex, & vna ex eis obscura ad vltimum: in secunda flexura tres, in tertia quatuor, in quarta duas, in quinta vsque ad caudam octo claras. fiunt omnes XXVI. Paululum sub prima flexura Crater siue Vrna situs est, inclinatus ad genua Virginis. Habet stellas in labris obscuras duas, per singula latera tres, in fundo duas. sunt omnes X. Coruus autem qui est ad vltimam eius caudam, spectans ad occasum, habet stellas, in capite claram vnam, in ala duas, in cauda tres, in pedibus singulas ab vnguibus. sunt omnes sex. omnes simul fiunt XXXIII.

AETHERIVM venit thalamum super imbribus atrum,
 Et tonitru, crebraque abscondit grandine terras.
 Temperat in Geminis annum, nec crede fereno,
 Nubila nec diuturna putes cum fidere Cancri
 Fons erit ardentis, tamen hoc in littore certum

Flagrantis placide lutescens ætheris astra,
 Cum posuit sedem Nemeæ, & Libræ,
 Virgineque & Libræ, semper ætheris astra,
 Nubila continua magis in ætheris astra,
 Nunc quoque nulla fides ætheris astra,
 Stat super incerta nanque omnia lege ferantur,
 Heu quantis terras tum Iupiter ignibus omnes
 Obruet, aut glomerata cadet quam densa per astra
 Immitis grando cœlo, quam sepe sonabit,
 Cum spatium attigerit tendentis singulaque ignis,
 Non terris imbres, ponto non flamina deerunt,
 Et cœli terret sonitus mortalia corda,
 Cum sedem Aegoceri Cithereius attigit ignis.
 Horridus at gelidos portendit Aquarius ignes,
 Hibernæque cadunt pluuiæ, concretæque grando.
 Piscibus à geminis sub prima recurrerit astra,
 Hesperus, hæc tibi signa feret, cum lucifer ora
 Ingreditur Venus alma polû, sed vbi Hesperus ignes
 Prouocat ætherios, & noctem ducere terris
 Incipit, exoriens ecce hæc Citherea mouebit.
 Vere caueto imbres, & fulmina culmine ab alto,
 Phryxeum rutilo pecus irradiauerit astro
 Nubila, commixtusque fragor pluuiælibus vndis,
 Flaminaque assiduo terris tum stantia pulsu.
 E cœlo diri deiectionis grandinis ictus,
 Vere magis nitido Tauri cum sidere fulsit.
 Appota Geminis eadem constantia præstat,
 Cum dederit soles, inducit nubila cœlo:
 Nubila cum fuerint, subitos mirabere soles:
 Et modo te vento gelido, modo protinus imber
 Lucens alterna superabit nube serena.
 Sin leuis ingressa est spaciosi sidera Cancri,
 Pacem mundus habet, non nulli corpore soles
 Pestiferi incendunt, non sidera densa solutos
 Astringunt artus: alieno tempore lenis
 Omnia pacato tum sidere temperat aër.
 Ac rapidis idem ne solibus æstuet orbis,
 Efficient magni conspectu signa Leonis.
 Virgine erunt pluuiæ, plerique in nube fragores,
 Concaua quos reddunt incluso nubila vento.
 Detrahit autumno pluuias, eademque repellit,
 Nubibus assiduis, cœlûmque ob frigora prima,
 Extremum autumnus superent glacialia terræ.

Scorpios

Scorpions at raris ne quis caua terra grauetur,
 Horrebit pluuijs. ad diros omnia nimbos,
 Continuósque ruit, cura per sinuósa tenetur
 Cornua Centauri rapida distincta sagitta.
 Aegoceros imbres, & crebro lumine ruptos
 Nubibus elidet sonitus, templóque nitore
 Flagrantis teli mortalia numina vincent.
 Hæceadem fundens prædicit Aquarius imbrem.
 Extremis sæuis maria increbescere ventis,
 Ostendunt Pisces Veneris quos stella notarit.
 Et quoniam certis extat via cognita signis,
 Accipe quid moueat mundo Cyllenius ignis,
 Si modo Phœbei flammæ euaserit axis,
 Matutina ferens solitos per sidera cursus.
 Cum pecudum villis auratum fulserit astrum,
 Ventorúmque graues, & diræ grandinis iræ,
 Non intermisso patienti tempore surgent.
 Quin pluuias alias etiam in regione notabis
 Affore non omni: nanque est tunc imber in aruis.
 Ast ubi se Taurus sinuatis cornibus effert,
 Grandinè significat. Geminis tranquilla sereni
 Et placidum nautis spondet cœlúmque fretúmque,
 Nubila atque imbres, æstus ac frigora miscet.
 Certior ardor erit, quamuis iuuet aura fauoni,
 Cum vasti calida radiabit sede Leonis.
 Templâ sed ætherei simul ac possederit ignis,
 Omnia mixta feret, pluuias meditabitur ingens,
 Vndique grando venit, rumpuntur culmina nimbis.
 Centauri attigerit cum iam Cyllenius arcus,
 Aut ubi confurgit Capricornus & ipse biformis,
 Aut subitos cœlo deducet crebrius imbres
 Fulminis, aut iactu magnum perrumpit Olympum.
 Nullo serenato Capricornus nubila cœlo
 Comparat, aut gelidos flatus, cœlique fragores.
 Non alio melius signo prædicere possis.
 Piscibus hæceadem quamuis cognoscere fas sit,
 Quandoquidem exoritur mundo Cyllenius ignis.
 Quid faceret primum modo cum lumine Solis,
 Tempus & occasus moneat quoque discere Phœbi.
 Ver erit hibernis totum execrabile nimbis,
 Et crebro tonitru iunget florentia rura,
 Spésque nouæ segetis quatientur grandinis ictu,
 Vretur cœlum, magni, cum regna tonantis

Ingressus pecudis ingreditur superis.
 Hinc & Agenor & Itanor & Phryx & Phryx.
 Quidve ferant Geminis? quidale? quidale?
 Si penitus quæras: Taurum & Geminis
 Grandine nec contra fortitudine probanda
 Aut Cancro, aut Geminis calidus: verigine
 Hic quo dicta Leo sævisque caloribus ardet.
 Flatus at Geminis miscet tranquilla serenis.
 Spiciferæque manu tendenti libera nutu
 Dissentit diuæ, sed vt hæc ventura serena
 Nunciat, & ventis cessat mare, cessat & ær.
 Scorpions in pluuias rarus, sed nubibus atris
 Creber agit nimbos: & sæua tonitrua portat,
 Clara Sagittiferi tetigit cum lumina signi.
 A Egocero semper cœlo leuis excidit imber.
 Frigidus at rapidis horrebit Aquarius eurus,
 Brumalésque dabit pluuias, atque igne perenni
 Cum sonitu quatiet nubes secura laboris,
 Non frustrans animum certo me limite ducat.
 Hæc eadem tibi signa dabunt non irrita Pisces.

SOLEM per seipsum constat moueri, non cum mundo verti, sed in zodiaci circuli obliquitate cursum paragrare, paulo superius diximus: qui cum per trecentos sexaginta quinque dies, & quadrantem zodiacum lustrat, & singula tricenis diebus denique horis ac semisse, id est dimidia hora, transcurrat incremento dimidiarum horarum quarto anno vnum diem compler, quem bisextum nuncupant, qui dies conficitur ex quadrantibus. Nam cum duodecies semis sex horas integras faciant, id est quadrantem, hic quadrans quater ductus viginti quatuor horas perficit, idem vnum diem cum sua nocte compler, & in quarto bisextum, vt præfati sumus, efficit. Sol interea dum igneus sit, præ nimio motu conuersionis sue amplius incallescit. cuius ignem dicunt philosophi aqua nutriri, & è contrario elemento virtutem luminis & caloris accipere, vnde videmus eum sæpius madidum atque rorantem. Tunc autem eclipsin patitur, quod Latine defectio dicitur, quoties Luna XXX, ad eandem lineam qua Sol vehitur, peruenit, eique se obijciens eum obscurat, vnde deficere nobis videtur, cum ei orbis Luna opponitur. Signa enim tempestatis vel serenitatis hoc modo astrologi mundi cognoscenda esse dixerunt. Virgilius nanque ait, si Sol in ortu suo maculosus sit, atque sub nube latens: aut si dimidia pars eius apparuerit, imbres futuros. item Varro ait, Si exoriens concauus videtur, ita vt è medio fulgeat, & radios faciat, partim ad aquilonem, partim ad austrum, tempestatem humidam & ventosam futuram innuit: item, si Sol, inquit, rubeat in occasu, sincerus dies erit: si palleat, tempestatem significat. Nigidius quoque ait, Si pallidus Sol in nigras nubes occidat, aquilonem ventum significat. Hunc etiam Græci Apollinem appellauerunt, à quo se spiritum accipere arbitrantur. ἀπὸ λαμπρῆ enim Græce, Latine perdens dicitur, quòd feruore suo omnem succum virentium decoquendo perdat herbarum. Hunc etiam diuinationis deum esse voluerunt, siue quòd Sol omnia obscura manifestat in luce, siue quòd in suo processu, & occasu eius orbita multimodos significationum monstrat effectus. Sol dicitur, aut ex eo quòd solus sit, aut quòd solito per dies surgat & occidat. Hunc etiam si ne barba pingunt, quia occidendo & nascendo semper est iunior, siue quòd nunquam in sua virtute deficiat, vt Luna qua crescit aut minuitur. Huic quoque illam ob causam, quòd aut quadripartitis temporum varietatibus anni circulum peragat, id est verni, æstatis, autumnii, & hiemis: aut quòd quadripartito limite diei metitur spacium. Vnde & ipsis equis condigna nomina posuerunt, id est Erytraus, Aethon, Lampros, & Philogeus. Erythraus Græce ruber dicitur, quòd à matutino lumine rubicundus exurgat. Aethon, lucidus dicitur, quòd tertia hora instante lucidior fulgeat. Lampros verò lucens vel ardens dicitur, quòd fit dum ad umbilicum diei contra arcticum conscenderit circulum. Philogeus Græce terram amans dicitur, quòd hora nona procliuior vergens occasui pronus incumbat.

LVN A terra vicinior est quàm Sol, siue quàm cetera errantia sidera. Vnde & breviori orbe-
 lerius peragit cursum suum. Nam iter quod Sol trecentis & sexaginta quinque diebus & sex horis per-
 agit, Luna viginti septem diebus & octo horis percurrit. singula verò signa Sol tricenis diebus & denis
 horis ac semisse. Luna autem binis diebus, & semis hora, besse vnus perlabitur. Vnde fit vt quantum
 spatij in zodiaco Luna percurrit, tantum Sol tredecim diebus expleat. Hanc quidam philosophorum di-
 cunt proprium lumen non habere, globique eius vnâ partē esse lucifluam, aliam verò obscuram & pau-
 latim se vertendo diuersas formas efficere. Alij contra aiunt, Lunam globum suum habere, sed ignem à
 Sole concipere, & quantum percipitur ardescere, & quantum à Sole distedit auferi. Cum vero contra
 steterit, feritur ex aduerso & velus speculum, non vim, sed imaginem reddit, vnde & defectum patitur,
 si inter ipsam & Solem vmbra terra intersueniat. Hac enim crescente vniuersa gignentia pubescunt,
 tenuescente tenuantur: humor etiam & spiritus omnis augetur. tumescit oceanus. quod diuerso caeli &
 vagantium stellarum temperatur, atque deteritur & infra fluit, id excipit Luna & Sol tradit. quo &
 animalia vigescunt, & humus quodammodo animatur genit ali calore, & vt ita dixerim, viua plurimum
 valent in originibus quàm in ortu sunt: languent in occasu. Ortum facit in stella quam Sol praeterit, de-
 inde statione matutina cum à quinto loco Solis steterit, in eodem manet signo, donec ab eodem Sole mo-
 ueatur, qua contraria est Soli. mane occidit, oritur simul nocte, & vocatur Chironicos. Deinde rursus al-
 tero latere, à quinto signo deprehensa postmeridiana, stationem facit, donec ingresso Sole idem signum
 sub radijs eius delitescens in totum occidat. Aspiciunt inter se stella ex tertio signo quod dicitur Trigonum,
 & habent maxime confusionem: item à quarto signo, quod Tetragonon & Centrum vocatur, & in alte-
 rutrum maxime praestant effectum. item ex contrario, quod est septimum signum & Diametron voca-
 tur, qua maxime aduersum cetera dissident. Vel leuiter aspiciunt, vt sextum quod dicitur Hexagonon.
 Signa tropica peregrinis nationibus praesunt, & omnino moribus & consilijs subinde variantur, atque per-
 mutantur. Bisformia generatione verum omnium repetitionem significant, & interim dilationem. Soli-
 da vehementer & instanter efficiunt, & ad exitum vel prospera vel aduersa perducunt, sicut aspiciuntur
 à stellis, vel fauentibus, vel repugnantibus. Lunam verò quia de eius cursu vel ordine sub breuitate diximus,
 restat vt quid de ea Gentiles senserint edicamus. Lunam gentiles Dianam germanam Solis quem Apol-
 linem nuncupabant, fuisse dixerunt, & sicut à Sole spiritum, ita se à Luna corpus accipere arbitra-
 bantur: Dicebant enim eam viarum praesidem, & virginem, eo quod in via nihil pariat. idcirco igitur ambo
 sagittas habere dicuntur, quod ipsa duo fulera de caelo radios vsque ad terram emittant, ideo facces, quia
 Luna illuminat, Sol & illuminat & exurit. ideo bigam Luna dicitur habere, siue propter velocitatem, si-
 ue pro eo quod nocte & die apparet. ideo vniu equum album & alium nigrum dicitur habere, eo quod hie
 me & aestate plus luceat quàm vere & autumno. Diana autem Luna dicta est, quasi diana, eo quod die ac
 nocte apparet ipsa, & Luna eo quod luceat, & Triuia eo quod tribus fungatur figuris, de qua Vergilius
 ait, Tria virginis ora Diana. nam eadem Luna, eadem Diana, eadem Proserpina vocatur, id est caelestis,
 terrestris, & infernalis. De qua quidam, Denique cum Luna est, sub iustri splendet amictus: Cum suc-
 cincta iacet calanthis, Latonia virgo est. Lunam voluerunt etiam apud inferos Proserpinam, seu quod
 nocte luceat, siue quod humilior currat & terris praesit: vnde bigam bonam habere dicitur, illo videlicet pa-
 tello quod detrimenta & augmenta non solum terra, sed & lapides vel cerebra animalium, & quod ma-
 gis incredibile sit, etiam latamina sentiunt, qua in Luna incrementis cicula vermiculos parerant.
 Ipsam Dianam ortum nemoribus volunt, simili modo quod arborum ac fruticum sicco arguere indi-
 cat. Denique clementis Luna abscissa ligna surfuraceis tinearum terebrantibus fistulifera. Ne-
 moribus quoque adesse dicitur, quod omnis venatio plus nocte quàm die dormiat. Endymionem verò pa-
 storem amasse dicitur, duplo scilicet modo: seu quod prius hominum Endymion cursum Luna inuere-
 rit, vnde & criguita annos dormisse dicitur: quia nihil aliud in vita sua, nisi haec repetitio studuit, sicut
 Metaseas in primo libro de Europa scribens tradidit. siue quod Endymionem amasse fertur, quia noctur-
 ni toris humor, qui est siderum, quique ipsius Luna animandus herbarum succis insudetur, & pastorali-
 bus prodest succubus. Præterea signa tempestatis vel & serenitatis in ea videri posse antiqui dixerunt. Ni-
 gidius ait, si Luna in summo circulo maculas nigras habuerit in primis partibus mensis, imbres futuros
 significat. Si in medio, tunc cum plena sint in eo cornicula, serenitatem. Ceterum si rubet quasi aurum,
 ventos ostendit. sit enim ventus ex aëris desitute, qua obducti Sol & Luna rabescunt. item si cornua eius
 tetra fuerint nebula, tempestas futura est. Aratus autem dicit, Si aquiloniam cornu Luna est porrectius,
 aquilonium imminere. Item si cornu australe sit erectius, notum imminere. Quarta autem Luna index
 futurarum certissima habetur. aurum. Vnde & Vergilius, Si in ortu quarto: nanque u certissimus auctor.

A B R V M A in fauorij CAESARIS nobilia sidera significat. III. cal. Ianua. matutino Canis occidēs

quo die Attica & finitimis regionibus Aquila vespere occidere traditur. Pridie nonas Ianuarias Casari Delphinus matutino exoritur, & postero exoritur Fidicula, quando Sagitta vespere occidit. Item quinto idus Ianuarias eiusdem Delphini vespertinus occasus & continui dies hiemis Italia, cum Sol in Aquarium sentitur transire, quod fere XVIII. cal. Febr. evenit. VIII. Febr. Regia stella appellata Tuberoni, in pectore Leonis occidit matutino, & pridie non. Febr. Fidicula vespere occidit.

A Faunio in aequinoctium Casari significant III. calend. Mart. quadriiduum varie, & VIII. calen. Mart. hirundinis visus, & postero die arcturi exortus vespertinus. Item nonas Mart. Casar. Canceri exortu id fieri observavit. VIII. Idus Mart. aquilonis Piscis exortus, & postero die Orionis exortus, & in Attica Milvus apparere observatur. Idibus Martijs Casar ferales sibi notavit Scorpionis occasus. III. calend. Aprilis Italia Milvus ostenditur. XII. cal. Apriles Equus occidit matutino.

Aequinoctium vernum VIII. cal. Aprilis peragi videtur. Ab eo ad Vergiliarum exortum matutinum Casari significant. III. non. April. in Attica Vergilia vespere occultantur. Item post pridie nonas Apriles in Bæotia & Chaldaïs Orion & gladius eius incipiunt abscondi. Casari VI. Idus Aprilis significat imbres Libra occasus. XIII. cal. Maias succula occidunt vespere, sidus vehemens, & terra marique turbidum. XVI. cal. Maias, in Attica occidunt vespere, Casari. XV. cal. Mai. quadriiduum significant, XII. calen. Mai. Assyrijs succula occidunt vespere, quod vulgo appellatur sidus parilicium, quoniam XI. calen. Maias urbis Roma natalis habetur, quo fere serenitas redditur. claritatem observationis membrorum augmento, Hyadas appellantis Græci, quod nostri à similitudine cognominis vocabulum eis stellis propter succos impositum arbitrantur: imperiti appellauere Succidas. Casari VIII. calen. Maias notantur dies. VII. calen. Mai. Aegypto Hædi exoriuntur. VI. cal. Mai. Bæotia & Attica Canis vespere occultatur, & Fidicula mane oritur. X. cal. Maias, Assyrijs Orion totus absconditur. Quarto autem cal. Maias Assyrijs Canis.

VI. non. Maias Casari Succula matutino exoriuntur, & VIII. Idus Mai. Capella pluuialis. Aegypto autem eodem die Canis vespere occultatur. Sic fere in VI. Idus Mai. qui est Vergiliarum exortus, decurrunt sidera.

A Vergiliarum exortu significant Casari post pridie Idus Mai. Arcturi occasum matutinum. III. idus Mai. Fidicula exortus. XII. calen. Iunias Capella vespere occidit. & in Attica Canis. XI. cal. Iunias Casari Orionis gladius occidere incipit. III. non. Iunias Assyrijs Aquila oritur vespere. VII. idus Iunias Arcturus matutino occidit Italia. III. idus Iunias Delphinus oritur in Aegypto. XI. cal. Iulias eiusdem Orionis gladius Casari occidere incipit. VIII. cal. Iulias, longissimus dies totius anni, & nox breuissima Solstitium conficit.

A Solstitio ad Fidicula occasum, VI. cal. Iulias Casari Orion exoritur. Zona autem eius Assyrijs, III. non. Iulias, Aegypto verò eadem die Procyon astuosus matutino oritur, quod sidus apud Romanos non habet nomen, nisi Canicula, quam volumus intelligere minorem Canem, ut in astris pingitur ad astum maxime pertinens, sicut paulo post docebimus. III. non. Iulias Chaldaïs corona occidit matutino. Attica Orion totus eadem die exoritur. Pridie idus Iulias, Aegypto Orion desinit exoriri. XV. cal. Augustas, Assyrijs Chiron exoritur. Deinde post triduum fere ubique confusum inter omnes sidus, indicans quod Canis ortus vocatus, Sole partem primam Leonis ingresso cum sit solstitium, quod sidus accendit solem & magnam aestus obtinent causam. XVI. cal. August. Aegypto Aquila occidit matutino, Etesiarumque Prodrumi flatus incipiunt, quod Casar X. cal. August. sentire Italiam existimavit: Aquila Attica matutino occidit. VIII. idus Aug. Arcturus medius occidit.

III. idus Aug. Fidicula casu suo autumnum inchoat, aut annotat. sed vera ratio id fieri inuenit pridie idus Augu. Equus oritur vespere, & Casari. Aegypto Delphinus occidit. XI. cal. septembres Assyrijs est ella, quæ Anteuindemiator appellatur, exoriri mane incipit, vindemia maturitatem promittens, cuius argumento erunt agni colore mutati, & Assyrijs quinto cal. Septemb. Sagitta occidit, Etesiaque desinunt. Anteuindemiator Aegypto nonis Septembribus oritur. Attica Arcturus matutino, & Sagitta occidit mane. V. idus Septemb. Casari Capella oritur vespere: Arcturus verò pridie idus Septemb. imbres vehementissimi significat, terra marique. Ratio eius hac traditur, si Delphino occidente imbres fuerint, non defuturi sunt per Arctu. eius signi ortum seruat hirundinum habitus. nanque deprehensa intereunt, XVI. cal. Octo. Aegypto Spica quam tenet Virgo, oritur matutino, Etesiaque desinunt. XI. cal. Octobres commissura Piscium occidit, ipsumque Equi sidus VIII. cal. Octob. III. cal. Octobr. Hædi oriuntur. cal. Octobribus Capella matutino exoritur. VI. nonas Octob. Attica Corona exoritur mane. V. nonas Octob. Heniochus occidit matutino. III. non. Octob. Casari Corona exoriri incipit, & pridie non. occidunt, Hædi vespere. VIII. idus Octob. Casari fulgens in Corona stella exoritur, & tertio idus Vergilia vespere exoriuntur. XVII. cal. Nouember. succula vespere oriuntur. Pridie cal. Nouembr. Casari Arcturus occidit, & Succula exoriuntur

cum

cum Sole. quarto nonas Nouembr. Arcturus occidit vespere, & idus Nouembr. Attica Vergilia occasu suo hiemem inchoant. Quinto idus Orionis gladius occidere incipit. Deinde III. idus Vergilia occidunt, occasum matutinum Vergiliarum Hestodes. natura huius quoque nominis Hestodis astrologiam tradidit fieri

IN aequinoctio autumni consisteretur quod Thales XXV. die ab aequinoctio, Anaximander, XXXI. Eudemon XLVII. nos autem sequentes observationem Caesaris, XLV. die ab aequinoctio dicimus fieri.

ANTE omnia autem duo esse nomina caelestis iniuria meminisse debemus. Vnum quod Tempestates vocamus, in quibus grandines, procellae, ceteraque similia intelliguntur, quae cum plenilunio acciderint, vi maiore impelluntur. Haec ab horridis sideribus exeunt (ut sapius diximus) veluti Arcturo, Orione, Hecate. Alia sunt illa quae silente caelo, serenis noctibus fiunt, nullo sentiente, nisi cum facta sunt publica: & magna sunt differentia a prioribus, alijs rubiginem, alijs vredinem, alijs caliginem impellentibus: omnibus vero sterilitatem. De his nunc dicemus, quae ante nos a nullo sunt prodita. Prius causas reddemus eorum quae sunt praeter lunarem, & quae paucis calis locis constant. Namque Vergilia primatum tenent ad fructus quarum exortu aestas incipit, occasu hiems semestri spacio intra se, & menses vindemiaeque, & omnium maturitatem amplexantur. Est praeterea in caelo qui vocatur Lacteus circulus, etiam visu facilis: huius defluuium velut ex vbere aliquo sata cuncta lactescunt, duorum siderum observatione: Aquila in septentrionali parte, & in austrina Canicula, cuius mentionem suo loco fecimus. Ipse circulus fertur per Sagittarium & Geminos, solis centrum infra aequinoctialem circulum secans, & commensuras eorum obtinente, hinc Aquila, illinc Canicula ideo effectus utriusque ad omnes frugiferas pertinet terras, quoniam in his tantum locis solis terraque centra congruunt. Igitur horum siderum diebus, si purus atque mitis aer genitalem illum lacteumque succum transmiserit in terras, lata adolescunt sata: si luna qua dictum est ratione roscidum frigus asperferit admixta amaritudo, ut in lacte puerperium necat. Modus in terris huius iniuria, quam fecit in quacunque conuexitate comitatus utriusque causa, & ideo non pariter in toto orbe sentitur, ut nec dies. Aquilam diximus in Italia exoriri XIII. calend. Ianuarias: nec patitur ratio natura quicquam, in satis ante eum diem spei esse certa. Si vero interlunium incidat, omnes hibernos fructus ladi necesse est. Rudis fuit priscorum vita, atque sine literis, non minus tamen ingeniosam fuisse in illis observationem apparebit, quam nunc esse rationem. Tria namque tempora fructibus meruebant, propter quod instituerunt ferias, diesque festos: Rubigalia, Floralia, Vinalia. Rubigalia Numa constituit anno regni sui XI. quae nunc aguntur, ad VII. cal. Maij. quoniam tunc fere segetes rubiga occupat. Hoc tempus Varro determinat, Sole Tauri partem decimam obrinente, sicut tunc ferebat ratio: sed vera causa est, quod post dies XIX. ab Aequinoctio verno, per id quadriduum varia gentium observatione. In quarto calen. Maij Canis occidit, sidus & per se vehemens, & cui praecidere Caniculam necesse sit idem itaque Floralia quarta cal. eiusdem instituerunt, urbis anno, D. XVI. ex oraculis Sibyllae, ut omnia bene deflorescerent. Hunc diem Varro determinat, Sole Tauri partem quartamdecimam obrinente. Ergo si in hoc quadriduum inciderit plenilunium, fruges & omnia quae floreant ladi necesse erit. Vinalia priora quae ante hos dies sunt, IX. calend. Mart. degustandis vinis instituta, nihil ad fructus attinent, nec quae adhuc diximus, ad vites oleasque, quoniam earum conceptus exortu Vergiliarum incipit, ad sextum Idus Maij, ut docuimus. Aliud hoc quadriduum est, quod neque rore sordere velint, exhorrent enim frigidum sidus Arcturi postridie occidens, & multominus plenilunium incidere. Quarto nonas Iulias iterum Aquila exoritur vespere, decretorio die florentibus oleis vitibusque, si plenilunium incidat in eum, equidem & solstitium octavo calend. Iulias in simili casu dixerim & Canis ortum post dies a solstitio XXIII. sed interlunio accidente, quoniam vapore constat culpa, acinique praecoquantur in callum. Rursus plenilunium nocet ad quartum nonas Iulias, cum Aegypto Canicula exoritur, vel certe XVI. calend. Aug. cum Italia item quarto calend. Aug. cum Aquila occidit usque in X. calend. eiusdem. Extra has causas sunt Vinalia altera quae aguntur XIII. calend. Septemb. & Varro, a Fidicula incipiente occidere mane determinat: quod vult initium autumnie esse & hunc diem festum tempestatibus leniendis esse institutum. Nunc Fidiculam occidere sexto Idus Aug. observatur. Intra hac constat caelestis sterilitas: neque negauerim posse eam permutari arbitrio legentium locorum astimantium naturas, sed a nobis rationem esse demonstratam satis est: reliqua observatione cuiusque constabunt. Alterutrum quidem fore in causa, hoc est plenilunium, aut interlunium, non erit dubium, & in hoc mirabilem admirari benignitatem Naturae succurrat: primum hanc iniuriam omnibus annis accidere non posse, propter statum siderum cursus, nec nisi paucis noctibus anni: idque quando sit futuram facile nosci, ac ne per omnes menses timeretur, earum quoque lege diuisum astate interlunium, praeter quam biduo secura esse hieme plenilunium, nec nisi astiuus breuissimisque noctibus metui non diebus item valere. Praeterea tam facile intelligi, ut formica minimum animal interlunio quiescat, plenilunio & etiam noctibus operetur. Aut Patam oriente Strio-

ipso die non apparere, donec occidat, ediuerso Virionem prodire ipso Solstitij die. Neutrum verò Luna statum noxium esse, ne noctibus quidem nisi serenis, & omni aura quiescente: quoniam neque in nube, neque in flatu cadunt rores: sic quoque non sine remedio. Sarmenia aut palearum acervos, & euulsas herbas, fruticesque per vineas camposque cum timebis, incendito fumus medebitur: hic è paleis & contra nebulas auxiliatur, ubi nebula nocent. Quidam tres cancos viuos cremari iubent in arbutis, ut carbunculi non noceant. Alij siluri carnem leuiter vri à vento, ut per totam vineam fumus dispergatur. Varro auctor est, quod si Fidicula occasu, quod est initium autumnus, vna pica consecratur inter vites, minus nocere tempestates. Archibius ad Antiochum Syria regem scripsit, si fictili nouo obserata obruatur rubeta rana in media segete, non esse noxias tempestates.

VERTICES extremos circa quos cœli sphaera vuluitur, Polos nuncupauere, è quibus vnus est septentrionalis, qui boreus appellatur, qui nunquam occidit. Alter australis, qui terra obiectus à nobis nunquam videtur. Et austronotus dicitur, quam quidam dicunt esse Tethyn Oceani uxorem, nutricem lunonis, qua fingitur in Oceano prohiberi occidere. Hac habet stellas, in capite septem non claras, in vtraque aure duas in armo vnā, in pectore clarā vnā in pede priorī vnā, in femore posteriori duas, in pede extremo posteriori duas, in cauda tres. Sunt omnes XX.

IN GERMANICI ARATO, ET IN

EVM COMMENTARIIS OBSERVATIONES

Pag. 101. ARATI PHAENOMENA. Aldus hunc titulum libro fecit, FRAGMENTA Arati Phenomenon per Germanicum, in Latinum versi cum commento nuper in Sicilia reperto. Versum & commentariorum auctorem agnoscit Germanicum, Lactantius, ut posthac dicitur. Iulius Firmicus non Germanicum, sed Iulium Casarem scriptorem facit, his verbis, lib. II. Astronomicon: Sed nec aliquis pene Latinoxum de hac arte Institutionis libros scripsit, nisi paucos versus Iulius Caesar, & ipsos tamen de alieno opere mutauit. M. verò Tullius princeps ac decus Romana eloquentia, ne quid intentatum relinqueret, quod non fuisset diuinum eius ingenium assecutum, versibus Heroicis, etiam ipse de Institutione pauca respondit.

IN his longitudo latitudinisque porrectus. Quidam emendant, Latitudoque. Porrectus participium putant, nihil mutandum censui, & Porrectus nomen arbitror, pro porrectione.

CANOPHORA. Vide num legendum sit, Anaphora.

102 VT Homerus. Aldus, Homero, quod cum sequentibus iungit.

IN MIMO qui nuncius inscribitur. Vide num sit legendum, Qui γυναικῶς inscribitur, hoc enim nomine Athenaeo Sophronis Mimi citantur.

DEI igitur aduersus delicta lenem esse, est. Ald. Deo legit, & Delicata. quidam adiecerunt, Proprium est.

AXIS at immotus. Alij, Axis stat, motus semper vestigia seruat. Exigua mutatione verum attigerimne, docti iudicent.

GEMINVS determinat axem. In alijs codicibus Geminis legitur, nullo sensu. Geminus, inquit, polus, quæ ita dixere Graij, terminat axem. δὲ πῶλο Aratus. Cic. Extrema ora & determinatio mundi.

SIVE ARCTI, seu Romani. Alij, Romana cognominis Vrsa plaustrum, vel facies stellarum proxima vere.

103 QVOD fidei comites. Ald. habebat.

Quod fidei comites prima incunabula magni

Fuderunt Iouis attonita, cum furti parentis.

DICTAEI exercent. Ald. Dicta exercere domina. quod quidam corrèxere, Dictaei exercerens.

SEPTEM quam Cresia flammis. Ald. Septem qua Cresia flammis. Sensus est, Nulla stella magis micat in calo, quam Helice septem flammis illustris.

HAS inter medias, abrupti fluminis instar. Vitiose alijs habent, Luminis. Aratus enim habet, οἱ ποταμοὶ ἀπορροῦντες.

104 DVAE sunt ARCTI. Ald. Duo sunt arcturi quorum maiorem vocant, &c. & mox, Alterutra quidem horum, quod in nostro codice scribendum fuit, Harum.

PORRO Arctus minor. Eodem errore Aldinus codex, Porro Arcturus minor. Notum est Arcturum Bootem appellari, non quas Latini Septentriones, Vrsas, seu Plaustrum appellant. qua autem sequuntur verba, A Græcis Arctophylax, videntur abundare: aut legendum, A Græcis κρυόκουρα, quam lectionem verba proxime sequentia confirmant.

AGATHOSTHENES. Hunc eundem auctorem Hyginus, Aglaosthenem, alij Aglosthene nuncupant. quae eadem varietas & in Graecis legitur. Nam Agasthenes Athenaeo, Aglosthene Iulio Polluci, Naxicorum scriptor citatur.

INCRETAE oppido Hystoe. Sic etiam Hygini vetusti codices manu exarati habebant, cum in impressis sit, Hestiae.

HVNC Pherecydes dicit inter astra collocatum. Aldus habet genere feminino. Hanc collocatam: quod cum manifesto de Dracone, quem maximum supra dixit, intelligatur ferri non potuit.

HAVD procul effigies inde. Aldus corrupte, Efficiens, unde effigiem enim dicit quam Aratus ἐῖδωλον & versu sequenti, Non illi numen, cum ex Arato constet Nomen legendum esse. τὸ μὲν οὐ τίς ὀπίσσω αἰμὼν ἐπείν.

ET ICCIRCO inter astra à Ioue. Videtur legendum, Iupiter, ut sit, Et iccirco inter astra Iupiter hunc laborem memoria dignum fertur honorasse.

SVNT omnes viginti quatuor. Viginti dua hic tantum enumerantur. Si ex Hygino addas, In vitroque latere singulas, XXIII. habebis.

105 TERGA nitens stellis. Aldus hunc & consequentem versum Corona affixerat, itaque scripserat.

Terga nitet stellis, à quo se vertice tollit
Succiduis genibus lapsum & miserabile.

Ad quam si dorso. Ald.

Ad quem se dorso peruadet lubricus anguens.

QVI cum medicine arte vteretur. Ab Aldino codice abest particula, Cum possetque abesse, si ita locus interpungeretur, Aesculapius filius Apollinis, qui medicina arte vteretur. Mortuos ferrur suscitasse: quamobrem iratus in eum. quod mox sequitur, Iupiter domum eius cum ipso fulminis ictu percussit, Aldus cuderat, Iouis, domum eius cum ipso fulminis ictu percussit. Ita vero sapius in his commentariis Iouis pro Iupiter scriptum reperi, quod non mutassem, ut esset rectus casus, nisi alij plures loci Iupiter habuissent. Mendum fecit fortassis nota adscriptio, qua astrologi Iouem significant: quam imperitus librarius pro ratione orationis explicare non potuerit.

SVNT omnes XVII. Ald. XXVII.

BACVLOQUE minatus. Aldus, Minatur.

106 SEV genus Astrae. Aldus hos duos versus ita cudit,
Sive illi astragenus fuerit, quem fama parentem
Tradidit Astrorum, se vero intercipit auro.

NEC designata subire. Ald. Designata.

DISCORDIA nota. Alia lectio, Discordia nata. Vide Lactant. lib. 5. de Iustitia cap. 5. Vbi hunc locum Germanici citat.

NAVE petebat diuitias, fructusque. Aldina editio habet, Nave petebant diuitias fructusque.

107 RARIVS inuasis. Inuasit, scripsit Aldus.

INCREPAT, Opatrum soboles. Aldus habet.

Increpito partum soboles oblita priorum.

Degentes habuit semperque habitura minores.

ARTIBVS indomitis tradent. Tradant, Aldus. & versu sequenti, ubi est, Super montes, habebat ille, Super montis.

VATIBVS ignota. Aldus legit, Ignotis.

SED postquam diminuti homines à quietate quieuerunt. Vide num sit legendum, ab aequitate: vel, a pietate.

108 AT capiti suberunt Gemini. Aldinus codex habet, Ancipitis suberit gemini qua posterior pes. posteriora verba, Quae posterior pes, ut ad Leonem referrem Arati verba fecerunt, itaque cuderem ut nunc habes.

ALTER qui Propus appellatur. Aldinus codex habet, Alter qui tripus, & mox. Quae vocatur propus. Ex Hygino correxi, cuius verba sunt, cum geminorum stellas enumerat: In pedibus utrisque singulas, & infra sinistram pedem unam quae ἑρποῖς appellatur.

SVNT in hoc signo aliae stella quas Graeci ὄνοις dicunt. Graecum verbum ὄνοις, Aldinus codex non habet.

AD occursum Dodonae Iouis. Aldus, Ad oceanus.

109 VNA putatur. Lactant. lib. 1. De falsa religione, Ipsius autem, inquit, Cretici Iouis sacra, quid aliud quam quomodo sit aut subtractus patri, aut nutritus, ostendunt? Capella est Amaltheae nympha, quae uberribus suis aluit infantem: de qua Germanicus Caesar in Arateo carmine sic ait, — Illa putatur

Figure 1. The effect of the concentration of the *Agaricus bisporus* spores on the growth of *Agaricus bisporus* and *Agaricus bisporus* spores on the growth of *Agaricus bisporus* spores.

119 **APVD** Musæum Bistoniorum regem. In Hygini fabulis, Byrsæus dicitur.

ICARIVS. Ald. & Germanicus codex, Icarus. Græci scriptores omnes Icarium appellant. Latini variant. nam & Tibullus hunc eundem Icarum appellat. ait enim lib. IIII.

- & cunctis Baccho iucundior hospes

Icarus, ut puro testantur sidera cælo,

Erigonéque, Canis que, neget ne longius atas. quod idem apud Ovidium reperitur aliquoties.

MAERA nomine. Alij codices, Neera. Nostri lectio cum Aeliano consentit & cum Hygino.

120 **LEPVS** sub pedibus Antecanis. Aldus & alij, Anticanis. Ciceroni $\alpha\pi\omicron\upsilon\omega\nu$ Antecanis vertitur.

IN insula Lero. Aldus, Hiero.

PERVIVM nautis ingenio fecit. Alij, Naualis ingenio. Si Nautis non placet, lege Nauale.

121 **AVSTER** pistris agens. In alijs codicibus est, Agit.

HYIC Ceto. Alij, Ceti, de quo antea etiam dixi.

PROCVL à moris. Alias, Amotis.

MEROPE, Helie. In Hygini fabulis his nominibus nuncupantur. Merope, Helie, Aegle, Lamperie, Phæbe, Aetheria, Dioxippe.

ID quoque monens. Apud Hyginum est, Moriens.

122 **ANTE** Sagittiferi multum pernicia. Alij nullum pernicia.

THVRIBVLVM. Alij, Thuribulo. & versu sequenti, præcipiti tactu. item versu ab hoc octavo, Ergat emittantque latus.

SACRARIVM. Alij vitiose, Sacrarius qui & Pharus dicitur.

SI tenuem traxit nubem. Alij codices, Sic tenuem.

123 **FIVNT** omnes XXXIII. Ex Hygino legendum est, XXIII. quod etiam confirmat numerus qui mox sequitur. advertendum quoque pro eo quod hic est, In dextro cubito vnam, Hyginum habere, In sinistro. & mox ubi est, In spina duas, Hygini codicem habere, In interscapilio quatuor: ut plenum habeat numerum stellarum viginti quatuor.

CVM vidisset arbores. Alij inutili repetitione habent, Qui cum vidisset arbores.

SVNT omnes sex. Legendum, Septem, ut & Hyginus habet, & summa postulat.

127 **HORRIDVS** at gelidos. Alij codices, ad gelidos.

CONSPECTV signa Leonis. aldinus codex, Conspecta.

124 **CONTINVOSQV** Eruit. alias, Continuisque.

126 **HVNC** etiam Græci. apud Fulgentium Mythologiarum lib. I. hæc verba & quæ tota reliqua pagina continet, reperi: siue illinc huc inter Germanici verba sint adiecta: siue hinc ille in usum suum descripserit. Ex collatione autem ista, ita locum qui mox sequitur corrigendum arbitror. habet autem in hunc modum, Huic quoque illam ob causam &c. sic igitur emenda, Huic quoque quadrigam adscribunt, illam ob causam, &c. aut quod quadripartito (quadrisido Fulgentius habet) limite diei metiatur spaciū: unde & ipsius, equis &c. alia varietates sunt, quas è libris Fulgentij petas licet.

ERTHRAEVVS. AETHON. Alij codices, Actæon, & mox quoque, itemque apud Fulgentium. Ut pro Actæon, Aethon scripserim, fecerunt præter interpretationē vocabuli, versus Ovidiani, II. Metamorph.

Interea volucres, Pyrois. Eous & Aethon,

Solis equi. & Martialis,

Quid cupidum Titana tenes? iam Xanthus & Aethon

Frana volunt. Nam qui hic Erythraus, Martialis Xanthus: qui Philogaus, Ovidio Eous: qui Eampros. Pyrois nuncupatur.

127 **QVO** & animalia vigescunt. In Aldino codice est, Rugescunt: in Germanico, Rigescunt.

LVNAM voluerūt. Est & hic locus totus apud eundem Fulgentium lib. II. cuius ope non pauca hic emendata sunt.

DETRIMENTA eius & augmenta. Posterior pars deerat in aldino codice & in Germanico,

IPSAM Dianam Ortam nemoribus volunt. Aldus, Dictam: apud Fulgentiū scribitur. Ortis ipsam etiam Dianam nemoribus, ut neutra lectio probari potuerit, veram monstrare potuerit.

PLVS nocte quàm die dormiat. In Fulgentij libro est, Plus nocte pascatur, diēque dormiat.

QVIA nocturni roris humor. Fulgentius habet, Quia nocturni roris humor, quem $\alpha\pi\omicron\theta\epsilon\omicron\iota\alpha$ fidetur atque ipsius Luna animandis herbarum succis insudat, pastoralibus prodest succisibus.

ABRVM in fauoniū. Quæ sequuntur ferè omnia apud Pliniū reperiuntur lib. XVIII. natur. histo. unde & multa hic corrigenda deprehendi. Nam primum præpositio A, hic deerat

129
ITEM quatuor dies in Aegypto sunt, quibus hiemant Italia.
XVII. cal. Eph. Philius. XVI.
AQUILONIS pisci. Plin. Aquilonis.
IDIBVS Martij. Plin. Caesar & Idus Martia feriales sibi. annotat. Scorpium. cal. Aprilis.
AB eo ad Vergiliarum exortum matutinum. Casari significat. Plin. Addit cal. Aprilis.
ITEM post pridie. Plin. Eadem postridie in Babilonia Casari autem & Chaldeis. natus Aegypti Orion, &c.
XIII. cal. Plin. Habes. prae. Aegypti.
CAESARI XV. Plin. XV. Casari, continuoque triduo significat.
SIDVS parilicium. Ex Plinio legendum est, Relilicium.
CLARITATEM observationis. Longe aliter Plinius, huncque in modum, Claritatem observa-
tioni dedit, nimbiorum argumento, hyadas appellantis Graecis has stellas, quod nostri à similitudine co-
gnominis Graeci, propter sues impositum arbitantes, imperitia appellare Saculas.
NOTANTVR dies. Plinius in numero vitatis, Notatur dies.
POST pridie Idus. Plin. Postridie nec addit, Idus Mai.
ASSIRIJS aquila exiit. Plin. in super habet, Casari & Assyrijs.
VII. Idus Iunias. Plin. VIII. Idus Arcturus matutino occidit, Italia sexto & VIII. Idus, Delphinus ve-
sperti exoritur. XVII. cal. Iulij gladius Orionis, quod Aegypto post quatriddu XI. cal. eiusdem Orionis, &c.
NISI canicula, quam. Plin. Nisi caniculam hanc velimus intelligi, hoc est minorem canem: sanè
ut in astris pingitur, nam quod sequitur. Est autem magnopere pertinens, corruptum videtur in Plinij co-
dicibus, itaque ut Germanicus habet, corrigendum.
III. non. Iulias Chaldeis. Plin. III. non.
XV. cal. Augustas. Plin. XVI. cal. Assyria. Procyon exoritur. Dein postridie ferè ubique confessum inter
omnes sidus iudicans, quod canis ortum vocamus, Sole partem primam Leonis ingresso. Hoc fit post solsti-
tium XXIII. die.
XVI. cal. August. Plin. XVIII.
INCHOAT, aut annotat. Plin. Inchoat, vti is adnotat: sed ut vera ratio id fieri inuenit, sexto Idus
eiusdem.
QVAE Anteuindemior. Plin. Vindemior, ut & mox.
AGNI colore mutati. Legendum ex Plinio, Acini.
PER Arctu. Lege, Per Arcturum. Eius signi ortum servat hirundinis abitus. Plin. habet, Signum orien-
tis eius sideris servetur hirundinum abitus.
XI. cal. Octob. commissura piscium. Plin. XI. cal. Casari commissura piscium occidens, ipsumque equi-
noctij sidus, &c.
III. cal. Octob. Plin. III. calend.
V. Nonas Octob. Heniochus. Plin. Asia & Casari V. calend. Heniochus.
III. nonas Octob. Plin. Tertio calen. Casari corona exoriri incipit, & postridie occidunt.
VERGILIAE vesperi exoriuntur. Plin. Vergilia vesperi. Idibus corona tota. Sexto calen Nouemb.
OCCASVM matutinum Vergiliarum Hesiodus. Locus hic deprauatissimus, hunc in modum mihi
restituendus ex Plinio videtur, Occasum matutinum Vergiliarum Hesiodus (nam huius quoque nomine
extat astrologia) tradidit fieri, cum equinoctium autumni conficeretur: Thales, XXV. die ab equinoctio:
Anaximander, XXIX. Euctemon, XLVIII. nos autem sequentes, &c.
ANTE Omnia autem duo esse nomina. Est & hic locus apud Plin. eodem lib.
DVO esse nomina, Plin. Duo genera esse.
QVAE cum plenilunio acciderint. Plin. non habet, Plenilunio. sic enim legit, Quae cum acciderint, vis
maior appellatur.
NISI cum facta sunt. Hac in hunc modum interpungenda sunt ex Plinio, Nisi cum facta sunt. Pub-
lica haec & magna sunt differentia.

ALIAS caliginem impellentibus. Plin. Alijs carbunculum appellantibus.

NANQUE Vergilia primatum tenent ad fructus. Plin. Nanque Vergilia priuatim atque ad fructus, ut quarum exortu aestas incipiat occasu hiems, semestri spacio intra se menses, vindemiaeque & omnium maturitatem complexa.

29 SOLIS CENTRVM. Plin. Solis centro bis aequinoctialem, &c.

OMNES hibernos fructus. Addit Plinius, Et praecoces.

IX. cal. Mart. Plin. IX. calend. Maij.

OCTAVO cal. Iulias. Plin. VIII. cal. Iulij.

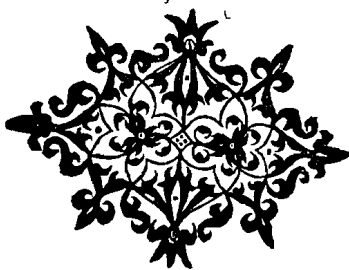
ITEM quarto cal. Augu. Plin. XIII.

BENIGNITATEM Natura succurrit iam primum. Plin. Natura succurrit iam primum.

AVEM param. Plin. Parram & mox Vireonem.

VNA pica. Plin. Vna eicta.

DESCRIBEBAT, AC TYPIS MANDABAT THEODORVS GRAM-
MAEVS COLONIAE AGRIPPINAE M. D. LXIX
CALEND. FEBRVARII.

M. T. CICERONIS ARATVS.
PHAENOMENA.

BIOVE musarum primordia.

Ergo ut oculis assidue videmus, sine ulla mutatione aut varietate.

3 Cætera labuntur celeri cælestia motu,
Cum cælóque simul noctésque diésque feruntur,

4 Extremúsque adeo duplici de cardine vertex
Dicitur esse Polus. *

5 Hunc circum Arcti duæ feruntur, nunquam occidentes:

Ex his altera apud Graios Gynofura vocatur,
Alter dicitur esse Helice. *

6 Cuius quidem clarissimas stellas totis noctibus cernimus,
Quas nostri Septem soliti vocitare triones.

Paribusque stellis similiter distinctis, eundem cæli verticem lustrat parua Gynofura.

Hæc fidunt duce nocturna Phœnices in alto.

Sed prior illa, magis stellis distincta refulget,

Et late prima confestim à nocte videtur.

Hæc verò, parua est, sed nautis vsus in hac est:

Nam cursu interiori breui conuertitur orbe.

*Et quo sit earum stellarum admirabilior aspectus. **

7 Has inter, veluti rapido cum gurgite flumen
Toruus Draco serpit subter superaque reuoluens
Sese, conficiensque sinus è corpore flexos.

Eius cum totius est præclara species, in primis suspicienda est figura capitis atque ardor oculorum.

Huic non vna modo caput ornans stella relucet,

Verum tempora sunt duplici fulgore notata,

E truncibusque oculis duo feruida lumina flagent,

Atque vno mentum radianti sidere lucet:

Ostipum caput & teriti cervice reflexum

Obtutum in cauda maioris figere dicas.

*Et reliquum quidem corpus Draconis totis noctibus cernimus. **

Quod caput hic paulum sese subitoque recondit,

Ortus ubi atque obitus partem miscentur in vnam.

*Id autem caput **

Attingens defessa velut mœrentis imago,

Vertitur

quam quidem Græci

Εργόλαιον vocitant, genibus quod nixa feratur.

8 Hic illa eximia posita est fulgore corona.

Atque

Atque hæc quidem à tergo

9 * propter, caput Anguitenentis
 Quem claro perhibent *ὀφιοδρόν* nomine Graij.
 Huic supera duplices humeros affixa videtur
 Stella micans tali specie, talique nitore.
 Hic pressu duplici palmarum continet Anguem
 Eius & ipse manet religatus corpore toto.
 Nanque virum medium Serpens sub pectora cingit
 Ille tamen nitens grauius vestigia ponit,
 Atque oculos vrget pedibus pectusque Nepai.

Septentriones autem sequitur

10 * Arctophylax vulgo qui dicitur esse Bootes,
 Quod quasi temone adiunctam præ se quatit Arcton.

Huic Booti enim

* Subter præcordia fixa tenetur
 Stella micans radijs, Arcturus nomine claro.

11

*

Cui subiecta fertur

Spicum illustre tenens splendenti corpore Virgo.

*

Malebant tenui contenti viuere cultu.

*

Ferreatum verò proles exorta repente est:
 Ausaque funestum prima est fabricarier ensem,
 Et gustare manu victum domitumque iuuenicum.

*

13 Et natos Geminos inuises sub caput Arcti
 Subiectus mediæ est Cancer: pedibusque tenetur
 Magnus leo tremulam quatiens è corpore flammã.

*

Nauibus assumptis fluitantia quærere a plustra

*

14

Auriga

Sub leua geminorum obductus parte feretur,
 Aduersum caput huic Helice truculenta tuetur.
 At Capra læuam humerum clara obtinet.
 Verum hæc est magno atqui illustri prædita signo.
 Contrà, hœdi exiguum iaciunt mortalibus ignem.

15

Cuius sub pedibus

Corniger est valido connixus corpore Taurus.

*

Eius caput stellis conspersum est frequentibus:

Has Græci stellas *ὡάδας* vocitare fuerunt.

16

*

Minorem autem Septentrionem Cepheus passis palmis à tergo subsequitur.

Nanque ipsum ad tergum Cynosuræ vertitur arcti.

17

*

Hunc antecedit

Obscura specie stellarum Cassiopeia.

*

18 Hanc autem illustri versatur corpore propter
 Andromeda, aufugiens aspectum mœsta parentis.
 19 Huic Equus ille iubam quatiens fulgore micanti
 Summa contingit caput aluo, stellâque iungens
 Vna tenet duplices communi lumine formas,
 Aeternum ex astris cupiens connectere nodum.

20 Ex in contortis Aries cum cornibus hæret.

Equibus hinc subter possis cognoscere fultum.
 Iam cœli mediam partem terit, vt prius illæ
 Chelæ, cum pectus quod cernitur Orionis.
 21 Et prope conspicias paruum sub pectore claro
 Andromedæ signum, *Δελτωτόν* dicere Graij
 Quod soliti, simili quia forma littera claret.
 Huic spacio duobus simili latus extat vtrunque,
 At non tertia pars lateris, nam non minor illis,
 Sed stellis longe densis præclara relucet.
 Inferior paulo est Aries, & flamen ad austri
 22 Inclinatior. Atque etiam vehementius illi
 Pisces, quorum alter paulo prolabitur ante,
 Et magis horrifonis Aquilonis tangitur alis.
 At quæ horum è caudis duplices velut esse catenæ
 Dicuntur, sua diuersæ per limina serpunt,
 Atque vna tandem in stella communiter hærent,
 Quem veteres soliti cœlestem dicere Nodum.
 Andromedæ læto ex humero si quæ sere perges,
 Adpositum poteris superæ cognoscere piscem.
 23 E pedibus natum summo Ioue Persea vides,
 Quos humeris retinet defixo corpore Perseus,
 Quæ summa ab regione Aquilonis flamina pulsan.
 Hic dextram ad sedes intendit Cassiopeiæ,
 Diuersosque pedes victos talaribus aptis,
 Puluerulentus vti de terra lapsus repente,
 In cœlum victor magnum sub culmina portat.
 24 At propter leuum genus omni ex parte locatas
 Paruas Vergiliastenui cum luce videbis.
 Hæ septem vulgo perhibentur more vetusto
 Stellæ, cernuntur verò sex vndique parvæ:
 At non interijssè putari conuenit vnam,
 Sed frustra temerè à vulgo ratione sine vlla
 Septem dicier, vt veteres statuere poetæ,
 Aeterno cunctas æuo qui nomine dignant:

Alcyone,

- Alcyone, Meropéque, Celeno, Taygetéque,
Electra, Steropéque, simul sanctissima Maia.
Hæ tenues paruo labentes lumine lucent,
At magnum nomen signi clarúmque vocatur,
Propterea quòd ad æstatis primordia claret,
Et post hiberni præpandens temporis ortus,
Admonet vt mandent mortales femina terris.
35 Inde Fides leuiter posita & conuexa videtur,
Mercurius paruis manibus quam dicitur olim
Infirmis fabricatus, in alta sede locasse.
Hæc genus ad læuum Nisi delapsa refedit,
Atque inter flexum genus & caput Alitis hæsit.
- 26 Nanque est Ales auis, lato sub tegmine cœli
Quæ volat, & serpens geminis secatur aëra pennis.
Altera pars huic obscura est & luminis expers,
Altera nec paruis nec claris lucibus ardet,
Sed medioere iacit quatiens è corpore lumen.
Hæc dextram Cephei dextro pede pellere palmam
Gestit. iam verò clinata est vngula vehemens
Fortis Equi, propter pennati corporis alam.
- 27 Ipse autem labens geminis Equus ille tenetur
Piscibus. huic ceruix dextra mulcetur Aquari.
*Sirius hæc obitus terræ iussit equinis,
Quàm gelidum valido de corpore frigus anhelans
Corpore semifero magno Capricornus in orbe
Quem cum perpetuo vestiuit lumine Titan,
Brumali flectens contorquet tempore cursum,
Hoc caute ponto studias committere mense:
Nam non longinquum spatium labere diurnum:
Non hiberna cito voluetur curriculo nox:
Humida non sese vestris aurora querelis
Ocyus ostendet, clari prænuncia solis:
At validis æquor pulsabit viribus auster:
Tum fixum tremulo quatietur frigore corpus:
Sed tamen anni iam labuntur tempore toto,
Nec cui signorum cedunt, neque flamina vitant,
Nec metuunt canos minitanti murmure fluctus.
- 28 Atque etiam supero naui pelagóque vagato,
Mense, Sagittipotens solis tum sustinet orbem.
Nam iam, cum minus exiguo lux tempore præsto est,
Hoc signum veniens poterunt prænoscere nautæ.
Iam prope præcipiti ante licebit visere nocti,
Vt sese ostendens emergat Scorpius alte.

28 Posteriore trahens flexum vixit oblique pedibus
 Iam superà cernes Arcturum præcedente nimbo,
 Et magis erectum ad summum ventis iter orbem
 Tum sese Orion toto iam corpore condit.
 Extrema propè nocte, & Cepheus conditur ante
 Lumborum tenuis à palmis depressus ad venter
 Hic missore vacans, fulgens iacet vna sagitta,
 Quam propter nitens penna conuoluit ab alis
 Et clinata magis paulo est Aquilonis ad auram.
 29 Ad propter se Aquila ardenti cū corpore portat,
 Igniferum mulgens tremebundis æthera penis,
 Non nimis ingenti cum corpore, sed graue moestis
 Ostendit nautis perturbans æquora signum.
 30 Tum magni curuus Capricorni corpora propter
 Delphinus iacet, haud nimio lustratus nitore,
 Præter quadruplices stellas in fronte locatas,
 Quas interuallum binas determinat vnum:
 Cætera pars latè tenui cum lumine serpit.
 Illæ quæ fulgent luces ex ore corusco,
 Sunt inter partes gelidas aquilone locatæ,
 Atque inter spacium & læti vestigia solis.
 At pars inferior Delphini fusca videtur
 Inter solis iter, simul inter flamina venti,
 Viribus erumpit quæ summi spiritus Austri.
 31 Exinde Orion obliquo corpore nitens,
 Inferiora tenet truculenti corpora Tauri.
 Quem qui suspiciet in cœlum nocte serena,
 Latè dispersum non viderit, abdita verò
 Cætera se speret cognoscere signa potesse.
 32 Nanque pedes subter, rutilo cum lumine claret
 Feruidus ille Canis, stellarum luce refulgens.
 Hunc tegit obscurus subter præcordia vesper.
 Nec toto spirans rabido de corpore flammam,
 Aestiferos validis erumpit flatibus ignes:
 Totus ab ore micans iacitur mortalibus ardor.
 Hic vbi se pariter cum sole in culmina cœli
 Extulit, haud patitur foliorum tegmine frustra
 Suspenfos animos arbuta ornata tenere.
 Nam quorum stirpes tellus amplexaprehendit,
 Hæc augens anima vitali flamine mulcet:
 At quorum nequeunt radices findere terras,
 Denudat folijs ramos, & cortice truncos.
 33 Hunc propter, subterq; pedes quos diximus ante,

Oriona,

Oriona, iacet leuipēs Lepus: hic fugit, ictus
 Horrificos metuens rostri tremebundus ætūti:
 Nam Canis infesto sequitur vestigia cursu,
 Præcipitantem agitans, oriens iam denique paulum
 Curriculum nunquā defesso corpore sedans.

43 At Canis ad caudam serpens prolabitur Argo,
 Conuersam præle portans cum lumine puppim:
 Non aliæ aues ut in alto ponere proras
 Ante solent, rostro Neptunia prata secantes,
 Sed conuersa retro cœli semper loca portat,
 Sicut cum cœptant tutos constringere portus,
 Obuertunt nauem magno cum pondere nautæ,
 Aduersamq; trahunt optata ad littora puppim:
 Sic conuersa vetus super æthera vertitur Argo,
 Atque usque à prora ad celsum sine lumine malum,
 A malo ad puppim cum lumine clara videtur,
 Inde gubernaculum disperso lumine fulgens,
 Clari posteriora Canis vestigia condit.

35 Exin semotam procul in tutoque locatam
 Andromedam, tamen explorans fera quæfere Pistrix
 Pergit, & usque sitam validas aquilonis ad auras
 Cærulea vestigat, finita in partibus austri.

Hanc Aries tegit, & squamosi corpore Pisces,
 Fluminis illustris tangentem corpore ripas.

36 Nanque etiam Eridanum cernes in parte locatū
 Cœli, funestum magnis cum viribus amnem,
 Quem lachrimis mœstæ Phaetontis sæpe sorores
 Sparserunt, letum mœrenti voce canentes.

Hunc Orionis sub læua cernere planta
 Serpentem poteris: proceraque Vincula videbis

Quæ retinent Pisces, caudarum parte locata,
 Flumine mixta retro ad Pistricis terga reuerti.

Hic vna stella nectuntur, quam iacit ex se
 Pistrix è spina valida cum luce refulgens.

Exinde exiguae tenui cum lumine multæ
 Inter Pistricem fusæ sparsæque videntur

Atque gubernaculum stellæ, quas contegit omneis
 Formidans acrem morsum Lepus. his neque nomen,
 Nec formam veteres certam statuisse videntur.

Nam quæ sideribus clavis Natura poliuit,
 Et vario pinxit distinguens lumine formas,
 Hæc ille astrorum custos ratione notauit,
 Signaque signauit cœlestia nomine vero:

Has autem quæ sunt in medio fulmine fulgent.
 Confimili specie stellæ, quæ in medio
 Non potuit nobis nota clarescere.
 37 Exinde, Australem sollem quem dicunt
 Voluitur inferior Capricorneo versum, auctum
 Pistricem observans, procul illis piscibus hærens.
 At prope conspicies, ex ætæis nomen is omnes,
 Inter Pistricem, & Piscem quem diximus Aulam,
 Stellæ sub pedibus stratas radiantis Aquari.
 Propter Aquarius obscurum dextra rigat amnem,
 Exiguo qui stellarum candore nitescit.
 Et multis tamen his duo latè lumina fulgent.
 Vnum sub magni pedibus cernetur Aquari:
 Quod superest, gelido delapsum lumine fontis,
 Spumiferâ subter caudam Pistricis adhæsit.
 Hæc tenues stellæ perhibentur nomine Aquari.
 Hæc alia volitant paruo cum lumine clara,
 Atque priora pedum subeunt vestigia magni
 Arcitenentis, & obscuræ sine nomine condunt.
 38 Inde Nepæ cernes propter fulgentis acumen,
 Aram, quam flatu permulcet spiritus austri,
 Exiguo superum quæ lumina tempore tranat:
 Nam procul Arcturo est aduersa parte locata.
 Arcturo magnum spacium superà dedit, orbem
 Iuppiter hunc paruum inferiori in parte locauit.
 Hæc tamen æterno inuisens loca curriculo Nox,
 Signa dedit nautis, cuncti quæ noscere poscent,
 Commiserans hominum metuendos vndiq; casus.
 Nam cum fulgentem cernes sine nubibus atris
 Aram sub media cœli regione locatam,
 A summa parte obscura caligine tectam,
 Tum validis fugito deuitans viribus austrum.
 Quem si prospiciens vitaueris, omnia caute
 Armamenta locans, tuto labere per vndas:
 Sin grauis inciderit vehementi flamine ventus,
 Perfringet celfos defixo robore malos:
 Vt res nulla feras possit mulcere procellas,
 Ni parte ex aquilonis opacam pellere nubem
 Cœperit, & subitis auris diduxerit Ara.
 Sin humeros medio in cœlo Centaurus habebit,
 Ipseque cærulea contactus nube feretur,
 Atque Aram tenui caligans vestiet umbra,
 Ad signorum obitum vis est metuenda fauoni.

- 39 Ille autem Centaurus in alta sede locatus,
 Qua sese clarum collucens Scorpions inferat,
 Hac subter, partem præportans ipse virilem,
 Cedit, equi partes properans coniungere Chelis.
 Hic dextram porgens, quadrupes qua vasta tenetur,
 Quam nemo certo donavit nomine Graium,
 Tendit, & illustrem truculentus cedit ad Aram.
- 40 Hic sese infernis de partibus erigit Hydra,
 Præcipiti lapsu flexo cum corpore serpens.
 Hæc caput atque oculos torquens ad terga Nepai,
 Conuexoque sinu subiens infetna Leonis,
 Centaurum leni contingit lubrica cauda.
 In medioque sinu fulgens Cratera relucet:
 Extremum nitens plumato corpore Coruus,
- 41 Rostro tundit. Et hic, Geminis est ille sub ipsis
 Ante canem, Graio Procyon qui nomine fertur.
 Hæc sunt quæ visens nocturno tempore signa,
 Legitimo cernes cælum lustrantia cursu.
- 42 Nam quæ per bis sex Signorum labier orbes
 Quinque solent stellæ, simili ratione notari
 Non possunt: quia quæ faciunt vestigia cursu,
 Non eodem semper spacio portata teruntur.
 Sic malunt errare vagæ per nubila cœli,
 Atque suos vario motu metiri orbes.
 Hæc faciunt magnos longinqui temporis annos:
 Cum redeunt ad idem cœli sub tegmine signum.
 Quorum ego nunc nequeo totos euoluere cursus:
 Verum hæc quæ semper certo voluuntur in orbe
 Fixa simul magnos edam * gentibus orbes.
- 43 Quatuor æterno lustrantes lumine mundum,
 Orbes stelligeri portantes signa feruntur,
 Amplexi terra cœli sub tegmine fulti,
 Equibus annorum volitantia lumina nosces,
 Quæ densis distincta licebit cernere signis:
 Tum multos orbes magno cum lumine latos
 Vinctos inter se, & nodis cælestibus aptos:
 Atque pari spacio duo cernes esse duobus.
- 44 Nam si nocturno cognoscens tempore cœlū,
 Cum neque caligans deterfit sidera nubes,
 Nec pleno stellas superavit lumina Luna,
 Vidisti magnum cadentem serpere Circum,
 Lacteus hic nimio fulgens candore notatur.
 Hic non perpetuum detexens conficit orbem,

45 Sol hinc in partem superis præstare duobus
Eratne, & in ætheri lustrare cauernas.
Quoriam præter angès aquilonis uertitur axis,
Ora petriæ Cælestium: illustratque uertitur axis
In sese retinens. Vinea portat vitæque uoluptatem
Hunc fura, leuæ. Hæc est hinc quoque fœdibus
Tangit ad Audromedæ, & de diuina de pinet uertitur
Imponitque pedes duplices. Hinc est hinc
Ponit Aus caput, & clinatæ corpore uertitur
Anguitenens humeris conuictur illa, recedens
Austrum consequitur deuitans corpore. Vinea
At verò totum spacium conuictus ætheris
Magnus Leo, & claro collucens lumine Cancer,
In quo consistens conuertit curriculum Sol
Aestiuus, medio distinguens corpore cursus.
Hic totus medius circo diffunditur ipso:
Pectoribus validis atque aluo possidet orbem.

Hunc octo in partes diuisum noscere circum,
Si potes, inuenies supero conuertiet orbe
Quinque pari spacio partes treis esse relictas,
Tempore nocturno quas vis inferna frequentet:
Alter ab infernis cancro connectitur austris.
46 Distribuens mediū subter secant hic Capricornū,
Atque pedes gelidum riuum fundentis Aquari,
Cæruleæque feram caudam Pisicis, & illum
Fulgentem Leporē, inde pedes Canis, et simul amplā
Argolicam retinet crebro cum lumine Nauem:
Tergaque Centauri, atque Nepai portat acumen:
Inde Sagittari defixum possidet arcum.
Hunc à clarifonis auris aquilonis ad austrum
Condens postremum tangit rota feruida Solis:
Exinde in superas brumali tempore flexu
Se recipit fedes. huic orbi quinque tributæ
Nocturnæ partes, supera tres luce dicantur.
47 Hosce inter, mediā in partem retinere uidetur
Tantus quantus erit collucens Læteus orbis,
In quo autumnali atque iterum sol lumine verno
Exequat spacium lucis cum tempore noctis.
Hunc retinens Aries sublucet corpore totus,
Atque genu flexo Taurus conuictur ingens:
Orion claro contingens pectore fertur,
Hydra tenet flexu Crateram, Coruus adhæret,

Et

Et paucae Chelis stellæ, simul Anguitenentis
Sunt genua, & summi Iouis ales nuncius instat:
Propter Equus capite & ceruicum lumine tangit.
Hosce æquo spacio deiunctos sustinet axis,
Per medios summo cœli de vertice tranans.

48 Ille autem claro quartus cum lumine Circus,
Partibus extremis extremos continet orbes,
Et simul à mediæ media de parte secatur,
Atque obliquus in his nitens cum lumine fertur:
Vt nemo cui sancta manu doctissima Pallas
Solertem ipsa dedit fabricæ rationibus artem,
Tam tornare catè contortos possiet Orbes,
Quàm sunt in cœlo diuino lumine flexi,
Terram cingentes, ornantes lumine mundum,
Culmine transuerso retinentes sydera fulta.
Quattuor hi motu cuncti voluntur eodem:
Sed tantum super terras semper tenet ille
Curriculum, oblique inflexus tribus Orbibus vnus:
Quanto est diuisus Cancer spacio à Capricorno,
Ac subter terras spacium par esse necesse est.
Et quantos radios iacimus de lumine nostro,
Queis lunæ conuexum cœli tangimus orbem,
Sex tantæ poterunt sub eum succedere partes,
Bina pari spacio cœlestia signa tenentes.

45 Zodiacum hunc Græci vocitant, nostriq; Latini
Orbem Signiferum perhibebunt nomine vero:
Nam gerit hic voluens bis sex ardentia signa.
Æstifer est pandens feruentia sidera Cancer:
Hunc subter fulgens cedit vistorua Leonis,
Quem rutilo sequitur collucens corpore Virgo.
Exin proiectæ claro cum lumine Chelæ,
Ipsaque consequitur lucens vis magna Nepai.
Inde Sagittipotens dextra flexum tenet arcum.
Post hunc ore fero Capricornus vadere pergit.
Humidus inde loci collucet Aquarius orbem.
Exin squammiferi serpentes ludere Pisces:
Quies comes est Aries obscuro lumine labens,
Inflexoque genu proiecto corpore Taurus,
Et Gemini clarum iactantes lucibus ignem.
Hæc Sol æterno conuestit lumine lustrans,
Annua conficiens vertentia tempora cursu.

30 Hic quantum terris conuexus pellitur orbis,
Tantundem ille patens super à mortalibus extat.

Sex omni semper cedunt labentia nocte:
 Tot cœlum iussu fugientia signa reuifunt:
 Hoc spacium tranans cæcis nox conficit vmbris,
 Quod supera terras prima de nocte relictum est,
 Signifer ex orbe & signorum ordine fultum.
 51 Quod si Solis aues certos cognoscere cursus,
 Ortus signorum nocturno tempore vises:
 Nam semper signum exorients Titan trahit vñum,
 Sin autem efficiens signis mons obstruet altus,
 Aut adiment lucem cæca caligine nubes,
 Certas ipse notas cœli de tegmine fumes,
 Ortus atque obitus omneis cognoscere possis.
 Quæ simul existant cernas, quæ tempore eodem
 Præcipitent obitum nocturno tempore nosces.
 52 Iam simul vt supero se toto lumine Cancer
 Extulit, exemplo cedit delapsa Corona.
 Et loca conuifit cauda tenus infera Piscis.
 Dimidiam retinens stellis distincta Corona
 Partem etiam supera, atque alia de parte repulsa est:
 Quam tamen insequitur Piscis, nec totus ad vmbras
 Tractus, sed supero contactus corpore cedit.
 Atq; humeros vsque à genibus Cancrumq; recondit
 Anguitenens, validis magnum à ceruicibus Anguē.
 Iam vero Arctophylax non æqua parte secatur.
 Nam breuior clara cœli de parte videtur,
 Amplior infernas depulsus possidet vmbras.
 Quattuor hic obiens secum deducere signa
 Signifero solet ex orbi, tum serius ille,
 Cum supera sese satiauit luce, recedit,
 Post mediam labens claro cum corpore noctem.
 Hæc obscura tenens conuestit sidera tellus:
 At parte ex alia clavis cum lucibus errat
 Orion humeris & lato pectore fulgens,
 Et dextra retinens non cassum luminis Ensem.
 53 Sed cum de terris vis est patefacta Leonis,
 Omnia quæ Cancer præclaro detulit ortu,
 Cedunt obscurata, simul vis maior Aeti
 Pellitur: ac flexo confidens corpore Nifus
 Iam supero ferme depulsus lumine, cedit:
 Sed læuum genus atque illustrem linquit in altum
 Plantam. tum contra exoritur claram caput Hydræ,
 Et Lepus, & Procyon, qui sese feruidus infert
 Ante canem: inde Canis vestigia prima videntur.

54 Non pauca è cœlo depellens signa repente
 Exoritur candens illustria lumina Virgo.
 Cedit clara Fides Cyllenia: mergitur vnda
 Delphinus, simul obtegitur depulsa Sagitta:
 Atque Aus ad summam caudam, primasque recedit
 Pinnae, & magnus pariter delabitur Amnis.
 Hic Equus à capite & longa ceruice latefcit.
 Longius exoritur iam claro corpore Serpens,
 Crateraque tenus lucet mortalibus Hydra.
 Inde pedes Canis ostendit iam posteriores,
 Et post ipse trahit claro cum lumine puppim:
 Insequitur labens per cœli numina Nauis:
 Hæc medium ostendit radiato stipite malum:
 Et iam iam toto processit corpore Virgo.

55 At cum procedunt obscuro corpore Chelæ,
 Existit pariter larga cum luce Bootes,
 Cuius in aduersum est Arcturus corpore fixus,
 Totaque iam superà fulgens prolabitur Argo,
 Hydraque, quod latè cœlo dispersa tenetur,
 Nondum tota latet, non caudam contegit umbra,
 Iam dextrum genus, & decoratam lumine suram
 Erigit ille vagans vulgato nomine Nifus
 Quem nocte extinctū atque exortum vidimus vna
 Persæpe, vt paruum tranans geminauerit orbem.
 Hic genus & suram cum Chelis erigit alte:
 Ipse autem præceps obscura nocte tenetur
 Dum Nepa & Arcitenens inuisant lumina cœli.
 Nam secum medium pandet Nepa, tollere verò
 In cœlum totum exoriens conabitur Arcus.
 Hic tribus elatus cum signis corpore toto
 Lucet: at exoritur media de parte Corona,
 Caudaque Centauri extremo candore refulget.
 Hic se iam totum cæcas Equus abdit in umbras,
 Quem rutila fulgens pluma præteruolat Ales:
 Occidit Andromedæ clarum caput, & fera Pistrix
 Labitur horribiles epulas funesta requirens.
 Hanc contra Cepheus non cessat tendere palmas.
 Illa usque ad spinam mergens se cærulea condit:
 At Cepheus caput atque humeros palmasque reclinat.

56 Cum verò vis est vehemens exorta Nepai,
 Latè fusa volat per terras fama vagatur,
 Vt quondam Orion manibus violasse Dianam
 Dicitur excelsis errans in collibus amens,

Quos tenet, Aegæonem in gurgite fixis
 Brachia cui vitæ cecidit tegmine vitam
 Ille feras vecors amplexibus detabatur
 O Edipionis, rursus opus scenarum querens
 At vero pedibus subito perculsa ducunt
 Insula discessit, dilectaq; loca reuulsit
 Perculit, & cæcas lustrauit luce lacunas
 Equibus ingenti existit cum corpore præse
 Scorpious infestus præportans flebile acumen
 Hic valido cupide venantem perculit ictu
 Mortiferum in venas figens per vulnera virus
 Ille graui moriens contrahit corpore terram
 Quare cum magnis sese Nepa lucibus effert,
 Orion fugiens commendat corpora terris.
 Tum verò fugit Andromeda, & Neptunia Pistris
 Tota latet, cedit conuerso corpore Cepheus;
 Extremas medio contingens corpore terras,
 Hic caput & superas potis est demergere partes,
 Infra lumborum nunquam conuestiet vmbra:
 Nam retinent Arcti lustrantes lumine furas.
 Labitur illa simul gnatham lachrymosa requirens
 Cassiopeia, neque ex cælo depulsa decorè
 Fertur: nam verso contingens vertice primum
 Terras, post humeros euerfa sede refertur.
 Hanc illi tribuunt poenam Nereides almæ
 Cum quibus, vt perhibent, ausa est cõtendere forma.
 Hæc obit inclinata: at pars exorta Coronæ est
 Altera, cum caudâq; omnis iam panditur Hydra.
 At caput & totum sese Centaurus opacis
 Eripit è tenebris, linquens vestigia parua
 Antepedum contacta: simul cum lumina pandit
 Ipse feram dextra retinet. Prolabitur inde
 Anguitenês capite & manibus: profert simul Anguis
 Iam caput & summum flexo de corpore lumen.
 Hic ille exoritur conuerso corpore Nifus,
 Aluum, crura, humeros, simul & præcordia lustrans,
 Et dextra radios læto cum lumine iactans.
 57 Inde Sagittipotens superas cum visere lucas
 Institit, emergit Nifi caput: & simul effert
 Sese clara Fides, & promit corpore Cepheus.
 Feruidus ille Canis toto cum corpore cedit,
 Abditur Orion, obit & Lepus abditus vmbra.
 Inferiora cadunt Aurigæ lumina lapsu.

58 Inde obiens Capricornus ab alto, lumine pellit
Aurigam, instantemq; Caprã, paruos simul Hædos,
Et magnam antiquo depellit nomine Nauem,
Crus dextrumq; pedem linquens, obit infra Perseus
In loca, tum cedens à puppi linquitur Argo.
Obruitur Procyon, emergunt Alites vnã,
Et volucris terris existit clara Sagitta.

73

*

PROGNOSTICA.

*

Vt cum

Luna means Hyperionis officit orbi,
Stinguuntur radij cæca caligine tecti.

*

76 Ast autem tenui quæ candent lumine Phantæ,

*

77 Atque etiam ventos præmonstrat sæpe futuros
Inflatum mare, cum subito penitusque tumescit,
Saxaque cana salis niueo spumata liquore,
Tristificas certant Neptuno reddere voces:
Aut densus stridor cum celso è vertice montis
Ortus adaugescit scopulorum sæpe repulso.

78 Cana fulix itidem fugiens è gurgite ponti,
Nunciat horribiles clamans instare procellas,
Haud modicos tremulo fundens è gutture cantus.

*

81 Vos quoque signa videtis aquai dulcis alumnae
Cum clamore paratis inanes fundere voces,
Absurdoque sono fontes & stagna cietis.

Quis est qui ranunculos hoc videre suspicari possit?

Sæpe etiam pertriste canit de pectore carmen,
Et matutinis acredula vocibus instat,
Vocibus instat, & assiduas iacit ore querelas,
Cum primùm gelidos rores aurora remittit.
Fuscæque nonnunquam cursans per littora cornix,
Demersit caput, & fluctum ceruice recepit.

82 Mollipedesque boues spectantes lumina cœli
Naribus humiferum duxere ex aëre succum.

*

91 Iam verò semper viridis semperque grauata,
Lentiscus triplici solita grandescere foetu,
Ter fruges fundens, tria tempora monstrat arandi.

Ne hoc quidem quæro, cur hac arbor vna ter floreat, aut cur arandi maturitatem ad signum floris ac commodet.

CÆTERA DESIDERANTVR.

negligens habetur.

13 **SUBIECTVS.** Alij codices Subiecti, medio: Alij, Media.

NAVIBVS. Versus hic apud Priscianum est lib. 7. Et aplustra enim, inquit, & aplustria antiqui praefigunt inueniuntur. Cic. in Arato.

Nauibus assumptis fluitant in quatuor aplustra. Caesar in Arato.

Fulgent Argos stellis aplustria puppis.

14 **ANDROMEDA.** Alia, Andromeda fugiens, eodem festus.

15 **EX QVIBVS HINC.** Hinc inchoant quae feruntur Arati Ciceronis fragmenta, ab Aldo scilicet sumpta. Hoc autem initium is a quidam sua auctoritate immutauit.

Paulam hanc subter: verum in hac mutilatione quid Cic. scripserit, haud facile est coniectere. Idem mox legunt, Ut prius alta Chela, tum pectus.

16 **ATQVAE HORVM E.** Aldus legit,

Atque horum & candidi duplices esse carbena

Dices aut diuersa per lumina serpunt.

ANDROMEDA E. Ex Aldina lectionis vestigijs hos quatuor versus corrigere conatus sum: habet autem hunc in modum:

Andromeda lauo ex humero si qua exere perges

Ad positum poteris supra cognoscere piscem.

E pedibus vatum summo Ioue Perseus,

Quos humeros retinet de fixo corpore Perseus.

Quaere pro quare veteres dixisse, notat Festus.

17 **AT PROPTER.** Hunc locum & alios aliquot Priscianus citat lib. 6. Cicero tamen, inquit, in Arato hoc genus pro Genu protulit.

Tertia sub caudam ac genus ipsum lumina pandit. In eodem,

Ac propter lauum genus omni ex parte locatas

Paruas Vergilias tenui cum luce videbis. In eodem,

Hac genus ad lauum nixi de lapsa resedit,

Atque inter flexum genus & caput alit u hæsit.

Primum versum ubi collocem, nondum reperi. Postremi duo, mox sequuntur Num. 25.

18 **NANQVE EST ALES.** Lib. 11. de Natura deorum, Inde est ales.

19 **IPSE AVT EM.** Versus hi quatuor mire deprauati sunt. Ut autem cuique coniectandi locus relinquatur, adscribam ut Aldus cudit:

Ipsæ autem labens multis equis ille tenetur,

Piscibus, huic ceruix dextra mulcetur aquarum

Serius hac obitus terrarum insit equinus,

Quam gelidum valido de corpore frigus anhelans.

Quidam tertium carmen reiecit, itaque, Tum gelidum, legit versu sequenti.

Pro multis, legendum putauit, Geminis, aut etiam, Binis. habet enim Aratus, δύο ἰχθύες. Reliqua aucterioribus relinquo expendenda.

CORPORE. Pro Magno, Aldus, Nam. Priscianus, lib. 6. Capricornus, inquit, secunda inuenitur declinationis. Cicero in Arato,

Corpore semifero magno Capricornus in orbe. Idem in eodem,

Tum magni curuus Capricorni corpore propter

Delphinus iacet, haud nimio lustratus nitore. quanquam pro Curuus, ibi coruus legatur. & mox apud eundem, Curuus, qui duo loci me admonuerunt ut Currens, qui in his versibus, num. 30. scribebatur, in Curuus commutarem.

20 **VT SESE.** Alij libri, Ut sese emergens ostendat.

HIC MISSORE. Hanc lectionem elicui e scriptura antiqua quam Aldus expressit:

Hic misso reuocans, fulgens iacet una sagitta.

Misore enim & vacans legendum censui, quod Arateis his responderet, οὐτὸς ἄτερ τόξα

HVNC TEGIT. Aldus legit,

Ilunc tegit obscuris subter praecordia vesper.

Ver toto spirans, &c. Ut pro Ver, Nec legerem, admonuit me vir doctissimus, cuius iudicio mihi standum esse reor.

21 **AT CANIS.** Locus hic apud Hyginum lib. Fabularum, fab. 14. profertur his verbis, Hac est, nauis Argo, quam

quam Minerva in fiderale m circulum retulit, ob hoc quod ab se eſet adificata: ac primum in pelagus ducta eſt hac nauis, in aſtris apparens à gubernaculo ad velum. Cuius ſpeciem ac formam Cic. in Phœnomenis exponit his verſibus:

At canis ad caudam ſerpens pralabitur Argo,
Conuerſam præ ſe portans cum lumine puppim.

Non alie naues vt in alto ponere proras

Ante ſolent, roſtris Neptunia præta ſecantes:

Sicut cum ceptant riuos contingere portus,

Obuertunt nauem magno cum pondere nauis,

Aduerſamque trahunt optata ad liſſora puppim:

Sic conuerſa vetus ſuper æthera labitur Argo.

Inde gubernaculum tendens à puppe volante

Clari poſteriora canis veſtigia tangit.

CONVERſAM. Aldus Conuexam, & mox, in alto pondere: item, Sed conuexa.

ATQVE VSQVE. Aldus & alij ad cœlum, Ad Caſum malimus, vt Num. 38. Perfringer celſos
deſixo robore malos.

36 HIC VNA. Aldus,

Hanc vna ſtella neſtuntur quam iacet ex ſe

Piſtriciſ ſpina valida cum luce reſulgens.

37 EXINDE. Verſus hic quibuſdam improbatuſ eſt, quod vetuſ ſcriptura deprauata eſſet. ſic enim
Aldus,

Exinde aſtralem ſoliti conuincere piſcem

Voluitur inferior capricorno verſus ad aſtrum.

Vt correxi, apte redditur quod ait Aratuſ, ὁ πρὸν ἔ ἐ κινῶται οἰοῖται.

STELLAS. Alij pro Stratas, Sparſas.

HAE TENVES. Aldus corrupte,

Etenus ſtella perhibentur nomine Aquarij. quidam corrigunt, Aſt omnes.

39 CEDIT EQVI. Hoſ verſus ita Alduſ ſcribit,

Cedite qui partiſ properat coniungere cheliſ.

Hic dextram pergens quadrupedeſ qua vaſta tenentur.

40 HÆC CAPVT. Quod Cic. ait, Ad terga Nepai, Aratuſ, ἡ πρὸ μέσων καὶ πρὶν, Nepa ergo etiam Scorpiuſ dicitur, aut hallucinatuſ eſt Cicero, qui Tergora cancri, dicere debuerit.

EXTREMVM. Alduſ, Extrema. Alij, Extremo, Extremum ſinum intelliſgo, quem roſtro Coruſ tundat. ſin mauis Extremam, Hydram accipieſ.

42 QVORVM EGO. Alduſ, Quare ego. & mox, Fixa ſimul magno ſedem gentibuſ orbeſ. quidam legunt, Magniſ ſimileſ vertentibuſ orbeſ.

44 CVM NEQVE caliganeſ deterſit. Alduſ. Detergit, & verſu qui ſequitur. Superaret: & inde quarto. Super eſt præſtare duobuſ.

45 HVNC ſupra leua. Alduſ legit,

Hunc ſupera leua. Grace eſt, λατὴν ἢ κνήμην,

AT VERO. Verſuſ hic reiectuſ eſt à quibuſdam, qui & ſequentem ſic inchoant,

Inde leo.

ALTER ab inferniſ. Alduſ cudit,

Alter ab inferniſ aſtri conuertitur auria.

46 DISTRIBVENS. Quidam corrigiſ,

Aſt alter, quod vt longiuſ à veteri ſcriptura remotuſ, non valde placet.

53 CEDVNT obſcurata ſimul viſ. Pro Aëti, Alduſ vitioſe, Aquarij,

56 QVOS TENET. Pro Echineis, Alduſ Echinuſ, quod alij vt adulterinuſ reijcienteſ, nihil ſubſtituerunt.

ANTEPEDVM. Verſuſ hic reiectuſ eſt à quibuſdam. Alduſ autem male diſtinctuſ habet:

Ante pedum conſecta ſimul cum lumine pandiſ.

Vno verbo audaciuſculiè Ciceroneſ dixiſſe putem Antepedeſ, quos Artuſ ποτῆροις πόδας & alij ποπόδας vno item verbo.

57 INDE Sagittipoteneſ. Alduſ vitioſe, Conuſſere luceſ Inſtitit & mergit. & mox,

Abdiſtur Orion, obijt ſimul abdiſtuſ ymbra eſt,

Inferiora cadunt aurigae lumina lapsum.

73 VT CVM Luna means. Ex Prisciani lib. 10. Idem (Cicero) inquit, passuum eius verbi in Prognosticis protulit, Vt cum Luna means &c.

76 AST AVTEM. Idem Priscianus extremo 16. libro, Hoc quoque non est pratermittendum, quod coniunctiones sibi praepositae inveniuntur, tam eiusdem potestatis cum sint, quam alterius: vt Cicero in Prognosticis.

AST autem tenui quae cadent lumine pharna. Idem reperit libro 18. vbi de Constructione disferit.

77 ATQVE etiam ventos. Versus hi & qui sequuntur, ex libro 1. de Diuinatione desumpti sunt omnes.

TYPIS MANDABAT THEODORVS GRAMINAEVS COLONIAE
AGRIPPINAE. M. D. LXIX. CALEND. MARTII.

C. IUL. HYGINI POETICON ASTRON-
MICON, DE MVNDI ET SPHAERAE AC VTRIVS-
que partium declaratione.

HYGINVS M. FABIO PLVRIMAM SALVTEM:

HTSI te studio grammaticae artis inductum, non solum versuum modera-
tione, quam pauci peruiderunt, sed historiarum quoque varietate, qua sci-
entia rerum perspicitur, prestare video, qua facilius etiam scriptis tuis
perspici potest, desiderans potius scientem quam liberalem iudicem: ta-
men quo magis exercitatus, & nonnullis etiam sapiens in his rebus occupa-
tus esse videar, & ne nihil in adolescentia laborasse diceret, & imperito-
rum iudicio, desidia subirem crimen, hoc velut rudimento scientia nixus,
scripsi ad te, non ut imperito monstrans, sed ut scientissimum commonens:

- 1 Sphaerafigurationem, circulorumque qui in ea sunt notationem, &
quaratio fuerit ut non aequi partibus diuiderentur.
- 2 Prater ea terra marisque definitionem: & quae partes eius non habitantur, ut multis iustisque de
causis hominibus carere videantur, ordine exposuimus.
- 3 Rursusque redeunt ad sphaeram, duo & quadraginta signa nominatim pernumerauimus.
- 4 Exinde vniuscuiusque signi historias causasque ad sidera perlationis ostendimus.
- 5 Eodem loco nobis utile visum est, persequi eorum corporum deformationes, & in huiusmodi stellarum.
- 6 Nec pratermissimus ostendere ad septem circulorum notationem, qua corpora aut partes corporum
peruenirent, & quemadmodum ab his diuiderentur.
- 7 Diximus etiam in aestiu circuli definitione, quare non idem hyemalis vocaretur: & quid
eos fecerit, qui ita senserint: & quid in ea parte sphaera solis efficiat cursus.
- 8 Prater ea, quare circulos in octo partes diuideremus, ordine exposuimus.
- 9 Scripsimus etiam quo loco circulus aequinoctialis foret constitutus, & quid efficeret ad eum perueniens sol.
- 10 In eiusdem circuli demonstratione ostendimus, quare Aries inter sidera celerrimus diceretur.
- 11 Pauca prater ea de hyemali circulo diximus.
- 12 Exinde zodiacum circulum definiuimus, & eius effectus: & quare potius duodecim signa quam vn-
decim numerarentur, quid etiam nobis de reliquis circulis videretur.
- 13 His propositis rebus, ad id loci venimus, ut exponeremus, utrum mundus ipse cum stellis suis vertere-
tur, an mundo stante, vagae stellae ferrentur: & quid de eo nobis & compluribus videretur, & qua ratione
ipse mundus verteretur.
- 14 Prater ea quare nonnulla signa celerius exorta, serius occiderent: nonnulla etiam ceteris tardius
exorta, citius ad occasum peruenirent: quare etiam quae signa pariter oriantur, non simul occidant.
- 15 Eodem loco diximus, quare non essent in sphaera superiora interioribus hemicycli aqualia: & quot
modis stellas videre non possumus.
- 16 Prater ea scripsimus in duodecim signorum ortu, quae de reliquis corpora exoriri, & quae eodem tem-
pore occidere viderentur.
- 17 Deinde ordine perscripsimus, sol utrum cum mundo fixus verteretur, an ipse per se moueretur: & cum
ipse per se moueatur, & contra duodecim signorum ortus eat, quare videatur cum mundo exoriri & occidere.
- 18 Deinde protinus de Luna cursu pauca proposuimus: & utrum suo, an alieno lumine vteretur: Ecli-
psis Solis & Luna quomodo fieret: quare Luna per eundem circulum iter faciens, celerius sole currere vi-
deatur: & quid fecerit eos, qui ita senserint.
- 19 Quinque stella quantum habeant intervallum: & utrum quinque sint an septem: & utrum quinque
certe errent, an omnes, & quinque quomodo currant.

20 Diximus

Diximus etiam qua ratione priores astrologi non eodem tempore figura & reliquas stellas reuerſi dixerint: & quare metam diligentissime obseruasse videantur, & quid reliquos fefellerit in eadem causa. In his igitur tam multis & varijs rebus, non erit mirum aut pertimescendum, quod tantum numerum versuum scripserimus: neque enim magnitudinem voluminis, sed rerum multitudinem peritos conuenit spectare. Quod si longior in sermone visus fuero, non mea facunditate, sed rei necessitate factum existimato: nec si breuius aliquid dixerō, minus idem valere confidito, quam si pluribus esset audiendum verbum. Etenim præter nostram scriptionem sphaera, qua fuerunt ab Arato obscurius dicta, persecuti planius ostendimus: ut penitus id quod capimus, exquisisse videremur. Quod si vel optimis vsus auctoribus effeci, ut neque breuius neque verius diceret quispiam, non immerito fuerim laudari dignus à vobis, qua vel amplissima laus hominibus est, doctis: si minus, non deprecamur in hac confectione nostram scientiam ponderari. Ideoque maioribus etiam nostri laboribus cogitamus, in quibus & ipsi exerceamur, & in quibus volumus nos probare quid possimus. etenim necessarias nostris hominibus scientissimae maximae res scripsimus: non leuibus occupati rebus, populi captamus existimationem. Sed ne diutius de eo quod negligimus loquamur, ad propositum veniemus, & initium rerum demonstrabimus.

MVN DVS appellatur is, qui constat ex sole, & luna, & terra, & omnibus stellis.

SPHAERA est species quadam in rotundo conformata, omnibus ex partibus aequalis apparet, unde reliqui circuli finiuntur. Huius autem sphaera neque exitus, neque initium potest definiri, ideo quod in rotundo omnes tractus & initia & exitus significari possunt.

CENTRVM est, cuius ab initio circūductio sphaera terminatur, ac terra possessio constituta declarat.

DIMENSIO, qua totius ostenditur sphaera, est cum ex utrisque partibus eius ad extremam circūductionem recte ut virgula perducuntur: qua dimensio à compluribus Axis est appellata. Huius autem cacumina, quibus maxime sphaera nititur, Poli appellantur: quorum alter ad aquilonem spectans, Boreus alter oppositus austro, Notius est dictus.

SIGNIFICATIONES quadam in circūductione sphaera circuli appellantur. E quibus Paralleli dicuntur, qui ad eundem polum constituti finiuntur. Maximi autem sunt, qui eodem centro quo sphaera continentur. Horizon appellatur is, qui terminat ea quae perspicui aut non videri possunt: hic autem in eadem ratione definitur: quod modo polo subiectas, & circulis his qui Paralleli dicuntur: modo duobus extremis & aequalibus nixus: modo alijs partibus adiectus terra, peruidetur ita, ut cunctis fuerit sphaera colorata.

POLVS is qui Boreus appellatur, peruideri potest semper: Notius autem ratione dissimili, semper est à conspectu remotus. Naturalis autem mundi statio, quod uox dicitur. Est ea in Boreo polo finita, ut omnia à dextris partibus exoriri, in sinistris occidere videantur. Exortus enim est, subita quadam species obiecta nostro conspectui: Occasus autem pari de causa, ut erepta ab oculis visa.

In finitione mundi, circuli sunt Paralleli quinque, in quibus tota ratio sphaera consistit, præter eum qui Zodiacus appellatur: qui quod non ut ceteri circuli, certa dimensione finitur, & inclinatio alijs videtur, Ἀζώκος à Graecis est dictus. Quinque autem quos supra diximus, sic in sphaera metiuntur, initio sumpto à polo qui Boreus appellatur, ad eum qui Notius & Antarticus vocatur. In triginta partes unumquodque hemisphaerium diuiditur, ita uti dimensio significari videatur in tota sphaera per sexaginta partes factas. Deinde ab eodem principio Boreo sex partibus ex utraque finitione sumptis, circulus ducitur, cuius centrum ipse est Polus finitus: qui circulus, Arcticus appellatur, quod intra eum Arcti simulacra ut in clusa perspiciuntur: quae signa à nostris vsarum specie ficta, Septentriones appellantur.

Ab hoc circulo de reliquis partibus quinque sumptis, eodem centro quo supra diximus, circulus ducitur, qui Δεξιὸς ὀρεων appellatur, ideo quod sol cum ad eum circulum peruenit, astatem efficit eis qui in aquilonis finibus sunt: hiemem autem eis quos austri flatibus oppositos ante diximus. Præterea, quod ultra eum circulum sol non transit, sed statim reuertitur, Τροπικὸς est appellatus.

Ab hac circuli significatione quatuor de reliquis partibus sumptis, ducitur circulus Equinoctialis, à Graecis ἰσημερινὸς appellatus, ideo quod sol cum ad eum orbem peruenit, aequinoctium conficit. Hoc circulo facto, dimidia sphaera pars constituta perspicitur.

E contrario item simili ratione à Notio polo sex partibus sumptis, ut supra de Boreo diximus, circulus ductus ἀνταρκτικὸς vocatur: quod contrarius est ei circulo, quæ Arcticon supra definiuimus.

Hac definitione sphaera, centroque poli qui Notius dicitur, quinque partibus sumptis circulus Ἀφροειδὸς ὀρεων instituitur. à nobis Hiemalis, à nonnullis etiam Brumalis appellatus, ideo quod sol cum ad eum circulum peruenit, hyemem efficit his qui ad aquilonem spectant: astatem autem, his qui in austri partibus domicilia constituerunt. Quando enim abest longius ab illis qui in aquilonis habitant finibus, hoc hieme maiore conflantur: astate autem, quibus sol appositus peruidetur: itaque Aethiopes sub utroque orbe necessario sunt.

Ab hoc circulo ad æquinoctialem circulum, reliqua sunt partes quatuor, ita uti sol per oñes partes sphaera currere videatur. Zodiacus autem circulus sic vel optime definitur poterit, ut signis factis, sicut per hæc dicemus, ex ordine circulus perducatur.

Qui autem Lærens vocatur, contrarius æquinoctiali, ibi oportet ut eum medium dividere, & bis ad eum pervenire videatur: semel in eo loco ubi aquila constituitur: iterum autem ad eius signi regionem, quod ægouicop vocatur. Duodecim signorum partes sic dividantur: Quinque circuli, de quibus diximus supra, ita finiuntur, ut unusquisque eorum dividatur in partes duodecim, & ita ex eorum punctis lineæ perducantur, quæ circulos significantes factos, in quibus duodecim signa describantur. Sed à nonnullis imperitiis queritur, quare non æquæ partibus circuli finiuntur, hoc est, ut de triginta partibus quinque partes dividantur, & ita circuli pari ratione ducantur: id facillime defendi posse confidimus. Cum enim media sphaera divisa est, eius circuli nullus potest æqualis esse: qui quantum proxime eum accedat, tam minor esse videatur. Itaque qui primum sphaeram fecerunt, cum vellent omnium circulorum æquas rationes esse, pro rata parte voluerunt significare, ut quanto magis à polo discederetur, eo minorem numerum partium sumerent in circulis metiendū, quo erat necesse huius maiorem circulum definire. Quod etiam ex ipsa sphaera licet intelligere: quanto magis à polo discedes, eo maiores circulos fieri necesse est: & hac re minorem numerum duci, ut partes eorum videantur effectus. Et si non in triginta partes unumquodque hemisphaerium dividatur, sed in alias quotlibet finitiones, tamen eò ratio pervenit eius, ac si triginta partes fecisset. Zodiacus circulus tribus his subiectus, de quibus supra diximus, ex quadam parte contingit æstivum & hiemalem circulum, æquinoctialem autem medium dividit. Itaque sol per Zodiacum circulum currens, neque extra eum transiens, necessario cum his signis quibus innixus iter conficere videtur, pervenit ad eos quos supra diximus orbes, & ita quatuor tempora definit. Nam ab Ariete incipiens, per ostendit: & Taurum & Geminos transiens, idem significat. Sed iam capitis Geminorum circulum æstivum tangere videtur, & per Cancrum & Leonem transiens & Virginem, æstatem efficit. Et rursum à Virginis extrema parte transire ad æquinoctialem circulum perspicitur. In Libra autem æquinoctium conficit, & autumnum significare incipit, ab hoc signo transiens ad Scorpionem & Sagittarium. Deinde protinus incurrit in hiemalem circulum, & à Capricorno, Aquario, Piscibus, hiemem transigit. Itaque ostenditur non per tres ipsos circulos currere, sed Zodiacum transiens ad eos pervenire. Sed quoniam de his rebus diximus, nunc Terra positionem definiemus, & Mare quibus locis interfusum videatur, ordine exponemus.

2 TERRA mundi media regione collocata, omnibus partibus æquali distans intervallo, centrum obtinet sphaera. Hanc mediam dividit Axis in dimensione totius terre: Oceanus autem regione circumductionis sphaera profusus, prope totius orbis alluit fines. Itaque & signa occidentia in eum decidere existimantur: sic igitur & terras contineri, poterimus explanare. Nam quacunque regio est quæ inter Arcticum & Aestivum finem collocata est, ea dividitur trifariam, è quibus una pars, Europa: altera, Asia, tertia, Africa vocatur. Europam igitur ab Africa dividit mare ab extremis Oceani finibus & Herculis columnis. Asiam vero & Libyam cum Aegypto determinat os Nili fluminis quod Canopicon appellatur. Asiam ab Europa Tanais dividit, bifariam se coniiciens in paludem quæ Maotis appellatur. Hac igitur definitione facile pervidetur, mare omnibus adiectum finibus terre.

Sed ne videatur nonnullis mirum, cum sphaera in sexaginta partes dividatur, ut ante diximus, quare definimus ab æstivo circulo ad arcticum finem duntaxat habitari: sic vel optime defendimus. Sol enim per mediam regionem sphaera currens, nimium his locis efficit feruorē. Itaque quæ finis est ab æstivo circulo ad hiemalem, ea terra à Græcis διουθενναία vocatur: quod neque fruges propter exustam terram nasci, neque homines propter nimium ardorem durare possunt: extrema autem regionis sphaera duorum circulorum, quorum alter Boreus, alter Notius vocatur, sine Arctici circuli & eius qui Antarticus vocatur, non habitantur, ideo quod sol ab his circulis semper est longe, venti quoque assiduos habent flatu. Quamvis enim sol perveniat ad Aestivum circulum, tamen longe ab Arctico videbitur sine: id ita esse hinc quoque licet intelligere: Cum enim sol pervenit ad eum circulum qui Hiemalis vocatur, & efficiat nobis qui prope eum sumus constituti, nimium frigus, quid arbitramur eius loci frigoris esse, qui longius etiam ab eis sunt à nobis? Quod cum in hac parte sphaera fiat, idem in altera parte definitum putabimus, ideo, quod similes eius sunt effectus. Præterea hinc quoque intelligimus illic maximum frigus, & in æstivo circulo calorem esse: quod quæ terra habitat. Eos tamen videmus qui proxime sint Arcticum finem, uti braccis & eiusmodi vestitu: qui autem proximi sint æstivo circulo, eos Aethiops & perusto corpore esse. Habitat autem sic temperatissimo cælo, eum inter æstivum circulum & Arcticum finem hac perveniat temperatio: quod ab Arctico circulo frigus, ab æstivo feruor exortus in unum concurrere efficit: media finem temperatam, quæ habitari possit. Itaque cum sol ab eo loco discescit, hieme necessario constitatur,

nur, quod ventum exorientem non reuerberat sol. Quod cum veniat in hac definitione, illud quoque fieri posse videmus, vt Hiemali circulo nobis ad Antarticū finem habitari possit: quod pares eodem perueniant casus. Certum quidem esse nemo contendit, neque peruenire eo potest quisquam propter interiectum terrae, quae propter ardorem non habitatur. Sed cum videmus hanc regionem sphaera habitari, illam quoque in simili causa posse constitui suspicamur.

3. SED quoniam quae nobis de terra positione dicenda fuerunt, & sphaeram totam definiuimus, nunc quae in ea signa sint, singularim nominabimus. Equibus igitur primum duas Arctos, & Draconem: deinde Arctophylacā cum Corona dicimus: Ceteum, qui Engonasin vocatur. Exinde Lyrā cum Olore, & Cepheo, & eius vxore Cassiopeia, filiāque Andromeda, & genero Persio: dicimus etiam protinus Aurigam à Graecis ἄρῖον appellatum: Ophiuchum praterea cum Sagitta & Aquila, paruūque Delphine. Inde Equum dicimus, cum eo sidere quod Deltoton vocatur. His corporibus enumeratis, ad duodecim signa perueniemus. Ea sunt haec, Aries, Taurus, Gemini: deinde Cancer cum Leone & Virgine: praterea Libra, dimidia pars Scorpionis, & ipse Scorpius cum Sagittario & Capricorno: Aquarius autem cum Piscibus reliquas habet partes. His enumeratis, suo ordine est Cetus cum Eridano flumine, & Lepore. Deinde Orion cum Canē, & eo signo quod τροχὸν dicitur. Praterea est Argo cum Centauro, & Ara: deinde Hydra cū Pisce qui Notius vocatur. Horum omnium non inutile videtur historias proponere: quae certe aut vtilitatem ad scientiam, aut iocunditatem ad delectationem afferunt lectori. Igitur, vt supra diximus, initium est nobis Arctos maxima.

4. HANC autem Hesiodus ait esse Callisto nomine, Lycaonis filiam, eius qui in Arcadia regnavit: eamque studio venationis inductam, ad Dianam se applicuisse: à qua non mediocriter esse dilectam, propter virtusque consimilem naturam. Postea autem ab Ioue compressam, veritam Diana suum dicere euentum, quod diutius celare non potuit: nam iam vtero ingrauescente, propediem partus in flumine corpus exercitatione defessum cum recrearet, à Diana cognita est non conseruasse virginitatem: cui dea pro magnitudine suspicionis, non minorem retribuit poenam: erepta enim facie virginali, in vrsā speciem est conuersa, quae Graecè ἀρκτος appellatur. In ea figura corporis, Arcada procreauit. Sed, vt ait Amphio comædiarum scriptor, Iupiter simulatus effigie Diana, cum virginem venantem adiutans persequeretur, amotam conspectu aliarum compressit: quærogata à Diana quid ei accedisset, quod tam grandi vtero videretur, illius peccato id euenisse dixit: utaque propter eius responsum, in quam figuram supra diximus, eam Diana conuertit. Quae cum in silua vt fera vagaretur, à quibusdam Aetolorum capta, ad Lycaonem pro munere in Arcadiam cum filio est deducta. Ibi dicitur infcia legi, in Iouis Lycæi templum se coniecisse: quam confestim filius est secutus. Itaque cum eos Arcades insecuti, interficere conarentur, Iupiter memor peccati, ereptam Callisto cum filio inter sidera collocauit, eamque Arctum, filium autem Arctophylacā nominauit, de quo postea dicemus. Nonnulli etiam dixerunt, cum Calisto ab Ioue esset, cum compressa, Iunonem indignatam in vrsam eam conuertisse. quam Diana venanti obuiam factam, ab ea interfectam, & postea cognitam inter sidera locatam. Sed alij dicunt, cum Callisto Iupiter esset in siluam persequutus, Iunonem suspicantem id quod euenit, contendisse vt eum manifesto diceret deprehendisse. Iouem autem quò facilius suum peccatum tegetetur, in vrsae speciem conuersam reliquisse: Iunonem autem in eo loco pro virgine vrsam inuenisse, quam Diana venanti, vt eam interficeret, demonstrasse: quod factum vt perspiceretur Iouem agre tulisse, effigiem vrsae stellis figuratam constitui. Hoc signum vt complures dixerunt non occidit. Qui volunt aliqua de causa esse institutum, negant Tethyn Oceani vxorem id recipere, cum reliqua sidera eo perueniant in occasum: quod Tethys Iunonis sit nutrix, cui Calisto succubuerit vt pellex. Arietibus autem Tegeates historiarum scriptor, non Callisto, sed Megisto dicit appellatā: & non Lycaonis, sed Cetei filiam, Lycaonis neptem. Praterea Cetea ipsam Engonasin nominari. Reliqua autem superioribus conueniunt: quae res in Nonacri monte Arcadia gesta demonstratur.

ARCTOS MINOR. Hanc Aglaosthenes qui Naxica conscripsit, ait Cynosuram esse vnam de Iouis nutricibus ex Idæis nymphis: ab eius quoque nomine & urbem quae Hestiea vocatur, à Nicostrato & soldalibus eius constitutam, & portum qui ibi est, & agri maiorem partem Cynosuram appellatam. Hanc autem inter Curetas fuisse, qui Iouis fuerunt administri. Nonnulli etiam Helicen & Cynosuram nymphas esse Iouis nutrices dicunt: & hac re etiam pro beneficio in mundo collocatas, & vtrasque Arctos appellatas esse, quas nostri Septentriones dixerunt: sed maiorem arcton complures plauastro similem dixerunt, & ἀρκταρῖον Graeci appellauerunt. Cuius hac memoria prodita est causa: In initio qui sidera perviderunt, & numerum stellarum in vnaquaque specie corporis constituerunt, & non Arctum, sed Plaustrum nominauerunt. Ex septem stellis, duae quae pariles & maximè in vno loco viderentur, pro bobus haberentur: reliquae autem quinque figuram plaustri simularent. Itaque, & quod proximum huic est signū

Boitem nominari voluerunt, de quo posterius plura dicemus. Aratum quidem non hac re Bootem, nec illud Plaustrum dicit appellari, sed quod Arctos videatur ut Plaustrum circa polum, qui Boreus appellatur, versari: & Bootes agitare eam dicatur. In quo non mediocriter videtur errare. Postea autem de septem stellis, ut Parmeniscus ait, quinque & viginti sunt à quibusdam astrologis constituta, ut Vrsæ species, non septem stellis perficeretur. Itaque & ille qui antea Plaustrum sequens, Bootes appellabatur, Arctophylax est dictus, & iisdem temporibus quibus Homerus fuit, hac Arctos est appellata. de Septentrionibus ille enim dicit, hanc utroque nomine, & Arcton & Plaustrum nominari: Bootem autem nusquam neminis Arctophylax nominari. Incidit etiam compluribus erratio, quibus de causis minor Arctos Phænice appellatur: & illi qui hanc observant, verius & diligentius navigare dicantur. & quare si hoc sit verius quàm maior, non omnes hanc observant: qui non intelligere videntur de qua historia sit profectus Aratus; ut Phænice appellatur. Thales enim qui diligenter de his rebus exquisivit, & hanc primum Arcton appellavit, natione fuit Phænix, ut Herodotus Milesum dicit. Igitur omnes qui Peloponnesum incolunt, priore videntur Arcto. Phænices autem quam à suo inventore acceperunt, observant: & hanc studiosius perspicendo diligentius navigare existimantur, & verè eam ab inventoris genere Phænice appellant.

SERPENS. Hic vasto corpore ostenditur inter auras Arctos collocatus: qui dicitur aurea mala Hesperidum custodisse, & ab Hercule interfectus, ab Iunone inter sidera collocatus: quod illius opera Hercules ad eum est profectus, qui hortum Iunonis tueri solitus existimatur. ait enim Pherecydes, Iunonem cum duceret Iupiter uxorem, Terram inuenisse ferentem aurea mala cum ramis: qua Iunonem admiratam, petisse à Terra, ut in suis hortis fereret, qui erant vsque ad Atlantem montem. Cuius filia cum sapiens de arboribus mala decerperent, Iuno dicitur hunc ibi custodem posuisse: hoc etiam signi erit, quòd in sideribus supra eum Draconem. Herculis simulacrum ostenditur, ut Eratosthenes demonstrat: quare licet intelligere, hunc maxime Draconem dici. nonnulli etiam dixerunt hunc Draconem à gigantibus Minervæ obiectum esse, cum eos oppugnaret: Minervam autem arreptum draconem contorsum ad sidera iecisse, & ad ipsum axem cœli fixisse: itaque eum adhuc implicato corpore videri, ut nuper ad sidera petlasum.

ARCTOPHYLAX. De hoc fertur, ut sit Arcas nomine, Callistus & Iouis filius, quem dicitur Lycaon, cum Iupiter ad eum in hospitium venisset, cum alia carne concisum pro opulis apposuisse. studebat enim scire, si deus esset qui suum hospitium desideraret. Quo facto non minore poena est affectus. nam statim Iupiter mensa proiecta, domum eius fulmine incendit: ipsum autem in lupi figuram conuertit: at pueri membra collecta & composita in vnum, dedit cuidam Aetolorum alendum, qui adolescens factus, in silvis cum venaretur, inscius vidit matrem in vrsæ speciem conuersam, quam interficere cogitans, persecutus est in Iouis Lycæi templum: quò & qui accessisset, mors poena erat Arcadum lege. Itaque cum utrumque necesse esset interfici, Iupiter eorum misertus, ereptos inter sidera collocavit, ut ante diximus. Hic autem è facto sequens Vrsam perspicitur, & Arctum servans Arctophylax est appellatus. Nonnulli hunc Icarium Erigones patrem dixerunt, cui propter iustitiam & pietatem existimatur Liber pater vinum & vitem & vnam tradidisse, ut ostenderet hominibus quomodo fereretur, & quid ex eo nasceretur: & cum esset natus, quomodo eo uti oporteret. Qui cum scivisset vitem, & diligentissime administrando floridam facile fecisset, dicitur hircus in vineam se coniecisse, & qua ibi tenerima folia videret, decerpisse: quo facto, Icarium irato animo tulisse, eumque interfecisse, & ex pelle eius vitem fecisse, ac vento plenum praligasse, & in medium proiecisse, suosque sodales circum eum saltare coegisse. Itaque Eratosthenes ait: Ἰκαρίου τοῦ πατρὸς ἡ ἀπορία κατὰ τὰ γὰρ ἀρχαῖα. Alij dicunt Icarium cum à Libero patre vinum accepisset, statim vtres plenos in plaustrum imposuisse: hac re etiam Bootem appellatum: qui cum perambulans Atticorum fines pastoribus ostenderet, nonnulli eorū aviditate pleni, nouo genere potionis inducti somno confopiantur: atq; alius aliam se in partem reijciunt, ut semimortua mēbra iactantes, alia ac decebat loquebantur. Reliqui eorum arbitrati venenum ab Icario datum pastoribus, ut eorū pecora abigeret in suos fines, Icarium interfectum in puteū deiecerunt: sed ut alij demonstrant, secundum arbore quendam defoderunt. Qui autem obdormierant experrecti, cum se nunquā melius quiesse faterentur, ac requirerent Icarium, ut pro beneficio muneretur, interfectores eius animi conscientia permoti, statim se fuga mandauerunt, & in insulam Aetolorum peruenierunt: à quibus ut hospites recepti, domicilia sibi constituerunt. At Erigone Icarij filia permota desiderio parentis, cum eum non redire videret, ac persequi conaretur, canis Icarij, cui Mera fuerat nomen, ululans ut videretur obitum domini lachrimari, redijt ad Erigonen, cui non minimam cogitata mortis suspicionem ostendit: neq; enim puella timida suspicari debebat nisi patrem interfectum, qui tot dies ac menses abesset. At canis vestem eius tenens dentibus, perduxit ad cadauer. Quod filia simul ac vidit, desperata spe, solitudine ac pauperie oppressa, multis miserata lachrimis, in eadem arbore qua parens sepultus videbatur, suspendio sibi mortem

tem, conscriuit. Cui canis mortua spiritu suo parentauit: nonnulli enim hunc in puteum se deiecisse dixerunt Anygrum nomine: quare postea neminem ex eo puteo bibisse, memoria tradiderunt. Quorum casum Iupiter miseratus, in astris corpora eorum deformauit. Itaque complures Icarium, Bootem: Erigonem, Virginem nominauerunt, de qua posterius dicemus: Canem autem sua appellatione & specie Caniculam dixerunt: quae à Græcis, quod ante maiorem Canem exoritur, *ἄρκτου* appellatur. Alij hos à Libero patre figuratos inter sidera dicunt. Interim cum in finibus Atheniensium multa virgines sine causa suspendio sibi mortem consciscerent, quod Erigone moriens erat precata, ut eodem leto filia Atheniensium afficerentur quo ipsa foret obitura, nisi Icarij mortem persecuti, & eum forent vlti. Itaque cum id euenisset, ut ante diximus, poenitentibus eia Apollo dedit responsum: Si vellent euentu liberari, satisfacerent Erigona. Qui quod ea se suspenderat, instituerunt, ut tabula interposita pendente, funibus se iactarent, ut qui pendens vento mouetur: quod sacrificium solenne instituerunt. Itaque & priuatim & publice faciunt, & id Aleridas appellant: quod eam patrem persequentem cum cane, ut ignotam & solitariam oportebat, mendicam appellabant, quas Græci *ἄλκιδας* nominant. Præterea Canicula exoritur, astu eorum loca & agros fructibus orbat: & ipsos morbo affectos, pœnas Icario cum dolore sufferre cogebat, eo quod latrones receperant. Quorum rex Aristæus Apollinis & Cyrenes filius, Actæonis pater, petit à parente, quo factò à calamitate ciuitatem posset liberare: quem deus iubet mutis hostijs expiare Icarij mortem, & ab Ioue petere, ut quo tempore Canicula exoriretur, dies quadraginta ventum daret qui astui canicula mederetur. Quod iussum Aristæus confecit, & ab Ioue impetravit ut Etesia fluerent: quas nonnulli Etesias dixerunt, quod quotannis certo tēpore: exoriuntur *ἔτος* enim Græce, annus est Latine. Nonnulli etiam Etesias appellauerunt, quod expositata sunt ab Ioue, & ita cōcesse. Sed de hoc in medio relinquamus, ne nos omnia præripuisse existimemur. Sed ut ad propositum reuertamur, Hermippus qui de sideribus scripsit, ait, Cererem cum Iasione Thufci filio concubuisse: quamobrem fulmine percussus complures cum Homero dixerunt. Ex his, ut Petellides Gnosius historiæ scriptor demonstrat, nascuntur filij duo, Philomelus & Plutus: quos negant inter se conuenisse: nam Plutum qui ditior fuerit, nihil fratri suo de bonis concessisse. Philomelum autem necessario adductum, quodcunque habuerit, ex eo boues duos emisit, & ipsum primum plastrum fabricatum esse: itaque arando & colendo agros, ex eo se aluisse, cuius matrem inuentum miratam, ut arantem eum inter sidera constituisse, & Bootem appellasse. Ex hoc autem Pareanta demonstrant natum, qui de suo nomine Parios, & oppidum Paron appellauit.

CORONA. Hac existimatur Ariadnes fuisse, à Libero patre inter sidera collocata. Dicitur enim in insula Dia cum Ariadne Libero nuberet, hanc primum coronam muneri à Venere & Horis accepisse, cum omnes dii in eius nuptijs dona conferrent. Sed (ut ait qui Cretica conscripsit) quo tempore Liber ad Minoa venit, cogitans Ariadnen comprimere, hanc coronam ei muneri dedit: qua delectata, non recusauit conditionem stupri. Dicitur etiam à Vulcano facta ex auro & Indiciis gemmis, per quas Theseus existimatur de tenebris Labyrinthi ad lucem venisse. quod aurum & gemma in obscuro fulgorem luminis efficiebant. Qui autem Argolica conscripserunt, hanc asserunt causam: Quod Liber cum impetrasset à parente ut Semelem matrem ab Inferis reduceret, & quarens ad eos descensionem, ad Argiuorum fines peruenisset, obuiam ei quendam factum nomine Hypolipnum, hominem dignum eius seculi, qui petenti Libero descensionem monstraret. Hunc autem cum vidisset Hypolipnus puerum ætate miranda corporis pulchritudine reliquis præstantem, mercedem petisse ab eo quæ sine detrimento eius daretur. Liberum autem matris cupidum, si eam reduxisset, iurasse, quod veller, se facturum: ita tamen, quod deus homini non pudenti iuraret: pro quo Hypolipnus descensum monstrauit. Igitur cum Liber ad eum locum venisset & veller descendere, coronam quam à Venere muneri acceperat, deposuit in eo loco, qui *σέφρανος* est è factò appellatus, noluit enim secum ferre, ne immortale donum mortuorum tactu coinquinaretur. Qui cum matrem incolumem reduxisset, Coronam dicitur inter astra collocasse, ut æterna memoria nominis efficeretur. Alij dicunt hanc Coronam Thesei esse, & hac re propter eum collocatam. Nam qui in astris dicitur Engonasin, is Theseus esse existimatur, de quo posterius plura dicemus. Dicitur enim, cum Theseus Cretam ad Minoa cum septem virginibus & sex pueris venisset, Minoa de virginibus Eriboeam quandam nomine, candore corporis inductum, comprimere voluisse: quod cum Theseus se passurum negaret, ut qui Neptuni filius esset, & valeret, contra tyrannum pro virginis incolumitate decertare. Itaque cum iam non de puella, sed de genere Thesei controuersia facta esset, verum is Neptuni filius esset necne, dicitur Minos aureum anulum de digito sibi detraxisse, & in mare proiecisse: quem referre iubet Theseum si veller se credi Neptuni filium esse: se enim ex Ioue procreatum facile posse declarare. Itaque comprecatus partem petijt aliquid signi, ut satisfaceret se ex eo natum: statimque tonitru

Et fulgere cæli, indicium significationis fecisse. Simili de causa Theseum sine ulla precatione aut religione parentis, in mare se proiecit: quem confestim delphinum magna multitudo mari pronotus, lenissimè sub tribus ad Nereidas perduxit: à quibus annulū Minois, Et à Thetide coronam, quam nuptijs à Venere ipseri acceperat, retulit, compluribus lucentem gemmis. Alij autem à Neptuni vxore accepisse dicunt. Coronam Ariadna Theseum dono dicitur dedisse, cum ei propter virtutem Et animi magnitudinem vxor esset concessa: hanc autem post Ariadnes mortem, Liberum inter sidera collocasse.

EN GONASIN. Hunc Eratosthenes Herculem dicit, supra draconem collocatum, de quo antè diximus, eumque paratum ut ad decertandum, sinistra manu pellem leonis, dextra clauam teneantem. Conatur interficere draconem Hesperidum custodem, qui nunquam oculos operuisse somno coactus existimatur, quo magis custos appositus esse demonstratur. De hoc etiam Panyasis in Heraclea dicit. Horum igitur pugnam Iupiter admiratus, inter astra constituit. Habet enim draco caput erectum: Hercules autem dextro genu nixus, sinistro pede capitis eius dextram partem opprimere conatur: dextera manu sublata ut feriens, sinistra proiecta cum pelle leonis, ut quam maxime dimicans appareat: et si sit, qui negat hoc quenkumque (ut Aratus) posse demonstrare: tamen conabimur, ut aliquid verisimile dicamus. Aristobus autem, ut antè diximus, hunc Cetea Lycaonis filium, Megistum patrem dicit, qui videtur ut lamentans filiam in vrsa figuram conuersam, genu nixus palmas diuersas tendere ad cælum, ut eam sibi di restituant. Hegeſianax autem Thesea dixit esse, qui Træzene saxum extollere videtur: quod existimatur Aegæus sub eo saxo Ellopium ensẽ posuisse, Et Athra Thesei matri pradixisse, ne antè eum Athenas mitteret, quàm sua virtute lapide sublato, potuisset gladium patri referre. Itaque niti videtur, ut quam altissimè possit lapidem extollat. Hac etiã de causa nonnulli Lyram, qua proxima ei signo est collocata, Thesei esse dixerunt: quod ut eruditus omni genere artium, Lyram quoque didicisse videbatur. Idque Et Anacreon dicit: ἀρχοῦ δ' αὖ τὴν αἶψο Θουρίος ἐστὶ λύρη. Alij autem Thamyrim à musis excacatum, ut supplicem ad genua iacentem dicunt. Alij Orpheam à Thracijs mulieribus interfici, quod viderit Liberi patris initia. Aeschylus autem in fabula qua inscribitur, τροχουδαῖς λυόμενος, Herculem ait esse, non cum dracone, sed cum Liguribus depugnantem. Dicit enim, quo tempore Hercules à Geryone boues abduxerit, iter fecisse per Ligurum fines, quos conatos ab eapæcus abducere, manus consulisse, Et complures eorū sagittis confixisse. Sed postquam Herculem tela deficerent, multitudine barbarorum Et inopia armorum defessum, se ingenuiculasse, multis iam vulneribus acceptis: Iouem autem misertum filij curasse ut circa eum magna lapidum copia esset: quibus se Herculem defendisse, Et hostes fugasse. Itaque Iouem similitudinem pugnantis inter sidera constituisse. Hunc etiam nonnulli Ixiona brachijs vinctus esse dixerunt: quod vim Iunoni voluerit asferre. Alij Prometheam in monte Cauaso vinctum.

LIRA. Inter astra constituta est, hac, ut Eratosthenes ait, de causa: quod initio à Mercurio facta de testudine, Orpheo est tradita, qui Calliopes Et Oeagri filius, eius rei maxime studiosus. Itaque existimatur suo artificio feras etiam ad se audiendum allicuisse: qui querens vxoris Eurydices mortem, ad Inferos descendisse existimatur, Et ibi deorum progeniem suo carmine laudasse, prater Liberum patrem: hunc enim obliuione ductus pratermisit, ut Oeneus in sacrificio Dianam. Postea igitur Orpheus, ut complures dixerunt, in Olympo monte, qui Macedoniam diuidit à Thracia: sed, ut Eratosthenes ait, in Pangeo sedens, cum cantu delectaretur, dicitur Liber ei obiecisſe Bacchas, qua corpus eius discerperent interfecti. Sed alij dicunt, quod initia Liberi sit speculatus, id ei accidisse: musas autem collecta membra sepultura mandasse, Et lyram quo maxime potuerant beneficio, illius memoria causa figuratam stellis inter sidera constituisse Apollinis Et Iouis voluntate: quod Orpheus Apollinem maxime laudaret, Iupiter autem filio beneficium concessit. Alij autem dicunt Mercurium, cum primum lyram fecisset, in Cyllene monte Arcadia, septem chordas instituisse ex Atlantidum numero: quod Maia vna ex illarum numero esset, qua Mercurij est mater. Deinde postea cum Apollinis boues abegisset, deprehensus ab eo quo sibi facilius ignosceret, petenti Apollini ut liceret dicere se inuenisse lyram, concessit, Et ab eo virgulam quandam muneri accepit: quam manu tenens Mercurius, cum proficisceretur in Arcadiam, Et vidisset duos dracones inter se coniuncto corpore, alium, alium appetere, ut qui dimicare inter se viderentur, virgulam inter vtrumque subiecit, itaque discesserunt: quo facto eam virgulam pacis causa dixit esse constitutam. Nonnulli etiam cum faciunt Caduceos, duos dracones implicatos virgula faciunt: quod initium Mercurio fuerat pacis. Eius exemplo Et athleta, Et in reliquis eiusmodi certationibus virgula vtuntur. Sed ut ad propositum reuertamur, Apollo lyra accepta dicitur Orpheam docuisse: Et postquam ipse citaram inuenerit, illi lyram concessisse. Nonnulli etiam dixerunt, Venerem cum Proserpina ad iudicium Iouis venisse, cui earum Adonin concederet: quibus Calliopen ab Ioue datam iudicem, qua musa Orphei est mater. Itaque iudicasse, ut i dimidiam partem anni earum vnaqueque possideret. Venerem autem indignatam, quod non sibi propriū concessisset, obiecisſe omnibus qua in Thracia essent mulieribus, ut Orpheam amore inducta, ita sibi quaque appeteret,

appeteret, ut membra eius disperderent: cuius caput in mare de mōte prelatum, fluctibus in insulam Lesbō est reiectum: quod ab his sublatum & sepultura est mandatum: pro quo beneficio ad musicam artem ingeniosissimi existimantur esse. Lyra autem à musis, ut ante diximus, inter astra constituta est. Nonnulli autem, quod Orpheum primus puerilem amorem induxerit, mulieribus visum contumeliam fecisse illi, ab hac re interfectum.

OLORE. Hunc Graci *Ὀλῶρον* appellant, quem complures propter ignotam illi historiam, communi genere animi *Ὀλῶν* appellauerunt: de quo hac memoria prodita est causa: Iupiter cum amore inductus, Nemefin diligere cepisset, neque ab ea ut secum concuberet impetrare potuisset, hac cogitatione amore est liberatus: iubet enim Venerem aquila similis esse, se sequi, seseque ipse in olotem conuerterit, & ut aquila fingens ad Nemefin confugit, & in eius gremio se collocauit: quem Nemesis non aspernata, amplexū tenens, summo est consopita: quam dormientem Iupiter compressit, ipse autem auolauit: & quod ab hominibus aliter volans solo videbatur, inter sidera dictus est esse constitutus: quod ne falsum diceretur, Iupiter è facto cum volentem, & aquila sequentem, collocauit in mundo. Nemesis autem, ut qua auiū generi esset iuncta, mensibus actis, ouum procreauit: quod Mercurius auferens, detulit Sparta, & Leda sedenti in gramini proiecit, ex quo nascitur Helena, ceteras corporis specie praestans, quam Leda suam filiam nominauit. Alij autem cum Leda Iouem concubuisse in olotem conuersum, dixerunt: de quo in medio relinquitur.

CEPHEVS. Hunc Euripides cum ceteris, Phœnicū filium, Aethiopum regem esse demonstrauit, Andromeda patrem, quam Ceto proposita notissima historia dixerunt: hanc autē Perseum à periculo liberatam, uxorem duxisse. Itaque ut totum genus eorum perpetuo maneret, ipsum quoque Cephea inter sidera superiores numerasse.

CASSIEPEIA. De hac Euripides & Sophocles & alij complures dixerunt, ut gloriata sit se forma Nereidas prestare: pro quo facto inter sidera sedens in siliquaastro constituta est: qua propter impietatem vertente se mundo resupinato capite ferri videtur.

ANDROMEDA. Hac dicitur Minerva beneficio inter astra collocata, propter Persei virtutem, quod eam Ceto propositam à periculo liberaret: nec enim ab ea minorem animi beneuolentiam pro beneficio accepit. Nam neque pater Cepheus, neque Cassiepeia mater ab ea potuerunt impetrare, quin parentes & patriam relinquens Persea sequeretur. Sed de hac Euripides hoc eodem nomine fabulam commodissime scribit.

PERSEVS. Hic nobilitatis causa, & quod inusitato genere concubitionis esset natus, ad sidera dicitur peruenisse: qui missus à Polydecte Magnetis filio ad Gorgonas, à Mercurio quicum dilexisse existimatur, talaria & petasum accepit. praterea & galeam, qua indutus ex aduerso non poterat videri, Itaque Graci *ἀλῶδος* galiam dixerunt esse: non ut quidam inscientissime interpretantur, eum Orci galea usum: quæ res nemini docto potest probari. Fertur etiam à Vulcano falcem accepisse ex adamante factā, qua Medusam Gorgonem interfecit: quod factum nemo conscripsit. Sed ut ait Aeschylus Tragicarum scriptor in Phorcys, Grae fuerunt Gorgonū custodes: de quo in primo libro Genealogiarum scripsimus, quæ utraque vno oculo vsa existimantur, & ita suo quaque tempore accepto oculo vigilias egisse. Hunc Perseus vna earum tradente, exceptum in paludem Tritonida proiecit. Itaque custodibus excacatis, facile Gorgonem somno consopitam interfecit: cuius caput Minerva in pectore dicitur habere collocatum. Euhemerus quidem Gorgonem à Minerva dicit interfectam: de quo alio tempore plura dicemus.

HENIOCHVS. Hunc nos Aurigam Latine dicimus, nomine Erichthonium, ut Eratosthenes monstrat: quem Iupiter cum vidisset primum inter homines equos quadrigis iunxisse, admiratus est ingenium hominis, ad Solis inuentu accessisse: quod is princeps quadrigis inter deos est usus: sed Erichthonius & quadrigas, ut ante diximus, & sacrificia Minervæ, & templum in arce Atheniensium primus instituit: de cuius progenie Euripides ita dicit: Vulcanum Minervæ pulchritudine corporis inductum, petisse ab ea ut sibi nuberet, neque impetrasse: & cepisse Minervam sese occultare in eodem loco, qui propter Vulcani amorem Hephaestius est appellatus: quo persecutum Vulcanum, ferunt cepisse ei vim asferre: & cum plenus cupiditatis ad eam ut complexui se applicaret repulsus, effudit in terram voluptatem. Quo Minerva pudore permota, pede puluerem iniecit. Ex hoc autem nascitur Erichthonius anguis, qui ex terra & eorum disensione nomen possedit. Eum dicitur Minerva in cistula quadam ut mysteria cōtectum, ad Erichthei filias detulisse, & his dedisse seruandum: quibus interdixit, ne cistulam aperirent. Sed ut hominum est natura cupida, ut eo magis appetant quod interdicitur: sapius virgines cistulam aperuerunt, & anguem viderunt: quo facto insania à Minerva iniecta, de arce Atheniensium se precipitauerunt: anguis autē ad Minervæ clypeum confugit, & ab ea est educatus. Alij autem anguina tantum crura habuisse Erichthonium dixerunt, eumque primo tempore adolescentia ludos Minervæ Panathenaea fecisse, & ipsum quadrigis con-

gū concurrīſſe pro quibus factis inter ſidera dicitur collocatus. Nonnulli etiam qui de ſideribus ſcripſerunt, hunc natione Argeum, Orſilochum nomine, primum quadrigarum inuentorē eſſe dixerunt, & pra-inuentione ſiderum locum poſediſſe. Alij autem hunc Mercurij filium ex Elīcia natum nomine Myrtilum, Oenomai aurigam deſinerunt, cuius poſt notam omnibus mortem apparens corpus in mundo conſtituiſſe exiſtimatur. Huius in humero ſiniſtro Capra inſtare & in manu ſiniſtra Hædi videntur formari: De quibus nonnulli ita dicunt: Olenum quendam fuiſſe nomine Vulcani filium: ex hoc duarum nymphas Aegæ & Helicen natas, qua Iouis fuerunt nutrices. Alij autem etiam ab hijs vrbes quasdam appellari dixerunt, & Olenon in Aulide, Helicen autem in Peloponneſo, & Aegam in Aemonia ibi nominari: de quibus Homerus in Iliados ſecundo dicit. Parmeniſcus autem ait, Meliſſea quendam fuiſſe Cretæ regem: ad eius filias Iouem nutriendum eſſe delatum. quæ quod lác non habuerint, capram ei admiſiſſe, Amaltheam nomine, qua eum dicitur educaſſe. Hanc autem geminos hædos ſolitam eſſe procreare, & ſervare eo tempore peperiſſe, quo Iupiter nutriendus eſt allatus. Itaque propter beneficium matris & hædos quoque dicitur inter ſidera collocaſſe. Hos autem Hædos Cleoſtratum Tenedium dicitur primum inter ſidera oſtendiſſe. Muſæus autem dicit Iouem nutritum à Themide & Amalthea nympha, quibus eum mater Ops tradiſſe exiſtimantur: Amaltheam autem habuiſſe capram quandam vt in delitijs, qua Iouem dicitur aluiſſe. Nonnulli etiam Aegam Solis filiam dixerunt, multo candore corporis præſtantem, cui contrarius pulchritudini horribilis aſpectus exiſtebat: quo Titanes perterriti petierunt à Terra vt eius corpus obſcuraret: quam Terra ſpecu quodam celæſe dicitur in inſula Cretæ: qua poſtea Iouis fuiſſe nutritrix, vt ante oſtendimus, demonſtratur. Sed cum Iupiter ſidens adoleſcentia, bellum contra Titanas appareret: reſponſum eſt ei, ſi vincere vellet, vt ærÿos pelle teſtus & capite Gorgonis, bellum adminiſtraret, quæ Aegida Græci appellauerunt. Itaque factò eo quod ſupra declarauimus, Iupiter Titanas ſuperans regnum eſt adeptus, & reliqua oſa ærÿos caprina pelle conteſta, anima donauit, & ſtellæ figuratam memoria commendauit: & poſtea quibus ipſe vicerat teſtus, Minerva conceſſit. Faberius ait Aegam quandā fuiſſe Panos vxorem: eam ab Ioue compreſſam peperiſſe: quem viri ſui Panos diceret filium. Itaque puerum Aegipana, Iouem verò Aegiochum dictum: qui quod cum diligebat plurimum, inter aſtra capræ figuræ, memoria cauſa collocauit.

OPHIVCHVS, qui apud noſtros ſcriptores Anguitenens dictus eſt, ſupra Scorpionem conſtitutus, tenens manibus anguem medium corpus eius implicantem. Hunc complures Carnabonta dixerunt nomine, Getarum regem, qui ſunt in Myſia regione, fuiſſe: qui eodem tempore regno eſt potitus, quo primum ſemina frugum mortalibus tradita eſſe exiſtimantur. Ceres enim cum ſua beneficia largiretur hominibus, Triptoleum, cuius ipſa fuerat nutritrix, in curru draconum collocatum (qui primus hominum vna rota dicitur uſus, ne curſu moraretur) inſit omnium nationum agros circumeuntem ſemina parti-ri: quò facilius ipſi poſtèrique eorum à ſero victu ſegregarentur. Qui cum perueniſſet ad eum, quem ſupra diximus, Getarum regem, ab eo primum hospitaliter acceptus: deinde, non vt beneficus aduena & innocens, ſed vt crudeliſſimus hoſtis inſidijs captus, aliorum paratus producere, ſuam penè perdidit vitam. Carnabontis enim iuſu cum draco vnus eorum eſſet interfectus, ne cum Triptolemus ſenſiſſet inſidias ſibi parari, curru praſidium ſibi conſtituere ſperaret: Ceres eò veniſſe, & erepto adoleſcenti currum, draconem altero ſubiecto, reddidiſſe: regem pro capto maleſicio pœna non mediocri affeciſſe. Hegelianax enim dicit, Cererem memoria hominū cauſa ita Carnabonta ſideribus figurāſſe, manibus tenentem draconem, vt interficere exiſtimetur: qui ita vixerat acerbè, vt iocundiſſimam ſibi conſciſceret mortem. Alij autem Herculem eſſe demonſtrant, in Lydia apud flumen Sagarium anguem interficientem: qui & homines complures interficiebat, & ripam frugibus orbabat. Pro quo factò ab regina Omphala qua ibi regnabat, multis ornatum muneribus Argos remiſſum: ab Ioue autem propter fortitudinem inter ſidera collocatum. Nonnulli etiam Triopam Theſſalorum regem dixerunt eſſe: qui cum ſuum domicilium tegere conaretur, Cereris ab antiquo collocatum diruit templum. Pro quo factò à Cerere fame obiecta, nunquam poſtea frugibus ullis ſaturari potuiſſe exiſtimatur. Nouiſſime prope ad terminum vitæ draconem obiecto, mala plurima perpeſſus, aliquando mortem adeptus, inter aſtra Cereris voluntate eſt conſtitutus. Itaque adhuc videtur eum draco circumplexus æterna morientem afficere pœna, Polyzelus autem Rhodius hunc Phorbanta nomine demonſtrat, qui Rhodijs auxilio maximo fuiſſe demonſtratur. Nam cum eorum inſulam ſerpentium multitudine occupatam, ciues Ophiuſam appellarent, & in ea multitudine ferarum draco fuiſſet ingenti magnitudine, qui plurimos eorum interfeciſſet, & patria denique deſerta carere coëgiſſet, dicitur Phorbæ Triopæ filius ex Hiſcilla Myrmidonis filia natus, eò tempeſtate delatus, omnes ſeras & eum draconem interfeciſſe: qui cum maxime Apollini dilectus eſſet, locatus inter ſidera dicitur, vt interficiens draconem, laudis & memoria cauſa videretur. Itaque Rhodij quorūſcunque à litore longius prodeunt, claſſes prius ſacrificant Phorbantis aduentui, talis vt illi euentus inopinata virtutis

virtutū accidat ciuibus, qualis inscium Phorbā a futura laudis ad sidera gloria pertulit casus. Complures etiam astrologi hunc Aesculapiū finxerunt, quē Iupiter Apollinis causa inter astra collocauit. Aesculapius enim cum esset inter homines, & tantum medicina ceteris praeſtaret, vt non satis ei videretur hominum dolores leuare, nisi etiam mortuos reuocaret ad vitam, nouissime fertur Hippolytum, qui iniquitate nouerca, & inscientia parentis erat interfectus, sanasse, ita vt Eratosthenes dicit. Nonnulli Glaucum Minois filium eius opera reuixisse dixerunt: pro quo vt peccato, louem domū eius fulmine incendiſſe: ipsum autem propter artificium & Apollinem eius patrem inter sidera anguem tenentem constituisse. Vt quidam dixerunt, hac de causa anguem dicitur tenere: quod cum Glaucum cogeretur sanare, conclusus quodam loco secreto, bacillum tenens manu, cum quid ageret cogitaret, dicitur anguis ad bacillum eius arrepsiſſe: quem Aesculapius mente commotus interfecit, bacillo fugientem feriens sapius. Postea fertur alter anguis eodem venisse, ore ferens herbam, & in caput eius imposuisse: quo facto, vtrosque loco fugisse: qua re Aesculapium vsus, & eadem herba Glaucum reuixisse. Itaque Anguis & in Aesculapij tutelam, & in astris dicitur collocatus: qua consuetudine ducti posterī eius tradiderunt reliquos, vt medici anguibz vterentur.

SAGITTA. Hanc vnam de Herculis telis esse demonstrant, qua Aquilā dicitur interfecisse, qua Prometheus iocinora fertur exediſſe: de quo pluribus verbis dicere non inutile videtur. Antiqui cum maxima ceremonia deorum immortalium sacrificia administrarent, soliti sunt totas hostias in sacrorum consumere flamma. Itaque cum propter sumptus magnitudinem sacrificia pauperibus non obtingerent, Prometheus qui propter excellentiam ingenij miram, homines finxisse existimatur, recusatione dicitur ab Ioue impetraſſe, vt partem hostia in ignem conijcerent, partem in suo consumerent victu: idque postea consuetudo confirmauit. Quod cum facile a deo, non vt ab homine auaro impetrasset, ipse Prometheus immolat tauros duos, quorum primum iocinora cum in ara posuisset, reliquam carnem ex vtroque tauro in vnum compositam corio bubulo textit: ossa autem quae circa fuerunt reliqua, pelle coniecta in medio collocauit, & Ioui fecit potestatem, vt quam vellet eorum sumeret partem. Iupiter autem etsi non pro diuina fecit cogitatione, neque vt deum licebat, omnia quae debuit ante providere: sed (quoniam credere instituius historijs) deceptus a Prometheo, vtunque putans esse taurum, delegit ossa pro sua dimidia parte. Itaque postea in solennibus & religiosis sacrificijs carne hostiarum consumpra, reliquias quae pars fuit deorum, eodem igni comburunt. Sed vt ad propositum reuertamur: Iupiter cum factum resisset, animo permoto mortalibus eripuit ignem: ne Prometheus gratia plus deorum potestate valeret, neue carnis vsus vtilis hominibus videretur, cum concoqui non posset. Prometheus autem consuetus insidiari, sua opera ereptum mortalibus ignem restituere cogitabat. Itaque ceteris remotis, deuenit ad Iouis ignem: quo diminuto & in ferulam coniecto, letus vt volare, non currere videretur, ferulam iactans, ne spiritus interclusus vaporis extingueret in angustia lumen. Itaque homines adhuc plerunque qui latitia sunt nuncij, celerrime veniunt. Præterea in certatione ludorū cursoribus instituerunt ex Prometheus consuetudine, vt currerent lampadem iactantes. Pro quo Iupiter facto mortalibus parem gratiā referens, mulierem tradidit his, quam a Vulcano factam deorum voluntate omni munere donauit, itaq; Pandora est appellata: Prometheus autem in monte Scythia nomine Caucaſo ferrea catena vinxit: quē alligatū ad triginta milia annorum Aeschylus tragoediarum scriptor ait. Præterea admisit ei Aquilam, quae assidue noctu renaſcentia iocinora exeset. Hanc autem Aquilam nonnulli ex Typhone & Echidna natam: alij ex Terra & Tartaro: complures Vulcani factam manibus demonstrant, animamque ei ab Ioue traditam dicunt. Sed de eius solutione hac memoria prodita est causa: Cum Iupiter Thetidis conuiuium pulchritudine corporis inductus peteret, neque a timida virgine impetraret, neque ea re minus efficere cogitaret, illo tempore Parca feruntur ceciniſſe fata, quae perfici natura voluit rerum: dixerunt enim, quicumque Thetidis fuisset maritus, eius filiū parte fore laude clariorem: quod Prometheus non voluntate, sed necessitudine vigilans auditum Ioui nunciauit: qui veritus id quod ipse Saturno patri fecisset in simili causa, ne patris regnō priuatus cogeretur, destitit Thetin velle ducere vxorem: & Prometheus pro beneficio meritam retulit gratiam, eūque vinculis liberauit: neque id quod fuerat iuratum, remisit vacuum omni alligationi futurum. Sed memoria causa ex vtraque re, hoc est lapide & ferro, digitum sibi vinciri iussit: quae consuetudine homines vsi, quo satisfacere Prometheo viderentur, annulos lapide & ferro conclusos habere cœperunt. Nonnulli etiam coronam habuisse dixerunt, vt se victorē impune peccaſſe diceret. Itaq; homines in maxima latitia victorijsque coronas habere instituerunt: id in exercitationibus & conuiuijs perspicere licebit. Sed, opinor, ad initium causa & interitum Aquilae reuertamur. Hercules missus ab Euristheo ad Hesperidum mala, nescius via deuenit ad Promethea, quem in Caucaſo monte vinctum fuisse supra diximus: a quo via demonstrata victoria, dum iter fateret, contendit vt & draconem, de quo ante diximus, interfectum diceret, & gratiam pro beneficio referret: nā confestim

honorem quem potuit, reddidit merenti. Quia dimissa homines instituerunt, ut hostijs immolatis iocundum consumerent in deorum altaribus, ut exsaturare eos pro visceribus Promethei viderentur. Vt Eratosthenes autem de Sagitta demonstrat. hac Apollo Cyclops interfecit, qui fulmen Iouis fecerunt, quo Aesculapium interfectum complures dixerunt. Hanc autem sagittam in Hyperboreo monte Apollinem defuisse. Cum autem Iupiter ignouerit filio, ipsam sagittam vento ad Apollinem perlatam cum fragibus, qua eo tempore nascebantur. Hanc igitur ob causam inter sidera demonstrant.

AQVILA. Hec est qua dicitur Ganymedem rapuisse, & amanti Ioui tradidisse: hanc etiam Iupiter primus ex avium genere sibi delegisse existimatur: qua sola tradita est memoria, contra solis exorientis radios contendere volare: itaque super Aquarium volare videtur. Hunc enim complures Ganymedem esse sinxerunt. Nonnulli etiam dixerunt Metopem quandam fuisse, qui Coen insulam teneret regno, & a filia nomine Coen, & homines ipsos a se Metopas appellaret. Hunc autem habuisse uxorem quandam nomine Esbemeam, genere Nympharum procreatam: qua cum deserit colere Dianam, ab ea sagitta fregit caput, tandemq; a Proserpina viua ad inferos arrepta est: Metopē autē desiderio uxoris permotū, mortem sibi consciscere voluisse: Iunonem autem misertā eius, in Aquilā corpus eius conuertisse, & inter sidera constituisse: ne si hominis effigie eum collocaret, nihilominus memoriam tenens, coniugis desiderio moueretur. Aglaosthenes autem qui Naxica scripsit, ait Iouem Creta surreptum, Naxum delatū, & ibi esse nutritum: qui postquam peruenit, ad virilem aetatem, & voluerit bello lacecere Titanas, sacrificanti ei Aquilam auspiciatam: quo auspicio usum esse, & eam inter astra collocasse. Nonnulli etiam dixerunt Mercurium alij autem Anapladem pulchritudine Veneris inductum in amorem incidisse: & cum ei copia non fieret, animum, ut contumelia accepta defecisse: Iouem autē misertū eius, cum Venū in Acheloo flumine corpus ablueret, misisse aquilam, qui soccum eius in Amythaoniam Aegyptiorum delatum Mercurio traderet: quem persequens Venus ad cupientem sui peruenit: qui copia facta, pro beneficio Aquilā in mundo collocavit.

DELPHINVS. Hic qua de causa sit inter astra collocatus, Eratosthenes ita cum ceteris dicit: Neptunum quo tempore voluerit Amphivitem ducere uxore, & illa cupiens conservare virginitatem, fugeret ad Atlanta, complures eam quæsitum dimisisse: in huius & Delphinā quandam nomine, qui peruagatus insulas, aliquando ad virginem peruenit, eique persuasit ut nuberet Neptuno, & ipse nuptias eorum administravit: pro quo facto inter sidera Delphini effigiem collocavit. Et hoc amplius: qui Neptuno simulacra faciunt, Delphinum aut in manu, aut sub pede eius constituisse videmus, quod Neptuno gratissimū esse arbitrantur. Aglaosthenes autem qui Naxica conscripsit, Tyrrhenos ait fuisse quosdam nauicularios qui puerum etiam Liberum patrem receptum, ut Naxum cum suis comitibus transuectū, redderent nutriticibus nymphis: a quibus eum nutritum & nostri in progenie deorum esse, & complures Græci dixerunt: Sed ut ad propositū reuertamur. Nauicularij spe præda inducti, nauē auertere voluerunt: quod Liber suspicatus, comites suos inbet symphoniam canere: quo sonitu inaudito Tyrrheni, cum usque adeo delebarentur, ut etiam in saltationibus essent occupati, cupiditate saltandi se in mare proiecerunt insciji, & ibi delphini sunt facti: quorum cogitationem cum Liber memoria hominum tradere voluisset, vnius effigiem inter sidera collocavit. Alij autem dicunt, hunc esse Delphinā, qui Arionā cit haradū ex Siculo mari Tanarum transuexit: qui cum ceteros artificio præstaret, & circum insulas quæstus causa vagaretur, seruili eius arbitrati plus in perfidiosa libertate commodi, quàm in placida seruitute esse, cogitare cœperunt, ut domino in pelagus proiecto, bona eius inter se partirentur: qui cum cogitationem eorum sensisset, petijt non ut dominus a seruis, & innocens ab improbis, sed ut parens a filiis, ut se liceret ornare, qua sæpe vicerat veste, quoniam nemo esset alius qui, ut ipse, suum quæstū prosequeretur euentum. Quod cum impetrasset, cit hara sumpta, suam cœpit deslere mortē: quo sonitu ducti delphines, e toto mari pronatant ad Arionis cantum. Itaque deorum immortalium potestate inuocata, super eos se deiecit: quorum vnus Arionā exceptum pertulit ad Tanarum litus. Cuius memoria causa, qua ibi statua est Arionis, in ea delphini simulacrum affixum videtur pro qua re inter sidera ab antiquis astrologis est figuratum. Serui autem, qui se putabant seruitute elapsos, tempestate Tanarum perducti, a domino comprehensi, non in diocri supplicio sunt affecti.

EQVVS. Hunc Aratus & alij complures, Pegasus Neptuni & Medusa Gorgonis filium dixerunt: qui in Helicone Bæotia monte vngula feriens saxum, fontem aperuit, qui ex eius nomine Hippocrene est appellatus. Alij dicunt, quo tempore Bellerophontes ad Prætum Abantiū filium, Argiuorum regem deuenerit, Antiam regis uxorem hospitij amore inductam, petijse ab eo, uti sibi copiam faceret, promittens ei coniugis regnum. Qua cum impetrare non posset, verita ne se ad regem criminaretur, occupat: eum sibi vim asferre voluisse Præto dicit. Qui quod eum dilexerat, noluit ipse supplicium sumere, sed quod equū esse sciebat, mittit eum ad Iobatē Antia patrem, quam alij Stenoborā dixerunt: ut illi filia pudici-

viam defendens, Bellerophontem obijceret Chimara, qua eo tempore Lyciorum agros flamma vastabat. Unde victor profugiens, post fontis inuentionem cum ad cælū contenderet euolare, neque longe iam ab-
 esset, despiciens iam ad terram, timore permotus decidit, ibique perisse dicitur: equus autem subuolasse,
 & inter sidera ab Ioue constitutus existimatur. Alij non criminatū ab Antia, sed ne sapius audiret quod
 nollet, aut precibus eius moueretur, profugisse Argis dixerunt. Euripides autem in Menalippa, Hippen
 Chironis centauri filiam Thean antea appellatam dicit: quæcum aleretur in monte Pelio, & studium in
 venando maximum haberet, quodam tempore ab Asolo Hellenis filio Iouis nepote persuasam, concepisse:
 tūmque iam partus appropinquaret, profugisse in syluam, ne patri, cum virginem speraret, nepotem pro-
 creasse videretur. Itaque cum parens eam persequeretur, dicitur illa petisse à deorū potestate, ne pariens
 a parente conspiceretur. Quia deorum voluntate postquam peperit, in equam conuersa, inter astra est con-
 stituta. Nonnulli eam vetem dixerunt fuisse: sed quod deorum consilia hominibus sit enunciare solita, in
 equam esse conuersam. Callimachus autem ait, quod deserit venari & colere Dianam, in quam, supra spe-
 ciem diximus, eam Dianam conuertisse. Hac dicitur etiam hac re non esse in conspectu Centauri,
 quem Chirona esse nonnulli dixerunt: & etiam dimidiam apparere, quod noluerit sciri, se feminam
 esse.

DELTON. Hoc sidus velut litera est Græca in triangulo posita, itaque appellatur: quod Mer-
 curius supra caput Arietis statuisse existimatur ideo, vt obscuritas Arietis huius splendore, quo luso esset,
 significaretur: & Iouis nomine, Græce Διός, primam literam deformaret. Nonnulli Aegypti positionem:
 alij, qua Nilus terminaret Aethiopiam & Aegyptum dixerunt: alij Siciliam figuratam putauerunt:
 alij quod orbem terrarum superiores trifariam diuiserunt, tres angulos esse constitutos dixe-
 runt.

ARIES. Hic existimatur esse, qui Phrixum transtulisse & Hellen dictus est per Hellepontum: quem
 Hesiodus & Pherecydes ait habuisse auream pellē: de qua alibi plura dicemus. Sed Hellen decidisse in Hel-
 lepontum, & à Neptuno compressam, Paona procreasse complures, nonnulli Hedonum dixerunt. Prae-
 terea Phrixum incolumem ad Aetam peruenisse, arietem Ioui immolasse, pellem in templo fixisse, & arie-
 tis ipsius effigiem ab Nube inter sidera constitutā, habere tempus anni quo frumentum seritur: ideo quod
 hortum seuerit ante, qua maxime fuge fuit causa. Et Eratosthenes ait, arietem ipsum sibi pellem aureā
 detraxisse, & Phrixo memoria causa dedisse, ipsum ad sidera peruenisse: quare, vt supra diximus, obscurius
 videatur. Hunc autem nonnulli dixerunt in oppido Orchomenio, quod est in Bæotia, natum. Alij in Salo-
 num Theßalia finibus procreatum. Alij dicunt Crethea & Athamantem cum alijs pluribus AEoli filios
 fuisse. Nonnulli etiam Athamanti filium Salmonea esse, AEoli nepotem dixerunt. Crethea autem ha-
 buisse Demodicen vxorem, quam alij Biadicen dixerunt. Hanc autem Phrixus Athamantis filij corpore in-
 ductam, in amorem incidisse, neque ab eo vt sibi copiam faceret, impetrare potuisset: itaque necessario co-
 actus, criminari cum ad Crethea coepisse, quod diceret ab eo vim sibi penē illatam, & horum similia mu-
 lierum consuetudine dixisse. Quo facto Crethea vt vxoris amantem & regem decebat permotam, A-
 thamanti vt de eo supplicium sumeret, persuasisse. Nubem autem interuenisse, & ereptum Phrixum &
 Hellen eius sororem in Arietem imposuisse, & per Hellepontum quā longissimē posset, profugere iussis-
 se: Hellen decidisse, & ibi debitum natura reddidisse, & ex eius nomine Hellepontum appellatum. Phri-
 xum Colchos peruenisse, & vt ante diximus, Arietis interfecti pellem in templo fixisse. Eum autem à
 Mercurio ad Athamantem esse reductum: qui patri eius satū fecerit, eum innocentia consilium profugis-
 se. Hermippus autem dicit, quo tempore Liber Africam oppugnaverit, deuenisse cum exercitu in eum locū,
 qui propter multitudinem pulueris. Hammodes est appellatus. Itaque cum in maximum periculum de-
 uenisset, quod iter necessario faciendum esse videbat, accessit eō, vt aqua maxima penuria esset: quo facto
 exercitus ad defectionem maximam venire cogeatur. Qui quid agerent dum cogitant, Aries quidam
 fortuito ad milites eorum errans peruenit: quas cum vidisset, fuga praesidium sibi parauit. Milites autē
 qui cum fuerant conspicati, & si puluere & astu pressi vix progrediebantur, tamen vt pradam ex flāma
 petentes arietem sequi coeperunt vsque ad eum locum, qui Iouis Hāmonis postea templo constituto, est ap-
 pellatus. Quo cum peruenissent arietem quem consecuti fuerant, nusquam inuenire potuerunt: sed quod
 magis his fuerat optandum, aque magnā copiam in eo loco nacti sunt, corporibusque recuperatis Libero
 statim nuntiauerunt. Qui gauisus, ad eos fines exercitum deduxit, & Iouis Hāmonis templum cum arie-
 tinis cornibus simulacro facto constituit. Arietē inter sidera figurauit, ita, vt cum Sol in eius foret signo
 omnia nascentia recrearentur, qua veris tēpore consunt: hac re maxime, quod illius fuga Liberi recrea-
 uit, exercitū. Præterea XII. signorū principē voluit esse: quod illius optimus exercitus fuerit ductor. Sed de
 Hāmonis simulacro, Leon qui res Aegyptias conscripsit, ait: Cum Liber Aegyptū & reliquos fines regno te-
 neret, & omnia primus hominibus ostēdisse diceretur, Hāmonē quendā ex Africa venisse, & pecoris multi-

ritudinem ad Liberū adduxisse, quo facilius & eius gratia vteretur, & aliquid primum inuenisse dicuntur. Itaque pro beneficio ei Liber existimatur agrum dedisse qui est contra Thebas Aegyptiacas: & qui simul lacra faciunt Hāmōnis, capite cornuto insitunt, ut homines memoria teneant, cum primum pecus ostendisse. Qui autē Libero factū voluerint assignare, quod non petierit ab Hammone, sed vltro ad eū sit adductus, Liberi cornuta simulacra fecerunt, & Arietem memorias causa inter sidera fixum dixerunt.

T A V R V S. Hic dicitur inter astra esse constitutum, quod Europam incolumem transuenerit. Cuius, ut Euripides dicit. Nonnulli aiunt, cum in bouem sit conuersa, ut Iupiter ei satisfacere videretur, inter sidera constituisse: quod eius prior pars appareat ut tauri, sed reliquum corpus obscurum videatur. Spectas autem ad exortum solem, cuius oris effigiem quae continens stella, Hyades appellantur. Has autem Pherecydas Atheniensis Liberi nutrices esse demonstrat, numero septem, quas etiam antea Nymphas Dedonidas appellatas. Harum nomina sunt haec, Ambrosia, Eudora, Phesyle, Coronis, Polyxo, Phae, Thyene. Haec dicuntur à Lycargo fugatae, & praeter Ambrosiam omnes ad Tebyn profugisse, ut ait Asclepiades. Sed ut Pherecydas dicit, ad Thebas Liberum perlatum Iunoni tradiderunt. Quam ob causam ab Ioue gratia eis est relata, quod inter sidera sunt constituta. Pleiades autem appellatae sunt, ut ait Mnaseas, quod ex Atlante & Pleione Oceani filia sint quindecim filia procreata, quarum quinque Hyades appellantur demonstrat, quod earum Hyas fuerit frater, à sororibus plurimum dilectus, qui cum venans à leone esset interfectus, quinque de quibus supra diximus lamentationibus assiduus permotus dicuntur interisse, quare eas, quod plurimum de eius morte laborarent, Hyadas appellantur. Reliquae autem decem sorores deliberaſſe de sororum morte, & earum septē sibi mortem conscisse, quare, quod plures idem senserunt, Pleiadas dictas. Alexander autē Hyadas ait dictas, quod Hyantis & Boetia sunt filiae, Pleiadas autem quod ex Pleione Oceani filiae, & Atlante sunt natae. Haec numero septem dicuntur: sed nemo amplius quam sex videre potest. Cuius causa prodicitur haec, quod de septem, sex cum immortalibus concubuerunt, tres cum Ioue, dua cum Neptuno, vna cum Marte, reliqua autem Sisyphi fuisse vxor demonstratur. Quarum ex Electra & Ioue, Dardanum: ex Maia, Mercurium: ex Taygete, Lacedaemona procreatum: ex Alcinoe autem & Neptuno, Hyrea: ex Celeno Lycum & Nyctea natum. Martem autem ex Sterope Oenomaum procreasse, quam alij Oenomai dixerunt vxorem: Meropem autem Sisypho nuptam Glaucum genuisse: quem complures Bellerophontis patrem esse dixerunt. Quare propter reliquas sorores eius inter sidera constitutam: sed quod homini nupserit, stellam eius obscuratam. Alij dicunt Electram non apparere, ideo quod Pleiades existimentur choream ducere stellis. Sed postquam Troia sit capta, & progenies eius quae à Dardano fuerit, sit euerſa, dolore permotam, ab his se remouisse, & in circulo qui Arcticus dicitur constituisse: & quidam longo tempore lamentantem capillo sparſo videri, itaque è facto Cometem esse appellatam. Sed has Pleiadas antiqui astrologi seorsum à Tauro deformauerunt, ut antē diximus, Pleione & Atlantidis filias: quae cum per Boetiam cum puellis iter faceret, Oriona concitatum voluisse ei vim afferre, illam fugere coepisse: Oriona autem securum esse annis septem, neque eam inuenire potuisse. Iouem autem puellarum misertum, inter astra constituisse: & postea à nonnullis astrologis caudam Tauri appellatas. Itaque adhuc Orion fugientes eas ad occasum sequi videtur. Eas stellas Vergilius nostri appellauerunt, quod post ver exoriantur: & haec quidem ampliorem ceteris habent honorem: quod in earum signo exoriente Sole, aestas significatur: occidente autem, hiems ostenditur, quod alijs non est traditum signis.

G E M I N I. Hos complures astrologi Castorem & Pollucem esse dixerunt: quos demonstrant omnium fratrum inter se amantissimos fuisse: quod neque de principatu contenderunt, neque ullam rem sine communi consilio gesserunt. Pro quibus officijs eorum Iupiter inter notissima sidera eos constituisse existimatur. Neptunum autem pari consilio muneraſſe: nam equos his quibus vtuntur, donauit: & dedit potestatem naufragijs saluti esse. Alij dixerunt Herculem esse & Apollinem. Nonnulli etiam Triptolemum, quem supra diximus, & Iasionem à Cerere dilectos, & ad sidera perlatos. Sed qui de Castore & Polluce dicunt, hoc amplius addunt, ut Castor in oppido Ariadnis sit occisus, quo tempore Lacedaemonij cum Atheniensibus bellum gesserunt. Alij autem cum oppugnarent Spartam Lynceus & Idas, ibi perisse dixerunt. Pollucem ait Homerus conceſſiſſe fratri dimidiam vitam: itaque alternis diebus eorum quenque lucere.

C A N C E R. Hic dicitur Iunonis beneficio inter astra collocatus: quod cum Hercules contra Hydrā Lernaam constitisset, ex palude pedē eius mordicus arripuiſſet: quae de re Hercule permotum, eum interfeciſſe: Iunonem autem inter sidera constituisse, ut esset cum duodecim signis, quae maxime solis cursu continentur. In eius deformationis parte sunt quidā qui Asini appellantur, à Libero in testa Cancris dualibus stellis figurati. Liber enim à Iunone furore obiecto, dicitur mente captus fugisse per Theſprotiam, cogitans ad Iouis Dodonai templum peruenire, vnde peteret responsum, quo facilius ad pristinū statum mentis perueniret.

veniret, sed cum venisset ad quandam paludem magnam quam transire non posset, de quibusdam duobus asellu obuijs factis dicitur vnum deprehendisse eorum, & ita esse transiitum, vt omnino aquam non retigerit. Itaque cum venisset ad templum Iouis Dodonai, statim dicitur furore liberatus, & asellu gratiam retulisse, & inter astra eos collocasse. Nonnulli etiam dixerunt asino illi quo fuerat vinctus, vocem humanam dedisse. Itaque postea cum cum Priapo de Natura contendisset, & victum ab eo interfectum, Pro quo Liberum eius miserum in sideribus annumerasse. Et vt sciretur id pro deo, non pro homine timido (quia Iunonem fugerit) fecisse, supra cancrum constituit, qui dea beneficio fuerat affixus astru. Dicitur etiam alia historia de Asellu, vt ait Eratosthenes. Quo tempore Iupiter bello gigantibus indicto, ad eos oppugnandos omnes deos conuocauit, venisse Liberum patrem, Vulcanum, Satyros, Silenos Asellu veteres, qui cum non longe ab hostibus abessent, dicuntur aselli peritumisse, & ita pro se quisque magnum clamorem & inaudibilem gigantibus fecisse, vt omnes hostes eorum clamore in fugam se coniecerint, & ita sint superari. Huius similis est historia de buccina Tritonis. Nam is quoque fertur, cum concham inuentam excauasset secum ad gigantes tulisse, & ibi sonitum quandam inaudibilem per concham misisse. Hostes autem veritos de qua esset immanis fera ab aduersarijs adducta, cuius esset ille mugitus, fugasse mandasse, & ita victos in hostium potestatem peruenisse.

L E O. Hic dicitur a Ioue constitutus, quod omnium ferarum princeps esse existimatur. Nonnulli etiam hoc amplius dicunt, quod Hercules prima fuerit hac certatio, & quod eum inermis interfecerit. De hoc & Pisander & complures alij scripserunt: cuius supra simulacrum proximum est virgini. Sunt alia VII. Stella ad caudam Leonis in triangulo collocata, quas cines Berenices esse Canon Samius mathematicus & Callimachus dicit: cum Ptolemaus Berenicem Ptolemai & Aristonis filiam sororem suam duxisset uxorem, & paucis post diebus Asiam oppugnatam profectus esset, vovisse Berenicem, si victor Ptolemaus redisset, se detonsuram crinem: quo voto damnatum crinem in Veneris Arfinoes Zephyritidu posuisse templo: obque postero die non comparuisse: quod factum cum rex agere ferret, Canon mathematicus (vt ante diximus) cupiens inire gratiam regis, dixit crinem inter sidera videri collocatum: & quasdam vacuas a figura septem stellas ostendit quas esse fingeret. Crinem hanc Berenicem nonnulli cum Callimacho dixerunt equos alere, & ad Olympia mittere consuetam fuisse: Alij dicunt hoc amplius, Ptolemaum Berenices patrem multitudine hostiu perterritum fuga salutem petisse: filiam autem saepe consuetam, insilisse in equu, & reliquam exercitus copiam constituisse, & complures hostium interfecisse, reliquos in fugam coniecisse: pro quo etiam Callimachus eam magnanimam dixit. Eratosthenes autem dicit & virginibus Lesbij dotem quam cuique relictam a parente nemo solueret, iussisse reddi: & inter eas constituisse petitionem.

V I R G O . H . ne Hesiodus Iouis & Themidis filiam dicit: Aratus autem Astrae & Aurorae filiam existimari, quod eodem tempore fuerit cum aurea secula hominum, & eorum principem fuisse demonstrat: quam propter diligentiam & aequitatem, Iustitiam appellatam: neque illo tempore ab hominibus exteras nationes bello lacescit as esse, neque nauigio quemquam usum esse, sed agri colendis vitam agere consuevisse. Sed post eorum obitum qui sint nati, eos minus officiosos, magis auaros coepisse fieri: quare minus Iustitiam inter homines fuisse conuersatam. Denique eam peruenisse usque eo, dum diceretur. Heu heu genus hominum natu. Itaque iam non potuisse pati amplius, & ad sidera euolasse. Sed hanc alij Fortunam, alij Cererem dixerunt: & hoc magis non conuenit inter eos, quod caput eius nimium obscurum videtur. Nonnulli etiam Erigonem Icarij filiam dixerunt, de qua supra diximus. Alij autem Apollinis filiam ex Chrysothemina matre, & infantem Partenon nomine appellationem: eamque quod parua interierit, ab Apolline inter sidera collocatam.

S C O R P I O . Hic propter magnitudinem membrorum in duo signa diuiditur, quorum vnus effigiem nostri Libram dixerunt. Sed omnino totum signum hac de causa statutum existimatur: quod Orion cum venaretur, & in eo exercitatus se esse consideret, dixisse etiam Diana & Latona, se omnia quae ex terra exoriantur, interficere valere. Quare terram permota, Scorpionem misisse, qui eum interficere demonstratur. Ionem autem vtriusque animum admiratu, Scorpionem inter astra collocasse, vt species eius hominibus documento esset, ne quis eorum de aliqua re sibi consideret. Dianam autem propter studiu Orionis petisse a Ioue, vt idem illi beneficium daret petenti, quod Terra ultro tribuisset. Itaque cum constitutum, vt cum Scorpius orietur, Orion occidat.

S A G I T T A R I O . Hunc complures Centaurum esse dixerunt. Alij autem hac de causa negauerunt, quod nemo Centaurus sagittis sit usus. Hic autem quaeritur, cur equinus cruribus sit deformatus, & caudam habeat vt Satyri. Dicunt enim nonnulli hunc esse Crotum nomine, Euphemes Musarum nutritiu filiu, vt ait Sositheus tragediarum scriptor: eum domicilium in monte Helicone habuisse, & cum Musis solutu delectari, nonnunquam etiam studio venationis exerceri. Itaque pro merita diligentia magna laudem assecutum: nam & celerrimu in siluis, & acutissimu in musis factum esse. Pro quo studio illius pe-

riſſe Muſas ab Ioue, vt in aliquo aſtorum numero deſormaretur. Itaque Iouem feciſſe, vt cum omnia illius artificio vno corpore vellet ſignificare, cetera eius equina feciſſe, quod equo multum ſit vſus: & legitas pro ingenio adiunxiſſe, vt ex his & acumen & celeritas eſſe videretur. Caudam ſatyricam in corpore fixiſſe: quod non minus hoc Muſa, quā Liber Satyris ſit delectatus. Ante huius pedes ſtella ſunt pauca in rotundo deſormata, quas coronam eius vt ludenti abiectam, nonnulli dixerunt.

CAPRICORNVS. Huius effigies ſimilis eſt Aegipani: quem Iupiter, quod cum eo erat nutritus, in ſideribus eſſe voluit, vt Capram nutricem de qua ante diximus. Hic etiam dicitur, cum Iupiter Titanus oppugnaret, primus obieciſſe hoſtibus timorē qui τάρμος appellatur, vt ait Eratoſthenes: hac etiam de cauſa eius inferiorem partem piſcis eſſe formationem, quod muricibus, id eſt maritimis conchylijs, hoſtes ſit iaculatus pro lapidum iactatione. Aegyptij autem ſacerdotes & nonnulli poëte dicunt, cum complures dii in Aegyptum conueniſſent, repente conueniſſe eodem Typhona accerrimum giganta, & maxime deorum inimicum: quo timore permotos in alias figuras ſe conuerſiſſe: Mercurium factum eſſe ibi, Apollinem autem qua Threicia axis vocatur. Dianam merulam ſimulatam. Quibus de cauſis Aegyptios ea genera violari non ſinere demonſtrant: quod deorum imagines dicantur. Eodem tempore Pana dicunt in flumen ſe deieciſſe, & poſteriorē partem corporis, effigiem piſcis, alteram autem hirciſeciſſe, & ita à Typhone profugiſſe, cuius cogitatum Iouem admiratum, effigiem eius inter ſidera fixiſſe.

AQVARIVS. Hunc complures Ganymedem eſſe dixerunt: quem Iupiter propter pulchritudinem corporis ereptum parentibus, deorum miniſtrum feciſſe exiſtimatur. Itaque oſtenditur vt aquam aliquā infundens. Hegeſianax autem Deucaliona dicit eſſe: quod eo regnante, tanta vis aqua ſe de caelo profuderit, vt catoclyſmus factus eſſe diceretur. Eubulus autem Cecropem demonſtrat eſſe, antiquitatem generis commemorans, & oſtendens antequam vinum traditum ſit hominibus, aqua in ſacrificijs deorum vſus eſſe, & ante Cecropem regnaſſe, quā vinum ſit inuentum.

PISCES, Diogenetes Erythracus ait, quodam tempore Venerem cum Cupidine filio in Syriam ad flumen Euphratem veniſſe, & eodem loco repente Typhona gigante, de quo ſupra diximus apparuiſſe. Venerem autem cum filio in flumen ſe proieciſſe, & ibi figuram piſcium forma mutari: quo facto, periculo eſſe liberatos. Itaque poſtea Syros qui his locis ſunt proximi, deſtituiſſe piſces eſtare: quod vereantur eos capere: ne ſimili cauſa aut deorum praſidia impugnare videantur, aut eos ipſos captare. Eratoſthenes autē ex eo piſce natos homines dicit, de quo poſt dicemus.

CETVS. De hoc dicitur quod à Neptuno ſit miſſus, vt Andromedam interficeret, de qua ante diximus: ſed à Perſeo ſit interfectus, propter immanitatem corporis, & per illius virtutem inter ſidera collocatus.

ERIDANVS. Hunc alij Nilum, complures etiam Oceanum eſſe dixerunt. Qui autem Nilum volunt vocari, propter magnitudinem eius & vtilitatem, aquoſiſſimū, eſſe demonſtrant: praeterea quod infra eum quadam ſtella ſit, clarius ceteris lucens, nomine Canopos appellata. Canopos autē in ſula flumine aluitur Nilo.

LEPVS. Hic dicitur Orionis Canem fugere venantis. Nam cum, vt oportebat, eum venatorem ſinxerent, voluerunt etiam hoc ſignificare aliqua de cauſa: itaque leporem ad pedes eius fugientem ſinxerunt: quem nonnulli à Mercurio conſtitutum dixerunt, eique datum eſſe praeter cetera genera quadrupedum, vt alios pareret, alios haberet in ventre. Qui autem ab hac cauſa diſſentiunt, negant oportere tam nobilem & tam magnum venatorem, de quo & ante in Scorpionis ſigno diximus, oportere ſingi leporem venari: Callimachum quoque accuſari, quod cum Diana ſcriberet laudes, eam leporum ſanguine gaudere, & eos venari dixiſſet: Itaque Oriona cum Tauro decertantem fecerunt. Leporis autem hanc hiftoriam memoria prodiderunt, apud antiquos in ſula Lero nullum leporem fuiſſe, ſed ex eorum ciuitate adoleſcentium quendam ſtudio generis inductum, ab exteris ſinibus leporem ſceminā pregnantem attuliſſe, & ad eius partum diligentiffime miniſtraſſe. Itaque cum peperiſſet, compluribus eius ciuitatis ſtadium inciſiſſe, & partim precio, partim beneficio mercatos, omnes lepores alere cœpiſſe. Itaque non longo interuallo tantam multitudinem leporum procreatam, vt tota ſula ab his occupata diceretur: quibus cum ab hominibus nihil daretur, in ſemina eorum impetu facto omnia comederunt. Quo facto incolae calamitate affecti, cum fame forent oppreſſi, cōmuni conſilio totius ciuitatis vix denique eos ex ſula abegiſſe dicuntur. Itaque poſtea leporis figurā in aſtris conſtituiſſe, vt homines meminiffent, nil eſſe tam exoptandum in vita, quin ex eo plus doloris quā latitiae capere poſterius cogerentur.

ORION. Hunc Heſiodus Neptuni filium dicit, ex Euryale Minois filia natum. Conceſſum autem ei vt ſupra fluctus curreret, vt in terra: quemadmodū Iphiclo datum dicitur, vt ſupra aſtas curreret; nec eas infringeret. Ariſtomachus autem dicit quendam Erytbrea fuiſſe Thebis, Pindarus autē in ſula Chio. Hunc autem cum Iouem & Mercuriū hoſpitio recepiſſet, petiſſe ab his vt ſibi aliquid liberorū naſceretur.

Itaque

Itaque quo facilius petendum impetraret, bouem immolasse, & his pro epulis apposuisse: quod cum fecisset, poposcisse Iouem & Mercurium, quod corium de boue fuisset detractum, & quod fecerant vrina in corium infudisse, & id sub terra poni iussisse: ex quo postea natum puerum, quem Erythreus è factio Vriona nomine appellaret, sed vetustate & consuetudine factum est, ut Orion vocaretur. Hic dicitur Thebis Chium venisse, & Oenopionis filiam Meropem per vinum cupiditate incensus compressisse: pro quo factio ab Oenopione excacatus, & de insula eiectus. Existimatur autem Leninum ad Vulcanum peruenisse, & ab eo quendam ducem Cedalionem nomine accepisse: quem collo ferens ad Solem venisse, & ab eo sanatus, ut se vlsceretur, Chium reuertisse, Oenopionem autem à ciuibus sub terra custoditum esse. Quem postquam se inuenire posse desperaret Orion, in insulam Cretam peruenisse, & ibi venari cepisse cum Diana, & ei polliceri quae supra diximus, & ita ad sidera peruenisse. Nonnulli autem aiunt, Orionem cum Oenopione prope nimiam coniunctum amicitia vixisse: & quod ei voluerit suum studium in venando probare, Dianae quoque pollicitum quae supra diximus, & ita interfectum. Alij dicunt cum Callimacho, cum Diana vim voluerit asferre, ab ea sagittis esse confixum, & ad sidera propter venandi consimile studium deformatum. Ister autem dicit Orionem à Diana esse dilectum, & pene factum ut ei nupsisse existimaretur. Quod cum Apollo egre ferret, & saepe eam obiurgans nihil egisset, natantis Orionis longe caput solum videri conspiciat, contendit cum Diana, eam non posse sagittam mittere ad id quod nigrum in mari videretur. Quae cum se vellet in eo studio maxime artificem dici, sagitta missa caput Orionis traiecit. Itaque eum cum fluctus interfectum ad litus eiecisset, & se eum Diana percussisse plurimum doleret, multis eius obitum prosecuta lachrimis, inter sidera statuisse existimatur. Sed quae post mortem eius Diana fecerit, in eius historijs dicemus.

CANIS. Hic dicitur ab Ioue custos Europae appositus esse, & ad Minoa peruenisse, quem Procris Cephalus vxor laborantem dicitur sanasse, & pro eo beneficio Canem munere accepisse, quod illa studiosa fuerit venationis: & quod Canis fuerat datum, ne vlla fera praeire eum posset. Post eius obitum Canis ad Cephalum peruenit, quod Procris eius fuerat vxor: quem ille secum ducens Thebas peruenit, ubi erat vulpes cui datum dicebatur, ut omnes Canes effugere posset. Itaque cum in vnū peruenissent, Iupiter nescius quid faceret, ut Ister ait, utrosque in lapides conuertit. Nonnulli hunc Canem Orionis esse dixerunt, & quod studiosus fuerit venandi cum eo Canem quoque inter astra collocatum. Alij autem Icarij Canem esse dixerunt, de quo ante diximus: quae multa proposita suos habent auctores. Sed Canis habet in lingua stellam vnā, quae ipsa Canis appellatur: in capite autem alteram, quam Isis suo nomine statuisse existimatur, & Sirion appellasse, propter flammam candorem: quod eiusmodi sit, ut prae ceteris lucere videatur. Itaque quo magis eam cognoscerent, Sirion appellasse.

PROCTON. Hic ante maiorem Canem exoriri videtur, sed à nonnullis Orionis esse existimatur: hac etiam de causa Procyon est appellatus, sed ijdem omnibus historijs, quibus superior Canis annumeratur.

ARGO. Hanc nonnulli propter celeritatem Graece dixerunt Argo appellatam: alij, quod Argus eius fuerit inuentor. Hanc autem primam in mari fuisse complures dixerunt: & hac re maxime stellis esse figuratam. Hanc nauim factam Pindarus ait in Magnesia oppido, cui Demetrias est nomen. Callimachus autem in ijdem finibus ad Apollinis Actij templum, quod Argonautae proficiscentes statuisse existimantur in eo loco qui Pagasa vocatur, ideo quod nauis Argo ibi primum compacta dicitur, quod est Graece Πάγασα. Homerus hunc eundem locum in Thesalia finibus esse demonstrat. Aeschylus autem, ut nonnulli aiunt, à Minerua quandam materiam loquentem eodem esse coniunctam. Sed huius non tota effigies inter astra videtur: diuisa enim est à puppi vsque ad malum: significans, ne homines fractis nauibus pertimescerent.

CENTAVRVS. Hic dicitur nomine Chiron, Saturni & Philyra filius esse: qui non modo ceteros Centauros, sed homines quoque iustitia superasse, Aesculapium & Achillem nutrisse existimatur: pietate igitur & diligentia effecit, ut inter astra numeraretur. Apud hunc Hercules cum diuerneretur, & simul cum Chirone sedens sagittas consideraret, fertur vna earum decidisse supra pedem Chironis, & ita eum interfecisse. Alij autem dicunt Centaurum miratum, quod tam breuibus sagittis tam magna corpora Centaurorum interfecerit, ipsum contendere arcum conatum: itaque ex eius manu sagittam prolapsam, in pedem eius incidisse: pro qua re Iupiter eius misertus, inter sidera eum constituit cum hostia quā supra aram tenens immolare videtur. Hunc alij Pholon esse Centaurū dixerunt, eum qui aursuspicio praeter ceteros plurimum valuisset: itaque ad Aram cum hostia venire Iouis voluntate figuratum.

ARRA. In hac primum dij existimantur sacra & coniurationem fecisse, cum Titanas oppugnare conarentur: eam autem Cyclopes fecisse. Ab ea consuetudine homines dicuntur instituisse sibi, ut cum aliquā rem efficere cogitarent, prius sacrificarent, quam agere incēpissent.

HYDRA, in qua Coruus insidere, & Crater positus existimatur, de qua hanc habemus memoria pro-

ditam causam: Coruus Apollinis tutela usus, eo sacrificante missus ad fontem aquam puram peritum; vidit arbores complures ficorum immaturas: eas expectans dum maturefcerent, in arbore quadam eas confedit. Itaque post aliquot dies coctis fici, & à Corno compluribus earum comedit, expectans Apollo Coruum, vidit eum cum Cratere pleno volare festinantem. Pro quo admisso eum dicitur, quod diu muratus sic Apollinem, qui coactus mora Corni, alia aqua est usus, hac ignominia eum affecisse, ut quandiu fici coquerentur, Coruus bibere non posset, ideo quod guttur habeat pertusum illis diebus. Itaque cum videret significare sitim Corni, inter sidera constituit Cratera, & supposuit Hydram qua Coruum sitientem moraretur. videtur enim rostro caudam eius extremam verberare, ut tanquam sinat se ad Crateram transire. Ister autem & complures dixerunt, Coronida Phlegya filiam fuisse: hanc autem ex Apolline Aesculapium procreasse: sed postea Ischyn Elati filium cum ea concubuisse. Quod cum videret Coruus, Apollini nunciavit: qui cum fuerit antea candidus, pro incommodo nuncio eum nigrum fecisse, & Ischyn sagittis confixisse. De Cratera autem hanc historiam Philarchus scribit: In Chersoneso qua confinis est Troia, ubi Proteus sitis pulchrum statum complures dixerunt, urbs Phlagusa nomine dicitur, in qua Demippon quidam cum regnaret, incidit eorum finibus repentina vastitas & civium internecio miranda: quare Demiphonta per motum ferunt misisse ad Apollinis oraculum, quaerens remedium vastitatis. Responso autem dato, ut quotannis una de nobilium genere virgo diis Penatibus eorum immolaretur: Demippon omnium filias prater suas sorte ductas interfecit, usque dum cuidam civium loco nobilissimo eorum nato perdoluit inceptum Demiphonti: qui negare coepit de sua filia se passurum sortiri, nisi eodem regis filia esset coniuncta. Quo facto rex permotus, illum filiam sine sorte ductam interfecit: quod Matufius nomine virginis pater instanti tempore simulavit se patria causa non agere ferre factum: potuisset enim postea sorte ducta nihilominus interire: quod paulatim dies regi in oblivionem perduxit. Itaque cum se prope amicissimum regi virginis pater ostendisset, solenne sacrificium se habere dixit, eumque & filias eius ad id consiciendum inivit: qui nihil aliter futurum suspicatus, filias ante misit, ut ipse occupatus in re civili postea veniret. Quod cum exoptanti Matufio accidisset, filias eius interfecit, & sanguinem earum cum vino in cratere mixtum aduenienti regi pro portione dari iussit. Qui cum filias desideraret, & quid his factum esset rescisset, Matufium cum cratere in mare projici iussit: quo facto mare quod ille est proiectus, memoria causa Matufium mare vocatum est: portus autem adhuc Crater appellatur: quem antiqui astrologi stellis deformaverunt, ut homines meminissent, Maleficium neminem temere lucrari posse: neque oblivionem inimicitiarum fieri solere. Nonnulli cum Eratosthene dicunt, eum Cratera esse quo Icarus sit usus, cum hominibus ostenderet vinum. Alij autem dolium esse, quo Mars ab Etho & Ephalte sit coniunctus: PISCIS qui Notius appellatus. Hic videtur ore aquam excipere à signo Aquarii: qui laborantem quondam Isin servasse existimatur: pro quo beneficio simulacrum Piscis, & eius filiorum, de quibus ante diximus, inter astra constituit. Itaque Syri complures pisces non esitant, & eorum simulacra inaurata pro diis Penatibus colunt. De hoc & Hegesias scribit.

RELICVVM est nobis de quinque stellis, quas complures ut erraticas, ita πλανήτας Graci dixerunt. Quarum una est Iouis nomine Phaëton quem Heraclides Ponticus ait, quo tempore Prometheus homines finxerit, hunc pulchritudine corporis reliquis praestantem fecisse, eumque suppressere cogitare, atque ut certum redderet Cupidinem, Ioui nunciavisse. Quo facto missum Mercurium ad Phaëtona, persuasisse ut ad Iovem veniret, & immortalis fieret: itaque eum inter astra collocatum.

SECUNDA stella dicitur Solis, quam alij Saturni dixerunt. Hanc Eratosthenes à Solis filio Phaëthonta appellatam dicit: de quo complures scripserunt, ut patri inscienter curru vectus, incenderit terras: quo facto ab Iove fulmine percussus, in Eridanum deiectus est, & à Sole inter sidera perlatus.

TERTIA est stella Martis, quam alij Herculis dixerunt, Veneris sequens stellam, hac (ut Eratosthenes ait) de causa: Quod Vulcanus cum uxorem Venerem duxisset, & propter eius observantiam Marti copia non fieret, ut nihil aliud assequi videretur, nisi sua stella Veneris fidem persequi à Venere impetravit. Itaque cum vehemente eum amor incenderet, rem significans, è facto stellam Piroënta appellavit.

QUARTA stella est Veneris, Lucifer nomine: quam nonnulli Iunonis esse dixerunt. Hunc eundem Hesperum appellari multis traditum est historiis. Hic autem omnium siderum maximus esse videtur. Nonnulli autem hunc Aurora & Cephalis filium esse dixerunt, pulchritudine multis praestantem: ex qua re etiam cum Venere dicitur certasse, ut etiam Eratosthenes dicit, eum hac de causa Veneris appellari: ex oriente sole, & occidente videri: quare, ut ante diximus, iure hunc & Luciferum, & Hesperum nominatum.

QVINTA stella est Mercurij nomine Stilbon: sed hac est brevis & clara: hac autem Mercurio data existimatur, quod primus menses instituerit, & perviderit siderum cursus. Euhemerus autem primam ait Venerem astra constituisse, & Mercurio demonstrasse.

PRAETEREA ostenditur circulus quidam in sideribus, candido colore, quem Lactæum esse nonnulli dicunt. Eratosthenes enim dicit Mercurio infanti in sciam puero Iunonem dedisse lac: sed postquam resciit Maia filium esse, resecisse eum à se, & ita lactis profusi splendorem inter sidera apparere. Alij dicunt dormienti Iunoni Herculem suppositum, & exspectantem, id quod supra diximus, fecisse. Alij autem Herculem propter nimiam aviditatem, lactis multitudinem appetisse, neque in ore continere potuisse: quod ex ore eius profusum, circulum signasse. Alij dicunt quo tempore Ops Saturno lapidem pro partu attulit, infuisse ei lac prabere: quæ cum pressisset mammam, profuso lacte circulum deformatum, quem supra demonstravimus. Nos autem omnium corporum deformationem dicere instituemus.

IGITUR incipiemus à polo Boreo protinus dicere, quo utraque Arcti nixæ vebuntur, Arctico circulo clausa, & ita collocata, ut alternis unaqueque earum resupinata a caput alterius tegere videatur, ita tamen, ut caput eius quæ superior fuerit, ad caudam inferioris contendat. Harum maior in extremo circulo pedes habet fixos. Præterea habet in capite stellas VII. omnes obscuras, in utrisque auribus binas, in humero claram unam, in pede novissimo duas, in summo inter scapulo unam, in crure de posterioribus primo, unam: in pede prioribus duas, in cauda ipsa tres. Ita totius sideris stella sunt omnino XXI.

Minor autem habet in stationis unoquoque loco stellas singulas clare lucentes, & supra caudam tres: omnino septem: sed in prioribus cauda stellæ una est infima quæ Polus appellatur, ut Eratosthenes dicit, per quem locum ipse mundus existimatur versari. Reliquæ autem duæ χ & ρ vocantur, quod circum polum versentur.

DRACO inter duas Arctos collocatus, videtur corporis sinu facto Arctici minorem ita concludere, ut penè pedes eius tangere videatur: cauda autem flexa, caput maiorem attingere: & suo capite tanquam reducto, circulum Arcticum tangens, corpus ut in spheram complicari: & si quis diligentius attenderit, videre poterit caput Draconis ad maiorem Vrsæ regionem cauda collocatum. Hic habet in utroque tempore stellas singulas, in oculis singulas, in mento unam, & toto corpore reliquo passim dispositas decem: ita ut omnino stellarum sit XV.

ARCTOPHYLAX. Huius manum sinistram circulus Arcticus includit ita, ut neque occidere neque exoriri videatur: ipse autem positus ab Arctico circulo ad Aestivum definitur, inclinatus in longitudinem, dextro pede Aestivo circulo nixus. Huius humeros & pectus à reliquo corpore dividit circulus, qui per utrosque polos transiens, tangit Arietem & Chelæ. Hic quidem cum Tauro, & Geminis, & Cancro, & Leone occidit: ideo serò occidere dicitur, quod magis erectus à pedibus pervenit ad terram: at exoriri citius quàm Chela videtur. Habet autem in manu sinistra stellas quatuor, quæ nunquam occidere dicuntur: in capite stellam unam: in utroque humero singulas, in utraque mamma singulas, sed clariorem dextram, & sub ea alteram obscuram, & in cubito dextro claram unam: in zona unam clarius ceteris lucentem: hæc stella Arcturus appellatur in utriusque pedibus singulas, quæ omnino sunt XIII.

CORONAM humero sinistro propè contingere Arctophylax videtur: quæ autem Engonasin dextri pedis calce coniungit, hæc Cancro & Leone exoriente occidere, cum Scorpione exoriri perspicitur. Habet autem novem stellas in rotundo dispositas: sed ex his tres clarius ceteris lucentes.

ENGONASIN. Hic positus inter duos circulos, Arcticum & Aestivum, utrisque pedibus & dextro genu, quem ante diximus, Arcticum circulum finit, ita tamen, ut dextro pede prioribus digitis circulum terminet, sinistro autem toto caput Draconis opprimere conetur. Humeris autem velut sustinens circulum Aestivum, & manu dextra proiecta tangens: lauvam autem è regione ad sinistram genu porrigens, æquali intervallo circuli Aestivi & genu sinistri. Hic occidens capite prius quàm reliquo corpore devenit ad terram: qui cum totus occidit, ut pendere pedibus ex Arctico circulo videatur: exoriri autem pedibus quàm reliquis membris. Habet autem in capite stellam unam, in sinistro brachio unam, in utroque humero singulas clare lucentes: in manu sinistra unam, in dextro cubito alteram: in utroque latere singulas sed clariorem in sinistro: in dextro femore duas, in genu unam, in poplite unam, in crure duas, in pede unam quæ dicitur clara, in sinistra manu quatuor, quas pellem Leonis esse nonnulli dixerunt.

LYRA. Hæc posita est contra regionem eius loci, qui est inter genu & manum sinistram eius qui Engonasin vocatur, cuius ipsa testudo spectat ad Arcticum circulum, summum autem cacumen ad polum Notium contendere videtur. Hæc Lyra Virgine exoriente occidere cum Sagittario exoriri perspicitur, Habet autem in ipsis testudinis lateribus singulas stellas: in summis cacuminibus eorum, quæ in testudine ut brachia sunt collecta, singulas: in medijs iisdem, quos humeros Eratosthenes fingit, singulas in scapulis ipsius testudinis, unam, in ima Lyra, quæ ut basis totius videtur, unam.

OLO R. Huius una alia est ad circumductionem huius circuli qui Arcticus vocatur, contingens extremum pedem sinistram eius qui Engonasin vocatur: sinistram autem alam habet paululum extra circulum

AESTIUM, penè coniungens pedibus Pegasi. Aestiuus autem circulus rostrum eius à reliquo corpore diuidit. Cauda iungitur extrema cum capite Cephei. Hic cum Virgine & Chelis occidens, prius capite quàm reliquis membris deuenit ad terram: exoritur autem cum Capricorno. Hic habet in capite stellam claram lucentem unam: in collo alteram pari fulgore, in utrisque pennis quinque, supra caudam, unam. Omnino habet stellas XIII.

CEPHEVS à tergo minoris Arctici constitutus, includitur Arctico circulo à pedibus ad pectus, ut præter humeros & caput eius nihil occidere videatur: neque longe abest à flexu Draconis, què capite primum efficere videtur. Cepheus autem manibus utrisque proiectis figuratus, tanto disidet intervallo à pedibus Arctici minoris, quantum spaciū inter pedes Cephei videtur. Huius caput Scorpione exorto occidere, cum Sagittario exoriri perspicitur. Hic autem habet in capite stellas duas, in manu dextra unam: isem in cubito obscuram unam, in sinistra manu & humero singulas, in dextro humero unam: in zona qua medium eius diuidit corpus, tres stellas clares videntur, in latere dextro obscura una: in sinistro genua dua, in utrisque pedibus singula: supra pedes, stella quatuor. Hic totus omnino est stellarum XVIII.

CASSIPEIA sedens in filiquastro, collocata est, cuius sedili & ipsius Cassiopeia pedes positi in ipsa circumductione circuli qui Arcticum vocatur: effigies autem corporis ad Aestiuum circulum peruenit, quam capite & dextera manu tangit. Hanc propè mediam diuidit circulus is qui Lacæus appellatur: proximè Cephei signum collocatum. Hæc occidens Scorpione exoriente, capite cum sedili resupina ferri perspicitur exoriri autem cum Sagittario. Huius in capite stella ostenditur una in utroque humero una, in papilla dextra, clares una: in lumbis magna una, in sinistro femore dua: in genu una, in pede dextro una, in quadrato quæ sella deformatur in angulis utrisque singula clariùs ceteris lucentes. Hæc igitur est omnino stellarum XIII.

ANDROMEDA proximè Cassiopeiam, supra caput Persei breui intervallo disidente collocata perspicitur, manibus diuersis vincta, ut antiqui historijs est traditum. Cuius caput equi Pegasi ventri coniungitur: eadem enim stella & umbilicus Pegasi & Andromeda caput appellatur. Huius medium pectus & manum sinistram circulus Aestiuus diuidit. Occidit autem cum Pisce de duobus secundo, quem Andromeda subiectum brachio supra diximus, exoriente Libra & Scorpione, capite prius quàm reliquo corpore perueniens ad terram. Exoritur autem cum Piscibus & Ariete. Hæc, ut supra diximus, habet in capite stellam claram lucentem unam: in utroque humero unam: in cubito dextro unam, in ipsa manu unam: in sinistro cubito unam, in brachio unam, in manu alteram: in zona tres, supra zonam quatuor: in utroque genu unam, in pedibus autem binas. Ita omnino est stellarum XX.

PERSEVS. Huius sinistrum crus & humerum laeuum circulus Aestiuus à reliquo corpore diuidit. Ipse manu dextra Arcticum circulum tangit dextro pede, caput Aurigæ premere velut currens videtur. Idem occidens Sagittario & Capricorno exorto, inclinatus caput versus, cū Ariete & Tauro rectus exoritur. Habet aut in utroque humero stellam unam: in manu dextra clares lucentem unam, quæ falcem tenere dicitur, quo telo Gorgonem interfecit: in sinistra alteram, quæ caput Gorgonis tenere existimatur. Habet præterea in ventre stellam unam, in lumbis alteram, in dextro femore unam, in genu unam, in tibia una, in pede unam obscuram, in sinistro femore unam, & in genu alteram: in tibia duas, in sinistra manu quod Gorgonis caput vocatur, stellas quatuor. Omnino est stellarum XVIII. Caput eius & falx sine sideribus apparèt. Hinc Aratus cum diceret inter sidera $\kappa\epsilon\omicron\upsilon\nu\iota\omicron\mu\epsilon\upsilon\omicron\nu$ figuratū, acceperunt complures, eum puluerulentū dicere: quod minime conuenit, posse inter sidera etiam puluerulentū apparere: quod si esset, dignior erat Orion, cui idem ascriberetur. Primum, quod assidue est venatus, & semper in terra fuit: denique, quod adhuc inter sidera venari videtur. Perseus autem qui assidue volaret, non potest puluerem habere. Quid igitur? Cum vellet Aratus eum currentem obscure significare, vsus Aetolorum consuetudine, eum $\kappa\epsilon\omicron\upsilon\nu\iota\omicron\mu\epsilon\upsilon\omicron\nu$ dixit: Aetoli enim cum volunt aliquem decurrere significare, $\alpha\tau\tau\omicron\kappa\omicron\nu\iota\omicron\mu\epsilon\upsilon\omicron\nu$ dicunt, id quod Aratus voluit demonstrare, non ut illum volentem assidue, puluerulentum dicat, quod à multis perperam est intellectum.

HENIOCHVS autem circulo Aestiuo genuum sine, præterea ab humero sinistro vsque ad zonam diuiditur ab eo quem supra Lacæum orbem diximus. Huius dexter pes Tauri sinistro cornu stella coniungitur una, manibus ut lora tenens figuratur. Cuius in humero sinistro Capra, in manu autem duo Hædi duabus stellis formati dicuntur. Totus autem pedibus Persei subiectus, caput habens contra Vrsæ maioris aspectum. Hic occidere Sagittarij & Capricorni exortu videtur: exoriri autem Ophiuchi & Engonasin occidentibus. Habet præterea in capite stellam unam: in utroque humero unam, sed in sinistro clariorem, quæ Capra vocatur, in utroque cubito unam, in manu duas, quæ Hædi appellantur, stellæ propè occidentibus facti.

OPHIVCHVS inclinatus à capite, ut qui resupinari videtur, manibus anguem tenere figuratus. Huius autem humeri Aestiuo circulo diuiduntur à reliquo corpore. Ipse genuum sine ab Aequinoctialis circulo ter-

Ita terminatur, pede sinistro premens oculos, dextro autem testudini Scorpionis innixus. Anguis autem qui ab eo tenetur, prope extremo ore Coronam contingit, medium ut præcingens Ophiuchum, à cauda brevior quam superiori corpore, qua manus sinistra ipsius signi figuratur: ita tamen, ut extrema cauda circum Aequinoctialem cum Aquila cauda iungat. Occidens exortu Geminorum, Cancrì & Leonis, peruenit ad terram: exoriens autem cum Scorpione & Sagittario, apparet. Hic habet in capite stellam unam, in utroque humero singulas, in sinistra manu tres, in dextera quatuor, in lumbis duas, in utroque genu singulas, in dextro crure unam, in utroque pede singulas, sed clariorem in dextro. Itaque est omnino stellarum XVII. Anguis autem habet in summo capite duas, sub capite quatuor vno loco omnes. Ad manū ipsius Ophiuchi sinistram, duas, sed quæ maxime ad corpus eius accedit, clariorem: & in dorso Anguis ad ipsam corporis coniunctionem quinque. Et in prima curvatura cauda quatuor; in secunda, caput versus, stellæ sex. Ita est omnino, trium & viginti stellarum.

SAGITTA inter duos circulos, Aëstiuum & Aequinoctialem, super Aquila signum posita, diuiditur ab eo circulo qui utriusque polo subiectus ad Cancrum & Capricornū peruenit. Huius acumen ad Equipedum regionem spectat, altera pars ad humeros Ophiuchi tendit. Hæc occidit Virginis ortu: oritur autem cum Scorpione. Habet omnino stellæ quatuor, quarum una in principio materia, altera in medio, duæ reliquæ in eo loco quo ferrum solet affigi, diuersæ videntur.

AQVILA ala dextera non multum extra circulum Aequinoctialem prodire, sinistra autem non longe à capite Ophiuchi figurata videtur. Præterea rostrum eius à reliquo corpore diuidit circulus quem supra diximus à Cancro ad Capricornum peruenire: media autem finitur ab eo quem supra Lactæum orbem demonstrauius esse. Hæc occidit exorto Leone. Exoritur autem cum Capricorno, habens in capite stellam unam, in utraque penna unam, in cauda unam.

DELPHIN non longe ab Aquila signo figuratus, in curuatione cauda nouissima tangit Aequinoctialis circuli circunductionem, capite prope contingens equi Pegæi rostrum. Hic exoritur cum sagittarij posteriore parte. Occidit autem cum Virgo exorta est ad capitis finem. Habet autem in capite stellæ duas supra caput ad ceruicem versus duas: ad ea quæ in ventre velut penna videntur, habet stellæ tres: in scapulis autem, unam: in cauda, duas. Omnino est stellarum nouem.

EQVVS Arcticum circulum spectans, pedibus Aëstiuo orbe niti, extremo ore caput Delphini tangere videtur, Aquarij manum dextram ceruice sua coniungens, & utrisque Piscibus clausus, quos in duodecim signis postea demonstrabimus. Huius in stella corpus apparet vsque ad umbilicum deformatum: qui occidit cum Pisce de duobus primo, qui supra tergum eius est fixus. Exoritur cum Aquario toto, & cum Pisce, cum quo & occidit manus Aquarij dextera. Hic habet in rostro stellæ duas obscuras, in capite unam, in maxilla unam, in utrisque auribus singulas, in ceruicibus quatuor obscuras, sed maxime lucescens quæ capiti proxima apparet, in humero claram unam, in pectore unam, in interscapilio unam, in umbilico nouissimam unam, quæ Andromeda caput vocatur, in genibus utrisque singulas, in utrisque poplitibus singulas. Ita est omnino stellarum XVII.

DELTON autem in triangulum deformatur, equis lateribus duobus, vno brevior, sed prope quali reliquis, inter Aëstiuum & Aequinoctialem circulum supra caput Arietis non longe ab Andromeda dextro crure, & Persei manu sinistra collocatum: cum Ariete toto occidens, exoriens autem cum eiusdem dimidia priore parte. Habet stellam in vnoquoque angulo unam.

Nunc protinus XII. signorum figurationem dicemus, quorum est princeps Aries.

ARIES in Aequinoctiali circulo consistens, caput ad exortum habens conuersum, occidens à primis pedibus, & exoriens caput infra Triangulum, quod & supra diximus, tenens collocatū, pedibus prope caput contingens Pistrici. Habet autem in capite stellam unam, in cornibus tres, in ceruice tres, in pede priore de primis unam, in interscapilio quatuor, in cauda unam, sub ventre tres, in lumbis unam, in pede posteriore unam. Omnino est stellarum XVIII.

TAVRVS ad ortum signorum dimidia parte collocatus, ut incipere genu ac desigere ad terram videtur, caput eodem habens attentum. Genua eius à reliquo corpore diuidit circulus Aequinoctialis. Cornu sinistro, ut supra diximus, coniungitur cum sinistro pede eius qui Auriga appellatur. Inter huius finitionem corporis & Arietis caudam stellæ sunt septem, quas Vergilius nostri, Græci autem $\pi\lambda\alpha\delta\alpha\varsigma$ appellauerunt. Hic aduersus oritur & occidit. Habet autem in cornibus singulas stellæ, sed in sinistro clariorem: utrisque oculis singulas, in fronte media unam, ex quibus locis cornua nascuntur singulas, quæ septem stellæ Hyades appellantur: et si nonnulli quas duas diximus nouissimæ, stellæ negauerunt esse, ut omnino Hyades essent quinque. Præterea in sinistro genu priore habet stellam unam, & supra ungulam, unam: in dextro genu unam, & in interscapilio tres, nouissimam earum ceteris clariorem: in pectore unam. Quæ sunt omnino præter Vergiliæ, XVIII.

AEquinoctialem & Aëstiuum circulum sub Andromoda brachio collocatus, & Arcticum polum spectans constituitur: alter autem est in Zodiaco circulo extremo sub scapulis Equi, non longè ab Aequinoctiali, circulo collocatus, spectans ad occasum. Hi Pisces quibusdam stellis ut lineola ab Arietis pede primo coniunguntur, quorum inferior ante occidere & exoriri videtur. Habet autem stellis XVII. Et Boreus omnino XII. Coniunctio eorū habet ad Aquilonem spectans stellis tres, ad alteram partem tres, ad exortum tres, in commissura tres, omnino duodecim. Horum coniunctionem, quæ à pede Arietis primo notatur, Aratus Grace *αὐτὸς τοῦ ὑποπόδιον*, Cicero Nodum celestem dicit: qui utrique volunt significare, eum nodum non solum pisciū, sed etiam totius sphaera esse: quo enim loco circulus ab Arietis pede *μεσσημεριος* dicitur, qui meridiem significet: & quo loco is circulus Mesembrinos coniungitur, & transit Aequinoctialem circulum, in ipsa coniunctione circulorum nodus Piscium significatur: quare eum non modo Piscium, sed etiam celestium nodum appellauerunt.

PISTRIX à media cauda diuiditur ab Hiemale circulo, spectans ad exortum, rostro propè posteriorem Arietis pedem iungens: huius priorem partem corporis quæ spectat ad exortum, propè alluere flumen Eridanus videtur. Hac occidit exorto Cancro & Leone: exoritur autem cum Tauro & Geminis. Sed habet in extrema cauda stellis duas obscuras, ab eo loco vsque ad reliqui corporis curuaturam, quinque, sub ventre sex omnino sunt tredecim.

ERIDANVS è sinistro pede profectus Orionis, & perueniens vsque ad Pistricem, rursum diffunditur ad Leporis pedes, & protinus ad Arcticum circulum tēdit. Huius figurationem Hiemalis circulus diuidit ab eo loco quo propè coniungitur Ceto. Hic Scorpione & Sagittario exorto occidere: exoriri autem cum Geminis & Cancro videtur. Habet stellis in prima curuatura tres, in secunda tres, item in tertia vsque ad nouissimam, septem, omnino stellarum est tredecim.

LEPVS autem infra sinistrum pedem Orionis per Hiemalem circulum fugiens, & ab eo inferiori parte corporis diuisus, occidit Sagittario exorto oritur cum Leone. Habet autem stellis in vtrisque auribus singulas, in corpore passim dispositas duas: in pedibus prioribus singulas. ita sunt omnino sex.

ORION. Hunc à Zona & reliquo corpore Aequinoctialis circulus diuidit, cum Tauro decertantem collocatum, dextra manu clauam tenentem, & incinctum ense spectantem ad occasum, & occidentem exortu Scorpionis posteriori parte, & Sagittario exoriente: cum Cancro autem toto corpore pariter exurgentem. Hic habet in capite stellis tres claras, in vtrisque humeris singulas, in dextro cubito obscuram vnā, in manu similem vnā, in Zona tres, in eo quo gladius eius deformatur, tres obscuras, in vtrisque genibus singulas claras, in pedibus singulas. Omnino XVII.

CANIS Leporem fugientem persequens, posterioribus pedibus diuiditur ab Hiemale circulo. pedem dextrum Orionis penè suo capite contingens, capite ad occasum spectans, sed caput ad Aequinoctialem circulum tendit: Occidens Oriente Sagittario, exoriente autem cum Cancro. Hic Canis habet in lingua stellam vnā, quæ Canis appellatur: in capite autem alteram, quam nonnulli Sirion appellant, de quo prius diximus, præterea habet in vtrisque auribus singulas stellis obscuras, in pectore duas, in pede priori tres, in interscapilio tres, in sinistro lumbo vnā, in pede posteriori vnā, in pede dextro vnā, in cauda quatuor. Omnino, viginti.

ΠΡΟΚΥΩΝ. Hic in Lacteo circulo defixus, pedibus Aequinoctialem circulum tangit. Spectat ad occasum, ut inter Geminos & Cancrum constitutus, qui quod ante maiorem Canem exoritur *πρόκύων* est appellatus. Hic autem occidit exorto Capricorno, exoritur cum Leone. Sed omnino est stellarum trium.

ARGO. Huius puppis Hiemalem circulum & maioris Canis caudam contingens inferiore parte, nouissime nauis inclinata, Antarcticum circulum tangit. Occidens Sagittario & Capricorno exorto ut in mari collocata, exoriente autem cum Virgine & Chelis. Hac habet in puppi ad singula gubernacula, ad primum stellis quinque, ad alterum quatuor, circum carinam quinque, & sub reiectu quinque, ad malum III. Ita tota est stellarum vigintitrium. Quæ quare non sit tota in mundo collocata, prius diximus.

CENTAVRVS. Hic ita figuratur, ut in Antartico circulo niti pedibus, humeris Hiemalem sustinere videatur: capite propè caudam Hydra contingens, hostiam dextra manu tenens supinam, quæ pedibus & extremo ore circulum Hiemalem tangit, inter eum & Antarcticum orbem collocata. Centauri autem crura à reliquo corpore diuidit circulus qui Lacteus vocatur. Hic spectans ad ortus signorum, totus occidit Aquario & Piscibus exortis: oritur autem cum Scorpione & Sagittario. Habet autem stellis supra caput tres obscuras, in vtrisque humeris singulas claras, in cubito sinistro vnā, in manu vnā, in medio pectore equino vnā, in prioribus poplitibus vtrisque singulas, in intersca-

inter scapulas quatuor, in ventre duas, clavam in cubito, et in lumbis quatuor, in pedibus singulis, in poplitibus singulis. Omniaque sunt XXXIII. Hæstia autem habet stellam in capite, in pedibus posterioribus primo unam, & inter utroque pedis unam, in inter scapularum clavam, & in poplite pedum unam, infra altam, in cubito tres dispositas, omnino sunt numero decem.

AR A propter Antarcticum circulum tangens inter Hæstia caput & Scorpionis circulum, inter collas colligatur. Occidens Arietis exortu, exoritur cum Capricorno. Hic habet in sinu stellam, in pedibus posterioribus duas, & in uno alteri duas. Et ita est omnino stellarum quatuor.

HTDRA trium signorum longitudinem occupans, Cancro, Leone & Virgini, inter Arcticum & Hiemalem circulum collocatur, ita tamen, ut caput eius contigens ad signum id quod est primus vocatur, & totius Hydrae prope quarta pars inter Aestivum & Aequinoctialem circulum. Quamvis autem extrema pene Centauri Caput regens, sustinet in dorso Corvum, rostro corporis eius tendens, & toto corpore ad Cratera tendentem: qui satis longo disidente intervallo, prope inter Leonem & Virginem constitutus videtur, inclinatus ad caput Hydrae, qua occidit Aquario & Piscibus ortu, oritur autem cum bis signis de quibus supra diximus. Habet autem in capite stellam tres, in prima à capite curvatura, sex, sed earum novissimam clavam in secunda curvatura tres, in tertia quatuor, in quarta duas, in quinta vique ad caudam novem, omnes obscuras, ita sunt numero viginti septem. Corvus autem habet in gutture stellam unam, in pennis duas, infra pennam caudam versus duas, in utrisque pedibus singulas, omnino septem. Supra primam à capite curvaturam Crater positus, habet in labris stellam duas, infra autem anas duas obscuras, in medio Cratere duas, ad fundum duas. Omnino sunt octo.

PISCIS autem qui Notius dicitur, inter Hiemalem & Antarcticum circulum media regione collocatus, spectare ad exortum videtur, inter Aquarium & Capricornum, ore excipiens aquam qua funditur Aquario. Hic occidit oriente Cancro, exoritur autem cum Piscibus. Sed est stellarum omnino duodecim.

Quae adfigurationem siderum pertinent, ad hunc finem nobis erunt dicta, reliqua protinus dicemus.

6 QVONIAM in initio sphaera circuli quinque quomodo efficerentur ostendimus, neque eos corpore siderum notavimus: & si duo novissimi nihil ad Solis cursum pertinent, hoc est Arcticos & Antarcticos, de medijs tribus dicemus. Sed quoniam Aratus quatuor circuli sphaeram plurimum valere dicit, neque eorum aperte quenquam demonstrat, voluntatem nostram apertius ostendemus. Et quemadmodum in initio fecimus, à Boreo polo dicemus.

IGITUR Aestivum circulum unum de quatuor esse dicemus, qui Σεπιδὸς τροπικὸς vocatur, quo circulo astatem confici demonstravimus: & si non nemo dubitat, quare non utrique circuli, hoc est Aestivum & Hiemalem vno nomine appellentur: ideo quod quem nos Aestivum diximus, nonnullis Hiemalem fiat: & quo circulo hiemem effici diximus, eo circulo alijs astat sit. Qui si voluerint intelligere, id ad nostram collocationem mundi esse demonstratum, qui inter Aestivum circulum & Arcticum sumus constituti, non ad illorum sphaeram, qui ab Hiemale circulo Antarcticum habitantes, nobis Antipodes dicuntur, facilius ad nostram acceperint voluntatem. Si quis enim voluerit eorum quos Antipodes diximus, quod inferiore à nobis circulo constituti videntur, sphaeram facere, non immerito nostrum Hiemalem sibi Aestivum circulum finxerit: aut si quis scriptor eorum mentionem faciens, obscure voluerit Antipodes demonstrare, & dixerit quibus in Capricorno astat summa, aut in Cancro hiems maxima fiat, non imperita ratione acutissime dixisse videbitur, quodcumque enim nostris circulis contrarium dixerit, id illis erit rectum sed ne longiore sermone prater consuetudinem utamur, ad inceptum reuertamur.

IN AESTIVO circulo, de quo primum dicere instituvimus, hac signa siue partes eorum perspiciuntur: Capita Geminorum, Aurigae genu utrunque, Persei crux & humerus sinister. Andromeda autem à pectore, sed manu sinistra, diuiditur. Atque ita evenit, ut caput eius cum toto pectore & manu dextra, videatur esse inter Aestivum & Aequinoctialem circulum. reliquum autem corpus inter Aestivum & Arcticum finem. Præterea in eodem Aestivo circulo pedes equi Pegasi positi videntur, & caput à reliquo corpore diuiditur Oloris, & ala sinisterioris ut volantis, par, non magna. Ophiuchus humeris, ut circulum sustinere videtur. Virgo prope contingens à capite inter hunc & Aequinoctialem circulum collocata est, ut fulgens ad Austrum. Leo à pectore ad lumbos diuiditur, ut caput eius & corporis superior à cruribus pars inter hunc & Arcticum circulum videatur: inferior autem pars, inter Aestivum & Aequinoctialem circulum. Cancer autem sic diuiditur medius, ut inter duos oculos eius circulus traiectus existimetur. In his signis, & hoc, ut antè diximus, circulo cum vehitur. Sol, evenit ut nobis qui hac inclinatione mundi utimur, sint diei de partibus octo partes quinque, noctis autem tres, Neque ita tamen ut ex horologijs, sed ex sphaera ratione. Cum enim sphaera ita constitueris, ut circulus eius qui Arcticus vocatur, semper appareat, nunquam

unquam autem Antarticus exoritur, atque ita sphaera est constituta: si voles Aestiuum circulum diuide-
re in partes octo, ex his inuenies partes quinque in sphaera apparere, tres autem infra tanquam sub terra
esse.

8 AT ALIQUIS dixerit, cur sphaera circulos diuidamus in partes octo, potius quam duodecim,
aut quod libuerit alias partes? Hic non sphaeram, sed se fallere hac ratione inuenietur fere. Si enim ita so-
ceris ex aestiuo circulo partes duodecim, ex his partes septem, & dimidium partis apparere: quatuor
autem & dimidium sub terra inueniet esse. Itaque euenit, ut cum ad septem partes addita dimidia sit, si-
milis ratione ad partes quatuor accedat pars dimidia, & fiant supra terram partes septem, & dimidium
partis: reliquum autem sub terra quod est partes quatuor & dimidium. Igitur oportet intelligere, ut non
in minutis partibus & dimidijs fiat, sed certis numeris conficiatur, ut euenit in partibus octo. Præterea
quoniam sphaera diuisa in partes triginta, euenit, ut ab aestiuo circulo ad Hiemalem sint partes octo: ni-
rum certe eos circulos diuidemus in partes octo. Præterea quoniam ab aestiuo circulo ad Aequinoctialem
sunt partes quatuor de XXX: & rursus ab Aequinoctiali circulo ad Hiemalem de partibus triginta par-
tes quatuor, & ita nibilominus Aequinoctialis ipse per se circulus medius diuiditur, ut dimidia pars eius
sit sub terra, de partibus octo partes quatuor, & totidem supra, & tota ratio ad octauam partem perue-
niat: non dubium est, quin recte diuidatur in partes octo. Præterea cum Sol per hos circulos currens iter
annuum conficere videatur, & ab omnium signorum octaua parte, ut posterius dicemus, incipiat exoriri,
ut ad aliud signum transeat, neque vlla alia parte signi utatur, recte ipsi quinque circuli diuiduntur in par-
tes octo. Præterea cum septem sidera ad eundem statum reuertantur, ut quibusdam placuit, ut cuiusmo-
di dies hodiernus fuerit in Soli aut Luna tempestate, eiusdem modi octauo anno sit futurus, verè sphaera
quoque diuidetur in partes octo. Præterea cum videamus octauo quoque die eiusdem sideris horam primam,
aut quamlibet denique esse, ut cuius hodie fuerit hora prima, eiusdem octauam quoque futuram: verissi-
mum est ipsam quoque sphaeram mundi, unde hora sumuntur, diuidi in partes octo. Sed ne reliqua præter-
mit tamus in hoc occupati, ad propositum reuertamur.

9 SECUNDVS ab Aestiuo Aequinoctialis est circulus, in quo hac signa & partes eorum perspicere
possunt: Aries totus omnibus pedibus innixus videtur.

10 Hunc autem Aratus omnium siderum celerrimum esse demonstrat, etiam minori Arcto, qua breui
spacio vertitur, præstare id quod velit esse sic poterimus vel facillime intelligere. Cum sit enim maximus
circulus Aequinoctialis in sphaera, in eoque Aries ut affixus videatur, quomodocumque fuerint figura corpo-
rum collocata, ut ad eundem locum perueniant, necesse est semel verti sphaeram. Quod cum fiat, & Aries in
maximo circulo, & eodem tempore ad locum quæ reliqua sidera perueniant, necesse est eum celerrimum
dici. Sed nos ad circuli effectiorem veniemus, & reliqua dicemus. In eodem Tauri genua ut fixa perspicun-
tur, et si nonnulli ita sinxere, ut vno genu, hoc est dextro nixus, sinistro propè contingere videatur: de hoc
in medio relinquemus. Sed in eodem circulo zona Orionis, ut ipso circulo præcinctus estimetur. Hydra
flexu à capite primo ac ceruicibus erectis Cancrum contingere videatur: & ex inferiore corpore Hydra
Crater cum Coruo velut fixus esse circulo conspicietur. Item pauca stelle Chelarum, eodem adiunguntur
Ophiuchi genua eodem circulo à reliquo corpore diuiduntur. Aquila sinisteriore penna pene contingens fi-
gurata est. Eodemque circulo caput Pegasi cum ceruicibus niritur. His corporibus signorum Aequinoctia-
lis circulus finitur. Quò Sol cum peruenit, his vno anno conficit æquinoctium, hoc est in Ariete & Chelis: in
hac enim parte sphaera & ver & autumnus confici existimatur: ita ut ver sit in Ariete, autumnus in prio-
re parte Scorpionis, quod signum nonnulli Libram dixerunt. Per hunc circulum transiens Sol ab Ariete ad
Chelas, efficit sex mensium diem his locis qui intra Arctici videntur orbem: noctem autem his qui Antar-
ctico circulo sunt clausi: quare magis his locis nemo potest durare. Et rursus ab Autumno usque ad ver,
hoc est à Chelis usque ad Arietem perueniens, efficit his locis sex mensibus perpetuis diem, in quibus ante no-
ctem demonstrauimus: contrario autem noctem his qui Boreo polo sunt proximi: sed de hoc ante diximus:
neque enim mirum est hac collatione sphaera id euenire. Erecto enim Boreo polo, neque vnquam occidente
euenit, ut corpora quoque quæ ei proxima sunt circulo, sero occidere videantur. Id ex hoc intelligere lice-
bit: Cum in his partibus sphaera habitetur, quæ pars est ab Aestiuo circulo, ad orbem qui Arcticos vocatur,
& de Arctico circulo, hoc est de duabus Vrsis & Dracone, caput Draconis maximè niti ipso circulo videat-
ur, ita ut is qui Engonasin vocatur, inter Aestiuum & Arcticum locatus, caput Draconis premere intel-
ligatur: quicumque, ut ante diximus, ad ipsum caput Draconis habitant, ita longo die vsuntur, ut ne tertia
quidem hora pars in vnaquaque nocte his obtingat. Itaque Aratus ait.

Κένν περὶ φανὸν τῶ νύχτης ἔχει περ ἀραιῶν
Μισογύραι δὲ βέλτε τι τῶ ἀντολίαι ἀλλήλων

Item Cicero dicit:

*Quod caput hic paulum sese subitòque recondit,
Ortus ubi atque obitus, parte admiscuntur in vna.*

De hoc Homerus quoque in *Odyssæia* breuem noctem esse dicit, ut pastores cum alijs exigant, alijs redcant pecus, possit alius alium audire, cum vnus propter noctem pecus reducat, alter propter lucem exigar: sed nos ad propositum reuertamur.

11 **TERTIVS** ab *Aestiuo* circulo *Hiemalis* vocatur, his corporibus & eorū partibus finitur: nam medium *Capricornum* diuidens & pedes *Aquarij*, per caudam *Pisicis* ut traiectus videretur. Diuidit etiam *Leporem* fugientem à cruribus, & quadam parte corporis, & *Canis* sequentis pedes, & *Naui* ipsam puppim, *Centaurique* cernices à reliquo corpore diuidit. *Scorpionis* extrema cauda, quod acumen vocatur, eodem circulo coniungitur. *Sagittarij* arcus eodem orbe deformatur. Huius orbis infra terram sunt de partibus octo partes quinque, supra terram autem tres. Itaque sit breuior dies nocte, ut ante demonstrauimus.

12 **QVARTVM** circulum *Zodiacum* esse *Aratus* demonstrat, de quo ante diximus, & posterius dicemus. Sed *Aratus*, non ut reliqui astrologi, ab *Ariete* duodecim signa demonstrans, hoc est vere incipiente sed à *Cancro*, hoc est ipsa estate. Nos autem (quoniam ab *Ariete* incipimus) ita protinus dicemus. In hoc enim circulo sic duodecim signa figurantur: *Aries*, *Taurus*, *Gemini*: in his tribus signis ver demonstratur, & *equinoctium* vernum, *Cancer*, *Leo*, *Virgo*: in his signis maxime aestas conficitur: sed sol incipit à *Virgine* iam transire ad *equinoctium* autumnale. *Chela*, *Scorpius*, *Sagittarius*: in his tribus signis autumnus efficitur & *equinoctium* autumnale. *Capricornus*, *Aquarius*, *Pisces*: in his tribus signis sol hiemem conficere demonstratur. Et si nulla sunt signa XII, sed XI, ideo quod *Scorpio* magnitudine sui corporis duorum locū occupat signorum, è quibus prior pars *Chela*, reliqua autem *Scorpio* vocatur. Priores enim astronomici, cum omnes res ad duodecim partes reuocarent, ut menses, & horas, & latitudinem signorum: itaque & signa, per quae res omnes significantur, duodecim voluerunt esse.

SED quoniam septem circulis in proœmio propositis, de quatuor circulis mentionē fecimus, ne septem ex ordine demonstratis, aliquid à nobis obscurius dictum videatur, de septem superant tres, *Arcticus*, *Antarcticus*, & ille qui *Lacteus* vocatur. Itaque de his dicere incipiemus. *Arcticon* igitur orbem sustinet caput *Draconis* cum reliqua corporis parte. *Cepheus* autem pectore suo circulum iungit eodem orbe nituntur & pedes maioris *Vrsæ*, praeterea sedile *Cassiopeiae* cum pedibus eius nititur ipsi circulo sinistro pede, genuque dextro: & pedes prioribus digitis eius qui *Engonasin* vocatur: & manus sinistra *Bootis* exteriori parte circuli peruenit coniuncta. Ad *Antarcticon* autem circulum peruenit extrema *naui* *Argo*, pedesque *Centauri* posteriores adiunguntur: priores autem prope contingere, & *Ara* videtur prope affixa, *Eridanisque* fluminis extrema significatio.

RELIQVVM est nobis definire quem supra *Lacteum* orbem demonstrauius. Ipse enim diuidit *Oloris* extremam sinistram pennam, quae extra *Aestiuum* peruenit finem. Praeterea transit manum dextram *Persei*, & ab humero sinistro *Aurigae* perueniens sub manum eius dextram, & *Geminorum* genua, & pedes eius signi quod $\alpha\pi\omega\iota\omega\nu$ vocatur. Hic diuidens *Aequinoctialem* & *Aestiuum* circulum, tangit extremum finem mali qui in *Argo* naue defixus videtur: deinde rursus reuertens, genua *Centauri* diuidit à reliquo corpore, & extremam caudam terminat *Scorpionis*, & arcum medium *Sagittarij*, & *Aquila* dimidiam partem, per eius transiens pennas.

13 **QVONIAM** de huiusce rebus exposuimus ordine, mundi rationem & quemadmodum moueatur, protinus dicemus: & in duodecim signorum exortu ea quae deinde corpora consequantur, & quae perueniant ad occasum. Conuenit nobis mundum ab exortu ad occasum verti, ideo quod videmus stellas exorientes ad occidentem conuerti. Sic enim primum poterimus scire, qui sint exortus, & qui occasus. Si enim nostrum aliquis astiterit contra exorientem, necesse est *Arctos* nobis à sinistris partibus esse. Cum id ita fiat, illud quoque necesse est, ut omnia à dextris partibus exorta, in sinistris occidere, videantur, de quo & ante diximus. Igitur cum videamus stellas exoriri & occidere, necesse est mundum quoque cum stellis verti. Sed nonnulli aiunt nihilominus id euenire posse, ut si stante mundo, stella exoriantur & occidant, quod fieri non potest. Si enim stella vaga feruntur, neque mundus ipse vertitur, non possunt corpora stellis figurata incolumia & certa permanere. Illud enim videmus, in toto mundo stellas erraticas esse quinque, neque horum cursum quemquam posse definire: *Aratum* ipsum negare, se difficiles eorum cursus interpretari posse. Quo modo igitur cum quinque stellas nemo possit obseruare, tot milia quicquam possit peruidere, nisi qui permittat, hic cursus stellarum posse esse, & nihilominus figuras corporum permanere: quod si non est, tota sphaera ad irritum reuocabitur. Quicumque enim sphaeram fecerit, non poterit efficere, ut sphaera stante nihilominus stella versentur. Illud etiam videmus in extrema cauda *Draconis*, stellam esse quae in se vertatur, & in eodem loco constet. Quod si omnes stella vaga feruntur, hanc

hanc quoque loco moueri necesse est, quod non euenit. Igitur necesse est mundum quoque, non stellas verti.

Quoniam ostendimus mundum cum stellis potius quàm stellas per se verti, nunc reliqua dicemus. Cum enim traditum sit nobis, primum noctem quàm diem fieri, noctem dicemus ymbra[m] terra[m] esse, eamque obflare lumini soli. Et si nonnulli dixerunt in solis cursu euenire, ut cum perueniret ad eum locum, ubi occidere dicatur, ibi montium magnitudine à nobis lumen auerti soli, & ita noctem videri: quod si ita sit, nimirum eclipsin solis verius quàm noctem dixerimus. Sed aliter esse ex ipsa sphaera intelligere licebit. Horiz[on] enim diuidens ea qua videntur, & qua non apparent, ita definit sphaeram, ut semper sex signa de duodecim in hemisphaerio videantur supra terram, sex autem signa sint infra sub terra. Igitur cum in vna eorum Sol nixus ferri videatur, ab eo circulo qui Horiz[on] vocatur, exoritur, itaque incipit lucere, cumque nihilominus ipse mundus vertatur cum reliquis signis. Sed quo facilius intelligatur, ponamus solem esse in Ariete, à quo duodecim signa institimus numerare. Igitur cum sol sit in Ariete exoriente, dies est: qui cum vertente se mundo peruenit ad eum circulum qui Mesembrinus vocatur, efficit diei partem dimidiam. Sed sic etiam facilius intelligitur, & rursus ab eod[em] Ariete incipiemus. Cum Aries est exortus, prater eum hac signa sunt in superiore hemisphaerio: Pisces, Aquarius, Capricornus, Sagittarius, Scorpio. Horum cum tria signa occiderint, hoc est, Scorpium, Sagittarium, Capricornum, exorta sunt tria signa qua Arietem sequuntur, hoc est, Taurus, Gemini, Cancer. Tum fieri dimidium diem necesse est, & Arietem peruenire ad eum quem Mesembrinum esse circulum supra diximus. Cum autem cum reliquis signis ipse Aries occidit, & exortus est Leo, Virgo: tum Chela exoriuntur, & in superiore hemisphaerio videntur. Quae cum occiderint, rursus aries exortus efficit lucem. Sed ne in dubium veniat, cum Ariete occidente dixerimus Chelas exoriri, quid de reliquis signis sine sphaera possit intelligi, sic inuenietur. In quocumque signo Sol fuerit exoriente, quodcumque ab eo signo septimo loco fuerit, id noctu primum exorietur, & ita conficiet cursum: mundus enim ipse semel in die ac nocte verti videtur. Itaque euenit, ut ipsa signa duodecim semel in die ac nocte videri possint. Sed ne Solis cursus, de quibus postea sumus dicturi, potius quàm quod antè cepimus enumeremus, ad inceptum reuertemur. Diximus enim principium mundi esse noctem, deinde diem. Inter noctem & diem, prater ymbra[m] terra[m] nihil interesse arbitramur. Sed quoniam signorum supra & corporum exortus institimus, ad hoc perueniemus.

14. 15. I G I T V R vertente se mundo per vtroq[ue] Polos & per Axem, quem supra Dimensionem sphaera diximus esse, & ita sphaera collocata, ut vnus Polus semper sit supra terram, alter nunquam exoritur, ne sese est Arctos quoque & reliqua corpora qua sunt in Arctico circulo, nunquam occidere, reliqua autem omnia exoriri & occidere, quod inferiora sunt ab eo circulo quem nunquam occidere diximus. Id enim posse fieri hac edocet causa. Videmus caput extremum Draconis, quod maxime Arcticon extra circulum prominet, quodam tempore ita occidere existimatur, ut exortus cum occasu permisceatur, ut & ante diximus. Si autem pars aliqua occidere de summo circulo videtur, necesse est omnia qua sunt inferiora, exoriri & occidere. Igitur conuenit nobis sidera vertente mundo occidere & exoriri. Prater ea hac inclinatione caeli, cum vnus circulus ita sit erectus ut nunquam occidat, alter ita sit terra subiectus, ut nunquam exoritur, quicumque circuli fuerint in sphaera, hoc est, ab Equinoctiali ad polum qui Boreus appellatur, nullus erit eorum qui non maiorem partem circunductionis habeat supra terram: qui autem ab Aquinoctiali fuerint circulo ad eum polum qui Notius appellatur, omnis inferiorem partem maiorem habebunt quàm superiorem: & quanto magis ad Polum Notium acceperint, hoc maiorem partem sub terra habere perspicientur: & quanto magis ad Boreum finem venerint, hoc maiorem partem circuli supra terram tenere videbuntur: quo enim erectior ipse Polus fuerit, hoc magis & circuli eius erectiores videbuntur. Quod cum ita sit, si duo sidera simul fuerint orta, vnum ab Arctico, alterum ab Antartico circulo, serius occidet id sidus quod ab Arctico circulo fuerit exortum: ideo quod maiorem habet circunductionem sphaera, quàm quod à Notio polo est ortum. Si autem simul occiderint, serius exorietur id signum, quod ab Antartico fuerit exortum, ideo quod tota illa collocatio mundi maiorem partem habeat sub terra, quàm illa pars qua in Boreo polo est finita. Et non modo signa qua sunt ad Arcticum finem collocata, praestantibus corporibus, aut serius occidunt & antè exoriuntur, quam ea qua Notio polo depinximus: sed ipsa quoque corpora inter se disentiunt: ut si quod inferius sit signum, & id cum superiore exoritur, tamen serius occidat. Econtrario itaque si qua sunt signa ab Aequinoctiali circulo ad Notium polum figurata, horum si qua signa pariter exorta fuerint, citius occident quam ea qua proxime Polum accedunt. Euenit etiam, ut non modo qua simul sint exorta sidera, ex his serius occidant, qua proxime Arcticum circulum sunt collocata, sed etiam si qua eorum antè exorta fuerint, qua sunt ad Notium polum finita, tamè antè occidant quam ea corpora, qua in Boreo polo figurata esse supra demonstrauimus, iteo quod maiore circunductione sphaera vtuntur ea corpora, qua ab Aequinoctiali circu-

lo ad Arcticum finem sunt constituta. Igitur ostendimus, qua inclinatione mundi sphaera sit constituta. Nunc ad duodecim signa reuertemur, & quorum exortu qua de reliquis corporibus occidant aut oriantur, commemorabimus, & initium ab Ariete faciemus.

16 **ARIETIS** exortu, sinistra pars Andromeda prouenire, Ara autem occidere videtur. Cum eodem sidere exoritur & Persei caput usque ad umbilicum, ut dubium fere videatur, zona eius utrum usque extremo Ariete, an Tauro primum exoriente prodeat ad lucem.

Taurus autem exorto qua prius dubia fuerunt, omnia sunt certa. Nam & Ara omnino occidit, & Perseus totus est ortus, & Auriga caput cum reliquo corpore duntaxat ad sinistram pedem videtur, & Pistrix a cauda exoriente perspicitur. Hoc signo primum occidere Bootes videtur: etsi cum quatuor signis occidit, neque tamen totus ad terram potest peruenire: nam manus eius sinistra circulo Arctico conclusa, neque oritur neque occidit.

Geminis exorientibus, tota iam Pistrix & fluminis Eridani prior pars apparet, & Orion exoriri videtur: occidit autem Ophiuchus a pedibus genuum sine.

Cancer exoriente obscurat dimidiam partem Corona, Pistricisque caudam & Notium piscem, & caput cum reliquo corpore ad umbilicum eius qui Engonasin vocatur. Ophiuchus a genibus ad humeros, & Anguem totum praeter caput & ceruicem, qua ex Aestiuo circulo tendit ad Coronam. Bootem prope totum terra tenet rectum. Exoritur autem & Orionis corpus ad zonam, & Eridanus totus apparet.

Exortu Leonis reliqua pars occidit Corona, cum capite & ceruicibus Anguis & Ophiuchus. Engonasin autem qui vocatur, eius praeter sinistram genu & pedem nihil apparet, & Bootes totus obscuratur. exoritur autem caput Hydra cum Lepore toto, & Procyon cum pedibus prioribus Canis, & Aquila tota.

Virgo autem exoriente: non pauca sidera obscurat: nam statim Lyra occidit cum Sagitta & Delphino, & Oloris capite corpus ad caudam prope occidit, & Fluminis prior pars, & Equi caput cum ceruicibus: exoritur autem Hydra sine Crateris, & Canis totus, & nauis Argo sine totius veli.

Cheli exorientibus videtur, & Bootes exoriente totus, & tota nauis apparet. Argo Hydraque, praeter cacumen extremum cauda, quod est sub terra. Exoritur etiam genu & sura eius dextra qui Engonasin vocatur. Hunc eadem nocte occidere & exoriri licet videre: reliquum autem corpus, cum Scorpionis & Sagittarii prouenit parte. Praeterea cum Cheli exoritur cauda Centauri, occidit reliquum Pegasi corpus: & Oloris extrema cauda, & Andromeda caput cum umbilico Pegasi: & Pistrix reliquo corpore ad ceruices, ut caput eius solum videatur: & caput Cephei pendens ad Pistricis occasum, cum manibus & humeris peruenit ad terram.

Scorpione exoriente duas partes Fluminis occidunt, & reliquum corpus Andromeda cum capite Cephei. Occidit etiam Cepheus capite ad humeros, qua pars est extra Arcticum circulum constituta. obscuratur etiam Cassiopeia resupina occidens: exoritur autem Corona, qua ante Centauri pedes iacere existimatur: & Hydra reliquum quod caudam esse supra diximus. Prouenit etiam & corpus Centauri, quod equina figura videtur, & ipsius hominis caput, & hostia quam tenere eum supra diximus: denique ad id corpus qua sine pedes eius sunt priores: Ophiuchi autem duntaxat caput exoritur, & ipsius Anguis caput quod est contra Cancrum.

Sagittarium exorientem Ophiuchus totus exoriente insequitur, & Anguis qui ab eo tenetur, caput eius qui Engonasin vocatur, & sinistra manus eiusdem: deinde Lyra tota cum Cephei capite & humeris exiit ad lucem. Occidit autem Canis maior, cum Orione toto, & Lepore, & Auriga superiore parte corporis: praeterea caput & pedes eius: occidit etiam totus Perseus praeter crur & pedem dextrum, Argo autem puppim solam relinquens, peruenit ad terram.

Capricornus exoriente, haec sidera ad terram premere videtur, reliquam figuram nauis, & signum quod Procyon vocatur. Eodem tempore & reliquum corpus occidit Persei. Exoritur autem Olor cum Aquila, & Sagitta, & Ara, quam proximam esse Notio polo diximus.

Aquarius exoriente ad dimidiam partem corporis Equi pedes secum terra ducit, & caput cum ceruice Pegasi. At contra Centaurus a cauda ad humeros virilis corporis occidit cum Hydra capite & ceruicibus.

Piscibus exorientibus occidit reliquum Hydra corpus & ipse Centaurus: exoritur autem Piscis qui Notius vocatur, & Andromeda dextra pars corporis.

17 **SIC IGITUR** exorientibus duodecim signis, reliqua corpora occidere & exoriri videntur. Sed, ut ante diximus, nunc propius de Solis cursu dicemus. Nece est enim Solem, aut ipsum per se moueri, aut cum mundo verti vno loco manentem. Quod si maneret, necesse erat eodem loco occidere & exoriri, a quo pridie fuerat exortus: quemadmodum signa eodem loco semper oriuntur & occidunt. Praeterea, si ita esset, necesse erat dies & noctes omnes aequales esse, ut quam longus hodiernus dies fuerit, tam longus semper

per sit futurus: item nox simili ratione semper equalis permaneat. Quod quoniam non est, illud quoque necesse est, cum videamus esse dies inaequales, & Solem alio loco hodie occisurum, & alio heri occidisse. Si igitur alijs locis oritur & occidit, necesse est eum moueri, non stare. Solem autem contra mundi motum currere, sic possumus intelligere: euenit enim, ut duabus ex causis sidera non possumus videre. Quarum una est, cum abierint infra terram, nostrum quoque effugere conspectum, ita ut inferiori hemisphaerio ostendatur. Altera autem est ratio, quod propter fulgorem Solis, & vim maximam luminis, sidera obscurantur: siue quod stellis obfistit, ne candor earum ad nostros perveniat aspectus: siue sui magnitudine luminis offuscit oculos nostros, ne praeter eius ignem aliam superiorem rem perspiciamus, quod magis verisimile videtur. Neque enim Solis ignem eiusmodi videmus, cuiusmodi reliquos ignes intelligimus: sed ita lumen auertit nostrum, ut ipse quoque nobis non igneus, sed albus videatur esse. Praeterea in unaquaque nocte undecim signa necesse est apparere, ideo quod uno signo Sol ipse nixus, iter conficere videtur, cuius figuram corporis ipse suo lumine obscurat, cum eo enim signo & occidere & exoriri videtur. Nonnulli dicunt nos duodecim signa duntaxat hac ratione perspicere posse, si in eius signi prima nouissimaque parte consistat. Habet enim duodecim signa partes eiusdem modi, ut unumquodque eorum in longitudine habeat partes triginta, in latitudine autem partes duodecim. Itaque euenit, ut in longitudine signorum annus sit, in latitudine autem singuli dies sint. In prima parte signi nihilominus nos reliquam corpus eius signi videre posse nonnulli dicunt. Simili ratione, & si fuerit in extrema parte signi, quod fieri non potest. Nam cum Sol sit in qualibet parte signi, & exoriat, ita magnum videtur habere fulgorem: ut omnia sidera obscurat. Illud tamen potest euenire, ut cum Sol sit in prima parte signi & occidat, reliquum corpus eius signi appareat. Sed certius & verius est, undecim signa quam duodecim apparere posse. Praeterea quare, quare Sol contra mundi inclinationem currens, videatur cum ipsa sua sphaera occidere & veriri. Nam si Sol contra siderum occasum curreret, de Ariete ad Pisces, non ad Taurum transiret. Exoriri etenim Pisces prius quam Aries, & occidere perspiciuntur: & ita mundus verti videtur, ut prius Pisces quam Aries occidant. Itaque diebus triginta Sol in Ariete currens, & eius corpus obscurans, sic duntaxat apparet Sol, ut ex eo loco quo Aries ante exoriri videatur: & post dies triginta, Sol videatur ab eodem loco surgere, ex quo loco Taurus ante exoriri videbatur. Igitur apparet solem ab Ariete ad Taurum transire. Quod si ita est, necesse est eum contra mundi inclinationem currere. Quare autem euenit, ut ante diximus, quod videtur cum mundo Sol veriri: eius similis hac est causa: Ut si quis in nauicula rostro sedens, inquirat ad puppim transire, & nihilominus ipsa nauis iter suum conficiat: ille quidem videbitur contra nauicula cursum ire, sed tamen eodem perveniet quo nauis. Hoc autem sic etiam facilius intelligetur, si nauim diuiseris in partes trecentas sexaginta, quemadmodum Sol diebus trecentis sexaginta simul mundum transigit. Eodem modo, ut ante diximus, si nauis sit diuisa, & in una parte de trecentis sexaginta constituantur quilibet eorum: nauis autem habet unius diei cursum ille quidem contra nauim ire, sed cum ea ad locum definitum pervenire intelligitur. Non enim extra nauim est, quia rostro ad puppim transit, sed ipsa nauis continetur: item Sol cum per ipsum mundum iter conficiat, & eo contineatur, videtur contra mundum ire, sed cum eo pervenit ad occasum. Cum enim mundus trecentis & sexagies se converterit, tunc Sol iter annum conficit.

18 QVONIAM de sole quae visa sunt nobis utilisissima esse, literis mandavimus, nunc de Luna dicimus. Et si alta conati perscribere, velut natura voluminis ad hoc loci deuenimus, ne nonnullis incaute huius rationem relinquentes, aut propter magnum laborem defecisse, aut inscientia superari non valuisse persequi videamur. Nos autem non illorum existimationis timenda causa persequi consuetudinis nostra rationem demonstrasse instituiimus, sed quod alterius quari volumen hoc perlecto noluiimus: nec tandiu rem cogitatam scripto aliorum ad desiderium adducere. Praeterea cum reliqua omnia diligentissime persecuti fuerimus, alienum videtur esse, nos non eandem persequi causam. Quare, sicut ante diximus, ad inceptum reuertemur, & necessario totidem verbis de Luna ac Sole dicemus, ita, Lunam per alios exortus & occasus necesse est moueri, non stare: idque facilius, quam de Sole licet intelligere: neque enim tam magnus ardor eius est, ut offuscet oculos nostros, neque ut Sol dies triginta uno quoque signo vehitur, ut difficile sit intellectu, quanta particula luminis aut ipsius signi superesse videatur, cum ad aliud transierit signum. Luna enim cum duodecim signa diebus triginta percurrat, licet intelligere, duobus diebus & sex horis Lunam in alio signo esse: hanc autem, cum a Sole lumen accipiat, & ita nobis lucere videatur non est verisimile de tam multis causis, potius eam constare quam moueri. Si enim suo lumine uteretur, illud quoque sequebatur, eam semper aequalem esse oportere, nec die tricesimo tam exilem aut omnino nullam videri, cum totum transigerit cursum, sola autem ad aliud transire signum intelligatur: Praeterea si suo lumine uteretur, huius nunquam eclipsin fieri oportebat. Sed ne dubium fiat, quare solis eclipsis fieri possit, qui vtriusque lumē dare supra sit dictus: Luna autē non facile fiat, cum alieno lumine utatur: eius

hac verissima, ut arbitramur, est causa. Luna enim cum ex toto mundo & omnibus stellis maxime terra proxima videatur, & ad acies nostras perveniat: & quodam tempore torrens perveniat ad eundem locum signi, quo Sol vehitur, obscurare lumen eius à nostro conspectu videtur. Hoc autem maxime evenit die nonissimo, cum Luna transierit in duodecim signa, & cum Sol ad aliud signum transire videatur, & proxima fiet illi. Quod evenire sic etiam potest intelligi: Ut si quis alicui manum planam ad oculos ad-moverit, quanto magis sic fecerit, hoc minus ille videre poterit: & quanto longius ab eo disceserit, hoc magis illi omnia poterunt apparere: simili ratione, cum Luna ad Solis locum pervenit, tunc proxima eius videtur esse, & radios eius obturare, ut lumen ejicere non possit. Cum autem Luna ab eo loco disceserit, tunc Sol lumen ejicit, & ita ad nostra adjicit corpora.

Luna autem eclipsis sic evenit: Cum propè vna dimensione sit Luna, cum abierit Sol sub terram duntaxat hoc modo, ut per mediam terram, si quid directum traieceris, contingere possit Solem sub terram, Lunam autem supra terram. Quod cum ita evenit, necesse est Solis radios propter magnitudinem terra ita esse dimissos, ut Lumen eius quo Luna lucet: non possit ad eam pervenire: & ita existimatur fieri eclipsis Luna. Quia si suo lumine uteretur, licebat ne apparere quidem nunquam Solem, ideo quòd Luna ubi soliorinus luceret, Sic nanque accipit lumen, ut luceat cum Sol venerit per terras, sed non ut aliquò loco conclusiorem totumque spaciū impleat lumine. Si quis nostrum steterit in eo loco quo Sol maxime lucet, reliquis partibus lumen à Sole accipiens praebeat: id in Luna fieri inuenitur, eam Solis lumine accepto, lucere reusubratione. Nonnulli existimant, cum dicitur Sol in Ariete aut in quolibet signo esse cum supra ipsas stellas Arietis iter facere. Qui autem hac ratione utuntur, longe à vera ratione errant, Nam neque Sol, neque Luna proximè sidera apparent, Hac etiam de causa nonnulli septem stellas erraticas finxerunt, adiungentes eodem Solem & Lunam, quod cum quinque stellis feruntur: Luna enim proximè terra est, itaque triginta diebus totum mundum existimatur transire. Id hac evenit ratione: si circulos quos intra Zodiaci ambitum feceris, eosque hoc intervallo finxeris, ut terra sit in medio, & vnam à terra ad Lunam mentionem feceris, quam Graci τὸν οὐρανὸν appellauerunt. Hunc autem, quia certum spaciū non potuerunt dicere, tonon dixerunt. Igitur abest Luna à terra, tono vno. Hac igitur re, quòd brevissimo circulo deuehitur, diebus triginta ad primum pervenit circulum. Ab hoc circulo abest circulus semitonio: quo Mercurij sidus vehitur. Itaque diebus triginta ad alterum signum transiens tardius, ab hoc circulo abest tono dimidio: quo loco iter suum Veneris dirigit astrum, tardius quam Mercurij stella conficiens cursum, transit enim ad aliud signum diebus triginta. Supra huius stellam Solis est cursus, qui abest ab Hespero, quae est Veneris stella, medietate toni. Ita cum inferioribus pariter peruolās anno vno duodecim signa percurrit, tricesimo die ad aliud transiens signum. Supra solem igitur & eius circulum, Martis est stella, quae abest à Sole, tono dimidio. Itaque dicitur diebus sexaginta ad aliud signum transire. Supra hunc orbem Iouis est stella, quae abest à Marti, hemitonio. Itaque vno anno ad alterum transit signum. Nouissima stella Saturni, quae maximo vehitur circulo hac autem tono distat à Ioue. Itaque annis triginta duodecim percurrit signa. Ab ipsorum tamen siderum corporibus Saturnus abest tono vno & dimidio. Hac igitur ratione potes scire, neque Solem neque Lunam contingere stellas, & nihilominus per Zodiacū circulū verti. Hinc etiam possumus intelligere, Lunam minorem esse Sole: Omnia enim quae proxima sunt nobis, maiora necesse est esse, quàm quae longo disidente intervallo videmus. Igitur Lunā videmus proximè nos esse: neque eam maiore nostro aspectui esse quàm Solem. Illud quoque necesse est, cum Sol longè abest à Luna, & à nobis maior videtur, si propè acceperit, multo maiore futurum. Præterea necesse est ut ante diximus, aut nullam stellam erraticam esse, aut Solem pariter cum Luna ut reliquas stellas errare. Si enim quisquam mihi potest demonstrare quinque stellarum cursum, & dicere, quòd hodie coram earum quaeque ad aliud transeat signum, quemadmodū de Sole & Luna fieri videmus, & nihilominus suum efficit cursum, non est erratica. Si autem dubium est, quòd hodie transeat, & ad aliud signū compari ratione cum Luna feratur, & suum circulū dirigat, quemadmodū stella quae sunt dubia, necesse est has quoque errare: sed non evenit ut errent, praesertim cum suo tempore ad cursum reuertantur. Igitur ne stella quidem, cum certo tempore ad suum signum reuertantur, possunt errare, nisi forte volumus accipere excusationem, quòd duo corpora magna facilius possint obseruari quàm singula stella, quae non certos cursus conficientes videntur apparere.

16 STELLAS quinque nonnulli has aiunt esse: Veneris, Mercurij, Iouis, Saturni, & Martis. E quibus esse maximam colore candido, nomine Hesperum, & eam appellari Venerem. Hac stellā nō abest à Sole longius duobus signis infra eius circulum collocata, sicut ante diximus: apparens maxime noctu, sed toto mense non plus indeficiens potest videri, sed totus Hesperus incertos efficit cursus, non eodem tempore ad praeteritum transiens signum.

SECVNDA stella est Mercurij nomine σι λ β ω ν, totus acuto lumine, sed in aspectu non magnus.

Hic

♂ Sole non longius abest signo vno. Qui semper eisdem cursus efficiens, modo nocte prima, modo autem ad Solis exortum incipit apparere, nonnunquam etiam perpetuo signis IIII. est cum Sole: rediens autem cum Sole, non amplius est quam tertiam partem signi.

IOVIS autem stella, nomine Φαίδων corpore magnus est, figura autem similis Lyrae. Hic autem duodecim signa annis totidem transire existimatur, & vno quoque anno nusquam apparere dicitur, non minus dies triginta, non plus quadraginta, sed maxime obscuratur, cum occidit cum sole. Exoriens autē apparet antequam Sol.

SOLIS stella, nomine Φαίρων corpore est magno, colore autem igneo: similis eius stella, qua est in humero Orionis dextro. Hic per duodecim signa assidue ferri videtur: nonnunquam etiam cum solis ipsius sideribus apparet, modo alijs partibus adiectis circuli. Hanc stellam nonnulli Saturni esse dixerunt. Redire autem ad signum annis triginta, & quotannis non apparere, non minus dies triginta, nec amplius quadraginta.

RELIQVVM est nobis de Martis stella dicere, qua nomine πυρόεις appellatur. Hic autem non magno est corpore, sed figura similis est flamma. Nonnunquam autem cum ipsius solis sideribus concurrans, omnia peruolat signa, sedens ad primum signum non longius biennio.

QVOD ad quinque stellas attinet, bucusque satis arbitratur dictum: nunc autem demonstrabimus, quibus de causis mense intercalentur: quoniam tempus omne metimur die & nocte, mense & anni. De quibus diem nobis diffinierunt, quandiu sol ab exortu ad occasum perveniat: noctis autem spatium constituerunt esse, quandiu sol ab occasu rursum: ad exortum reuertatur: mensem autem, quandiu Luna Zodiacum circulum perducit: annum voluerunt esse cum sol ab Aestivo circulo redit, & Zodiacum ad id signum vnde incipiebat, permesitur.

CAETERA DESIDERANTVR.

COLONIAE AGRIPPINAE,
APVD THEODORVM
GRAMINAEVM.

ANNO SALVTIS
M. D. LXX.

